

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΕΛΕΓΚΤΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ**

ΕΚΘΕΣΗ

**ΤΟΥ ΕΛΕΓΚΤΙΚΟΥ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ
ΕΠΙ ΤΟΥ ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ, ΤΟΥ ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΥ
ΚΑΙ ΤΩΝ ΛΟΙΠΩΝ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ ΤΗΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΤΟΥ
ΚΡΑΤΟΥΣ ΓΙΑ ΤΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΕΤΟΣ 2015**

και ΠΡΑΚΤΙΚΑ
της 19^{ης} Γενικής Συνέλευσης της Ολομέλειας
του Ελεγκτικού Συνεδρίου
της 16^{ης} Νοεμβρίου 2016

ΕΚΘΕΣΗ ΤΟΥ ΕΛΕΓΚΤΙΚΟΥ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ

Επί του Απολογισμού των εσόδων και εξόδων του Κράτους έτους 2015 και του Ισολογισμού (Κατάσταση Χρηματοοικονομικής Θέσης) και των λοιπών Χρηματοοικονομικών Καταστάσεων της Κεντρικής Διοίκησης της 31ης Δεκεμβρίου 2015, σύμφωνα με το άρθρο 98 παρ. 1 περ. ε', σε συνδυασμό με το άρθρο 79 παρ. 7 του Συντάγματος.

ΤΟ ΕΛΕΓΚΤΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ

ΣΕ ΟΛΟΜΕΛΕΙΑ

Συνεδρίασε στο κατάστημά του, στις 16 Νοεμβρίου 2016, με την εξής σύνθεση: Ανδρονίκη Θεοτοκάτου, Πρόεδρος, Ιωάννης Σαρμάς, Χρυσούλα Καραμαδούκη, Μαρία Βλαχάκη και Κωνσταντίνος Κωστόπουλος, Αντιπρόεδροι, Γεώργιος Βοΐλης, Βασιλική Ανδρεοπούλου, Μαρία Αθανασοπούλου, Ασημίνα Σαντοριναίου, Ευαγγελία - Ελισάβετ Κουλουμπίνη, Σταμάτιος Πουλής, Κωνσταντίνα Ζώη, Γεωργία Τζομάκα, Θεολογία Γναρδέλλη, Βιργινία Σκεύη, Κωνσταντίνος Εφεντάκης, Αγγελική Πανουτσακοπούλου, Δέσποινα Τζούμα, Ευφροσύνη Παπαθεοδώρου, Κωνσταντίνος Παραθύρας, Ασημίνα Σακελλαρίου, Αργυρώ Μαυρομαμάτη, Ευαγγελία Σεραφή, Κωνσταντίνος Κρέπης και Ειρήνη Κατσικέρη, Σύμβουλοι.

Οι Αντιπρόεδροι Σωτηρία Ντούνη, Άννα Λιγωμένου, Γεωργία Μαραγκού και Αγγελική Μαυρουδή και οι Σύμβουλοι Ελένη Λυκεσά, Δημήτριος Πέππας, Δέσποινα Καββαδία - Κωνσταντάρα, Αγγελική Μυλωνά, Βασιλική Σοφιανού, Δημήτριος Τσακανίκας και Βασιλική Προβίδη απουσίασαν δικαιολογημένα.

ΓΕΝΙΚΟΣ ΕΠΙΤΡΟΠΟΣ ΤΗΣ ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ : Μιχαήλ Ζυμής.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ : Ελένη Αυγουστόγλου, Επίτροπος, Προϊσταμένη της Γραμματείας του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

Αφού θεώρησε

Τον Απολογισμό, τον Ισολογισμό (Κατάσταση Χρηματοοικονομικής Θέσης) και τις λοιπές Χρηματοοικονομικές Καταστάσεις της Κεντρικής Διοίκησης, οικονομικού έτους 2015, που διαβιβάσθηκαν στο Δικαστήριο με το 2/63182/ΔΛΔ/20.7.2016 έγγραφο του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους.

Αφού άκουσε

Το Γενικό Επίτροπο της Επικρατείας στο Ελεγκτικό Συνέδριο.

Αφού έλαβε υπόψη

A) Τα άρθρα 98 παρ. 1(ε) και 79 παρ. 7 του Συντάγματος, 31 και 167 του ν. 4270/2014 «Αρχές δημοσιονομικής διαχείρισης και εποπτείας (ενσωμάτωση της Οδηγίας 2011/85/ΕΕ) - δημόσιο λογιστικό και άλλες διατάξεις» (Α' 143), 66 του Κώδικα Νόμων για το Ελεγκτικό Συνέδριο, που κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο του ν. 4129/2013 (Α' 52) και 146 του π.δ/τος 1225/1981 «περί εκτελέσεως των περί Ελεγκτικού Συνεδρίου διατάξεων» (Α' 304).

B) Την 71163/4.11.2016 (ορθή επανάληψη) έκθεση της 7^{ης} Υπηρεσίας Επιτρόπου του Ελεγκτικού Συνεδρίου, το από 4.11.2016 Πρακτικό της 18^{ης} Συνεδρίασης του Α' Κλιμακίου, την 3/2016 Πράξη του V Τμήματος και το από 16.11.2016 Πρακτικό της 19^{ης} Γενικής Συνεδρίασης της Ολομέλειας του Ελεγκτικού Συνεδρίου, με τις διαλαμβανόμενες σε αυτό επιφυλάξεις.

Παρατήρησε

ΕΠΙ ΤΟΥ ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΕΣΟΔΩΝ – ΕΞΟΔΩΝ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ ΕΤΟΥΣ 2015

1.1 Παρατηρήσεις επί των Εσόδων

Πίνακας 1.1.1
Εισπραθέντα Έσοδα Προϋπολογισμού 2015
(μετά τη μείωση επιστροφών και εξαιρουμένων των πιστωτικών εσόδων)

Οικονομικό Έτος 2015 (σε ευρώ)

Κατηγορία εσόδου/ΚΑΕ	Προϋπολογισμός 2015 (1)	Βεβαιωθέντα 2015 (2)	Λιαγραφέντα (3)	Επιστραφέντα (4)	Απολογισμός (5)	Εισπρακτέο υπόλοιπο	% Εκτ/σης Π/Υ (5)/(1)
Φορολογικά Έσοδα	44.270.561.000,00	87.639.334.846,51	1.077.241.070,44	2.783.632.631,12	41.021.004.626,00	42.757.456.518,95	92,66%
Άμεσοι Φόροι (ΚΑΕ 0000)	20.619.341.000,00	40.358.592.709,45	826.585.926,98	1.636.832.474,98	18.386.478.665,43	19.508.695.642,06	89,17%
Φόρος στο εισόδημα	12.371.613.000,00	13.598.854.276,68	117.318.001,55	1.126.779.678,52	11.140.583.145,58	1.214.173.451,03	90,05%
Φόροι στην περιουσία	3.484.680.000,00	5.967.582.087,44	182.785.454,05	53.826.598,98	3.125.763.360,20	2.605.206.674,21	89,70%
Άμεσοι φόροι υπέρ τρίτων	11.000,00	8.641.715,37	190.054,85	40,84	30.906,76	8.420.712,92	280,9%
Άμεσοι φόροι από παρελθόντα οικονομικά έτη	2.157.320.000,00	16.190.656.300,25	262.065.542,97	271.275.319,74	1.428.298.336,45	14.229.017.101,09	66,21%
Προσαυξήσεις, πρόστιμα και χρηματικές ποινές στους άμεσους φόρους	356.248.000,00	1.615.763.321,58	235.282.993,58	28.984.037,24	302.407.330,66	1.049.088.960,10	84,89%
Λοιποί άμεσοι φόροι	2.249.469.000,00	2.977.095.008,13	28.943.879,98	155.966.799,66	2.389.395.585,78	402.788.742,71	106,2%
Έμμεσοι Φόροι (ΚΑΕ 1000)	23.651.220.000,00	47.280.742.137,06	250.655.143,46	1.146.800.156,14	22.634.525.960,57	23.248.760.876,89	98,30%
Φόρος Προστιθέμενης Αξίας (Φ.Π.Α) (ν.1642/86 και ν.1676/86 όπως ισχύουν)	13.110.210.000,00	14.750.112.152,06	17.348.784,79	1.070.227.008,53	12.558.686.739,11	1.103.849.619,63	95,79%
Λοιποί φόροι συναλλαγών	658.368.000,00	754.278.905,75	8.824.332,06	29.959.401,97	602.958.091,02	112.537.080,70	91,58%
Λοιποί φόροι κατανάλωσης	1.735.815.000,00	1.804.772.218,41	6.197.509,61	729.891,82	1.721.265.230,52	76.579.586,46	99,16%
Φόροι κατανάλωσης που εισπράττονται από τα τελωνεία	7.077.934.000,00	7.037.838.907,29		20.332.272,58	7.017.183.189,07	323.445,64	99,14%
Έμμεσοι φόροι υπέρ τρίτων	7.487.000,00	6.314.484,32	66.298,02	19.484,61	2.722.888,25	3.505.813,44	36,37%
Έμμεσοι φόροι από παρελθόντα οικονομικά έτη	690.863.000,00	20.966.122.628,52	100.136.417,03	8.380.478,36	441.796.047,82	20.415.809.685,31	63,95%
Προσαυξήσεις, πρόστιμα και χρηματικές ποινές στους έμμεσους φόρους	199.020.000,00	1.783.861.895,30	118.081.768,70	17.151.394,17	112.757.953,48	1.535.870.778,95	56,66%

Κατηγορία εσόδου/ΚΑΕ	Προϋπολογισμός 2015 (1)	Βεβαιωθέντα 2015 (2)	Λιαγραφέντα (3)	Επιστραφέντα (4)	Απολογισμός (5)	Εισπρακτέο υπόλοιπο	% Εκτ/σης Π/Υ (5)/(1)
Ειδικές εισφορές, τέλη εισαγωγής, εξαγωγής και λοιποί έμμεσοι φόροι	2.021.000,00	11.902,73			11.902,73	0,00	0,59%
Έσοδα, που επισπράττονται για την Ε.Ε.	169.502.000,00	177.429.042,68	33,25	224,10	177.143.918,57	284.866,76	104,51%
Πρόσοδοι περιουσίας και επιχειρηματικής δράσης του Κράτους (ΚΑΕ 2000)	1.844.925.000,00	2.576.502.464,05	13.062.174,99	3.914.678,82	2.397.424.949,30	162.100.660,94	129,95%
Έσοδα από κεφάλαια του Δημοσίου, μισθώματα κ.λπ.	50.372.000,00	43.032.332,36	578.503,32	364.603,26	29.569.989,77	12.519.236,01	58,70%
Έσοδα από προσφορά υπηρεσιών του Δημοσίου	445.330.000,00	225.902.847,37	792.971,68	758.551,94	119.198.730,79	105.152.592,96	26,77%
Έσοδα από πώληση αγαθών, εκμετάλλευση και εκποίηση περιουσιακών στοιχείων	23.823.000,00	67.152.336,88	55.760,85	17.463,04	62.055.175,79	5.023.937,20	260,48%
Έσοδα από επιχειρήσεις και οργανισμούς	1.202.400.000,00	1.075.069.332,44	11.634.939,14	2.774.060,58	1.021.255.437,95	39.404.894,77	84,93%
Έκτακτα έσοδα	123.000.000,00	1.165.345.615,00			1.165.345.615,00	0,00	947,44%
Λοιπά μη Φορολογικά Έσοδα (ΚΑΕ 3000)	4.088.369.000,00	47.080.579.986,94	231.381.806,65	320.672.751,85	2.637.115.465,29	43.891.409.963,15	64,50%
Απολήψεις εξόδων, που έγιναν	31.598.000,00	26.378.000,94	10.334,13	7.304,15	21.339.239,55	5.021.123,11	67,53%
Επιστροφές χρημάτων	2.208.913.000,00	664.081.542,82	957.425,97	406.106,80	634.321.808,70	28.396.201,35	28,72%
Έσοδα από καταπτώσεις εγγυήσεων από δάνεια που χορηγήθηκαν, κ.λπ.	138.183.000,00	8.781.772.386,06	2.700.175,45	27.771,97	182.286.806,55	8.596.757.632,09	131,92%
Έσοδα από καταργούμενους ειδικούς λογαριασμούς	708.322.000,00	379.093.650,54	755.805,05	391.079,70	332.069.351,44	45.877.414,35	46,88%
Έσοδα υπέρ τρίτων	35.395.000,00	417.642.799,87	31.442.800,63	919.111,16	21.846.342,22	363.434.545,86	61,72%
Έσοδα από παρελθόντα οικονομικά έτη	41.004.000,00	3.279.868.683,35	35.648.505,94	1.920.898,56	43.283.280,74	3.199.015.998,11	105,56%
Προσαυξήσεις, πρόστιμα και χρηματικές ποινές σε μη φορολογικά έσοδα και παράβολα	466.045.000,00	31.738.003.850,68	150.758.581,74	22.434.315,96	342.632.505,33	31.222.178.447,65	73,52%
Έσοδα λοιπών περιπτώσεων	236.377.000,00	421.989.956,07	1.700.549,90	1.688.096,30	338.518.985,23	80.082.324,64	143,21%
Έκτακτα έσοδα	222.532.000,00	1.371.749.116,61	7.407.627,84	292.878.067,25	720.817.145,53	350.646.275,99	323,92%
Μεταβιβάσεις από την Ε.Ε. και τα κράτη μέλη (ΚΑΕ 4000)	231.000.000,00	428.331.616,72	0,97	0,00	428.330.895,87	719,88	185,42%

Κατηγορία εσόδου/ΚΑΕ	Προϋπολογισμός 2015 (1)	Βεβαιωθέντα 2015 (2)	Λιαγραφέντα (3)	Επιστραφέντα (4)	Απολογισμός (5)	Εισπρακτέο υπόλοιπο	% Εκτ/σης Π/Υ (5)/(1)
Απολήψεις από την Ε.Ε. και κοινοτικά ταμεία ή οργανισμούς	231.000.000,00	428.331.616,72	0,97		428.330.895,87	719,88	185,42%
Διάφορα ειδικά μη φορολογικά έσοδα (ΚΑΕ 6000)	3.359.145.000,00	13.041.356.343,78	0,00	0,00	13.041.356.162,62	181,16	388,23%
Έσοδα από χρηματοοικονομικές συναλλαγές	3.359.145.000,00	13.006.488.611,52			13.006.488.611,52	0,00	387,20%
Έσοδα από Ν.Α.Τ.Ο.	0,00	34.867.732,26			34.867.551,10	181,16	0,00%
ΕΣΟΔΑ ΑΠΟ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ (ΚΑΕ 7000)	749.900.000,00	965.955.711,21	632.296,11	122,23	931.881.142,77	33.442.150,10	124,27%
Έσοδα από την εκμετάλλευση έργων, που εκτελέστηκαν	0,00	36,47			7,30	29,17	0,00%
Έσοδα από δάνεια που χορηγήθηκαν από το Π.Δ.Ε.	0,00	409.674,21			393.178,02	16.496,19	0,00%
Συνεισφορές φορέων για εκτέλεση έργων Π.Δ.Ε.	33.000.000,00	28.401.846,57			28.401.846,57	0,00	86,07%
Έσοδα από δάνεια που σύναψε το Ε.Δ. για χρηματοδότηση του Π.Δ.Ε.	0,00	27.760,79			2,31	27.758,48	0,00%
Λοιπά έσοδα από Δημόσιες Επενδύσεις	716.900.000,00	937.116.393,17	632.296,11	122,23	903.086.108,57	33.397.866,26	125,97%
ΒΟΗΘΕΙΑ ΚΑΙ ΛΟΙΠΕΣ ΜΕΤΑΒΙΒΑΣΕΙΣ (ΚΑΕ 8000)	3.982.100.000,00	3.900.341.465,41	0,00	0,00	3.900.341.465,41	0,00	97,95%
Έσοδα από την Ε.Ε.	3.982.100.000,00	3.900.341.465,41			3.900.341.465,41	0,00	97,95%
Γενικό Σύνολο	58.526.000.000,00	155.632.402.434,62	1.322.317.349,16	3.108.220.184,02	64.357.454.707,26	86.844.410.194,18	109,96%

1.1.1 Επισκόπηση στα έσοδα επί της εκτέλεσης του Προϋπολογισμού 2015

Τα καθαρά εισπραχθέντα έσοδα του Προϋπολογισμού (Τακτικού και Δημοσίων Επενδύσεων), μετά τη μείωση των επιστροφών, εξαιρουμένων των πιστωτικών εσόδων (Τακτικού Προϋπολογισμού και Προϋπολογισμού Δημοσίων Επενδύσεων) ανήλθαν, το οικονομικό έτος 2015, στο ποσό των € 64.357.454.707,26 και υπερέβησαν τους στόχους του προϋπολογισμού κατά € 5.831.454.707,26 ή 9,96%. Αντιπροσωπεύουν το 36,56% του Α.Ε.Π.¹ έναντι πρόβλεψης 27,2% του ΑΕΠ.²

¹ Δελτίο Τύπου ΕΛΣΤΑΤ «Ετήσιοι Εθνικοί Λογαριασμοί: Έτος 2015 (1^η εκτίμηση)», 4-3-2016

² Βλ. εισηγητική έκθεση προϋπολογισμού 2015 σελ. 106.

Σημειώνεται ότι η υπέρβαση αυτή οφείλεται κατά κύριο λόγο σε δύο έκτακτα γεγονότα, τα οποία δεν είχαν προϋπολογιστεί:

α) Επιστροφές ομολόγων από το Ταμείο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας (ΤΧΣ) στο Ελληνικό Δημόσιο (ΚΑΕ 6718), ύψους € 10.932.903.000,00, μέσω του τακτικού προϋπολογισμού, τα οποία είχαν μεταβιβαστεί στο ΤΧΣ σε προηγούμενες χρήσεις, για να χρησιμοποιηθούν στην ανακεφαλαιοποίηση των τραπεζών. Οι επιστροφές των ομολόγων από το ΤΧΣ στο Ελληνικό Δημόσιο (ΚΑΕ 6718) δεν δημιουργούν κανένα δημοσιονομικό αποτέλεσμα, δεδομένου ότι τα συγκεκριμένα ομόλογα επεστράφησαν στο Ευρωπαϊκό Ταμείο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας (ΕFSF), βάσει της 331/27.02.2015 απόφασης του Υπουργού Οικονομικών (ΦΕΚ Β' 417) και εμφανίζονται ισόποσα στα έξοδα του Απολογισμού (ΚΑΕ Ξ6269). **β)** Έσοδα από την κατανομή των ειδικών τραβηχτικών δικαιωμάτων (ΚΑΕ 6731) των (SDR), ύψους € 994.617.965,37, λόγω αλλαγής λογιστικής απεικόνισης³, εφόσον, σύμφωνα με τη σύμβαση⁴ μεταξύ του Ελληνικού Δημοσίου (ΕΔ) και της Τράπεζας της Ελλάδος (ΤτΕ), τα έσοδα αυτά πλέον θα εμφανίζονται στους λογαριασμούς του ΕΔ αντί αυτών της ΤτΕ.

Οι κυριότερες κατηγορίες εσόδων, πέραν των ανωτέρω, στις οποίες υπήρξαν υπερβάσεις έναντι των αρχικών στόχων του προϋπολογισμού είναι: **α)** Το ΕΕΤΗΔΕ, ήτοι το Έκτακτο Ειδικό Τέλος Ηλεκτροδοτούμενων Δομημένων Επιφανειών (ΚΑΕ 0224), **β)** τα έσοδα από τη χρηματοδότηση της χρηματοπιστωτικής κρίσης (ΚΑΕ 2993), που αφορούν έσοδα από τα δικαιώματα λόγω αγοράς προνομιούχων μετοχών Τραπεζών περιόδου 2009-2011 και η προμήθεια

³ Έκθεση του Διοικητή Τραπέζης της Ελλάδος για το έτος 2015, σελίδα Π16, «Ειδικά τραβηχτικά δικαιώματα (SDR): αλλαγή λογιστικής απεικόνισης»

⁴ Η σύμβαση υπεγράφη στις 9 Δεκεμβρίου 2015 μεταξύ Ελληνικού Δημοσίου και ΤτΕ. Από την ημερομηνία έναρξης ισχύος της σύμβασης (23.12.2015), το σύνολο των ως άνω κατανομών εμφανίζεται στους λογαριασμούς του Ελληνικού Δημοσίου και, για πληροφοριακούς μόνο λόγους, σε λογαριασμούς τάξεως της Τράπεζας της Ελλάδος

επί των εγγυήσεων που δόθηκαν στις Τράπεζες, βάσει του άρθρου 1 του ν. 3723/2008, γ) Έσοδα από την έκτακτη οικονομική εισφορά και την ειδική εισφορά αλληλεγγύης φυσικών προσώπων (ΚΑΕ 0891), δ) Οι απολήψεις του Τακτικού Προϋπολογισμού (ΚΑΕ 4200) από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ε.Ε.).

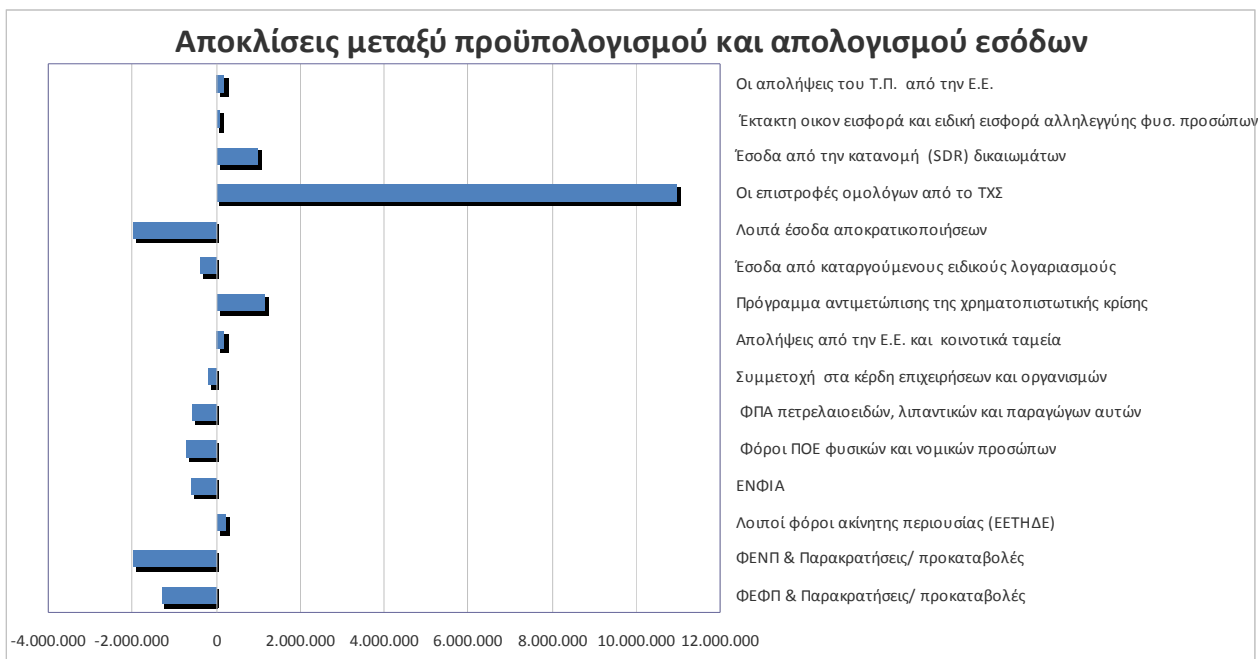
Αντίθετα, οι κατηγορίες των εσόδων, οι οποίες παρουσίασαν σημαντική υστέρηση έναντι των αρχικών στόχων του προϋπολογισμού είναι: α) Τα λοιπά έσοδα αποκρατικοποιήσεων, που αφορούν πωλήσεις ακινήτων (ΚΑΕ 6729), β) οι επιστροφές ποσών από τις Κεντρικές Τράπεζες της Ευρωζώνης-ANFAs (ΚΑΕ 3291). Ειδικότερα, παρακρατήθηκαν και δεν επεστράφησαν τα κέρδη των ομολόγων του Ελληνικού Δημοσίου, που διακρατούνται από τις ανωτέρω Τράπεζες, καθώς και την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, με την αιτιολογία ότι δεν έκλεισε, μέσα στη χρήση του 2015, η πέμπτη αξιολόγηση του προγράμματος προσαρμογής της Ελληνικής Οικονομίας, γ) Φόρος εισοδήματος φυσικών προσώπων (ΚΑΕ 0110), δ) Φόρος εισοδήματος νομικών προσώπων (ΦΕΝΠ) και Παρακρατήσεις/ προκαταβολές (ΚΑΕ 0120), ε) Ενιαίος φόρος ακινήτων ΕΝΦΑ (ΚΑΕ 0225), στ) Υπόλοιπα φόρου εισοδήματος (φυσικών και νομικών προσώπων) παρελθόντων οικονομικών ετών (ΚΑΕ 0630, 1630), ζ) Φ.Π.Α. στα πετρελαιοειδή προϊόντα, στα λιπαντικά και στα παράγωγα αυτών (ΚΑΕ 1117, 1157), η) Έσοδα καταργηθέντων ειδικών λογαριασμών (ΚΑΕ 3400) , θ) Συμμετοχή στα κέρδη των επιχειρήσεων (ΚΑΕ 2540, 2550, 2554).

Ειδικότερα, όσον αφορά στις κατηγορίες εσόδων υπό στοιχεία (α), (γ), (δ) και (ζ) οι αποκλίσεις από τις αρχικές εκτιμήσεις οφείλονται κυρίως στο αρνητικό οικονομικό κλίμα και στην οικονομική ύφεση, η οποία διανύει το έκτο έτος και αντικατοπτρίζεται στην ονομαστική μείωση του ΑΕΠ σε σχέση με το προηγούμενο οικονομικό έτος (0,9%)⁵. Πρέπει να σημειωθεί δε ότι τα

⁵ Δελτίο Τύπου ΕΛΣΤΑΤ «Ετήσιοι Εθνικοί Λογαριασμοί: Έτος 2015 (1^η εκτίμηση)», 4-3-2016

βεβαιωθέντα έσοδα από την πώληση ακινήτων (ΚΑΕ 6729) ανήλθαν στο 1,14% της σχετικής πρόβλεψης. Η σημαντική αυτή απόκλιση οφείλεται τόσο στις αισιόδοξες εκτιμήσεις, όσον αφορά την αγορά ακινήτων υπό συνθήκες οικονομικής ύφεσης, όσο και στις αργές διαδικασίες πώλησης.

Ιστόγραμμα 1.1.1

Σημειώνεται ότι από τα προεκτεθέντα στοιχεία προκύπτει ότι η αναλογία άμεσων και έμμεσων φόρων, ως προς τα συνολικά φορολογικά έσοδα, ανήλθε σε ποσοστό 44,82% και 55,18% αντίστοιχα και ο λόγος άμεσων/έμμεσων φόρων διαμορφώθηκε σε 1,23, υποδηλώνοντας ότι για κάθε ευρώ άμεσων φόρων καταβλήθηκε 1,23 ευρώ για έμμεσους φόρους.

1.1.2 Διαγραφές, επιστροφές και εισπρακτέο υπόλοιπο

Οι επιστροφές εσόδων, συμπεριλαμβανομένων εκείνων των παρελθόντων οικονομικών ετών (ΠΟΕ), διαμορφώθηκαν στα € 3.108.220.184,02, έναντι στόχου

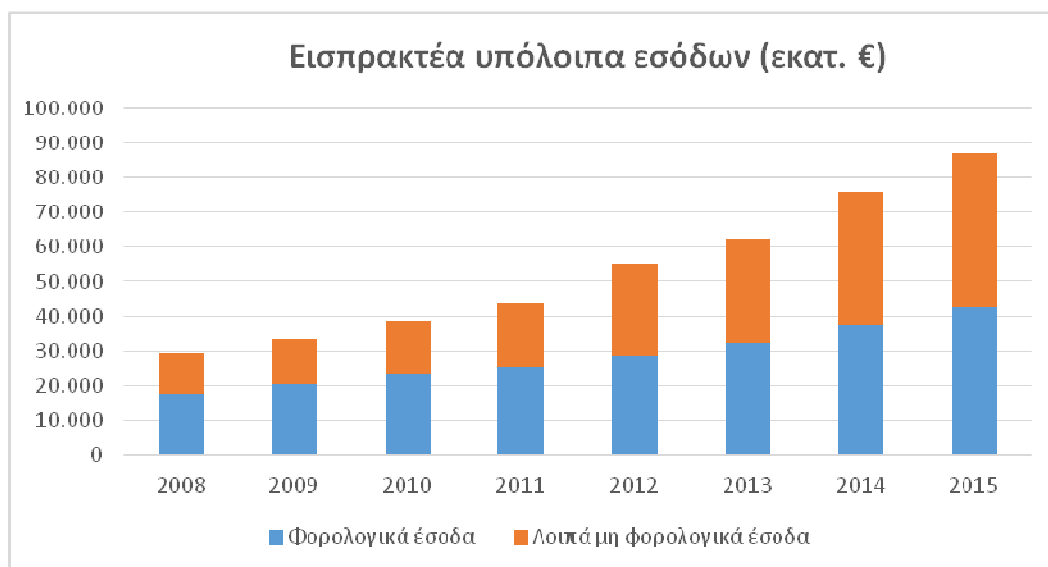
€2.877.000,00 (βλ. εισηγητική έκθεση Προϋπολογισμού έτους 2015 σελ. 105 Πίνακας 3.5), παρουσιάζοντας αύξηση σε σχέση με τις προβλέψεις κατά 8,03%.

Από τις επιστροφές εσόδων ποσό € 2.783.632.631,12 αφορά επιστροφές φόρων, οι οποίες δεν υπερβαίνουν τον ετήσιο στόχο των € 2.877 εκατ. (πίνακας 3.5. της, από Νοέμβριο 2014, Εισηγητικής Έκθεσης Προϋπολογισμού). Οι επιστροφές αυτές αναφέρονται κυρίως στο φόρο εισοδήματος φυσικών προσώπων, επιστροφές Φ.Π.Α. και άμεσους φόρους παρελθόντων οικονομικών ετών, καταδεικνύουν δε την υπερεκτίμηση της φοροδοτικής ικανότητας των πολιτών και της επιχειρηματικής δραστηριότητας από πλευράς της Κεντρικής Διοίκησης.

Οι διαγραφές εσόδων ανήλθαν σε € 1.322.317.349,16 έναντι € 1.716.667.741,27 του προηγούμενου έτους. Από αυτές, ποσό € 1.077.241.070,44 αφορά διαγραφές φόρων, οι οποίες παρουσιάζουν μείωση σε σχέση με το προηγούμενο οικονομικό έτος κατά € 154.971.060,18 ή ποσοστό 12% και αναφέρονται κυρίως σε φόρους εισοδήματος φυσικών και νομικών προσώπων, καθώς και σε φόρους περιουσίας. Σημειώνεται ότι το ποσοστό της μείωσης των διαγραφών αντιστοιχεί περίπου στη μείωση, που διαπιστώθηκε στην είσπραξη φόρων παρελθόντων οικονομικών ετών. Συγκεκριμένα, το 2015 τα έσοδα από φόρους ΠΟΕ ανήλθαν σε € 1.870.094.384,27 έναντι € 2.086.102.080,25 για το 2014, δηλαδή μείωση εσόδων από φόρους ΠΟΕ κατά ποσοστό 10%.

Το **εισπρακτέο υπόλοιπο** του Απολογισμού του οικονομικού έτους 2015, ανήλθε σε € 86.844.410.194,18 ή 46,96% του Α.Ε.Π. και είναι αυξημένο έναντι του προηγούμενου οικονομικού έτους κατά € 10.839.661.469,80.

ΓΡΑΦΗΜΑ 1.1.2

Στη διαμόρφωση αυτού του υψηλού και συνεχώς αυξανόμενου εισπρακτέου υπολοίπου συμβάλλουν κυρίως ο φόρος εισοδήματος φυσικών και νομικών προσώπων, λόγω της τμηματικής καταβολής των φόρων (ΚΑΕ 0000), αλλά και οι άμεσοι φόροι παρελθόντων οικονομικών ετών (ΚΑΕ 0600), οι οποίοι παρουσιάζουν χαμηλό ποσοστό είσπραξης, οι έμμεσοι φόροι παρελθόντων οικονομικών ετών (ΚΑΕ 1600), οι προσαυξήσεις, τα πρόστιμα και οι χρηματικές ποινές (ΚΑΕ 3721 και 3732), καθώς και οι καταπτώσεις εγγυήσεων (ΚΑΕ 3300), που παρουσιάζουν, επίσης, χαμηλό ποσοστό είσπραξης. Τα χαμηλά ποσοστά είσπραξης των φόρων παρελθόντων οικονομικών ετών καταδεικνύουν την αναποτελεσματικότητα των ρυθμίσεων παλαιών οφειλών, σε συνδυασμό με τη θέσπιση και την παγιοποίηση νέων κατηγοριών φόρων.

Το ύψος των βεβαιωθέντων προστίμων, που αφορούν παραβάσεις του Κώδικα Βιβλίων και Στοιχείων (ΚΒΣ), ανήλθε σε € 29.260.572.828,70 (ΚΑΕ 3732).

Επισημαίνεται ότι, για το υπό εξέταση οικονομικό έτος, οι επαναβεβαιώσεις προστίμων που έχουν επιβληθεί, για παραβάσεις του ΚΒΣ, σε παρελθόντα οικονομικά έτη, ανέρχονται σε € 26.091.783.280,53, εκ των οποίων διεγράφησαν € 110.023.223,88 και εισπράχθηκαν μόνο € 50.313.374,76.

Από την 111180/21.7.2016 απάντηση της Γενικής Γραμματείας Δημοσίων Εσόδων (ΓΓΔΕ) στο 49570/13.07.2016 έγγραφο της 7^{ης} Υπηρεσίας Επιτρόπου του Ελεγκτικού Συνεδρίου, για παροχή πληροφοριών, ως προς την παλαιότητα και την κατ' είδος ανάλυση του εισπρακτέου υπολοίπου των απαιτήσεων από πρόστιμα, προκύπτουν τα ακόλουθα:

(α) Ποσοστό 13,57% ή ποσό € 3.970.772.232,80 των απαιτήσεων από πρόστιμα ΚΒΣ αφορά την περίοδο 1976-2005, ενώ το υπόλοιπο ποσοστό 86,43% ή ποσό € 25.289.800.595,90 κατανέμεται στις χρήσεις 2006-2015.

(β) Το 35,66% των απαιτήσεων από πρόστιμα αφορά σε φυσικά πρόσωπα (ελεύθερους επαγγελματίες και μισθωτούς) και το 55,28% σε ανώνυμες εταιρείες και ΕΠΕ. Στους ακόλουθους δύο πίνακες παρουσιάζονται, αντιστοίχως, η παλαιότητα των ληξιπρόθεσμων υπολοίπων και οι κατηγορίες οφειλετών:

Πίνακας 1.1.2.1

**Κατανομή εισπρακτέου υπόλοιπου Κ.Α.Ε. 3732 σε έτη βεβαίωσης
(αφορά γρέη που βεβαιώθηκαν έως και το 2015)**

Κατανομή εισπρακτέου υπόλοιπου Κ.Α.Ε. 3732		
ΕΤΟΣ Βεβαίωσης	ΕΙΣΠΡΑΚΤΕΟ ΥΠΟΛΟΙΠΟ	Ποσοστό % επί του συνόλου
1976-2005	3.970.772.232,80	13,57%
2006-2009	4.475.049.039,39	15,29%
2010	1.681.312.356,18	5,75%
2011	2.759.130.638,99	9,43%
2012	6.561.533.490,88	22,42%
2013	2.439.169.750,22	8,34%
2014	4.117.447.871,14	14,07%
2015	3.256.157.449,10	11,13%
	29.260.572.828,70	100,00%

Πίνακας 1.1.2.2

Κατανομή εισπρακτέου υπόλοιπου Κ.Α.Ε. 3732 ανά κατηγορία φορέα

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ	ΠΟΣΟ	% επί του Συνόλου
ΦΥΣΙΚΑ ΠΡΟΣΩΠΑ	10.435.628.602,84	35,66%
ΑΛΛΟΔΑΠΕΣ ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ	180.561.425,34	0,62%
ΕΝΩΣΕΙΣ ΠΡΟΣΩΠΩΝ ΚΕΡΔΟΣΚΟΠΙΚΕΣ	42.174.534,65	0,14%
ΜΗ ΚΕΡΔΟΣΚΟΠΙΚΑ Ν. Π. ΚΑΙ ΕΝΩΣΕΙΣ ΠΡΟΣΩΠΩΝ	301.658.301,56	1,03%
ΝΠΔΔ	121.435.040,91	0,42%
ΑΕ	11.774.910.349,76	40,24%
ΕΠΕ	4.401.910.030,84	15,04%
ΟΕ	697.398.126,74	2,38%
ΑΓΡΟΤΙΚΟΙ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΙ ΚΑΙ ΚΟΙΝΟΠΡΑΞΙΕΣ	10.163.164,45	0,03%
ΔΗΜΟΤΙΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ	1.335.098,98	0,00%
ΙΔΡΥΜΑΤΑ, ΣΥΛΛΟΓΟΙ, ΣΩΜΑΤΕΙΑ	255.512.702,14	0,87%
ΑΛΛΕΣ ΝΟΜΙΚΕΣ ΜΟΡΦΕΣ	1.037.885.450,49	3,55%
	29.260.572.828,70	100,00%

Από τα προεκτεθέντα συνάγεται ότι, ενώ μεγάλο μέρος των ως άνω οφειλών είναι αμφιβόλου εισπραξιμότητας, δεν έχει γίνει μέχρι σήμερα, και κατά πάγια τακτική, πρόβλεψη απομείωσης των σχετικών απαιτήσεων. Επίσης, η αναποτελεσματικότητα στην είσπραξη των επιβαλλόμενων προστίμων καταδεικνύει την αδυναμία διασύνδεσης, από πλευράς της Κεντρικής Διοίκησης, ποινής και συμμόρφωσης.

Σημειώνεται ότι στο εισπρακτέο υπόλοιπο του Κρατικού Απολογισμού δεν περιλαμβάνονται τα μη εισπραχθέντα έσοδα των Τελωνείων της Χώρας, τα οποία ως βεβαιωτικές και εισπρακτικές αρχές⁶, μπορούν να ενεργούν βεβαίωση και είσπραξη δημοσίων εσόδων δυνάμει νόμιμου τίτλου. Οι αναφερόμενες απαιτήσεις τηρούνται σε λογιστικά βιβλία (βιβλίο εισπρακτέων απαιτήσεων) των Τελωνειακών Αρχών⁷, χωρίς ωστόσο να διενεργούνται κατάλληλες λογιστικές εγγραφές, προκειμένου αυτές να εμφανιστούν στο Εισπρακτέο Υπόλοιπο του Απολογισμού. Κατά συνέπεια, το υπόλοιπο που εκκρεμεί προς είσπραξη από τις αρμόδιες αρχές του Κράτους είναι διαφορετικό από αυτό που εμφανίζεται στον Απολογισμό. Η μη καταγραφή των ανείσπρακτων εσόδων από τα Τελωνεία στο εισπρακτέο υπόλοιπο του Απολογισμού αντίκειται προς τις διατάξεις της παραγράφου 2 του άρθρου 79 του Συντάγματος, που ορίζει ότι όλα τα έσοδα και έξοδα του Κράτους πρέπει να αναγράφονται στον ετήσιο προϋπολογισμό και τον απολογισμό, τις καθιερούμενες με το άρθρο 49 του ν. 4270/2014 αρχές της ενότητας και της καθολικότητας, σύμφωνα με τις οποίες όλα τα έσοδα και οι δαπάνες εγγράφονται και εμφανίζονται σε έναν ενιαίο προϋπολογισμό, καθώς και τη γενική αρχή της ειλικρίνειας

⁶ Άρθρο 81 ν. 4270/14, (ΦΕΚ Α' 143) «Αρχές δημοσιονομικής διαχείρισης και εποπτείας, ενσωμάτωση της Οδηγίας 2011/85/ΕΕ»

⁷ Σύμφωνα με την απόφαση Τ6110/1156/Α0019/19.7.1995 (ΦΕΚ Β' 650) του Υπουργού Οικονομικών, η οποία εκδόθηκε κατ' εξουσιοδότηση της παρ. 2 του άρθρου 133 του ν. 1165/1918 «Περί Τελωνειακού Κώδικα» και εξακολουθεί να ισχύει, σύμφωνα με το άρθρο 181 του ν.2960/2001 «Εθνικός Τελωνειακός Κώδικας» (Α' 265)

του προϋπολογισμού, όπως αυτή ορίζεται στο άρθρο 33 του ν. 4270/2014, βάσει της οποίας κάθε οικονομική και δημοσιονομική πρόβλεψη πρέπει να στηρίζεται σε πραγματικά στοιχεία.

1.1.3 Πιστωτικά Έσοδα

ΠΙΝΑΚΑΣ 1.1.3
Πιστωτικά Έσοδα Προϋπολογισμού
Οικονομικό έτος 2015 (σε ευρώ)

ΚΑΕ	ΟΝΟΜΑΣΙΑ	Προϋπολογισμός 2015	Απολογισμός 2015	Απόκλιση
5000	ΠΙΣΤΩΤΙΚΑ ΕΣΟΔΑ ΤΑΚΤΙΚΟΥ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ	94.318.000.000,00	770.454.655.321,21	676.136.655.321,21
5100	Πιστωτικά έσοδα από δάνεια και τίτλους του Ελληνικού Δημοσίου	94.318.000.000,00	763.669.654.807,16	669.351.654.807,16
5111	Έσοδα από εκδόσεις ομολόγων στην αγορά εσωτερικού	13.986.000.000,00		-13.986.000.000,00
5121	Έσοδα από εκδόσεις ομολόγων στις αγορές εξωτερικού	0,00		0,00
5122	Έσοδα από τιτλοποιήσεις εξωτερικού	0,00		0,00
5131	Έσοδα από εκδόσεις εντόκων γραμματίων του Ελληνικού Δημοσίου	36.332.000.000,00	40.877.523.000,00	4.545.523.000,00
5162	Έσοδα από τη σύναψη δανείων μηχανισμού στήριξης	0,00	21.425.660.748,00	21.425.660.748,00
5172	Έσοδα από πώληση τίτλων με σύμφωνο επαναγοράς	44.000.000.000,00	694.206.470.059,16	650.206.470.059,16
5181	Έσοδα από τη σύναψη βραχυπρόθεσμης ταμειακής διευκόλυνσης εξωτερικού	0,00	7.160.001.000,00	7.160.001.000,00
5200	Συμφωνίες ανταλλαγής κεφαλαίων και είσπραξης χρεωλυσίων	0,00	6.192.238.463,49	6.192.238.463,49
5293	Εισπράξεις χρεωλυσίων συμφωνίας ανταλλαγής Ομολόγων	0,00	85.257.159,56	85.257.159,56
5294	Εισπράξεις χρεωλυσίων συμφωνίας ανταλλαγής Δανείων	0,00	6.045.914.340,04	6.045.914.340,04
5223	Εισπράξεις από επιστροφές χρεωλυσίων ομολόγων.	0,00	61.066.963,89	61.066.963,89
5300	Εισπράξεις από επιστροφές δαπανών Δημοσίου Χρέους	0,00	18.017,90	18.017,90
5311	Εισπράξεις από επιστροφές δαπανών Δημοσίου Χρέους	0,00	18.017,90	18.017,90
5400	Εισπράξεις από τόκους Δημοσίου Χρέους	0,00	592.744.032,66	592.744.032,66
5493	Εισπράξεις τόκων από ανταλλαγές επιτοκίων	0,00	569.255.958,58	569.255.958,58

ΚΑΕ	ΟΝΟΜΑΣΙΑ	Προϋπολογισμός 2015	Απολογισμός 2015	Απόκλιση
5496	Εισπράξεις από διαφορές προεξόφλησης Εντόκων Γραμματίων	0,00	1.026,15	1.026,15
5497	Εισπράξεις από επιστροφές τόκων Δημοσίου Χρέους	0,00	23.487.047,93	23.487.047,93
9000	ΠΙΣΤΩΤΙΚΑ ΕΣΟΔΑ Π.Δ.Ε.	1.668.000.000,00	620.000.000,00	-1.048.000.000,00
9100	Πιστωτικά έσοδα από δάνεια και τίτλους του Ελληνικού Δημοσίου	1.668.000.000,00	620.000.000,00	-1.048.000.000,00
9131	Έσοδα από εκδόσεις εντόκων γραμματίων του Ελληνικού Δημοσίου	1.668.000.000,00	0,00	-1.668.000.000,00
9161	Έσοδα από τη σύναψη ειδικών και διακρατικών δανείων	0,00	620.000.000,00	620.000.000,00
	ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΠΙΣΤΩΤΙΚΩΝ ΕΣΟΔΩΝ 2015	95.986.000.000,00	771.074.655.321,21	675.088.655.321,21

Τα πιστωτικά έσοδα (δανεισμός) παρουσιάζουν αύξηση, σε σχέση με τα προϋπολογισθέντα, κατά € 675.088.655.321,21, ανερχόμενα συνολικά σε €771.074.655.321,21. Η σημαντική απόκλιση των πιστωτικών εσόδων από τις προβλέψεις του προϋπολογισμού οφείλεται κυρίως στο γεγονός ότι το Ελληνικό Δημόσιο, δια του Οργανισμού Διαχείρισης Δημοσίου Χρέους (Ο.Δ.Δ.Η.Χ.), προέβη, κατά τη διάρκεια του υπό εξέταση οικονομικού έτους, σε (μη προβλεφθείσα στον προϋπολογισμό) σύναψη πράξεων πώλησης τίτλων με συμφωνία επαναγοράς με τους φορείς που μετέχουν στο «κοινό κεφάλαιο ΝΠΔΔ και Ασφαλιστικών Φορέων», του οποίου η διαχείριση έχει ανατεθεί στην Τράπεζα της Ελλάδος. Οι συμφωνίες επαναγοράς αποτελούν χρηματοοικονομικό εργαλείο, που χρησιμοποιείται από τη διοίκηση προκειμένου να καλύψει τρέχουσες ανάγκες ρευστότητας. Κατά συνέπεια, αποτελεί βραχυπρόθεσμο εσωτερικό δανεισμό, στον οποίο μετέχουν οι φορείς του Δημοσίου και δεν προσμετράται στο επίσημο χρέος. Για τη χρήση 2015, ως προς τις πράξεις πώλησης τίτλων με συμφωνία επαναγοράς, προϋπολογίστηκε ποσό € 44.000.000.000,00, πλην όμως το ποσό των πράξεων αυτών ανήλθε σε

€ 694.206.470.059,16, έναντι ποσού € 97.153.994.700,95 στη χρήση 2014 (αύξηση κατά 614,54%). Εν προκειμένω, πάντως, δεν προκύπτουν με ακρίβεια ούτε οι φορείς, οι οποίοι συμμετέχουν στον εν λόγω βραχυπρόθεσμο δανεισμό, ούτε που διοχετεύτηκε η ρευστότητα που προκλήθηκε από τις ανωτέρω πράξεις. Ως προς το πρώτο ζήτημα με το 59488/08.09.2016 έγγραφο της 7^{ης} Υπηρεσίας του Ελεγκτικού Συνεδρίου προς τον ΟΔΔΗΧ, ζητήθηκε αναλυτική κατάσταση των φορέων που συμμετέχουν στο «κοινό κεφάλαιο» και επομένως στο βραχυπρόθεσμο δανεισμό, αλλά με την 1648/13-09-2016 απαντητική του επιστολή ο ΟΔΔΗΧ δεν παρείχε επαρκή πληροφόρηση.

1.2 Έξοδα Απολογισμού

Πίνακας 1.2.1

Ανακεφαλαίωση Δαπανών Προϋπολογισμού
Οικονομικό έτος 2015 (σε ευρώ)

Κατηγορία Εξόδου	Προϋπολογισμός	Διαμόρφωση	Απολογισμός Εξόδων	% Εκτέλεσης Π/Υ
Πληρωμές για Υπηρεσίες (ΚΑΕ0000)	19.422.564.847,00	19.500.357.665,43	19.143.786.116,88	98,56%
Προεδρική χορηγία, βουλευτικές αποζημιώσεις κ.λπ.	30.860.000,00	28.620.000,00	28.563.726,36	
Αμοιβές πολιτικών υπαλλήλων (τακτικοί & Ι.Δ.Α.Χ.)	8.072.478.717,00	8.142.740.963,02	8.034.371.253,53	
Αμοιβές υπαλλήλων με σχέση εργασίας Ι.Δ. ορισμένου χρόνου και ειδικών κατηγοριών	184.585.155,00	168.125.594,12	159.138.963,92	
Αμοιβές στρατιωτικών γενικά, οργάνων ΕΛ.ΑΣ., Λ.Σ., Π.Σ.	3.369.086.128,00	3.486.845.820,00	3.479.216.809,17	
Πρόσθετες και παρεπόμενες παροχές	616.514.031,00	357.984.922,36	325.813.859,05	
Συντάξεις δημόσιων λειτουργών	6.400.000.000,00	6.411.059.000,00	6.410.586.266,20	
Πληρωμές για μετακινήσεις	109.533.557,00	145.369.665,26	105.453.849,45	
Πληρωμές για λοιπές υπηρεσίες	639.507.259,00	759.611.700,67	600.641.389,20	
Προμήθειες Αγαθών και Κεφαλαιακού Εξοπλισμού (ΚΑΕ1000)	489.446.946,00	515.542.696,24	416.184.416,43	85,03%
Προμήθεια ειδών εξοπλισμού υπηρεσιών, εργαστηρίων κ.λπ.	58.066.347,00	76.469.991,50	56.930.025,35	
Προμήθεια υγειονομικού, φαρμακευτικού υλικού και ειδών καθαριότητας	44.239.026,00	43.453.813,69	25.879.881,75	
Προμήθεια ειδών συντήρησης και επισκευής εγκαταστάσεων και εξοπλισμού	44.514.236,00	43.715.239,51	32.734.443,24	

Κατηγορία Εξόδου	Προϋπολογισμός	Διαμόρφωση	Απολογισμός Εξόδων	% Εκτέλεσης Π/Υ
Προμήθεια ειδών διατροφής, ματισμού, υπόδησης, εξάρτυσης, εστίασης, κατασκήνωσης και άθλησης	89.664.377,00	84.614.546,54	75.969.840,48	
Προμήθεια καυσίμων και λιπαντικών	204.002.328,00	212.944.603,08	198.115.692,91	
Διάφορες προμήθειες	14.704.612,00	21.716.493,48	10.104.341,12	
Προμήθειες κεφαλαιακού εξοπλισμού	24.262.920,00	24.114.700,44	9.819.792,67	
Στρατιωτικές κατασκευές, προμήθειες και εξοπλισμοί	9.993.100,00	8.513.308,00	6.630.398,91	
Πληρωμές Μεταβιβαστικές (ΚΑΕ2000)	15.044.697.700,00	16.235.280.758,73	16.093.008.017,40	106,97%
Επιδότησεις, οικονομικές ενισχύσεις, κάλυψη ελλειμμάτων ειδικών διαχειρίσεων, ειδικών λογαριασμών κ.λπ.	350.902.500,00	401.369.045,00	356.628.974,71	
Επιχορηγήσεις σε νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου (ΟΤΑ, γεωργικούς, βιοτεχνικούς, βιομηχανικούς και τουριστικούς οργανισμούς)	278.730.000,00	358.890.720,00	345.349.385,62	
Επιχορηγήσεις σε νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου (ιδρύματα και οργανισμοί υγείας, πρόνοιας, κοινωνικής ασφάλισης και λογαριασμούς)	10.628.595.000,00	10.870.719.456,00	10.866.150.459,70	
Επιχορηγήσεις σε νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου (επιστημονικά, εκπαιδευτικά, πολιτιστικά, λογαριασμούς, λοιπά ιδρύματα και οργανισμούς)	1.456.989.815,00	1.226.903.858,26	1.222.217.999,67	
Επιχορηγήσεις σε νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου	683.146.833,00	869.430.256,06	854.910.741,86	
Επιχορηγήσεις, εισφορές, και συνδρομές σε διεθνείς οργανισμούς και κοινότητες του εξωτερικού	90.110.552,00	132.241.986,41	117.891.817,61	
Εισοδηματικές ενισχύσεις και λοιπές μεταβιβάσεις	1.506.199.000,00	1.987.429.069,00	1.949.110.032,34	
Επιχορηγήσεις για αποδοχές προσωπικού γενικά, πρόσθετες και λοιπές παροχές και αποζημιώσεις.	50.024.000,00	388.296.368,00	380.748.605,89	
Πληρωμές που αντικρίζονται από πραγματοποιούμενα έσοδα (ΚΑΕ3000)	4.439.181.000,00	4.478.235.406,00	4.426.611.626,81	99,72%
Επιστροφές όσων εισπράχθηκαν χωρίς να οφείλονται	32.500.000,00	32.534.053,00	18.126.659,71	
Αποδόσεις εσόδων που εισπράχθηκαν για τρίτους	2.549.331.000,00	2.578.005.353,00	2.553.298.942,45	
Δαπάνες εκμετάλλευσης κρατικής περιουσίας	7.350.000,00	7.696.000,00	7.599.507,82	
Αποδόσεις στην Ευρωπαϊκή Ένωση	1.850.000.000,00	1.860.000.000,00	1.847.586.516,83	
Δαπάνες Βορειοατλαντικού Συμφώνου (Ν.Α.Τ.Ο.) που εκτελούνται με πιστώσεις κρατών-μελών (ΚΑΕ 4000)	38.351.000,00	58.712.193,00	55.834.491,49	145,59%
Δαπάνες έργου κοινού ενδιαφέροντος ΝΑΤΟ που εκτελούνται στην Ελλάδα και χρηματοδοτούνται εξ ολοκλήρου από εισφορές των κρατών-μελών αυτού	100.000,00	10.106.221,00	10.102.930,29	

Κατηγορία Εξόδου	Προϋπολογισμός	Διαμόρφωση	Απολογισμός Εξόδων	% Εκτέλεσης Π/Υ
Δαπάνες Πεδίου Βολής Κρήτης που χρηματοδοτούνται αποκλειστικά από τους χρήστες αυτού	0,00	8.150.000,00	7.362.531,22	
Εθνικές Υποχρεώσεις	30.270.000,00	27.522.417,00	25.929.442,62	
Συμμετοχή της Ελλάδος σε δαπάνες NATO	505.000,00	505.000,00	503.034,42	
Αποστολές εξωτερικού για υπηρεσία NATO	7.276.000,00	6.312.555,00	6.063.615,42	
Απαλλοτριώσεις	200.000,00	200.000,00	0,00	
Συμμετοχή των λοιπών κρατών μελών NATO σε δαπάνες που χρηματοδοτούνται από ειδικά έσοδα	0,00	5.916.000,00	5.872.937,52	
Δαπάνες που δεν εντάσσονται σε άλλες κατηγορίες (ΚΑΕ 5000)	1.465.889.931,00	503.149.117,51	244.915.996,24	16,71%
Διάφορες σύνθετες δαπάνες (ΚΑΕ 5100)	1.122.259.721,00	115.219.426,95	12.597.056,45	
Διάφορες σύνθετες δαπάνες (ΚΑΕ 5200)	27.664.160,00	200.097.128,82	91.537.730,40	
Προγράμματα χρηματοδοτούμενα από την Ε.Ε.	301.091.050,00	175.565.027,00	132.844.348,18	
Εθνική συμμετοχή για προγράμματα συγχρηματοδοτούμενα από την Ε.Ε.	14.875.000,00	11.514.024,74	7.936.861,21	
Πιστώσεις υπό κατανομή για την αντιμετώπιση δαπανών μισθοδοσίας Προσωπικού στα πλαίσια κινητικότητας και ανακατανομής προσωπικού του δημοσίου τομέα	0,00	753.510,00	0,00	
Πληρωμές για την εξυπηρέτηση της Δημόσιας Πίστης (ΚΑΕ 6000)	106.296.888.000,00	784.588.649.494,00	782.873.545.833,06	736,50%
Τόκοι δημόσιου χρέους	5.850.100.000,00	6.392.948.239,00	6.392.942.957,04	
Χρεώλυσια δημόσιου χρέους	96.130.130.000,00	773.843.378.709,00	773.843.376.353,17	
Δαπάνες δημόσιου χρέους	50.000.000,00	178.080.435,00	178.078.134,34	
Πληρωμές υποχρεώσεων του Δημοσίου από αναλαμβανόμενες από αυτό εγγυήσεις υπέρ τρίτων	1.851.615.000,00	1.851.615.000,00	1.671.349.522,90	
Τακτοποίηση ακάλυπτων επιταγών και ελλειμμάτων δημοσίων διαχειρίσεων	430.000,00	7.289.519,00	7.067.903,71	
Τακτοποίηση συναλλαγματικών διαφορών και λοιπών υποχρεώσεων	738.000,00	1.462.592,00	1.374.133,83	
Χορηγούμενα δάνεια σε ευρώ-συνάλλαγμα				
Τακτοποίηση παλαιών διαχειρίσεων	213.875.000,00	213.875.000,00	213.875.000,00	
Υποχρεώσεις από προγράμματα εξοπλισμού των Ενόπλων Δυνάμεων (Ε.Δ.)	2.200.000.000,00	2.100.000.000,00	565.481.828,07	
Απαλλοτριώσεις, Αγορές, Αναγέρσεις κ.λπ. (ΚΑΕ 7000)	723.489.000,00	6.060.149.750,00	6.049.767.326,55	836,19%
Απαλλοτριώσεις, αγορές, μελέτες-έρευνες, αναγέρσεις και εκτελέσεις έργων	580.700.000,00	580.700.000,00	579.984.745,22	
Συμμετοχή του Δημοσίου στο μετοχικό κεφάλαιο εταιριών κ.λπ.	142.789.000,00	5.479.449.750,00	5.469.782.581,33	
Πληρωμές για έργα του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων (ΚΑΕ 8000)	6.400.000.000,00	6.405.806.475,00	6.377.428.124,16	99,65%
Πληρωμές για έργα χρηματοδοτούμενα από εθνικούς πόρους	700.000.000,00	664.076.335,72	660.113.094,07	

Κατηγορία Εξόδου	Προϋπολογισμός	Διαμόρφωση	Απολογισμός Εξόδων	% Εκτέλεσης Π/Υ
Πληρωμές για έργα χρηματοδοτούμενα από κοινοτικούς πόρους	5.700.000.000,00	5.741.730.139,28	5.717.315.030,09	
Εξόφληση απλήρωτων υποχρεώσεων παρελθόντων οικονομικών ετών (ΚΑΕ 9000)	191.491.576,00	191.477.136,09	146.280.700,04	76,39%
Εξόφληση απλήρωτων υποχρεώσεων από προμήθειες αγαθών και κεφαλαιουχικού εξοπλισμού	20.119.886,00	32.952.709,76	25.756.363,60	
Εξόφληση απλήρωτων υποχρεώσεων από μεταβληστικές πληρωμές	51.817.300,00	25.609.566,36	19.203.685,33	
Εξόφληση απλήρωτων υποχρεώσεων από πρόσθετες και παρεπόμενες παροχές	59.785.469,00	26.848.027,86	22.651.580,02	
Εξόφληση απλήρωτων υποχρεώσεων από μετακινήσεις	18.817.441,00	15.711.680,91	10.360.512,91	
Εξόφληση απλήρωτων υποχρεώσεων από λοιπές υπηρεσίες	30.283.015,00	65.670.074,31	46.292.348,64	
Εξόφληση απλήρωτων υποχρεώσεων από δαπάνες που δεν εντάσσονται σε άλλες κατηγορίες	10.668.465,00	24.685.076,89	22.016.209,54	
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ	154.512.000.000,00	838.537.360.692,00	835.827.362.649,06	540,95%

1.2.1 Επισκόπηση επί των εξόδων του Προϋπολογισμού

Για το οικονομικό έτος 2015 οι προβλέψεις των εξόδων του Προϋπολογισμού της Κεντρικής Διοίκησης ανέρχονταν στο ποσό των € 154.512.000.000 και διαμορφώθηκαν στο ποσό των € 838.537.360.692,00, ενώ οι πληρωμές του Κρατικού Προϋπολογισμού ανήλθαν σε € 835.827.362.649,06, παρουσιάζοντας υπέρβαση, σε σχέση με τις αρχικές προβλέψεις, ποσού € 681.315.362.649,06 και ποσοστού 441%, έναντι υπέρβασης ποσοστού 75,16% το έτος 2014. Η υπέρβαση στα έξοδα, η οποία κρίνεται ιδιαίτερα αυξημένη, οφείλεται κυρίως στην εξόφληση τίτλων με συμφωνία επαναγοράς, ύψους € 692,8 δις, έναντι € 88,5 δις το 2014, που χρησιμοποιήθηκαν για παροχή ρευστότητας και εμφανίζονται στον κωδικό εξόδου (ΚΑΕ Ξ6272), με προϋπολογισθέν ποσό € 42 δις. Η αντίστοιχη κατηγορία στα έσοδα (βλ. Κεφάλαιο 1.1.3 της παρούσας) ανέρχεται σε € 694,2 δις, έναντι προϋπολογισμού € 44 δις (ΚΑΕ Σ5172). Το ύψος των συγκεκριμένων

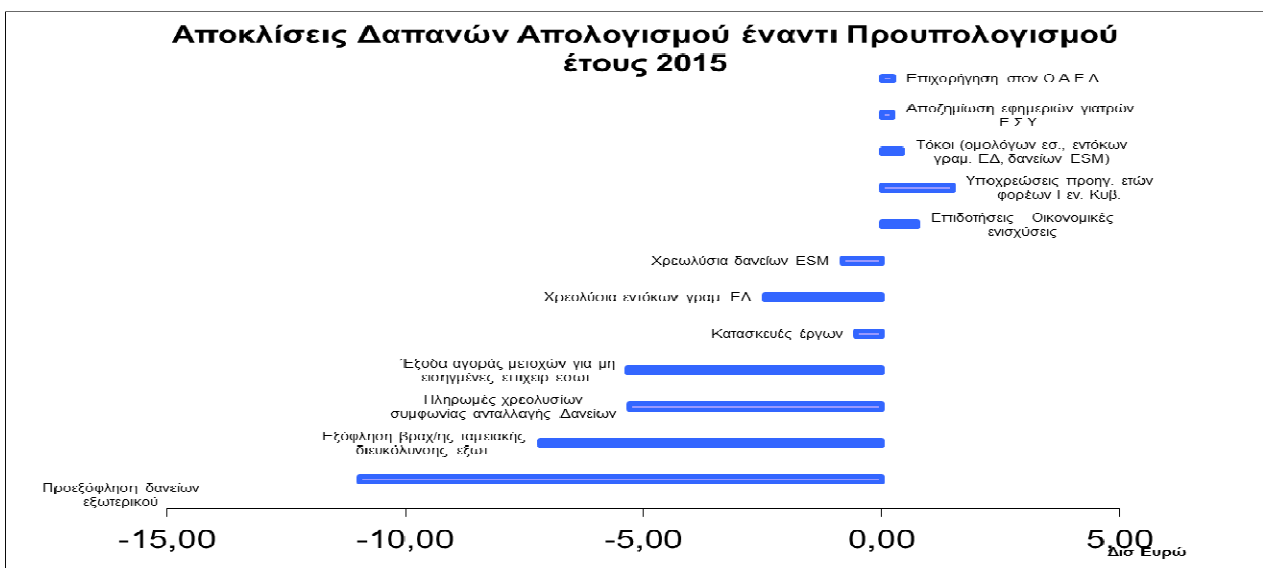
ΚΑΕ εξόδων και εσόδων επηρεάζει την τελική εικόνα του Απολογισμού, την κίνηση των ταμειακών ροών καθώς και το αποτέλεσμα από τις χρηματοδοτικές δραστηριότητες.

Αφαιρουμένων, από το αρχικό προϋπολογισθέν ποσό των εξόδων, των πληρωμών για την εξυπηρέτηση της δημόσιας πίστης (ΚΑΕ 6000), ο προϋπολογισμός ανέρχεται σε € 48.215.112.000,00, η διαμόρφωσή του ανέρχεται σε € 53.948.711.198,00 και οι πληρωμές σε € 52.953.816.816,00. Κατά συνέπεια, η καθαρή υπέρβαση ανέρχεται σε 4,74 δις ή 9,82%. Η υπέρβαση αυτή κρίνεται αρκετά υψηλή, δεδομένου ότι το 2014 η αντίστοιχη υπέρβαση ανερχόταν στο 2% του προϋπολογισμού, και οφείλεται, κατά μεγάλο μέρος, στην συμμετοχή του Ελληνικού Δημοσίου στην αύξηση του Μετοχικού Κεφαλαίου του ΤΧΣ, με ομόλογα του Ευρωπαϊκού Μηχανισμού Στήριξης.

Στο Ιστόγραμμα που ακολουθεί, παρουσιάζονται οι σημαντικότερες αποκλίσεις σε επίπεδο Κωδικών Εξόδων (εξαιρουμένου του ΚΑΕ Ξ6272 «εξόφληση πώλησης τίτλων με σύμφωνο επαναγοράς»):

Ιστόγραμμα

1.2.1

Οι κυριότερες υπερβάσεις εξόδων σε σχέση με τον προϋπολογισμό, όπως αυτές αποτυπώνονται στο διάγραμμα 1.2.1, είναι οι ακόλουθες:

(α) Η προεξόφληση δανείων εξωτερικού (ΚΑΕ Ξ6269), αξίας € 10,9 δις δεν είχε προϋπολογισθεί (βλ. και Πίνακα 1.2.3.1).

(β) Η εξόφληση βραχυπρόθεσμης ταμειακής διευκόλυνσης εξωτερικού (ΚΑΕ Ξ6281), αξίας € 7,2 δις επίσης δεν είχε προϋπολογισθεί (βλ. και Πίνακα 1.2.3.1).

(γ) Οι πληρωμές χρεωλυσιών συμφωνίας ανταλλαγής δανείων (ΚΑΕ Ξ6294), αξίας € 5,2 δις δεν είχαν προϋπολογισθεί (βλ. και Πίνακα 1.2.3.1).

(δ) Ο προϋπολογισμός για έξοδα συμμετοχής σε αυξήσεις μετοχικού κεφαλαίου και αγοράς μετοχών για μη εισηγμένες επιχειρήσεις εσωτερικού (ΚΑΕ Ξ7313) ανήρχετο σε € 100 εκ., ενώ τελικά δαπανήθηκαν € 5,4 δις.

(ε) Τα χρεωλύσια εντόκων γραμματίων του Ελληνικού Δημοσίου (ΚΑΕ Ξ6231) είχαν προϋπολογισμό € 38 δις και τελικά ανήλθαν σε € 40,46, δις, υπήρξε δηλαδή υπέρβαση 2,46 δις (βλ. και Πίνακα 1.2.3.1).

(στ) Τα χρεωλύσια δανείων του μηχανισμού στήριξης (ΚΑΕ Ξ6262) με προϋπολογισμό € 8,42 δις, τελικά ανήλθαν σε € 9,25 δις δημιουργώντας έτσι υπέρβαση € 830 εκ. (βλ. και Πίνακα 1.2.3.1).

(ζ) Τέλος, οι κατασκευές, η συντήρηση και η βελτίωση έργων, καθώς και οι επιχορηγήσεις νομικών προσώπων, για κατασκευές, συντηρήσεις και βελτιώσεις έργων (ΚΑΕ 8341 έως 8357) είχαν προϋπολογισθεί σε € 1,9 δις, ενώ το τελικό κόστος ανήλθε σε € 2,46 δις (υπέρβαση € 541 εκ).

Αντίθετα, υπολείπονται των προβλέψεων οι ακόλουθες δαπάνες του προϋπολογισμού:

(α) Επιδοτήσεις - Οικονομικές ενισχύσεις νομικών προσώπων και επιχειρήσεων για παραγωγικές επενδύσεις, συμμετοχή δημοσίου σε μετοχικό κεφάλαιο οργανισμών, μισθώματα και λοιπές δαπάνες (ΚΑΕ 8381 έως 8399), κατά € 744 εκ.

(β) Υποχρεώσεις προηγούμενων οικονομικών ετών φορέων Γενικής Κυβέρνησης κατά € 1,5 δις.

(γ) Τόκοι ομολόγων στην αγορά εσωτερικού, τόκοι εντόκων γραμματίων του Ελληνικού Δημοσίου, τόκοι δανείων μηχανισμού στήριξης, που είχαν προϋπολογισμό € 4,7 δις και τελικά δαπανήθηκαν € 4,3 δις, κατά € 400 εκ.

(δ) Επιχορήγηση στον Οργανισμό Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού (Ο.Α.Ε.Δ.), που είχε προϋπολογισθεί στο ποσό των € 750 εκ. και τελικά δαπανήθηκαν περίπου € 500 εκ, κατά € 250 εκ.

(ε) Αποζημίωση εφημεριών γιατρών Ε.Σ.Υ., όπου ενώ είχε προϋπολογισθεί ποσό € 227 εκ. από τον συγκεκριμένο ΚΑΕ 0562 δαπανήθηκε μόλις € 1,6 εκ., αφήνοντας αδιάθετο ποσό € 225,4 εκ. Η δαπάνη δε των 225,4 εκ. καλύφθηκε από το λογαριασμό επιχορηγήσεων (ΚΑΕ 2800).

1.2.2 Πρωτογενείς Δαπάνες Τακτικού Προϋπολογισμού

ΠΙΝΑΚΑΣ 1.2.2
Πρωτογενείς Δαπάνες Τακτικού Προϋπολογισμού*

Πρωτογενείς Δαπάνες κατά κατηγορία 2015	Προϋπολογισμός 2015	Διαμόρφωση Πιστώσεων 31/12/2015	Πληρωμές 2015	% επί συνόλου πληρωμών
Α. Αποδοχές και Συντάξεις (1+2+3)	18.767.169.500,00	18.911.322.702,95	18.739.520.810,23	45,34%
1. Κεντρικής διοίκησης	16.449.358.500,00	16.606.048.959,17	16.479.178.469,02	39,87%
2. Νοσοκομείων, ιδρυμάτων πρόνοιας ,νπδδ	2.275.811.000,00	2.290.441.855,92	2.260.342.341,21	5,47%
3. Νέες/υποχρεωτικές προσλήψεις, μετατάξεις κ.λπ.	42.000.000,00	14.831.887,86	0,00	0,00%
Β. Ασφάλιση , Περίθαλψη ,Κοινωνική Προστασία(4+5+6+7)	13.972.258.000,00	14.433.672.835,50	14.388.299.351,22	34,81%
4. Δαπάνες περίθαλψης	58.164.000,00	59.474.174,00	56.294.022,86	0,14%
5. Επιχορηγήσεις ασφαλιστικών ταμείων	11.312.460.000,00	11.556.990.500,00	11.556.533.455,47	27,96%
6. Επιχορηγήσεις νοσοκομείων, ΥΠΕΔΥ	1.154.165.000,00	1.289.479.589,00	1.289.077.888,69	3,12%
7. Κοινωνική προστασία	1.447.469.000,00	1.527.728.572,50	1.486.393.984,20	3,60%
Γ. Λειτουργικές και Λοιπές Δαπάνες (8+9+10+11)	5.352.232.500,00	6.059.434.430,88	5.415.802.384,44	13,10%
8. Επιχορηγήσεις Φορέων	1.346.027.000,00	1.555.431.490,09	1.508.095.763,37	3,65%
9. Καταναλωτικές Δαπάνες	1.521.398.792,00	1.936.697.280,67	1.434.729.824,76	3,47%
10. Αντικριζόμενες δαπάνες	2.440.967.000,00	2.437.202.185,74	2.365.278.249,97	5,72%
11. Υπό κατανομή	43.839.708,00	130.103.474,38	107.698.546,34	0,26%
Δ. Αποδιδόμενοι Πόροι σε: ΟΤΑ, ΟΚΑ και Λοιπές Αποδόσεις	2.795.706.000,00	2.824.414.406,00	2.785.300.602,16	6,74%
Ε. Αποθεματικό	1.000.000.000,00	57.237.708,67	0,00	0,00%
ΣΥΝΟΛΟ ΠΡΩΤΟΓΕΝΩΝ ΔΑΠΑΝΩΝ ΤΠ (Α+Β+Γ+Δ+Ε)	41.887.366.000,00	42.286.082.084,00	41.328.923.148,05	100,00%

*Πηγή: Δ20 Γενικό Λογιστήριο του Κράτους

Στη σύνθεση των πρωτογενών δαπανών το μεγαλύτερο μέρος αποτελούν οι μισθοί και οι συντάξεις, με ποσοστό 45,34%, και ακολουθούν οι πληρωμές για ασφάλιση, υγεία και κοινωνική προστασία με ποσοστό 34,81%.

Από το Αποθεματικό του Κρατικού Προϋπολογισμού (άρθρο 59 ν. 4270/2014) χορηγήθηκαν πιστώσεις ύψους € 942.762.291,30⁸. Από την επισκόπηση των πιστώσεων δεν προκύπτει ότι η χρήση του Αποθεματικού είναι πάντοτε σύμφωνη με τις διατάξεις της παρ. 2 του άρθρου 59 του ν. 4270/2014, όπως αυτή τροποποιήθηκε με την ομοίου περιεχομένου, ως προς το ζήτημα αυτό, περ. 5 της υποπαρ. Δ10 του άρθρου 2 του ν.4336/2015 (ΦΕΚ 94 Α'/14.8.2015), που προβλέπει την κάλυψη από το αποθεματικό μόνο άμεσων, σημαντικών, αναπόφευκτων και επειγουσών δαπανών, η πρόβλεψη των οποίων δεν ήταν εφικτή. Ενδεικτικά, αναφέρονται οι ακόλουθες περιπτώσεις, στις οποίες έγινε μη σύμφωνη προς τις προαναφερθείσες διατάξεις χρήση του αποθεματικού:

(α) Μεταφορά πίστωσης ύψους € 14.900.000,00 στο Υπουργείο Υγείας, προς κάλυψη τοκοχρεωλυτικών δόσεων δανείων του Κέντρου Ελέγχου και Πρόληψης Νοσημάτων (ΚΕΕΛΠΝΟ), (β) Μεταφορά πίστωσης ύψους € 3.494.535,00 στο Υπουργείο Υγείας, για την καταβολή εφημεριών και πρόσθετων αμοιβών παρελθόντων οικονομικών ετών, (γ) Μεταφορά πίστωσης ύψους € 3.619.565,00 στο Υπουργείο Παιδείας, για κάλυψη δαπανών της Γενικής Γραμματείας Έρευνας και Τεχνολογίας (ΓΓΕΤ), λόγω περιορισμένων πιστώσεων, (δ) Μεταφορά πίστωσης ύψους € 5.722.639,00 στο Υπουργείο Παιδείας, για την κάλυψη της καταβολής φόρου ακίνητης περιουσίας (ΦΑΠ) και ενιαίου τέλους ακινήτων (ΕΤΑΚ) του ν.π.ι.δ. Ιδρύματος Νεολαίας και Διά Βίου Μάθησης (ΙΝΕΔΙΒΙΜ) και (ε) Μεταφορά πίστωσης ύψους € 2.000.000,00 στο Υπουργείο Υποδομών Μεταφορών και Δικτύων, για κάλυψη δαπάνης παραγγελίας αναλωσίμων για την έκδοση αδειών οδήγησης.

⁸ Έγγραφο Υπουργού Οικονομικών υπ' αριθμ. πρωτ.: ΥΠΟΙΚ0002678ΕΞ2016/4-4-16

1.2.3. Δαπάνες εξυπηρέτησης Δημόσιας Πίστης

Οι πληρωμές για την εξυπηρέτηση του συνολικού Δημόσιου Χρέους εμφανίζονται στον πίνακα που ακολουθεί:

ΠΙΝΑΚΑΣ 1.2.3.1
Πληρωμές εξυπηρέτησης Δημόσιου Χρέους

Οικονομικό Έτος 2015 (σε ευρώ)

ΚΑΕ	Κατηγορία Εξόδου	Προϋπολογισμός	Απολογισμός Εξόδων	Καθαρή Απόκλιση	% επί προϋπ/σμο ύ
Πληρωμές για την εξυπηρέτηση της Δημόσιας Πίστης (ΚΑΕ 6000)		106.296.888.000,00	782.873.545.833,06	676.576.657.833,06	736,50%
6100	Τόκοι δημοσίου χρέους	5.850.100.000,00	6.392.942.957,04	542.842.957,04	109,28%
6200	Χρεωλύσια δημοσίου χρέους	96.130.130.000,00	773.843.376.353,17	677.713.246.353,17	805,00%
6211	Χρεωλύσια ομολόγων στην αγορά εσωτερικού	6.679.680.000,00	6.679.680.000,00	0,00	100,00%
6221	Χρεωλύσια ομολόγων στις αγορές εξωτερικού	70.360.000,00	149.354.043,76	78.994.043,76	212,27%
6222	Χρεωλύσια τιτλοποιήσεων εξωτερικού		24.654.571,00	24.654.571,00	
6231	Χρεωλύσια εντόκων γραμματίων του Ελληνικού Δημοσίου	37.998.000.000,00	40.457.143.000,00	2.459.143.000,00	106,47%
6232	Χρεωλύσια εντόκων γραμματίων του Ελληνικού Δημοσίου (φυσικοί τίτλοι)	2.000.000,00	69.023.770,75	67.023.770,75	3451,19%
6251	Χρεωλύσια δανείων Τράπεζας της Ελλάδος	472.260.000,00	472.276.259,75	16.259,75	100,00%
6252	Χρεωλύσια λοιπών δανείων εσωτερικού	3.000.000,00	3.000.000,00	0,00	100,00%
6261	Χρεωλύσια ειδικών και διακρατικών δανείων	302.000.000,00	303.448.848,61	1.448.848,61	100,48%
6262	Χρεωλύσια δανείων μηχανισμού στήριξης	8.420.000.000,00	9.250.679.102,95	830.679.102,95	109,87%
6263	Χρεωλύσια λοιπών δανείων εξωτερικού	182.830.000,00	159.840.915,68	-22.989.084,32	87,43%
6269	Προεξόφληση δανείων εξωτερικού		10.956.136.086,39	10.956.136.086,39	
6272	Εξόφληση πώλησης τίτλων με σύμφωνο επαναγοράς	42.000.000.000,00	692.810.753.491,99	650.810.753.491,99	1649,55%
6281	Εξόφληση βραχυπρόθεσμης ταμειακής διευκόλυνσης εξωτερικού		7.160.001.000,00	7.160.001.000,00	
6293	Πληρωμές χρεωλυσιών συμφωνίας ανταλλαγής Ομολόγων		66.688.215,00	66.688.215,00	
6294	Πληρωμές χρεωλυσιών συμφωνίας ανταλλαγής Δανείων		5.280.697.047,29	5.280.697.047,29	
6300	Δαπάνες δημοσίου χρέους	50.000.000,00	178.078.134,34	128.078.134,34	356,16%
6400	Πληρωμές υποχρεώσεων Δημοσίου από αναλαμβανόμενες από αυτό εγγυήσεις τρίτων	1.851.615.000,00	1.671.349.522,90	-180.265.477,10	90,26%
6500	Τακτοποίηση ακάλυπτων επιταγών και ελλειμμάτων δημοσίων διαχειρίσεων	430.000,00	7.067.903,71	6.637.903,71	1643,70%
6600	Τακτοποίηση συναλλαγματικών διαφορών & λοιπών υποχρεώσεων	738.000,00	1.374.133,83	636.133,83	186,20%
6800	Τακτοποίηση παλαιών διαχειρίσεων και αναλήψεις χρεών	213.875.000,00	213.875.000,00	0,00	100,00%
6900	Υποχρεώσεις από ειδικά προγράμματα εξοπλισμού των Ε.Δ. και προηγούμενων οικονομικών ετών φορέων Γενικής Κυβέρνησης	2.200.000.000,00	565.481.828,07	-1.634.518.171,93	25,70%

Από τον ανωτέρω πίνακα προκύπτει ότι το Ελληνικό Δημόσιο κατέβαλε το έτος 2015 δαπάνες για την εξυπηρέτηση της Δημόσιας Πίστης (ΚΑΕ 6000) ύψους € 782.873.545.833,06, υπερβαίνοντας τον προϋπολογισμό κατά € 676.576.657.833,06. Από το ανωτέρω ποσό πληρώθηκαν χρεωλύσια δημόσιου χρέους (ΚΑΕ 6200) €773.843.376.353,17, εκ των οποίων € 40,5 δις για εξοφλήσεις εντόκων γραμματίων (ΚΑΕ 6231) και € 692,8 δις (ΚΑΕ 6272) για πώληση τίτλων με σύμφωνο επαναγοράς. Οι ανωτέρω καταβολές, όμως, δεν επιβαρύνουν το δημόσιο χρέος, καθ' όσον διενεργήθηκαν με σκοπό την κάλυψη βραχυπρόθεσμων ταμειακών αναγκών της Κεντρικής Διοίκησης (βλ. και κεφ.1.1.3 «Πιστωτικά έσοδα»).

Επίσης, δεν είχαν προβλεφθεί έξοδα α) ποσού € 10.956.136.086,39 «Προεξόφληση δανείων εξωτερικού» (ΚΑΕ Ξ6269), που αφορά κυρίως επιστροφή ομολόγων στο ΕΤΧΣ (βλ. σχετικά Κεφ. 1.1.1 της παρούσας) και β) ποσού € 5.280.697.047,29 «Πληρωμές χρεωλυσιών συμφωνίας ανταλλαγής δανείων» (ΚΑΕ Ξ6294).

Οι τόκοι δημόσιου χρέους (ΚΑΕ 6100) ανήλθαν σε € 6.392.942.957,04, δηλαδή κυμάνθηκαν στα ίδια επίπεδα με το 2014, αλλά υπερέβησαν την αντίστοιχη πρόβλεψη κατά € 542.842.957,04. Επισημαίνεται ότι οι σχετικές προβλέψεις για πληρωμές τόκων εμφανίζονται μειωμένες κατά € 280 εκατομμύρια. Οι αισιόδοξες αυτές εκτιμήσεις στον προϋπολογισμό δεν αντικατοπτρίζουν τις πραγματικές ανάγκες για πληρωμές τόκων, εφόσον το κόστος δανεισμού παραμένει στα ίδια επίπεδα, λόγω των αυξημένων χρηματοδοτικών αναγκών του Κράτους, που προκύπτουν από την υστέρηση των εσόδων. Ως προς την ανωτέρω υπέρβαση των τόκων δημοσίου χρέους επισημαίνεται ότι προκύπτει από τον ΚΑΕ Εξόδου 6100, που αφορά αποκλειστικά εξόφληση τόκων

δημοσίου χρέους και δεν περιλαμβάνει εισπράξεις από ανταλλαγή επιτοκίων, που εμφανίζονται στον ΚΑΕ Εσόδου 5400. Κατά συνέπεια, η ανωτέρω παρατήρηση για την προαναφερθείσα υπέρβαση αναφέρεται στους τόκους για την εξυπηρέτηση του δημοσίου χρέους και δεν αφορά τους τόκους του δημοσίου χρέους σε καθαρή βάση (βλ. έκθεση Υπουργού Οικονομικών στο Παράρτημα της παρούσας).

Οι πληρωμές υποχρεώσεων από προγράμματα εξοπλισμού των Ενόπλων Δυνάμεων ανήλθαν σε € 565.481.828,07, ενώ υπολείπονται σημαντικά του προϋπολογισθέντος ποσού κατά το ποσό των € 1.634.518.171,93. Οι «Πληρωμές υποχρεώσεων του Δημοσίου από αναλαμβανόμενες από αυτό εγγυήσεις υπέρ τρίτων» (ΚΑΕ 6400) ανήλθαν σε € 1.671.345.922,90 και αναλύονται στον κατωτέρω πίνακα:

ΠΙΝΑΚΑΣ 1.2.3.2

Πληρωμές υποχρεώσεων του Δημοσίου από αναλαμβανόμενες από αυτό εγγυήσεις υπέρ τρίτων

Δανειολήπτης	2015
	Ποσό κατάπτωσης (σε ευρώ)
ΟΣΕ	1.473.387.616,55
ΕΑΒ	36.629.241,99
Ε.Α.Σ.	83.854.313,71
Λοιποί	77.474.750,65
Σύνολο ΚΑΕ 6400	1.671.345.922,90

Το ανωτέρω ποσό εμφανίζεται αυξημένο κατά 57,13% σε σχέση με το αντίστοιχο ποσό των € 1.063.648.964,89⁹ στη χρήση 2014 και οφείλεται κυρίως στην αύξηση των καταπτώσεων εγγυήσεων του ΟΣΕ κατά € 724.765.722,52 ή ποσοστό 103.29% σε σχέση με τη χρήση 2014.

⁹ Πηγή: Έκθεση της 7^{ης} Υπηρεσίας Επιτρόπου του ΕΣ για τον απολογισμό και τις χρηματοοικονομικές καταστάσεις οικονομικού έτους 2014.

1.3 Προϋπολογισμός Δημοσίων Επενδύσεων

ΠΙΝΑΚΑΣ 1.3
Προϋπολογισμός Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων (Π.Δ.Ε.)

ΚΑΕ	ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ	ΠΡΟΥΠ/ΣΜΟΣ 2015	ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ	ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ 2015	ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ 2014
Έσοδα Προϋπολογισμού Δημοσίων Επενδύσεων		6.400.000.000,00	6.400.000.000,00	5.452.222.608,18	5.114.745.254,79
Σ7000	Έσοδα από Δημόσιες Επενδύσεις	749.900.000,00	749.900.000,00	931.881.142,77	64.682.002,29
Σ8000	Βοήθεια και λοιπές μεταβιβάσεις από Ε.Ε.	3.982.100.000,00	3.982.100.000,00	3.900.341.465,41	4.649.331.400,50
	<u>Μερικό σύνολο</u>	<u>4.732.000.000,00</u>	<u>4.732.000.000,00</u>	<u>4.832.222.608,18</u>	<u>4.714.013.402,79</u>
Σ9000	Πιστωτικά Έσοδα Π.Δ.Ε.	1.668.000.000,00	1.668.000.000,00	620.000.000,00	400.731.852,00
Έξοδα Προϋπολογισμού Δημοσίων Επενδύσεων (Ξ8000)		6.400.000.000,00	6.405.806.475,00	6.377.428.124,16	6.591.651.210,23
Ξ8200	Πληρωμές για έργα χρηματοδοτούμενα από εθνικούς πόρους	700.000.000,00	664.076.335,72	660.113.094,07	703.666.544,04
Ξ8300	Πληρωμές για έργα χρηματοδοτούμενα από κοινοτικούς πόρους	5.700.000.000,00	5.741.730.139,28	5.717.315.030,09	5.887.984.666,19
ΔΙΑΦΟΡΑ ΕΣΟΔΩΝ - ΕΞΟΔΩΝ (ΕΛΛΕΙΜΜΑ Π.Δ.Ε)		0,00	-5.806.475,00	-925.205.515,98	-1.715.657.109,59

1.3.1 Επισκόπηση επί της εκτέλεσης του Προϋπολογισμού Δημοσίων Επενδύσεων

Τα συνολικά εισπραχθέντα έσοδα του Π.Δ.Ε ανήλθαν σε € 5,4 δις έναντι πρόβλεψης € 6,4 δις, εκ των οποίων τα 0,6 δις ευρώ αφορούν σε πιστωτικά έσοδα (δημόσιος δανεισμός) και τα 4,8 δις ευρώ σε απολήψεις κοινοτικών ταμείων, που αποτελούν βασική πηγή χρηματοδότησης του ΠΔΕ, στο πλαίσιο υλοποίησης συγχρηματοδοτούμενων προγραμμάτων και ενεργειών.

ΠΙΝΑΚΑΣ 1.3.1

Δαπάνες Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων (Π.Δ.Ε.)

ΚΑΕ	Κατηγορία Εξόδου	Προϋπολογισμός 2015	Διαμόρφωση	Απολογισμός Εξόδων 2015
8200	Πληρωμές για έργα χρηματοδοτούμενα από Εθνικούς Πόρους	700.000.000,00	664.076.335,72	660.113.094,07
8300	Πληρωμές για έργα χρηματοδοτούμενα από Κοινοτικούς Πόρους	5.700.000.000,00	5.741.730.139,28	5.717.315.030,09
8311	Μισθοί, επιδόματα, υπερωρίες, υπερεργασία κ.λπ.	62.438.434,00	123.736.619,92	122.690.885,57
8312	Δαπάνες μετακινήσεων.		316.462,88	316.462,88
8318	Γενικό Πρόγραμμα Αλληλεγγύη και Διαχείριση Μεταναστευτικών Ροών.	40.788.500,00	57.660.871,75	57.660.871,52
8319	Λοιπές διοικητικές δαπάνες	5.800.000,00	2.674.535,36	2.574.533,64
8321	Αγορά ή απαλλοτρίωση εδάφους ή κτισμάτων	79.107.505,00	24.735.092,19	24.735.092,19
8327	Επιχορηγήσεις νομικών προσώπων για αγορά ή απαλλοτρίωση εδάφους ή κτισμάτων	11.524.837,00		
8331	Προμήθεια μεταφορικών μέσων ξηράς και ειδών συντήρησης και επισκευής τους	1.500.000,00	5.653.262,00	5.653.261,44
8341	Κατασκευές έργων	1.242.636.534,00	798.867.554,93	795.899.389,79
8347	Επιχορηγήσεις νομικών προσώπων για κατασκευές έργων	602.827.496,00	1.514.732.118,43	1.511.677.631,44
8351	Συντήρηση έργων	60.012.485,00	82.788.126,73	80.530.835,68
8354	Βελτίωση έργων	9.125.535,00	38.677.267,96	38.361.757,53
8357	Επιχορηγήσεις νομικών προσώπων για συντήρηση έργων	2.000.000,00	31.720.734,96	31.716.059,55
8361	Προμήθεια μηχανικού και λοιπού εξοπλισμού	26.557.286,00	79.614.272,98	76.938.239,40
8367	Επιχορήγηση σε νομικά πρόσωπα για προμήθεια μηχανικού και λοιπού εξοπλισμού	24.228.870,00	105.380.778,07	105.361.841,68
8371	Μελέτες και έρευνες	38.217.995,00	102.029.149,27	101.998.334,59
8377	Επιχορήγηση σε νομικά πρόσωπα για μελέτες και έρευνες	8.159.165,00	19.704.511,35	19.072.791,46
8379	Λοιπές δαπάνες για μελέτες και έρευνες	1.000.000,00	2.359.464,22	2.359.464,22
8381	Επιδότησεις - Οικονομικές ενισχύσεις	697.649.700,00	1.084.650.886,93	1.084.650.886,05
8384	Οικονομικές ενισχύσεις επιχ/σεων για παραγωγικές επενδύσεις βιομηχανίας- ενέργειας - βιοτεχνίας	600.000.000,00	34.578.562,87	34.538.525,90
8385	Επιχορήγηση νομικών προσώπων (ΕΟΜΜΕΧ, ΑΤΕ κ.λπ.) για οικονομικές ενισχύσεις παραγωγικών επενδύσεων βιομηχανίας - ενέργειας - βιοτεχνίας	100.000.000,00	148.958.297,91	148.958.297,91
8387	Συμμετοχή του Δημοσίου στο μετοχικό κεφάλαιο δημοσίων επιχειρήσεων και οργανισμών	330.257.555,00	220.232.695,61	220.232.695,61
8393	Μισθώματα κτιρίων	4.336.245,00	809.883,94	809.883,94
8397	Επιχορηγήσεις νομικών προσώπων για λοιπές δαπάνες	1.421.724.283,00	993.301.790,12	983.514.696,21
8399	Διάφορες λοιπές δαπάνες	330.107.575,00	268.547.198,90	267.062.591,89
Σύνολο Πληρωμών για έργα του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων (ΚΑΕ 8000)		6.400.000.000,00	6.405.806.475,00	6.377.428.124,16

Τα έξοδα Π.Δ.Ε. ανήλθαν συνολικά σε € 6.377.428.124,16 και κυμάνθηκαν εντός των προβλεπόμενων ορίων του προϋπολογισμού. Το μεγαλύτερο μέρος των εξόδων Π.Δ.Ε. αφορά στις πληρωμές για έργα χρηματοδοτούμενα από κοινοτικούς πόρους.

Συμπερασματικά, ο απολογισμός ΠΔΕ 2015 είναι ελλειμματικός κατά € 925.205.515,98. Ωστόσο, το έλλειμμα του απολογισμού είναι μειωμένο σε σχέση με αυτό του 2014 κατά € 790.451.593.61.

1.3.2 ΕΣΠΑ 2007- 2013

Το Εθνικό Στρατηγικό Πλαίσιο Αναφοράς (ΕΣΠΑ) 2007 – 2013, όπως προβλέπεται από τους κανονισμούς του, έπρεπε να ολοκληρωθεί κατά την 31.12.2015, σύμφωνα με τον όρο N+2, ενώ τα οριστικά απολογιστικά στοιχεία δεν έχουν ακόμη ολοκληρωθεί.

Με τον Κανονισμό (ΕΕ) 2015/1839 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 14 Οκτωβρίου 2015, για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) 1303/2013, η συνδρομή στο ΕΣΠΑ 2007-2013 για την Ελλάδα τροποποιήθηκε, ανερχόμενη πλέον σε ποσοστό 100%. Συγκεκριμένα, κατ' εφαρμογή του ως άνω κανονισμού, αφαιρέθηκε η εθνική συμμετοχή στα Προγράμματα ΕΣΠΑ και η συνολική χρηματοδότηση περιορίστηκε στην κοινοτική συμμετοχή.

Ο ακόλουθος πίνακας δίνει την συνολική παρουσίαση των 14 επιχειρησιακών προγραμμάτων με τα έως σήμερα διαθέσιμα στοιχεία.

Ε.Σ.Π.Α. 2007-2013			
Επιχειρησιακό Πρόγραμμα	Συγχρ/νη Δημόσια Δαπάνη	Συγχρ/νη Πραγματοποιηθείσα Δημόσια Δαπάνη	Ποσοστό Πραγμ/σας Δαπάνης
Περιβάλλον - Αειφόρος Ανάπτυξη	1.720.000.000	1.782.786.295	104%
Ενίσχυση της Προσπελασιμότητας	4.160.160.864	4.548.727.174	109%
Ανταγωνιστικότητα και Επιχειρηματικότητα	1.456.000.000	1.434.530.955	99%
Ψηφιακή Σύγκλιση	605.000.000	456.731.575	75%
Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού	2.404.653.617	2.531.010.031	105%
Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση	1.440.000.000	1.441.189.547	100%
Διοικητική Μεταρρύθμιση	370.346.383	406.425.479	110%
Τεχνική Υποστήριξη Εφαρμογής	225.000.000	232.716.747	103%
Μακεδονία - Θράκη	2.575.000.000	2.781.729.337	108%
Δυτική Ελλάδα - Πελοπόννησος - Ιόνιοι Νήσοι	899.000.000	894.254.721	99%
Κρήτη & Νήσοι Αιγαίου	863.300.178	1.201.611.684	139%
Θεσσαλία - Στερεά Ελλάδα - Ήπειρος	1.105.000.000	1.367.023.586	124%
Αττική	2.238.000.000	2.258.279.081	101%
Εθνικό Αποθεματικό Απροβλέπτων	148.800.403	181.838.904	122%
ΣΥΝΟΛΟ	20.210.261.445	21.518.855.116	106%

Η συνολική κοινοτική συμμετοχή για τα 14 Προγράμματα ΕΣΠΑ 2007-2013 ανέρχεται στο ποσό των € 20.210.261.445. Το ποσό που τελικά δηλώθηκε στην ΕΕ στις επιλέξιμες δαπάνες ανέρχεται σε € 21.518.855.116, ήτοι σε 106% του συνόλου. Εξ αυτού συνάγεται ότι η απορρόφηση των κοινοτικών κονδυλίων πραγματοποιείται στο σύνολό της. Η διαφορά των € 1,3 δις θα καλυφθεί από εθνικούς πόρους.

Συνολικά ολοκληρώθηκαν 116.613 έργα, ενώ 19.773 έργα δεν έχουν ολοκληρωθεί και δηλώνονται στο πρόγραμμα με δέσμευση ολοκλήρωσης από εθνικούς πόρους (συνολικής αξίας € 1.223.919.011) έως τον Μάρτιο 2017. Διακόσια ενενήντα επτά (297) έργα δεν ολοκληρώθηκαν και εντάσσονται εν μέρει στο ΕΣΠΑ 2007 – 2014 για την Α΄ φάση τους, ενώ η Β΄ φάση αυτών εντάχθηκε στο ΕΣΠΑ 2014-2020. Τέλος, 167 έργα απεντάσσονται από το ΕΣΠΑ 2007 -2013 και μεταφέρονται στο ΕΣΠΑ 2014-2020.

Η τελική εικόνα και η οριστικοποίηση των στοιχείων κλεισίματος του ΕΣΠΑ 2007-2013 θα πραγματοποιηθεί την 31.3.2017.

1.4 Επισημάνσεις επί του Κρατικού Απολογισμού

ΠΙΝΑΚΑΣ 1.3.1
Κρατικός Απολογισμός (σε εκ. ευρώ)

		ΠΡΟΫΠΟ- ΛΟΓΙΣΜΟΣ 2015	ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ 2015	ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ 2014	ΕΚΤΕΛΕΣΗ ΚΠ 2015	Μεταβολή έναντι 2014
		[1]	[2]	[3]	[4]=[2]/[1]	[5]=[2]- [3]/[3]
1	ΕΣΟΔΑ ΚΠ	57,632	51,605	51,547	89.5%	0.1%
	ΕΣΟΔΑ ΤΠ	52,9	46,772	46,832	88.4%	-0.1%
	ΕΣΟΔΑ ΠΔΕ	4,732	4,832	4,715	102.1%	2.5%
2	ΕΞΟΔΑ ΚΠ	52,015	49,868	50,861	95.9%	-2.0%
	ΕΞΟΔΑ ΤΠ	45,989	43,744	44,574	95.1%	-1.9%
	ΕΞΟΔΑ ΠΔΕ	6,026	6,124	6,287	101.6%	-2.6%
3	ΤΟΚΟΙ ΔΧ σε ΚΑΘΑΡΗ ΒΑΣΗ	5,85	5,8	5,528	99.1%	4.9%
	ΠΡΩΤΟΓΕΝΕΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ (1-2)	5,617	1,737	686	30.9%	153.2%
	ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑ (1-2-3)	-233	-4,063	-4,842	1743.8%	-16.1%
4	ΚΑΘΑΡΗ ΑΠΟΚΤΗΣΗ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΚΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ	377	6,035 ¹⁰	1,139	1600.8%	429.9%
5	ΚΑΘΑΡΟΣ ΔΑΝΕΙΣΜΟΣ	-144	-2,367	2,314	1643.8%	-202.3%
	ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑ ΚΠ (1-2-3+4+5)	-	-395	-1,389		
	ΑΕΠ¹¹	184,87	176,023	177,559	95.2%	-0.87%
	ΠΡΩΤΟΓΕΝΕΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑ /ΑΕΠ %	3.04%	0.99%	0.39%		
	ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑ /ΑΕΠ %	-0.13%	-2.31%	-2.73%		

Το Πρωτογενές Αποτέλεσμα (πλεόνασμα) του 2015 ανέρχεται στο ποσό των € 1,737 δις παρουσιάζοντας υστέρηση € 3,880 δις ή υλοποίηση μόνο κατά 30% σε σχέση με την πρόβλεψη για το 2015. Από την επισκόπηση των στοιχείων του πίνακα 1.3.1 προκύπτει ότι

¹⁰ Το ποσό αυτό αφορά προκύπτει κυρίως ως αποτέλεσμα συναλλαγής του ΕΔ με το ΤΧΣ. (βλέπε Ενότητα 2.2.2 Δημόσιο Χρέος)

¹¹ Πηγή: Δελτίο Τύπου ΕΛΣΤΑΤ της 04-03-2016, «ΕΤΗΣΙΟΙ ΕΘΝΙΚΟΙ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ: Έτος 2015 (1η εκτίμηση)»

η ανωτέρω υστέρηση οφείλεται κατά βάση στην υστέρηση εσόδων κατά την εκτέλεση Τακτικού Προϋπολογισμού 2015 (έσοδα που κάλυψαν το 88,4% του στόχου).

Το πρωτογενές πλεόνασμα προκύπτει όταν από τα Έσοδα ΚΠ αφαιρεθούν τα Έξοδα ΚΠ και μπορεί να χρησιμοποιηθεί για αποπληρωμή των τόκων και χρεωλυσίων του δημοσίου χρέους (ΔΧ). Από τον ανωτέρω πίνακα διαπιστώνεται ότι το πρωτογενές πλεόνασμα ύψους € 1,737 δις δεν επαρκεί ούτε για την κάλυψη των τόκων του ΔΧ, οι οποίοι στη χρήση 2015 ανέρχονται στο ποσό των € 5,8 δις. Πάντως, το πρωτογενές πλεόνασμα εμφανίζεται βελτιωμένο σε σχέση με την προηγούμενη χρήση κατά € 1,051 δις.

Το αποτέλεσμα της Κεντρικής Διοίκησης (έλλειμμα μετά την αφαίρεση των τόκων ΔΧ σε καθαρή βάση) είναι αρνητικό και ανέρχεται σε € 4,063 δις, το οποίο απέχει σημαντικά από το στόχο του Προϋπολογισμού για μείωση του ελλείμματος στα € 233 εκ., ωστόσο εμφανίζεται βελτιωμένο κατά € 779 εκατ. σε σχέση με τον απολογισμό του 2014.

Ο Δείκτης (Πρωτογενές Πλεόνασμα)/ΑΕΠ, για το έτος 2015, διαμορφώθηκε σε 0,99%¹² σε σχέση με τον προϋπολογισθέντα δείκτη 3,04% και τον απολογισθέντα δείκτη 0,39 του 2014.

Ο Δείκτης (Έλλειμμα ΚΠ) /ΑΕΠ για το έτος 2015 διαμορφώθηκε σε -2,31% σε σχέση με τον προϋπολογισθέντα δείκτη -0,13% και τον απολογισθέντα δείκτη -2,73 του 2014.

¹² Σύμφωνα με τη μεθοδολογία της ΕΛΣΤΑΤ ο δείκτης αυτός διαμορφώθηκε σε 0,7% για το 2015, έναντι στόχου 0,25%.

2. ΕΠΙ ΤΟΥ ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΥ (ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΘΕΣΗΣ) ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ ΤΗΣ 31ης ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2015

ΠΙΝΑΚΑΣ 2.1.1

Κρατικός Προϋπολογισμός (σε ευρώ)

Κατάσταση Χρηματοοικονομικής Θέσης Έτους 2015

(σε ευρώ)	31.12.2015	31.12.2014
ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ		
ΜΗ ΚΥΚΛΟΦΟΡΟΥΝ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ	34.391.423.026,59	52.422.821.761,28
Εξοπλισμός	108.224.261,48	90.119.733,94
Ακίνητοποιήσεις υπο εκτέλεση	1.179.083.417,28	951.478.388,91
Συμμετοχές και Μακροπρόθεσμες Απαιτήσεις	33.084.277.873,06	51.354.438.609,23
Δαπάνες Πολυετούς Απόσβεσης	19.837.474,77	26.785.029,20
ΚΥΚΛΟΦΟΡΟΥΝ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ	101.970.176.572,27	90.911.265.785,18
Χρεώστες	90.746.226.588,49	79.889.783.243,17
Επισφαλείς Χρεώστες		
Προκαταβολές	7.914.582.185,78	7.665.382.601,23
Δαθέσιμα και Ταμειακά Ισοδύναμα	3.309.367.798,00	3.356.099.940,78
I. ΣΥΝΟΛΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ	136.361.599.598,86	143.334.087.546,46
ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΤΑΞΕΩΣ ΧΡΕΩΣΤΙΚΟΙ	108.919.925.572,45	112.757.007.365,61
ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ		
ΜΑΚΡΟΠΡΟΘΕΣΜΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ	290.234.333.656,36	284.853.665.814,07
Μακροπρόθεσμα Δάνεια	290.234.333.656,36	284.853.665.814,07
ΒΡΑΧΥΠΡΟΘΕΣΜΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ	61.322.485.205,97	67.128.176.604,73
Πιστωτές	28.846.251.545,98	27.499.503.545,46
Βραχυπρόθεσμα Δάνεια	24.880.633.706,92	23.133.560.910,50
Βραχυπρόθεσμο τμήμα μακρ/μικρ δανείων	7.212.339.953,07	16.140.152.148,77
Βραχυπρόθεσμες προβλέψεις	383.260.000,00	354.960.000,00
II. ΣΥΝΟΛΟ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ	351.556.818.862,33	351.981.842.418,80
III. ΚΑΘΑΡΗ ΘΕΣΗ ΠΟΛΙΤΩΝ (III = I - II)	(215.195.219.263,47)	(208.647.754.872,34)
ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΤΑΞΕΩΣ ΠΙΣΤΩΤΙΚΟΙ	108.919.925.572,45	112.757.007.365,61

2.1 Ενεργητικό

2.1.1 Πάγια

Παρά τις επανειλημμένες επισημάνσεις του Δικαστηρίου στις Διαδηλώσεις των προηγούμενων οικονομικών ετών, διαπιστώνεται και κατά το υπό εξέταση οικονομικό έτος η μη ύπαρξη μητρώου ενσώματων παγίων περιουσιακών στοιχείων της Κεντρικής Διοίκησης και συνακόλουθα η μη καταγραφή και κίνηση των αντίστοιχων λογαριασμών της Λογιστικής. Περαιτέρω, δεν έχει πραγματοποιηθεί η καταγραφή των παγίων, τα οποία αποκτήθηκαν κατά τη διάρκεια της χρήσης, περιλαμβανομένων και εκείνων που αποκτήθηκαν μέσω του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων. Από τις διατάξεις του π.δ/τος 15/2011, συνάγεται ότι η ύπαρξη του Μητρώου Παγίων είναι υποχρεωτική, για όσα εξ αυτών αποκτώνται μετά την έναρξη της Διπλογραφικής Λογιστικής Τροποποιημένης Ταμειακής Βάσης (ΔΛΤΤΒ), ήτοι μετά την 1.1.2011, ενώ για όσα πάγια είχαν αποκτηθεί πριν από την ημερομηνία αυτή, θα έπρεπε να είχαν αρχίσει οι διαδικασίες για την πλήρη καταγραφή τους στο οικείο μητρώο, δεδομένου ότι η ΔΛΤΤΒ βρίσκεται ήδη στον πέμπτο χρόνο λειτουργίας της. Σύμφωνα με τη σημείωση 5.7 του Ισολογισμού, του υπό εξέταση οικονομικού έτους, τα προβλήματα καταγραφής, παρακολούθησης, αποτίμησης και ορθής απεικόνισης των παγίων στοιχείων του Κράτους θα λυθούν μόνο με την υιοθέτηση των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων του Δημοσίου Τομέα (IPSAS), για τα οποία έχει συσταθεί ειδική επιτροπή στο ΓΛΚ, χωρίς, όμως, και πάλι το θέμα αυτό να θεωρείται πρώτη προτεραιότητα.

Στο πλαίσιο της καταγραφής της Ακίνητης Περιουσίας έχει αρχίσει να σχηματίζεται σχετικό Μητρώο (ΜΑΠ) από τη Γενική Γραμματεία Δημόσιας Περιουσίας (ΓΓΔΠ), το οποίο όμως έχει καθαρά πληροφοριακό χαρακτήρα, δεν περιλαμβάνει αξίες και δεν συνδέεται με τις βάσεις δεδομένων της δημόσιας περιουσίας όλων των υπουργείων (σχετ. το 0014281/ΕΞ2016/08.09.2016 έγγραφο της ΓΓΔΠ). Κατά συνέπεια, δεν μπορεί να υπάρξει ενημέρωση των λογαριασμών λογιστικής και ειδικότερα των κονδυλίων του μη κυκλοφορούντος ενεργητικού.

Επισημαίνεται ότι με το νόμο 3986/2011 «Επείγοντα μέτρα εφαρμογής Μεσοπρόθεσμου Πλαισίου Δημοσιονομικής Στρατηγικής 2012-2015» (ΦΕΚ Α΄ 152), μεταβιβάστηκαν χωρίς αντάλλαγμα, μεταξύ άλλων, ακίνητα του Ελληνικού Δημοσίου στο Ταμείο Αξιοποίησης Ιδιωτικής Περιουσίας του Ελληνικού Δημοσίου (ΤΑΙΠΕΔ ΑΕ), χωρίς ωστόσο αυτά να έχουν καταγραφεί στο οικείο μητρώο παγίων ενεργητικού και χωρίς να έχουν ενημερωθεί οι αντίστοιχοι λογαριασμοί της λογιστικής του Ελληνικού Δημοσίου, παρότι αποτελούν αναπόσπαστο μέρος των ενσώματων περιουσιακών στοιχείων του Κράτους.

Ειδικότερα, στη χρήση 2015 καταχωρήθηκαν στα αποτελέσματα έσοδα αποκρατικοποιήσεων ύψους € 262.779.224,63, έναντι € 443.229.333,98 το 2014. Από αυτά ποσό € 22.791.345,20 αφορά πώληση ακινήτων, ενώ το 2014 το αντίστοιχο ποσό είχε ανέλθει σε € 268.536.732,16, περιλαμβανόμενης και της πώλησης 28 ακινήτων με τη μέθοδο sale and lease back. Πρέπει να σημειωθεί ότι η επίδοση αυτή είναι πάρα πολύ μικρή σε σχέση με το 2014. Σημειώνεται, επίσης, ότι στην αιτιολογική έκθεση του ν. 4336/2015 γίνεται αναφορά στο σχέδιο αξιοποίησης των περιουσιακών στοιχείων, που

υπάγονται στο ΤΑΙΠΕΔ. Η εφαρμογή του σχεδίου αυτού προβλέπει ετήσια έσοδα (εξαιρουμένων των τραπεζικών μετοχών) ύψους € 1,4 δις για τη χρήση 2015, € 3,7 δις για το 2016, και € 1,3 δις για το 2017.

Στη χρήση 2015 ολοκληρώνεται η μεταβίβαση από το ΤΑΙΠΕΔ των 28 ακινήτων με τη μέθοδο του sale and lease back, συμβατικού ύψους € 261.310,00. Από τα προσκομιζόμενα στοιχεία, δεν προκύπτει πριν από τη μεταβίβαση των περιουσιακών στοιχείων από το Ελληνικό Δημόσιο στο ΤΑΙΠΕΔ, προσδιορισμός και εκτίμηση της αξίας των ακινήτων από το Σώμα Ορκωτών Εκτιμητών, κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 1 κεφάλαιο 9 παρ. 1.4.2α του π.δ/τος 15/2011. Συνέπεια αυτών, είναι η αδυναμία διαχειριστικής και λογιστικής παρακολούθησής τους (αξία κτήσεως, αποσβέσεων κ.α.), με αποτέλεσμα ο έλεγχος να βρίσκεται σε πλήρη αδυναμία προσδιορισμού του αποτελέσματος και να μην μπορεί να εξάγει ασφαλή συμπεράσματα για την επίπτωση της οικονομικής συναλλαγής και την τυχόν ζημία ή κέρδος από την πώληση ή την μακροχρόνια μίσθωσή τους, με την αντίστοιχη ενημέρωση των λογαριασμών της λογιστικής. Το προϊόν της πώλησης ή της αξιοποίησης εμφανίζεται μόνο ως έσοδο στον Απολογισμό και στην Κατάσταση Ταμειακών Ροών και χρησιμοποιείται αποκλειστικά για την εξυπηρέτηση του Δημοσίου Χρέους. Οι ανωτέρω παραλείψεις αποτελούν ουσιώδεις παραβάσεις βασικών λογιστικών αρχών, όπως αυτές προσδιορίζονται στο άρθρο 1 κεφάλαιο 1 παρ. 1.1. και 1.7. του π.δ. 15/2011, και συγκεκριμένα της αρχής του ιστορικού κόστους, σύμφωνα με την οποία οι λογιστικές εγγραφές που απεικονίζουν, μεταξύ άλλων, την απόκτηση των περιουσιακών στοιχείων καταχωρούνται στα βιβλία με αξίες κόστους κτήσης και οι αξίες αυτές διατηρούνται καθ' όλη τη διάρκεια της

λογιστικής διαδικασίας και εμφανίζονται στις Οικονομικές Καταστάσεις και της αρχής της πλήρους γνωστοποίησης, σύμφωνα με την οποία οι Χρηματοοικονομικές Καταστάσεις πρέπει να καταρτίζονται κατά τρόπο ώστε να εξασφαλίζεται η πλήρης και κατανοητή παρουσίαση όλων των σημαντικών πληροφοριών που αναφέρονται στις οικονομικές υποθέσεις της Κεντρικής Διοίκησης. Οι παραλείψεις αυτές έχουν ως περαιτέρω συνέπεια να εμφανίζεται υποτιμημένη η καταγεγραμμένη αξία του ενεργητικού της Κατάστασης Χρηματοοικονομικής Θέσης, το ύψος της οποίας δεν μπορεί από τον έλεγχο να προσδιοριστεί.

Περαιτέρω, στα πάγια και συγκεκριμένα στον Λογαριασμό «ακινητοποιήσεις υπό εκτέλεση» δεν καταγράφεται το κόστος των υπό κατασκευή έργων. Σύμφωνα με την παρ. 1.12.4 του κεφαλαίου 9 του άρθρου 1 του π.δ/τος 15/2011 το κόστος των υπό κατασκευή έργων (πάγια στοιχεία του ενεργητικού), τα οποία υλοποιούνται στο πλαίσιο του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων, επιβαρύνει τα αποτελέσματα της χρήσης. Ωστόσο, από τα προσκομιζόμενα στοιχεία και από τον διενεργηθέντα έλεγχο δεν προκύπτει ποια, από τα υπό κατασκευή έργα, υλοποιούνται με δαπάνες του ΠΔΕ, ποια με δαπάνες του Τακτικού Προϋπολογισμού και ποια από άλλες πηγές χρηματοδότησης. Η συγκεκριμένη λογιστική επιλογή μειώνει τη συνολική εικόνα των παγίων και επιβαρύνει δυσανάλογα τα αποτελέσματα της χρήσης. Σε κάθε δε περίπτωση, δεν έχει διαπιστωθεί ότι το κόστος των ολοκληρωμένων έργων έχει μεταφερθεί στο μη κυκλοφορούν ενεργητικό.

2.1.2 Συμμετοχές

Στο κονδύλι «Συμμετοχές και λοιπές μακροπρόθεσμες απαιτήσεις» ποσό € 25.960.521.775,14 αφορά συμμετοχές σε εισηγμένες στο χρηματιστήριο εταιρείες και σε μη εισηγμένες και αναλύεται ως εξής:

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ	ΑΠΟΤΙΜΗΣΗ 2015
Εισηγμένες εταιρείες στο ΧΑ	2.042.754.159,56
Μη εισηγμένες εταιρείες	<u>23.917.767.615,58</u>
ΣΥΝΟΛΟ	25.960.521.775,14

Οι εισηγμένες στο Χρηματιστήριο Αθηνών (Χ.Α.) εταιρείες έχουν αποτιμηθεί με την χρηματιστηριακή τιμή κατά την 31.12.2015 και υποτιμήθηκαν σε σχέση με την προηγούμενη χρήση κατά € 176.568.977,26.

Στα μη εισηγμένα στο Χ.Α. νομικά πρόσωπα η αποτίμηση γίνεται με βάση την εσωτερική λογιστική αξία. Ο έλεγχος διαπίστωσε τα εξής:

1. Από το σύνολο των 77 νομικών προσώπων, στα οποία συμμετέχει το ΕΔ, τα 37 αποτιμήθηκαν με βάση τις οικονομικές καταστάσεις του 2014, δεδομένου ότι μέχρι την ημερομηνία σύνταξης του Ισολογισμού της Κεντρικής Διοίκησης δεν είχαν δημοσιεύσει οικονομικές τους καταστάσεις για τη χρήση 2015. Κατά συνέπεια, το πραγματικό όφελος ή ζημία από τη συμμετοχή του Ελληνικού Δημοσίου στα εν λόγω νομικά πρόσωπα δεν μπορεί να εκτιμηθεί με ακρίβεια. Από τα 37 νομικά πρόσωπα, τα 21 δημοσίευσαν οικονομικές καταστάσεις σε ημερομηνία μεταγενέστερη της σύνταξης των οικονομικών καταστάσεων του κράτους. Η 7^η Υπηρεσία του Ελεγκτικού Συνεδρίου προέβη σε έλεγχο της αποτίμησης των συμμετοχών αυτών. Με βάση τις επικαιροποιημένες οικονομικές καταστάσεις προκύπτει ποσό υποτίμησης των συμμετοχών ύψους € 311.793.154,41, τα

οποία θα έπρεπε να βαρύνουν ισόποσα τα αποτελέσματα της χρήσεως και την Καθαρή Θέση Πολιτών .

2. Η συμμετοχή του Ελληνικού Δημοσίου στο Μετοχικό Κεφάλαιο του Ταμείου Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας διαμορφώθηκε ως εξής:

Υπόλοιπο 31.12.2014	49.700.000.000,00
Μείον :	-10.932.903.000,00
	38.767.097.000,00
Πλέον:	5.425.660.738,00
Υπόλοιπο 31.12.2015	44.192.757.738,00

Το ποσό των € 10.932.903.000,00 αφορά επιστροφή των ομολόγων του ΕΤΧΣ, που δεν χρησιμοποιήθηκαν για την ανακεφαλαιοποίηση των τραπεζών, στο ΕΤΧΣ με ημερομηνία 27.2.2015. Κατά συνέπεια, η συγκεκριμένη πράξη δεν παράγει κανένα δημοσιονομικό αποτέλεσμα, πλην του γεγονότος ότι μειώθηκε ισόποσα η συμμετοχή του ΕΔ στο κεφάλαιο του ΤΧΣ. Το ποσό των € 5.425.660.738,00 αφορά εύλογη αξία ομολόγων του Ευρωπαϊκού Μηχανισμού Σταθερότητας (ΕΜΣ), που μεταφέρθηκαν στο Ταμείο, προκειμένου να ανακεφαλαιοποιηθούν οι τράπεζες Πειραιώς και ΕΤΕ.

Κυκλοφορούν Ενεργητικό

2.1.3 Επισφαλείς απαιτήσεις

Δεν προσδιορίζεται στο ενεργητικό το ύψος των επισφαλών απαιτήσεων της Κεντρικής Διοίκησης, οι οποίες παρουσιάζουν υψηλή πιθανότητα να μην ικανοποιηθούν μερικά ή ολικά και δεν διενεργούνται οι ανάλογες λογιστικές εγγραφές, με αποτέλεσμα να μη διαμορφώνεται ορθή εκτίμηση και να μην καθορίζονται με σαφήνεια οι απαιτήσεις

που τελικά θα εισπραχθούν. Στο Προσάρτημα επί των οικονομικών καταστάσεων 2015 αναφέρεται ότι μέχρι σήμερα δεν αναγνωρίστηκαν προβλέψεις επισφαλειών, διότι δεν υπήρχε το θεσμικό πλαίσιο, για τη διάκριση των βεβαιωμένων απαιτήσεων σε επισφαλείς και μη. Πράγματι, μέχρι την 31.12.2015 δεν διενεργήθηκε προσδιορισμός επισφαλειών, ούτε σχετικές προβλέψεις. Τούτο έχει ως συνέπεια να διογκώνεται το ενεργητικό της ΚΧΘ (Ισολογισμός) με μη ρευστοποιήσιμες απαιτήσεις, ενώ παραβιάζεται η αρχή της πλήρους γνωστοποίησης, σύμφωνα με την οποία οι Χρηματοοικονομικές Καταστάσεις πρέπει να καταρτίζονται κατά τρόπο ώστε να εξασφαλίζεται η πλήρης και κατανοητή παρουσίαση όλων των σημαντικών πληροφοριών, που αναφέρονται στις οικονομικές υποθέσεις της Κεντρικής Διοίκησης και η αρχή της συντηρητικότητας, βάσει της οποίας πρέπει η Κατάσταση Χρηματοοικονομικής θέσης (Ισολογισμός) και η Κατάσταση Χρηματοοικονομικής Επίδοσης (Αποτελέσματα Χρήσης) της Κεντρικής Διοίκησης να εμφανίζονται με τους πιο συντηρητικούς υπολογισμούς, με τη λιγότερο ευνοϊκή περιουσιακή κατάσταση και με το μικρότερο πλεόνασμα, με γνώμονα την ακριβή και αξιόπιστη ενημέρωση των πολιτών και των εκλεγμένων αντιπροσώπων τους (παρ. 1.7. και 1.8. του κεφαλαίου 1 του άρθρου 1 του π.δ. 15/2011). Αξίζει να σημειωθεί ότι με βάση τους πίνακες της ΓΓΔΕ, που επισυνάπτονται στο Παράρτημα των οικονομικών καταστάσεων, το ληξιπρόθεσμο υπόλοιπο, ανά κατηγορία εσόδου, την 31.12.2015 ανέρχεται σε € 85.685.182.858,99 εκ του οποίου, ποσό € 14.496.659.746,10 (ποσοστό 16,91%) έχει καταστεί ληξιπρόθεσμο μέσα στην χρήση 2015. Τα ως άνω στοιχεία παρατίθενται αναλυτικά στον ακόλουθο πίνακα:

ΠΙΝΑΚΑΣ 2.1.3.1

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΕΣΟΔΟΥ	Άμεσοι Φόροι	Έμμεσοι Φόροι	Μηφορολογικά έσοδα	Λοιπά μηφορολογικά	Τελωνειακές Εισπράξεις	ΣΥΝΟΛΟ
έως 31/12/2010	6.689.871.872,14	11.684.695.813,55	14.288.214.401,02	717.510.563,10	6.177.411,29	33.386.470.061,10
1/1/2011 έως 31/12/2011	1.166.487.660,62	1.749.440.031,28	3.301.826.377,67	41.538.426,13	0,00	6.259.292.495,70
1/1/2012 έως 31/12/2012	1.050.582.086,83	1.340.257.193,05	7.701.928.203,35	267.038.367,71	0,00	10.359.805.850,94
1/1/2013 έως 31/12/2013	1.876.147.842,42	1.833.510.883,46	4.281.697.032,16	83.971.921,53	25.273,48	8.075.352.953,05
1/1/2014 έως 31/12/2014	3.187.476.065,56	3.149.833.058,91	6.426.626.994,02	341.900.578,31	1.765.055,30	13.107.601.752,10
1/1/2015 έως 31/12/2015	4.495.379.502,49	4.495.379.502,49	5.415.931.721,16	89.969.019,96	0,00	14.496.659.746,10
ΛΗΞΙΠΡΟΘΕΣΜΟ ΥΠΟΛΟΙΠΟ 1/1/2016	18.465.945.030,06	24.253.116.482,74	41.416.224.729,38	1.541.928.876,74	7.967.740,07	85.685.182.858,99

Από το συνολικό ληξιπρόθεσμο υπόλοιπο, ποσό € 5.812.200.478,00 ή 6,9% έχει ρυθμιστεί με αποφάσεις του Υπουργείου Οικονομικών. Η ανάλυση των ρυθμίσεων κατά κατηγορία εσόδου έχει ως εξής:

ΠΙΝΑΚΑΣ 2.1.3.2

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΕΣΟΔΟΥ	Άμεσοι Φόροι	Έμμεσοι Φόροι	Μηφορολογικά έσοδα	Λοιπά μηφορολογικά	Τελωνειακές Εισπράξεις	ΣΥΝΟΛΟ
έως 31/12/2010	138.012.634,57	98.087.331,45	53.129.474,63	3.792.379,86	0,00	293.021.820,51
1/1/2011 έως 31/12/2011	119.900.227,91	80.855.380,26	20.811.207,72	1.305.490,66	0,00	222.872.306,55
1/1/2012 έως 31/12/2012	266.704.871,43	163.614.403,31	37.670.716,16	4.839.215,74	0,00	472.829.206,64
1/1/2013 έως 31/12/2013	575.880.663,16	323.841.455,96	46.558.935,62	5.728.547,76	0,00	952.009.602,50
1/1/2014 έως 31/12/2014	1.180.186.595,85	616.838.928,85	88.270.547,12	11.197.334,24	0,00	1.896.493.406,06
1/1/2015 έως 31/12/2015	1.152.413.491,74	702.310.910,94	100.299.519,15	19.950.214,20	0,00	1.974.974.136,03
ΛΗΞΙΠΡΟΘΕΣΜΟ ΥΠΟΛΟΙΠΟ 1/1/2016	3.433.098.484,66	1.985.548.410,77	346.740.400,40	46.813.182,46	0,00	5.812.200.478,29

Οι καθαρές μειώσεις (εξοφλήσεις) το έτος 2015, που αφορούσαν ληξιπρόθεσμες απαιτήσεις έως 31.12.2014, ανήλθαν στο 3% των απαιτήσεων ή € 2.100.607.448,10.

Οι ανωτέρω επιδόσεις καταδεικνύουν την αδυναμία των εισπρακτικών μηχανισμών για την επίκαιρη είσπραξη των φόρων, στο χρόνο δηλαδή δημιουργίας των συγκεκριμένων απαιτήσεων, την αποτυχία του συστήματος ρυθμίσεων οφειλών και την αναποτελεσματικότητα του φορολογικού συστήματος, που δεν λαμβάνει υπόψη την

πραγματική φοροδοτική ικανότητα των πολιτών και δεν προχωρά με γοργούς ρυθμούς στην πλήρη ηλεκτρονική διασύνδεση με τις τράπεζες και τα ασφαλιστικά ταμεία, ώστε να είναι εφικτός ο έλεγχος της ικανότητας αυτής.

Κατ' εφαρμογή των διατάξεων του ν.4152/2013 και της ΠΟΛ.1259/5-12-2013 απόφασης του Γενικού Γραμματέα Δημοσίων Εσόδων (ΦΕΚ Β' 3119/2013), με τις οποίες θεσμοθετήθηκαν διαδικασίες και κριτήρια για το χαρακτηρισμό ληξιπρόθεσμων απαιτήσεων ως ανεπίδεκτων είσπραξης, ο ανωτέρω Γενικός Γραμματέας έχει χαρακτηρίσει ως ανεπίδεκτες είσπραξης απαιτήσεις συνολικού ύψους € 4.571.843.796,34. Οι ακόλουθοι πίνακες απεικονίζουν την παλαιότητα των ληξιπρόθεσμων αυτών απαιτήσεων και την κατανομή τους κατ' είδος οφειλής.

ΠΙΝΑΚΑΣ 2.1.3.3

Παλαιότητα ληξιπρόθεσμων οφειλών που έχουν κριθεί ανεπίδεκτες	Άθροισμα από Ληξιπρόθεσμο
2 ετών	16.798.585,40
έως 5 ετών	434.286.147,56
έως 10 ετών	2.260.976.509,64
έως 20 ετών	1.798.839.916,00
άνω των 20 ετών	60.942.637,74
Γενικό άθροισμα	4.571.843.796,34

Πηγή: Επιχειρησιακής μονάδα είσπραξης ΓΓΔΕ

ΠΙΝΑΚΑΣ 2.1.3.4

1 Άμεσοι Φόροι	484.591.076,33
11 - Εισόδημα	470.977.984,21
13 - Φόροι στην Περιουσία	66.492,97
15 - Πρόστιμα Άμεσοι	13.371.806,29
16 - Έκτακτοι Άμεσοι	113.971,86
19 - Λοιποί Άμεσοι Φόροι	60.821,00
2 - Έμμεσοι Φόροι	1.480.580.266,28
20 - Άλλοι έμμεσοι φόροι	9.848.352,17
21 - Φ.Π.Α.	1.059.741.875,26
22 - Μεταβ.κ' Συγκ.Κεφαλ.	156.348,63

23 - Τέλη και Χαρτόσημα	451.101,30
24 - Φόροι Κατανάλωσης	35.557,68
25 - Λοιπές Εισφορές	266.779,12
27 - Έμμεσοι Υπέρ Τρίτων	4.873.551,82
28 - Τέλη Κυκλοφορίας	69.332,94
29 - Πρόστιμα Εμμέσων Φόρων	405.137.367,36
3 - Μη φορολογικά έσοδα	2.572.263.577,71
31 - Μισθώματα	13.838,31
33 - Δικαστικά έξοδα	93.993.849,96
34 - Αχρεωστήτως Καταβληθέντα	167.978,48
35 - Πρόστιμα Κ.Β.Σ.	2.467.091.450,80
36 - Δάνεια	150.682,39
37 - Υπέρ Διαφόρων Τρίτων	1.034,41
38- Λοιπά Πρόστιμα μη φορολ.	10.844.743,36
4 - Λοιπά μη φορολογικά έσοδα	34.408.876,02
41 - Καταλογισμοί	45.106,37
42 - Δασμοί	8.540,00
43 - Τέλη κ' Πρόστιμα Τελωνείων	33.974.557,21
49 - Λοιπά μη φορολογικά έσοδα	380.672,44
Σύνολα	4.571.843.796,34

Πηγή: Επιχειρησιακή μονάδα είσπραξης ΓΓΔΕ

Το σύνολο των προσαυξήσεων που αντιστοιχούν στο ανωτέρω ποσό έχει διαμορφωθεί σε € 4.540.855.337,51. Κατά συνέπεια, το συνολικό ληξιπρόθεσμο ποσό, που είναι ανεπίδεκτο είσπραξης, ανέρχεται σε € 9.112.699.133,85 και αφορά σε 254 ΑΦΜ φυσικών και νομικών προσώπων. Για το ποσό αυτό θα έπρεπε να σχηματιστεί πρόβλεψη επισφάλειας, αφαιρετικής του κονδυλίου των χρεωστών και σε βάρος της Καθαρής Θέσης Πολιτών.

Σημειώνουμε ότι από το ανωτέρω συνολικό ποσό τα € 8.160.577.000,96 χαρακτηρίστηκαν ανεπίδεκτα είσπραξης μετά από εισήγηση του IV Τμήματος του Ελεγκτικού Συνεδρίου, με πράξεις αυτού, που εκδόθηκαν από την αρχή εφαρμογής του ανωτέρω νόμου 4152/2013 έως 31.12.2015.

2.1.4 Προκαταβολές

Σημαντικό μέρος του Λογαριασμού Προκαταβολών του Ενεργητικού της ΚΧΘ αποτελούν εκκρεμείς αποδόσεις λογαριασμών, χωρίς έκδοση των προβλεπόμενων παραστατικών τακτοποίησης. Ειδικότερα, ποσό € 5.060.918.192,53 αφορά σε χορηγηθείσες προκαταβολές για εξοπλιστικά προγράμματα (βλ. στη συνέχεια υποκεφάλαιο με τίτλο «Υποχρεώσεις από εξοπλιστικά προγράμματα» στην παρ. 2.2.1) με υπόλοιπο € 3.936.567.476,24 (τακτοποίηση δανείων για χρηματοδότηση προκαταβολών εξοπλιστικών προγραμμάτων χρήσεων 2002, 2003 και 2004), καθώς και λογαριασμούς που αφορούν σε αντίτιμα και ανέκκλητες εντολές, οι οποίοι χαρακτηρίζονται ως βραδέως κινούμενοι και προέρχονται από την απογραφή των στοιχείων του Ενεργητικού, για την πρώτη εφαρμογή της ΔΛΤΤΒ. Για τους ανωτέρω λογαριασμούς είναι απαραίτητη η χρονική ταξινόμησή τους, καθώς και η διερεύνηση της πιθανότητας εκκαθάρισής τους. Οι ανεπίδεκτες εκκαθάρισης προκαταβολές ουσιαστικά θα πρέπει να διαγραφούν και να καταχωρηθούν σε όφελος των αποτελεσμάτων χρήσης.

Κύριες μεταβολές ενεργητικού

Το σύνολο του Ενεργητικού της Κεντρικής Διοίκησης (δηλαδή το σύνολο της διαχείρισης της περιουσίας της) ποσού € 136.361.599.598,86, κατά το εξεταζόμενο οικονομικό έτος, μειώθηκε σε σχέση με το προηγούμενο οικονομικό έτος 2014 κατά € 143.334.087.546,46. Η μεταβολή αυτή οφείλεται κυρίως στην μείωση του μη κυκλοφορούντος ενεργητικού, η οποία δεν κατέστη δυνατό να αντισταθμιστεί από την

αύξηση που παρουσίασε το κυκλοφορούν ενεργητικό, λόγω της αύξησης των ληξιπρόθεσμων απαιτήσεων της Κεντρικής Διοίκησης.

Ειδικότερα, διαπιστώνεται μείωση του λογαριασμού των συμμετοχών και των μακροπρόθεσμων απαιτήσεων. Πιο αναλυτικά: (α) Υποτιμήθηκαν οι συμμετοχές του ελληνικού Δημοσίου σε εισηγμένες επιχειρήσεις στο Χρηματιστήριο Αθηνών, (β) Μειώθηκε η αξία συμμετοχής στο ΤΧΣ συνολικά κατά € 5,5 δις. (γ) Απομειώθηκε η αξία των συμμετοχών του Ελληνικού Δημοσίου σε μη εισηγμένες επιχειρήσεις του εσωτερικού κατά € 10.737.192.255,48. Αυτό οφείλεται κυρίως στις ζημιές χρήσης, ύψους € 10.158.334.223 και στις σωρευμένες ζημιές ύψους € 35.353.312.536, που παρουσίασε ο ισολογισμός 2015 του Ταμείου Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας, (δ) Από την μετατροπή των προνομιούχων μετοχών της ΕΤΕ ύψους € 1.350.000.000,00, που κατείχε το Ελληνικό Δημόσιο, βάσει του άρθρου 1 του ν.3723/2008, σε κοινές (ΦΕΚ Α' 16/7.12.2015), οι οποίες στη συνέχεια περιήλθαν στο ΤΧΣ, (ε) μείωση των ομολόγων επιχειρήσεων εσωτερικού (ΟΣΕ και ΕΑΣ), λόγω ένταξής τους στο PSI και ανταλλαγής τους με ομόλογα του ΕFSF, η οποία για το 2015 προσδιορίζεται σε € 796.805.121,25.

Διαπιστώνεται ότι, η διάρθρωση του Ενεργητικού της ΚΧΘ της Κεντρικής Διοίκησης, χαρακτηρίζεται ως μη ορθολογική, καθόσον επιλέγεται ως βασικό δομικό στοιχείο του η καταγραφή απαιτήσεων αμφιβόλου εισπραξιμότητας, ενώ αντίθετα δεν περιλαμβάνονται σταθερές αξίες, όπως τα πάγια και το κόστος των έργων που εκτελούνται. Τούτο αντίκειται στις βασικές λογιστικές αρχές της αντικειμενικότητας, της πλήρους γνωστοποίησης και της συντηρητικότητας.

2.2 Υποχρεώσεις (Παθητικό)

2.2.1 Πιστωτές

ΠΙΝΑΚΑΣ 2.2.1

Βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις (σε ευρώ)

	Υπόλοιπο 31/12/2015	Υπόλοιπο 31/12/2014	Μεταβολή
Υπόλογοι χρεώστες από ληψοδοσία (ΕΣ)	60.410,52	60.410,52	0,00
Οφειλόμενες αμοιβές και απορρίψεις μισθοδοσίας	391.900,73	391.900,73	0,00
Δικαιούχοι από παροχή υπηρεσιών και λοιπών δαπανών	21.232,14	21.232,14	0,00
Υποχρεώσεις από εισπράξεις για λογαριασμό τρίτων	240.676.210,25	273.232.313,33	-32.556.103,08
Εισπράξεις - πληρωμές NATO & Πεδίο Βολής Κρήτης	56.701.331,33	56.201.670,68	499.660,65
Υποχρεώσεις από εξοπλιστικά προγράμματα	3.936.567.476,24	3.936.567.476,24	0,00
Λογαριασμός διαχείρισης καταθέσεων στην ΤΤΕ	7.830.017.347,75	7.438.377.164,51	391.640.183,24
Εισπράξεις τακτοποιητέες	8.802.146.047,45	8.802.146.047,45	0,00
Ασφαλιστικοί οργανισμοί	0,03	0,03	0,00
Μεταβατικοί Λογαριασμοί Παθητικού	7.981.670.314,74	6.992.505.329,73	989.164.985,01
Σύνολο	28.848.252.271,18	27.499.503.545,36	1.511.601.107,81

Στον ανωτέρω πίνακα εμφανίζονται, οι βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις της Κεντρικής Διοίκησης, που δεν υπάγονται σε οποιαδήποτε άλλη κατηγορία των λοιπών υποχρεώσεων.

Υποχρεώσεις από εξοπλιστικά προγράμματα

Ο λογαριασμός αυτός αφορά τακτοποίηση δανείων ετών 2002, 2003 και 2004, χαρακτηρίζεται ως βραδέως κινούμενος από το 2005 έως το 2015 (δεν παρουσιάζει καμία κίνηση από το 2010) και διαμορφώνεται ως εξής:

<u>ΤΙΤΛΟΣ</u>	<u>ΠΟΣΟ</u>
Τακτοποίηση Δανείων έτους 2002 για χρηματοδότηση προκαταβολών εξοπλιστικών προγραμμάτων Δ23	1.817.368.496,48
Τακτοποίηση Δανείων έτους 2003 για χρηματοδότηση προκαταβολών εξοπλιστικών προγραμμάτων Δ23	1.055.033.148,44
Τακτοποίηση Δανείων FMF για χρηματοδότηση προκαταβολών εξοπλιστικών προγραμμάτων Δ23	118.967.783,88
Τακτοποίηση Δανείων FMF για χρηματοδότηση προκαταβολών εξοπλιστικών προγραμμάτων Δ23	945.198.047,44
ΣΥΝΟΛΟ	3.936.567.476,24

Ισολογισμοί χρήσεων 2005 -2015

Τα συγκεκριμένα κονδύλια ύψους € 3.936.567.476,24 αφορούν δάνεια που έχει συνάψει το Ελληνικό Δημόσιο για λογαριασμό των Ενόπλων Δυνάμεων, προκειμένου να πληρωθούν προκαταβολές για εξοπλιστικά προγράμματα. Πριν από την εφαρμογή του π.δ/τος 15/2011 εμφανίζονταν ως υπόλοιπο των λογαριασμών Ισολογισμού Ταμειακής Βάσης με κωδ. αριθμ. 404. Αντιστοιχίζονται πλήρως με τις αντίστοιχες χορηγηθείσες προκαταβολές, που έχουν καταχωρηθεί στο Ενεργητικό (βλ: κεφάλαιο «Προκαταβολές»). Στις τελευταίες δέκα χρήσεις δεν παρουσιάζουν μεταβολή, καθώς δεν έχουν εκκαθαριστεί οι αντίστοιχες προκαταβολές.

Λογαριασμός διαχείρισης καταθέσεων στην ΤτΕ.

Μεταξύ των ανωτέρω υποχρεώσεων, εμφανίζεται ποσό € 7.830.017.347,75, υπό τον τίτλο «Διαχείριση Λοιπών Καταθέσεων στην Τράπεζα της Ελλάδος», το οποίο παράλληλα εμφανίζεται ως χρηματικό διαθέσιμο στον Λογαριασμό 38.05.09 «Λοιποί λογαριασμοί στην Τράπεζα της Ελλάδος». Κατά συνέπεια, το ανωτέρω ποσό, το οποίο περιλαμβάνεται - μεταξύ άλλων - στα χρηματικά διαθέσιμα, στο Ενεργητικό της Κατάστασης Χρηματοοικονομικής Θέσης, κατά την 31.12.2015, είναι εκκαθαρισμένες βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις της Κεντρικής Διοίκησης, έναντι τρίτων, χωρίς ωστόσο να προκύπτει η αιτία οφειλής τους, τόσο στις λοιπές χρηματοοικονομικές καταστάσεις όσο και στο προσάρτημα αυτών.

Εισπράξεις τακτοποιητέες

Ποσό € 8.802.146.047,45 προέρχεται από τον λογαριασμό 404.0002 «Τακτοποιητέες εισπράξεις-Δανειακά Έσοδα», ο οποίος κινείται εκτός προϋπολογισμού, πιστωνόταν αποκλειστικά από δανειακά έσοδα, τα οποία είχαν μεταφερθεί, βάσει της 2/63082/6.09.2011

απόφασης του Αναπληρωτή Υπουργού Οικονομικών, από τους ΚΑΕ 5112, 9112 και 9191 και χρησιμοποιούνταν, κατά την εφαρμογή της λογιστικής ταμειακής βάσης, για την ισοσκέλιση του Απολογισμού, καθώς και για την πληρωμή των εγγυήσεων που κατέπιπταν. Επισημαίνεται ότι από το 2010 μέχρι σήμερα δεν έχει γίνει καμία προσπάθεια αιτιολόγησης-τακτοποίησης, με αντίστοιχα παραστατικά, του ανωτέρω ποσού, το οποίο μεταφέρεται από χρήση σε χρήση, παρά τις σχετικές επισημάνσεις στις Διαδηλώσεις του Ελεγκτικού Συνεδρίου έτους 2010 (σελ. 13), 2011 (σελ.70-71) και 2014 (σελ. 37-38).

2.2.2 Χρέος Κεντρικής Διοίκησης

ΠΙΝΑΚΑΣ 2.2.2.1

ΧΡΕΟΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ (ποσά σε εκατ. Ευρώ)				
		ΙΣΟΛ.	ΙΣΟΛ.	Μεταβολή
		2015	2014	2015/2014
A.	Ομόλογα	59.819	66.560	-6.741
i.	Ομόλογα στην αγορά εσωτερικού	57.112	63.792	-6.680
ii.	Ομόλογα στην αγορά εξωτερικού	2.594	2.631	-37
iii.	Τιτλοποιήσεις στο εξωτερικό	112	137	-25
B.	Βραχυπρόθεσμοι τίτλοι	14.880	14.529	351
Γ.	Δάνεια	246.633	243.039	3.594
i.	Δάνεια Τραπέζης Ελλάδος	3.792	4.264	(472)
ii.	Λοιπά δάνεια εσωτερικού	110	113	(3)
iii.	Ειδικά και Διακρατικά Δάνεια	7.423	7.097	325
iv.	Δάνεια Μηχανισμού Στήριξης	220.431	217.925	2.507
v.	Λοιπά Δάνεια Εξωτερικού	4.878	5.036	(158)
vi.	Βραχ. Δάνεια	10.001	8.605	1.396
Δ.	Σύνολο χρέους (A+B+Γ)	321.332	324.128	-2.796

Το υπόλοιπο του χρέους της Κεντρικής Διοίκησης την 31.12.2015 ανήλθε σε € 321,33 δις, έναντι € 324,12 δις του προηγούμενου οικονομικού έτους, παρουσιάζοντας οριακή μείωση κατά € 2,8 δις. Η μέση υπολειπόμενη φυσική διάρκεια του χρέους ήταν 16,76 έτη και

το μέσο σταθμικό επιτόκιο, για το σύνολο του χρέους σε ταμειακή βάση¹³, ήταν 1,81%, ενώ σε δεδουλευμένη βάση (ESA 2010) υπολογίστηκε σε 2,12%.

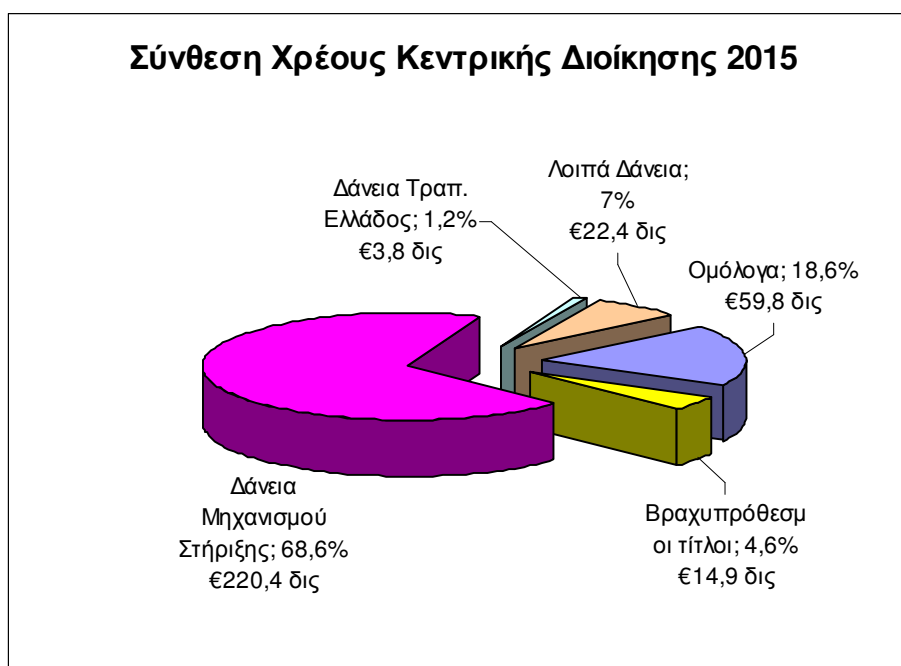
Για το έτος 2015 οι εκδόσεις χρέους για δανειακές ανάγκες του Ελληνικού Δημοσίου ανήλθαν σε € 54,06 δις και καλύφθηκαν από τις ακόλουθες πηγές:

- Μακροπρόθεσμο δάνειο από τον Ευρωπαϊκό Μηχανισμό Σταθερότητας [European Stability Mechanism (ESM)] εντός του έτους ανήλθαν σε € 21,4 δις με μεσοσταθμικό κόστος 0,63% .
- Δάνειο-γέφυρα από τον Ευρωπαϊκό Μηχανισμό Χρηματοπιστωτικής Σταθεροποίησης [European Financial Stabilization Mechanism (EFSM)] € 7,16 δις, διάρκειας ενός μηνός με επιτόκιο 0,10% .
- Δάνεια από Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων [European Investment Bank (EIB)] συνολικού ποσού € 620 εκατ., με μέσο σταθμικό επιτόκιο 2,204%.
- Αναχρηματοδότηση βραχυχρόνιου χρέους εντόκων γραμματίων του 2014, ύψους € 14,52 δις. Οι νέες εκδόσεις εντόκων γραμματίων 13 και 26 εβδομάδων ανήλθαν σε € 40,87 δις, με μεσοσταθμικό κόστος δανεισμού 2,76%, ενώ οι λήξεις εντόκων γραμματίων εντός του έτους ήταν € 40,52 δις, διατηρώντας το stock των εντόκων γραμματίων για το 2015 στα € 14,88 δις.
- Αναχρηματοδότηση βραχυχρόνιου χρέους με έκδοση τίτλων με συμφωνία επαναγοράς του 2014 € 8,60 δις και έκδοση νέων όμοιων τίτλων για το έτος 2015 € 1,39 δις, ανεβάζοντας το ποσό από τους τίτλους αυτούς συνολικά στο τέλος του έτους 2015 σε € 10 δις.

¹³ Στον Ισολογισμό και τις λοιπές Χρηματοοικονομικές Καταστάσεις της Κεντρικής Κυβέρνησης 2015, βάσει ΔΛΤΤΒ υπολογίζονται σε ταμειακή βάση.

Σύνθεση υπολοίπου χρέους Κεντρικής Διοίκησης έτους 2015

ΓΡΑΦΗΜΑ 2.2.2

Όπως προκύπτει από το ανωτέρω γράφημα και με δεδομένη την αδυναμία της χώρας για προσφυγή στις αγορές, το μεγαλύτερο μέρος του χρέους αποτελείται από δάνεια του Ευρωπαϊκού Μηχανισμού Σταθερότητας και του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου (68,6%). Τα ομόλογα αποτελούν το 18,6%, οι Βραχυπρόθεσμοι τίτλοι το 4,6%. Τέλος, τα λοιπά δάνεια (7%) αποτελούνται από Ειδικά Διακρατικά Δάνεια 2,3%, τίτλους με συμφωνία επαναγοράς 3%, λοιπά δάνεια εξωτερικού 1,5%.

Ειδικότερα, ανά κατηγορία δανείου το κόστος δανεισμού διαμορφώνεται ως εξής:

ΠΙΝΑΚΑΣ 2.2.2.2

Μέσο σταθμικό επιτόκιο ανά κατηγορία δανεισμού	
Κατηγορία	Μέσο σταθμικό επιτόκιο
Έντοκα γραμμάτια	2,76%
Ομόλογα	3,93%
Λοιπά δάνεια	5,42%
Δάνεια Μηχανισμού Στήριξης	0,73%

Ως προς το είδος του επιτοκίου το 30,9% του συνόλου του χρέους της Κεντρικής Διοίκησης είναι σε σταθερό επιτόκιο, συμπεριλαμβανομένων των διαχειριστικών πράξεων αντιστάθμισης κινδύνου, ενώ το 69,1% σε κυμαινόμενο. Η ανωτέρω δομή του χρέους δικαιολογείται από τα ιστορικά χαμηλά επίπεδα των επιτοκίων. Πλην, όμως, η Χώρα εκτίθεται σε υψηλό επιτοκιακό κίνδυνο, σε μια πιθανή μελλοντική αύξηση των επιτοκίων, που ορίζονται από EFSF, ESM, IMF και η οποία δεν στηρίζεται σε κάποιο επιτόκιο βάσης, που είναι διαπραγματεύσιμο στη δευτερογενή αγορά. Σημειώνεται, πάντως, ότι η κάλυψη του επιτοκιακού κινδύνου, σύμφωνα με τον Οργανισμό Διαχείρισης Δημοσίου Χρέους (ΟΔΔΗΧ), ενδέχεται να αυξήσει το κόστος εξυπηρέτησης του χρέους εξαιτίας θετικής κλίσης της καμπύλης αποδόσεων ανάμεσα στα βραχυχρόνια (κυμαινόμενα) και στα μακροχρόνια (σταθερά) επιτόκια.

Ως προς το συναλλαγματικό κίνδυνο διαπιστώνεται ότι το 96,5% του χρέους της Κεντρικής Διοίκησης είναι σε ευρώ.

Η σύγκριση της διαχρονικής εξέλιξης του Δημοσίου Χρέους Κεντρικής Διοίκησης, σε σχέση με το Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν, ως ένας δείκτης πιστωτικής επιβάρυνσης της Εθνικής Οικονομίας, παρουσιάζεται στον παρακάτω πίνακα:

ΠΙΝΑΚΑΣ 2.2.2.3

Δημόσιο Χρέος ως ποσοστό του Α.Ε.Π. (σε εκατ. ευρώ)							
	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Δημόσιο Χρέος¹⁴	298.840	340.286	367.980	305.537	321.478	324.128	321.332
Α.Ε.Π	231.642	227.318	208.532	193.700	182.400	177.559	176.023
Δημ.Χρέος/Α.Ε.Π.	129,0%	149,7%	176,5%	157,7%	176,2%	182,5%	182,6%

¹⁴ Οικονομικά μεγέθη σύμφωνα με τα στοιχεία των εκθέσεων του Ελεγκτικού Συνεδρίου προηγούμενων ετών.

Σύμφωνα με το Πρωτόκολλο για τη διαδικασία υπερβολικού ελλείμματος (EDP) όπως προβλέπεται από τη συνθήκη του Μάαστριχτ, για κάθε χώρα που είναι στη ζώνη του ευρώ, θα πρέπει ο λόγος χρέους προς Α.Ε.Π. να είναι μικρότερος ή ίσος του 60%. Κατά συνέπεια, για να επιτευχθεί ο συγκεκριμένος στόχος μελλοντικά, θα πρέπει όχι μόνο να μειωθεί το δημόσιο χρέος αλλά και να αυξηθεί το ΑΕΠ που διαχρονικά μειώνεται.

Το Δημόσιο Χρέος αυξάνεται συνεχώς, με εξαίρεση το έτος 2012, κατά το οποίο το χρέος μειώθηκε, λόγω αναδιάρθρωσης μέσω PSI. Στη χρήση 2015 διαπιστώνουμε μείωση του χρέους κατά € 2,79 δις, η οποία κυρίως οφείλεται στην επιστροφή ομολόγων ονομαστικής αξίας € 10.932.903.000 από το ΤΧΣ στο EFSF (βάσει της απόφασης του Υπουργού Οικονομικών 331/27-02-2015, ΦΕΚ Β' 417) και στη χρησιμοποίηση ομολόγων ονομαστικής αξίας € 5,40 δις του ESM, για αύξηση μετοχικού κεφαλαίου στο ΤΧΣ και όχι για αποπληρωμή χρεωλυσιών.

Τέλος, η πιστοληπτική ικανότητα της χώρας έτσι όπως έχει κριθεί από τους Διεθνείς Οίκους Αξιολόγησης παραμένει σταθερή σε χαμηλά επίπεδα:

Εταιρείες Αξιολόγησης Πιστοληπτικής Ικανότητας*	Πιστοληπτική Ικανότητα	Προοπτική	Ημερομηνία
MOODY'S	Caa3	Σταθερή	Σεπτ. 2015
STANDARD & POOR'S	CCC+	Σταθερή	Αυγουστ. 2015
FITCH	CCC+	Σταθερή	Ιούλιος 2015
RATING AND INVESTMENT	CC	Σταθερή	Ιούνιος 2015

* Στοιχεία ΟΔΔΗΧ (απολογισμός 2015)

3. ΕΠΙ ΤΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΕΠΙΔΟΣΗΣ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ ΤΗΣ 31^{ης} ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2015

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.1.1

Κατάσταση Χρηματοοικονομικής Επίδοσης έτους 2015

(σε ευρώ)	Από 1.1. έως 31.12.2015	Από 1.1. έως 31.12.2014	Μεταβολή %
Άμεσοι Φόροι	19.695.883.006,13	20.325.804.610,04	-3,1%
Έμμεσοι Φόροι	24.959.168.551,22	24.496.447.071,90	1,9%
Σύνολο Φορολογικών Εσόδων	44.655.051.557,35	44.822.251.681,94	-0,4%
Επιχορηγήσεις από Ε.Ε.	4.035.537.975,50	4.844.863.713,24	-16,7%
Λοιπά μη Φορολογικά Έσοδα	7.469.896.560,93	7.410.591.947,75	0,8%
Σύνολο μη Φορολογικών Εσόδων	11.505.434.536,43	12.255.455.660,99	-6,1%
Σύνολο Λειτουργικών Εσόδων	56.160.486.093,78	57.077.707.342,93	-1,6%
Αμοιβές - Παροχές Κεντρικής Διοίκησης	(9.017.206.361,85)	(9.018.772.870,78)	0,0%
Αμοιβές - Παροχές Ν.Π.Δ.Δ.	(3.069.566.318,53)	(3.426.327.743,87)	-10,4%
Παροχές Τρίτων	(395.149.336,19)	(421.746.674,22)	-6,3%
Λοιπά Λειτουργικά Έξοδα και Λοιπές Δαπάνες	(3.028.243.802,43)	(3.130.976.758,18)	-3,3%
Επιδότησεις - Επιχορηγήσεις	(20.928.347.966,70)	(21.181.352.680,41)	-1,2%
Ασφάλιση και Περιθαλψη	(56.300.264,15)	(58.097.283,74)	-3,1%
Επιστροφές – Αποδόσεις	(4.400.885.459,28)	(5.485.771.892,48)	-19,8%
Συντάξεις Δημοσίων Υπαλλήλων- Λειτουργών	(6.410.586.266,20)	(6.110.475.807,45)	4,9%
Σύνολο Λειτουργικών Εξόδων	(47.306.285.775,33)	(48.833.521.711,13)	-3,1%
Χρηματοοικονομικά Έξοδα/Εσοδα & Τόκοι Δημοσίου Χρέους	(15.862.453.364,36)	(18.021.791.996,38)	-12,0%
Αποτέλεσμα από Λειτουργικές Δραστηριότητες	(7.008.253.045,91)	(9.777.606.364,58)	-28,3%
Λοιπά Αποτελέσματα	454.719.671,63	4.664.750.181,83	-90,3%
Πλεόνασμα (+) /Ελλειμμα (-) Περιόδου	(6.553.533.374,28)	(5.112.856.182,75)	28,2%

3.1 Γενικές διαπιστώσεις επί της Χρηματοοικονομικής Επίδοσης

Κατά το οικονομικό έτος 2015 το λειτουργικό αποτέλεσμα της Κεντρικής Διοίκησης παρουσίασε θετικό πρόσημο ύψους 8,8 δις ευρώ, μειωμένο όμως κατά 3,1%, σε σύγκριση με το 2014. Αυτό οφείλεται κυρίως στο ότι τα φορολογικά έσοδα ανήλθαν στα 44,6 δις ευρώ και κυμάνθηκαν στα ίδια επίπεδα με το 2014, ενώ τα λειτουργικά έξοδα ανήλθαν σε 47,3 δις ευρώ, μειωμένα σε σχέση με το προηγούμενο έτος κατά 1,5 δις ευρώ, ήτοι ποσοστό, όπως προαναφέρθηκε, 3,1%.

Το χρηματοοικονομικό αποτέλεσμα (χρηματοοικονομικά έξοδα/έσοδα και τόκοι Δημοσίου Χρέους) παρουσίασε ζημιές ύψους 15,8 δις ευρώ, μειωμένες κατά 2,16 δις ευρώ, σε σχέση με το προηγούμενο έτος, γεγονός που οφείλεται κυρίως στην αύξηση των εσόδων από μερίσματα και συμμετοχές και στις μειωμένες προβλέψεις, για περαιτέρω υποτίμηση τίτλων πάγιας επένδυσης του ΕΔ, σε σχέση με την προηγούμενη χρήση.

Τέλος, τα λοιπά αποτελέσματα, που στο περασμένο έτος είχαν πλεόνασμα 4,6 δις ευρώ, γεγονός που, κατά το έτος 2014, βελτίωσε το τελικό αποτέλεσμα, φέτος ανήλθαν σε μόλις 0,45 δις ευρώ. Αυτό οφείλεται κυρίως: (α) Στα μειωμένα κέρδη από τις καταπτώσεις εγγυήσεων, (β) στις μειωμένες επιστροφές από τα κέρδη των κεντρικών τραπεζών της ευρωζώνης και της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (ANFAs και SMPs) και, (γ) στη μετατροπή των προνομιούχων μετοχών της ΕΤΕ, που κατείχε το Δημόσιο, βάσει του ν.3723/2008, σε κοινές και τη μεταφορά τους στο ΤΧΣ. Έτσι, το τελικό αποτέλεσμα - έλλειμμα ανήλθε σε 6,55 δις ευρώ, αυξημένο κατά 28,2%, σε σχέση με το έλλειμμα των 5,11 δις ευρώ το έτος 2014.

Σημειώνεται ότι, κατά την επισκόπηση των επιμέρους λογαριασμών παρατηρούνται σημαντικές αποκλίσεις, σε σχέση με το προηγούμενο έτος, στις αμοιβές – παροχές σε ιατρικό και μη ιατρικό προσωπικό, στις επιστροφές – αποδόσεις, αλλά και στις επιχορηγήσεις προς τον τομέα της υγείας και κοινωνικών ασφαλίσεων. Στις σημειώσεις επί των οικονομικών καταστάσεων, αναφέρεται ότι τόσο οι αμοιβές ιατρικού και μη ιατρικού προσωπικού (εφημερίες – πρόσθετες αμοιβές), όπως και οι αποδόσεις σε ασφαλιστικούς οργανισμούς (κυρίως σε ΟΓΑ και ΑΚΑΓΕ), δεν καταγράφηκαν στους ίδιους λογαριασμούς, αλλά επιβάρυναν τους λογαριασμούς επιχορηγήσεων. Η πρακτική αυτή, ενώ δεν επηρεάζει συνολικά την εικόνα των δαπανών, αλλοιώνει την συγκριτική παρουσίαση των λογαριασμών σε σχέση με το προηγούμενο έτος.

4. ΕΠΙ ΤΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΤΑΜΕΙΑΚΩΝ ΡΟΩΝ ΕΤΟΥΣ 2015

ΠΙΝΑΚΑΣ 4.1.1

Κατάσταση Ταμειακών Ροών (σε ευρώ)

(σε ευρώ)	Από 1.1. έως 31.12.2015	Από 1.1. έως 31.12.2014	Μεταβολή %
A. Καθαρές Ταμειακές Ροές από Λειτουργικές Δραστηριότητες	(1.765.472.822,66)	(3.384.635.517,24)	47,8%
Εισπράξεις από φόρους	40.496.592.178,82	40.689.691.103,19	-0,5%
Εισπράξεις από Ε.Ε.	4.035.537.975,50	4.844.863.713,24	-16,7%
Εισπράξεις από λοιπά μη φορολογικά έσοδα	5.100.159.582,85	4.304.475.437,66	18,5%
Εισπράξεις από τόκους, μερίσματα και κέρδη επιχειρήσεων	2.707.725.085,19	2.535.119.760,31	6,8%
Προεισπράξεις-Προπληρωμές	(38.602.161,05)	(45.335.221,31)	-14,9%
Πληρωμές για Προκαταβολές & Πάγιες Προκαταβολές	(9.095.143,48)	(378.769.767,55)	-97,6%
Πληρωμές για Αμοιβές-Κεντρ. Διοίκησης	(8.503.527.266,97)	(8.479.020.721,57)	0,3%
Πληρωμές για Αμοιβές - ΝΠΔΔ	(2.717.238.389,79)	(3.064.486.410,22)	-11,3%
Πληρωμές για παροχές τρίτων	(395.399.333,69)	(420.510.684,08)	-6,0%
Πληρωμές για λοιπά λειτουργικά έξοδα και λοιπές δαπάνες	(2.942.451.431,44)	(2.686.478.390,71)	9,5%
Πληρωμές για Επιδοτήσεις-Επιχορηγήσεις	(20.867.219.177,75)	(21.248.875.056,70)	-1,8%
Πληρωμές για ασφάλιση και περιθαλγή	(983.643.117,97)	(1.027.158.431,68)	-4,2%
Πληρωμές για επιστροφές - αποδόσεις	(4.623.970.030,01)	(5.764.276.785,84)	-19,8%
Πληρωμές για συντάξεις δημοσίων υπαλλήλων-λειτουργών	(6.410.586.266,20)	(6.110.475.807,45)	4,9%
Πληρωμές για τόκους και συναφή έξοδα	(6.613.755.326,67)	(6.533.398.254,53)	1,2%
B. Καθαρές Ταμειακές Ροές από Επενδυτικές Δραστηριότητες	3.687.046.205,97	(760.889.549,11)	584,6%
Εισπράξεις από πώληση παγίων & επενδύσεων	11.818.200.627,99	2.268.175.239,61	421,0%
Πληρωμές για αγορά παγίων και επενδύσεων	(8.131.154.422,02)	(3.029.064.788,72)	168,4%
Καθαρές Ταμειακές Ροές από Λειτουργικές & Επενδυτικές Δραστηριότητες (A+B)	1.921.573.383,31	(4.145.525.066,35)	146,4%
Γ. Καθαρές Ταμειακές Ροές από Χρηματοδοτικές Δραστηριότητες	(1.974.374.509,32)	2.572.972.039,93	-176,7%
Εισπράξεις από δάνεια και παρεμφερή εργαλεία	783.685.698.546,22	164.371.116.578,47	376,8%
Πληρωμές για δάνεια και παρεμφερή εργαλεία	(785.660.073.055,54)	(161.798.144.538,54)	385,6%
Δ. Εισροές /Εκροές απ' ευθείας στην ΚΘΠ	6.068.983,15	80.003,26	
Καθαρή μεταβολή στα χρηματικά διαθέσιμα (A+B+Γ+Δ)	(46.732.142,86)	(1.572.473.023,16)	97,0%
Χρηματικά διαθέσιμα αρχής περιόδου	3.356.099.940,87	4.928.572.964,03	
Χρηματικά διαθέσιμα τέλους περιόδου	3.309.367.798,01	3.356.099.940,87	

Οι ταμειακές ροές από λειτουργικές και επενδυτικές δραστηριότητες της Κεντρικής Διοίκησης για το οικονομικό έτος 2015, ανέρχονται σε € 1.921.573.383,31, σημαντικά βελτιωμένες κατά 146,4%, σε σχέση με το προηγούμενο έτος 2014, κατά το οποίο οι πληρωμές υπερέβησαν τις εισπράξεις και ανήλθαν στο ποσό των € (4.145.525.066,35).

Οι ταμειακές ροές από λειτουργικές δραστηριότητες της Κεντρικής Διοίκησης, για το οικονομικό έτος 2015, παρουσιάζουν αρνητικό πρόσημο και ανέρχονται σε € (1.765.472.822,66), σημαντικά βελτιωμένες, όμως, κατά 47,8%, σε σχέση με το προηγούμενο έτος, οπότε ανήλθαν σε € (3.384.635.517,24). Η βελτίωση αυτή δεν οφείλεται μόνο στην αύξηση των εισπράξεων από έσοδα, που παραμένουν στα ίδια επίπεδα με τη χρήση 2014, αλλά και στην μείωση των πληρωμών κυρίως για πάγιες προκαταβολές, για αμοιβές, επιστροφές και επιδοτήσεις-επιχορηγήσεις.

Σημαντικό είναι το πλεόνασμα που παρουσιάζουν οι ταμειακές ροές από επενδυτικές δραστηριότητες ύψους € 3.687.046.205,97, έναντι ελλείμματος € (760.889.549,11) στη χρήση 2014. Η μεταβολή αυτή οφείλεται κυρίως σε συναλλαγές του Ελληνικού Δημοσίου με το Ταμείο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας (ΤΧΣ), το οποίο επέστρεψε στο ΕΔ ομόλογα έκδοσης του Ευρωπαϊκού Ταμείου Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας (ΕΤΧΣ), ονομαστικής αξίας € 10.932.903.000, τα οποία είχαν μεταφερθεί στο ΤΧΣ βάσει της κύριας σύμβασης χρηματοδότησης, για την κάλυψη της ανακεφαλαιοποίησης των πιστωτικών ιδρυμάτων. Εν συνεχεία, το ΕΔ συμμετείχε στην αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου του ΤΧΣ, μεταβιβάζοντας στο ταμείο ομόλογα έκδοσης του Ευρωπαϊκού Μηχανισμού Σταθερότητας (ΕSM), ονομαστικής αξίας € 5.402.427.661,61, προκειμένου να χρησιμοποιηθούν για την νέα ανακεφαλαιοποίηση των τραπεζών.

Στις καθαρές ταμειακές ροές από χρηματοδοτικές δραστηριότητες, αντιθέτως, παρουσιάζεται έλλειμμα € 1,9 δις σε σχέση με το πλεόνασμα του 2014 ύψους € 2,5 δις. Η διαφορά αυτή οφείλεται κυρίως στην πώληση τίτλων του Ελληνικού Δημοσίου με συμφωνία επαναγοράς.

Συμπεραίνεται, ότι η ταμειακή διαχείριση του κράτους παραμένει ελλειμματική και για το οικονομικό έτος 2015, παρά τη βελτίωσή της σε σχέση με το έτος 2014. Η αρνητική μεταβολή των χρηματικών διαθεσίμων ανέρχεται σε € (46.732.142,86), έναντι € (1.572.473.023,16) το έτος 2014. Σε κάθε περίπτωση, η συνεχιζόμενη ελλειμματική διαχείριση θα έχει ως συνέπεια είτε την αύξηση του δανεισμού, ώστε να καλυφθούν οι άμεσες και βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις, είτε τη ρευστοποίηση στοιχείων του Ενεργητικού.

5. ΚΑΘΑΡΗ ΘΕΣΗ ΠΟΛΙΤΩΝ

ΠΙΝΑΚΑΣ 2.2.5

Κατάσταση Μεταβολών Καθαρής Θέσης Πολιτών Έτους 2015 (σε ευρώ)

	2015	2014
Υπόλοιπα αρχής χρήσης	(208.647.754.872,34)	(203.534.978.692,85)
Πλεόνασμα/Έλλειμμα από Κ.Χ.Ε.	(6.553.533.374,28)	(5.112.856.182,75)
Άμεσες Πιστώσεις/ Χρεώσεις στην Κ.Θ.Π.	6.068.983,15	80.003,26
Υπόλοιπα τέλους χρήσης	(215.195.219.263,47)	(208.647.754.872,34)

Όπως διαπιστώνεται από την ανωτέρω Κατάσταση, η Καθαρή Θέση Πολιτών διαμορφώνεται αρνητική για το έτος 2015 και ανέρχεται σε 215,20 δις ευρώ, περαιτέρω μειωμένη σε σχέση με την προηγούμενη οικονομική χρήση, έτους 2014, κατά 6,55 δις ευρώ.

Σημειώνεται, όμως, ότι η μη τήρηση των προαναφερόμενων λογιστικών υποχρεώσεων επηρεάζει σημαντικά την ορθή απεικόνιση των οικονομικών καταστάσεων της κεντρικής διοίκησης, που θα μπορούσαν να προσδιοριστούν σε ουσιαδώς διαφορετικό ύψος. Ειδικότερα, η μη αναγραφή των παγίων στοιχείων στο Ενεργητικό, ο συνεπακόλουθος μη υπολογισμός των αποσβέσεων παγίων, ο λογιστικός χειρισμός των ταμειακών διαθεσίμων σε συνδυασμό με τους πιστωτές, η μη διενέργεια προβλέψεων των ανεπίδεκτων εισπραξής απαιτήσεων ύψους € 9.112.699.133,85, η διατήρηση στις ληξιπρόθεσμες απαιτήσεις προστίμων ΚΒΣ άνω της 10ετίας, ύψους € 3.970.772.232,80 αμφιβόλου εισπραξιμότητας, η διαφορά στην αποτίμηση των συμμετοχών κατά € 311.793.154,41, αλλά και η αναγκαιότητα επανεξέτασης της επάρκειας των διενεργούμενων προβλέψεων, είναι παράγοντες που επιδρούν άμεσα στον καθορισμό του ύψους της Καθαρής Θέσης Πολιτών, καθώς αλλοιώνουν την εφαρμογή των βασικών λογιστικών αρχών, όπως αυτές προσδιορίζονται στο άρθρο 1 Κεφάλαιο 1 του π.δ/τος 15/2011.

6. ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ - ΕΛΕΓΚΤΙΚΕΣ ΔΙΑΠΙΣΤΩΣΕΙΣ

6.1 Επί του Απολογισμού

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ 1

Όπως διαπιστώθηκε και σε Διαδηλώσεις του Ελεγκτικού Συνεδρίου προηγούμενων ετών, στον Απολογισμό και Ισολογισμό του Κράτους, αλλά και στις λοιπές χρηματοοικονομικές καταστάσεις, που τον συνοδεύουν, παρατηρείται μια σταδιακή αύξηση του υπολοίπου, που εκκρεμεί προς είσπραξη. Ειδικότερα, για το οικονομικό έτος 2015, το υπόλοιπο αυτό ανήλθε σε € 86.844.410.194,18 ή 46,96% του Α.Ε.Π. και είναι αυξημένο έναντι του προηγούμενου οικονομικού έτους κατά € 10.839.661.469,80. Στη διαμόρφωση αυτού του υψηλού και συνεχώς αυξανόμενου εισπρακτέου υπολοίπου συμβάλλουν κυρίως οι βεβαιωθέντες άμεσοι και έμμεσοι φόροι παρελθόντων οικονομικών ετών, καθώς και οι προσαυξήσεις, πρόστιμα, χρηματικές ποινές και καταπτώσεις εγγυήσεων, που παρουσιάζουν χαμηλό ποσοστό είσπραξης. Το ύψος των βεβαιωθέντων προστίμων, που αφορούν παραβάσεις του ΚΒΣ (ΚΑΕ 3732), ανήλθε σε € 29.260.572.828,70. Επισημαίνεται ότι, για το υπό εξέταση οικονομικό έτος, οι επαναβεβαιώσεις προστίμων, που έχουν επιβληθεί, για παραβάσεις ΚΒΣ σε παρελθόντα οικονομικά έτη, ανέρχονται σε € 26.091.783.280,53 εκ των οποίων διεγράφησαν € 110.023.223,88 και εισπράχθηκαν μόνο € 50.313.374,76.

Από την 111180/21.7.2016 απάντηση της ΓΓΔΕ, σε σχετική ερώτηση του Ελεγκτικού Συνεδρίου (49570/13.7.2016 έγγραφο της 7^{ης} Υπηρεσίας), προέκυψε ότι ποσοστό 13,57% ή ποσό € 3.970.772.232,80 των απαιτήσεων από πρόστιμα ΚΒΣ αφορά την περίοδο 1976-2005, ενώ το υπόλοιπο ποσοστό 86,43% ή ποσό € 25.289.800.595,90 κατανέμεται στις χρήσεις 2006-2015.

Συμπεραίνεται ότι μεγάλο μέρος της ληξιπρόθεσμης οφειλής, που αφορά επιβολή προστίμων, είναι αμφιβόλου εισπραξιμότητας, ενώ δεν έχει γίνει μέχρι σήμερα, και κατά πάγια τακτική, σχετική πρόβλεψη απομείωσης της συγκεκριμένης απαίτησης. Επίσης, η αναποτελεσματικότητα της είσπραξης των επιβαλλόμενων προστίμων καταδεικνύει την αδυναμία διασύνδεσης ποινής και συμμόρφωσης από πλευράς της Κεντρικής Διοίκησης.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ 2

Παρά τις επανειλημμένες επισημάνσεις του Δικαστηρίου σε Διαδηλώσεις προηγούμενων ετών, διαπιστώνεται ότι στο εισπρακτέο υπόλοιπο του Κρατικού Απολογισμού δεν έχουν ποτέ συμπεριληφθεί τα βεβαιωθέντα και μη εισπραχθέντα έσοδα των Τελωνείων της Χώρας, τα οποία ως βεβαιωτικές και εισπρακτικές αρχές, σύμφωνα με το άρθρο 81 του ν. 4270/2014 (ΦΕΚ Α' 143), δύνανται να ενεργούν βεβαίωση και είσπραξη δημοσίων εσόδων δυνάμει νομίμου τίτλου. Κατά συνέπεια, το υπόλοιπο που εκκρεμεί προς είσπραξη από τις αρμόδιες αρχές του Κράτους είναι διαφορετικό από αυτό που εμφανίζεται στον Απολογισμό. Τούτο αντίκειται προς τις διατάξεις των άρθρων 79 παρ. 2 του Συντάγματος, που ορίζει ότι όλα τα έσοδα και έξοδα του Κράτους πρέπει να αναγράφονται στον ετήσιο προϋπολογισμό και τον απολογισμό, τις καθιερούμενες με το άρθρο 49 του ν. 4270/2014 αρχές της ενότητας και της καθολικότητας, σύμφωνα με τις οποίες όλα τα έσοδα και οι δαπάνες εγγράφονται και εμφανίζονται σε έναν ενιαίο προϋπολογισμό, καθώς και τη γενική αρχή της ειλικρίνειας του προϋπολογισμού, όπως αυτή ορίζεται στο άρθρο 33 του ν. 4270/2014, βάσει της οποίας κάθε οικονομική και δημοσιονομική πρόβλεψη πρέπει να στηρίζεται σε πραγματικά στοιχεία.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ 3

Τα πιστωτικά έσοδα (δανεισμός) παρουσιάζουν απόκλιση σε σχέση με τα προϋπολογισθέντα κατά 716,87% ή € 675.088.655.321,21 και ανήλθαν συνολικά σε €771.074.655.321,21. Η σημαντική απόκλιση των πιστωτικών εσόδων από τις προβλέψεις του προϋπολογισμού οφείλεται κυρίως στο γεγονός ότι το Ελληνικό Δημόσιο, δια του Οργανισμού Διαχείρισης Δημοσίου Χρέους (Ο.Δ.Δ.Η.Χ.), προέβη, κατά τη διάρκεια του υπό εξέταση οικονομικού έτους, σε (μη προβλεφθείσα στον προϋπολογισμό) σύναψη πράξεων πώλησης τίτλων με συμφωνία επαναγοράς, με τους φορείς που μετέχουν στο «κοινό κεφάλαιο ΝΠΔΔ και Ασφαλιστικών Φορέων». Οι συμφωνίες επαναγοράς αποτελούν χρηματοοικονομικό εργαλείο, που χρησιμοποιείται από τη διοίκηση προκειμένου να καλύψει τρέχουσες ανάγκες ρευστότητας. Κατά συνέπεια, αποτελεί βραχυπρόθεσμο εσωτερικό δανεισμό, στον οποίο μετέχουν οι φορείς του Δημοσίου και δεν προσμετράται στο επίσημο χρέος, εκτός του ανεξοφλήτου υπολοίπου την 31.12.2015, όσον αφορά το εξεταζόμενο οικονομικό έτος. Για τη χρήση 2015, ως προς τις πράξεις πώλησης τίτλων με συμφωνία επαναγοράς, προϋπολογίστηκε ποσό € 44.000.000.000,00, πλην όμως το ποσό των πράξεων αυτών ανήλθε σε € 694.206.470.059,16 (ΚΑΕ Σ5172), έναντι ποσού € 97.153.994.700,95 στη χρήση 2014 (αύξηση κατά 614,54%). Σημειώνεται ότι δεν προκύπτουν με ακρίβεια οι φορείς, οι οποίοι συμμετέχουν στο βραχυπρόθεσμο δανεισμό. Ως προς το ζήτημα αυτό με το 59488/08-09-2016 έγγραφο της 7^{ης} Υπηρεσίας του Ελεγκτικού Συνεδρίου προς τον ΟΔΔΗΧ, ζητήθηκε αναλυτική κατάσταση των φορέων που συμμετέχουν στο «κοινό κεφάλαιο» και επομένως στο βραχυπρόθεσμο δανεισμό, αλλά με την 1648/13.09.2016 απαντητική του επιστολή ο ΟΔΔΗΧ δεν παρείχε επαρκή πληροφόρηση.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ 4

Οι πληρωμές του Τακτικού Προϋπολογισμού ανέρχονται σε € 835.827.362.649,06, παρουσιάζοντας απόκλιση, σε σχέση με τις σχετικές προβλέψεις, ποσού € 681.315.362.649,06 και ποσοστού 441%, έναντι απόκλισης ποσοστού 75,16% το 2014. Η απόκλιση αυτή, η οποία κρίνεται ιδιαίτερα αυξημένη, οφείλεται κυρίως στην προαναφερθείσα «εξόφληση τίτλων με συμφωνία επαναγοράς», ύψους € 692,8 δις έναντι € 88,5 δις το 2014, που χρησιμοποιούνται για τη χρηματοδότηση περιοδικών ταμειακών αναγκών (βλ. έκθεση Υπουργού Οικονομικών στο Παράρτημα της παρούσας), με προϋπολογισθέν ποσό € 42 δις (ΚΑΕ Ξ6272). Η αντίστοιχη κατηγορία στα έσοδα ανέρχεται σε € 694,2 δις (ΚΑΕ Σ5172), με προϋπολογισμό € 44 δις (βλ. παρατήρηση 3). Τα δάνεια αυτά εξοφλούνται εντός του έτους και καταγράφονται στον απολογισμό, αυξάνοντας ισόποσα τόσο τα έσοδα όσο και τις δαπάνες αποπληρωμής τους. Το ύψος των συγκεκριμένων ΚΑΕ εξόδων και εσόδων επηρεάζει την τελική εικόνα του Απολογισμού, καθώς και την κίνηση των ταμειακών ροών. Η εν λόγω απόκλιση, ενόψει του υψηλού ποσοστού αυτής έναντι των αρχικών πιστώσεων, αποτελεί μεγάλη αλλαγή στην εκτέλεση του προϋπολογισμού και θα έπρεπε, σε συνέπεια προς τη δημοσιονομική νομιμότητα, η οποία πηγάζει από το άρθρο 79 παρ. 1 και 2 του Συντάγματος και αποσκοπεί στην εξασφάλιση της διαφάνειας, καθώς και στην τήρηση των βασικών αρχών της ειλικρίνειας και της καθολικότητας του προϋπολογισμού, οι οποίες καθιερώνονται στα άρθρα 33 και 49 του ν. 4270/2014, να είχε προβλεφθεί σε συμπληρωματικό προϋπολογισμό, υποβληθέντα και ψηφισθέντα από τη Βουλή, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 60 παρ. 1 του ν. 4270/2014. Εξάλλου, δεν μπορεί να τύχει εφαρμογής η παράγραφος 4 του ανωτέρω άρθρου 60 του ν. 4270/2014, που καθιερώνει την εξαίρεση από την υποχρέωση κατάρτισης

συμπληρωματικού προϋπολογισμού, όταν οι δαπάνες της Κεντρικής Διοίκησης για την εξυπηρέτηση του δημοσίου χρέους υπερβαίνουν τις σχετικές πιστώσεις του Κρατικού Προϋπολογισμού, εφόσον στη συγκεκριμένη περίπτωση ο ανωτέρω βραχυπρόθεσμος δανεισμός δεν προκύπτει ότι διενεργήθηκε για την εξυπηρέτηση του δημοσίου χρέους, αλλά για την εξυπηρέτηση περιοδικών ταμειακών αναγκών. Σε κάθε περίπτωση, ενόψει της συνεχιζόμενης πρακτικής ανάγκης προσφυγής σε βραχυπρόθεσμο δανεισμό, πρέπει να υπάρχει σχετική πρόβλεψη στον προϋπολογισμό, για την επιβάρυνση που συνεπάγεται η εξυπηρέτησή του. Σημειώνεται ότι σχετική επισήμανση υπήρξε και στη Διαδήλωση έτους 2014, κατά το οποίο η αξία των πράξεων πώλησης με συμφωνία επαναγοράς ανήλθε στο σημαντικά μικρότερο, σε σχέση με το έτος 2015, ποσό των € 97.153.994.700,95.

Κατά τη γνώμη όμως του Αντιπροέδρου Κωνσταντίνου Κωστόπουλου και των Συμβούλων Γεωργίου Βοΐλη, Μαρίας Αθανασοπούλου, Ασημίνας Σαντοριναίου, Ευαγγελίας - Ελισάβετ Κουλουμπίνη, Σταματίου Πουλή και Γεωργίας Τζομάκα, ενόψει της φύσης και λειτουργίας των βραχυπρόθεσμων δανείων η πρόβλεψή τους δεν είναι δυνατή κατά το χρόνο κατάρτισης και έγκρισης του προϋπολογισμού. Περαιτέρω οι αναγκαίες πρόσθετες πιστώσεις για την εξυπηρέτηση του χρέους αναλαμβάνονται και εγγράφονται στον προϋπολογισμό με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών, χωρίς την ψήφιση συμπληρωματικού προϋπολογισμού από τη Βουλή, σύμφωνα με την παρ. 4 του άρθρου 60 του ν. 4270/2014.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ 5

Από το Αποθεματικό του Κρατικού Προϋπολογισμού (άρθρο 59 του ν. 4270/2014) χορηγήθηκαν πιστώσεις ύψους € 942.762.291,30, όπως προκύπτει από το ΥΠΟΙΚ0002678ΕΞ2016/4.4.2016 έγγραφο του Υπουργού Οικονομικών. Από την επισκόπηση των πιστώσεων αυτών προκύπτει ότι η χρήση του Αποθεματικού δεν είναι σύμφωνη με τις διατάξεις της παρ. 2 του άρθρου 59 του ν. 4270/2014, όπως τροποποιήθηκε με την ομοίου περιεχομένου, ως προς το ζήτημα αυτό, περ.5 της υποπαραγράφου Δ10 του άρθρου 2 του ν.4336/2015 (ΦΕΚ 94 Α'), που απαιτούν την κάλυψη άμεσων, σημαντικών, αναπόφευκτων και επειγουσών δαπανών, η πρόβλεψη των οποίων δεν ήταν εφικτή, κατά το χρόνο ψήφισης του ετήσιου Κρατικού Προϋπολογισμού ή των συμπληρωματικών προϋπολογισμών. Ενδεικτικά αναφέρονται οι ακόλουθες περιπτώσεις, στις οποίες έγινε μη σύμφωνη, προς τις προαναφερθείσες διατάξεις, χρήση του αποθεματικού: (α) Μεταφορά πίστωσης ύψους € 14.900.000,00 στο Υπουργείο Υγείας προς κάλυψη τοκοχρεωλυτικών δόσεων δανείων του ν.π.ι.δ. Κέντρο Ελέγχου και Πρόληψης Νοσημάτων (ΚΕ.ΕΛ.Π.Ν.Ο), τα οποία ελήφθησαν με την εγγύηση του Ελληνικού Δημοσίου, περίπτωση που δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι δεν θα μπορούσε να προβλεφθεί, εφόσον δόθηκαν σχετικές οδηγίες στον ανωτέρω φορέα να συμπεριλάβει τις τοκοχρεολυτικές δόσεις στον προϋπολογισμό έτους 2015. Άλλωστε, οι καταπτώσεις εγγυήσεων δεν μπορεί να καλυφθούν από το Αποθεματικό, εφόσον δεν πληρούνται οι προϋποθέσεις των προαναφερθεισών διατάξεων, για τη μη δυνατότητα πρόβλεψής τους (β) Μεταφορά πίστωσης ύψους € 3.494.535,00 στο Υπουργείο Υγείας για την καταβολή εφημεριών και πρόσθετων αμοιβών παρελθόντων οικονομικών ετών, περίπτωση που ομοίως δεν μπορεί να θεωρηθεί απρόοπτο συμβάν, γιατί πρόκειται για

καταβολή δεδουλευμένων αποδοχών (γ) Μεταφορά πίστωσης ύψους € 3.619.565,00 στο Υπουργείο Παιδείας, για κάλυψη δαπανών της Γενικής Γραμματείας Έρευνας και Τεχνολογίας, λόγω περιορισμένων πιστώσεων αυτής και (δ) Μεταφορά πίστωσης ύψους € 5.722.639,00 στο Υπουργείο Παιδείας για κάλυψη καταβολής φόρου ακίνητης περιουσίας (Φ.Α..Π.) και ενιαίου τέλους ακινήτων (Ε.Τ.ΑΚ) του ν.π.ι.δ Ιδρύματος Νεολαίας και Δια Βίου Μάθησης, περιπτώσεις που, ομοίως, δεν κρίνονται απρόβλεπτες, (ε) Μεταφορά πίστωσης ύψους € 2.000.000,00 στο Υπουργείο Υποδομών Μεταφορών και Δικτύων, για κάλυψη δαπάνης παραγγελίας αναλωσίμων για έκδοση αδειών οδήγησης, περίπτωση που μπορεί να χαρακτηριστεί ως προβλέψιμη, αν ληφθεί υπόψη ο συνήθης αριθμός έκδοσης των αδειών οδήγησης.

6.2 Επί του Ισολογισμού

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ 6

Από την εξέταση του Ισολογισμού της 31.12.2015 και των λοιπών χρηματοοικονομικών καταστάσεων που τον συνοδεύουν, διαπιστώνεται εκ νέου ότι δεν έχει δημιουργηθεί μητρώο παγίων περιουσιακών στοιχείων της Κεντρικής Διοίκησης, όπως απαιτείται ρητώς από τις διατάξεις της παρ. 5.2.1. του κεφαλαίου 5 του άρθρου 1 του π.δ. 15/2011 «Περί ορισμού του περιεχομένου και του χρόνου έναρξης της εφαρμογής της Διπλογραφικής Λογιστικής Τροποποιημένης Ταμειακής Βάσης» (Α΄ 30/02.03.2011). Η δημιουργία μητρώου παγίων αποτελεί ουσιώδη δημοσιονομική υποχρέωση, προκειμένου να προσδιοριστεί, μεταξύ άλλων, η ορθή χρηματοοικονομική θέση της Κεντρικής Διοίκησης στη δεδομένη χρονική στιγμή, η μη τήρηση της οποίας επηρεάζει άμεσα το λειτουργικό

αποτέλεσμα της χρήσης και το συνολικό έλλειμμα από λειτουργικές και μη λειτουργικές δραστηριότητες της Κατάστασης Χρηματοοικονομικής Επίδοσης.

Επισημαίνεται ότι, βάσει των διατάξεων του ν. 3986/2011 «Επείγοντα μέτρα εφαρμογής Μεσοπρόθεσμου Πλαισίου Δημοσιονομικής Στρατηγικής 2012-2015» (ΦΕΚ Α' 152), μεταβιβάστηκαν χωρίς αντάλλαγμα, μεταξύ άλλων, ακίνητα του Ελληνικού Δημοσίου στο Ταμείο Αξιοποίησης Ιδιωτικής Περιουσίας του Ελληνικού Δημοσίου (ΤΑΙΠΕΔ ΑΕ), χωρίς, ωστόσο, να έχουν καταγραφεί στο οικείο μητρώο παγίων ενεργητικού και χωρίς να έχουν ενημερωθεί οι αντίστοιχοι λογαριασμοί της λογιστικής του Ελληνικού Δημοσίου. Ειδικότερα, στη χρήση 2015 ενεγράφησαν στα αποτελέσματα έσοδα αποκρατικοποιήσεων ύψους € 262.779.224,63 έναντι € 443.229.333,98 το 2014. Από αυτά ποσό € 22.791.345,20 αφορά πώληση ακινήτων. Η επίδοση αυτή είναι πάρα πολύ μικρή σε σχέση με το 2014, όπου τα έσοδα από τις πωλήσεις ακινήτων είχαν ανέλθει σε ποσό € 268.536.732,16. Σημειώνεται ότι στην αιτιολογική έκθεση του ν. 4336/2015 γίνεται αναφορά στο σχέδιο αξιοποίησης των περιουσιακών στοιχείων που υπάγονται στο ΤΑΙΠΕΔ. Η εφαρμογή του σχεδίου αυτού προβλέπει ετήσια έσοδα (εξαιρουμένων των τραπεζικών μετοχών) ύψους € 1,4 δις για τη χρήση 2015, € 3,7 δις για το 2016, και € 1,3 δις για το 2017.

Εξάλλου, από τα προσκομιζόμενα στοιχεία, δεν προκύπτει πριν από τη μεταβίβαση των ακινήτων, από το Ελληνικό Δημόσιο στο ΤΑΙΠΕΔ, ο προσδιορισμός και η εκτίμηση της αξίας τους από το Σώμα Ορκωτών Εκτιμητών, κατά τα οριζόμενα στο κεφάλαιο 9 παρ. 1.4.2α του άρθρου 1 του π.δ/τος 15/2011. Συνέπεια αυτών είναι η μη δυνατότητα διαχειριστικής αλλά και λογιστικής παρακολούθησής τους (αξία κτήσεως, αποσβέσεων κ.ά.), με αποτέλεσμα ο έλεγχος να βρίσκεται σε πλήρη αδυναμία προσδιορισμού του

αποτελέσματος και να μην μπορεί να εξάγει ασφαλή συμπεράσματα για την επίπτωση της οικονομικής συναλλαγής και την τυχόν ζημία ή κέρδος από την πώληση ή την μακροχρόνια μίσθωσή τους, με την αντίστοιχη ενημέρωση των λογαριασμών της λογιστικής. Το προϊόν της πώλησης ή της αξιοποίησης εμφανίζεται μόνο ως έσοδο στον Απολογισμό και στην Κατάσταση Ταμειακών Ροών, το οποίο χρησιμοποιείται αποκλειστικά για την εξυπηρέτηση του Δημοσίου Χρέους. Οι ανωτέρω παραλείψεις αποτελούν ουσιώδεις παραβάσεις βασικών λογιστικών αρχών, όπως αυτές προσδιορίζονται στο άρθρο 1 κεφάλαιο 1 παρ. 1.1. και 1.7. του π.δ. 15/2011, και συγκεκριμένα της αρχής του ιστορικού κόστους, σύμφωνα με την οποία οι λογιστικές εγγραφές που απεικονίζουν, μεταξύ άλλων, την απόκτηση των περιουσιακών στοιχείων καταχωρούνται στα βιβλία με αξίες κόστους κτήσης και οι αξίες αυτές διατηρούνται καθ' όλη τη διάρκεια της λογιστικής διαδικασίας και εμφανίζονται στις Οικονομικές Καταστάσεις, και της αρχής της πλήρους γνωστοποίησης, σύμφωνα με την οποία οι Χρηματοοικονομικές Καταστάσεις πρέπει να καταρτίζονται κατά τρόπο ώστε να εξασφαλίζεται η πλήρης και κατανοητή παρουσίαση όλων των σημαντικών πληροφοριών που αναφέρονται στις οικονομικές υποθέσεις της Κεντρικής Διοίκησης. Οι παραλείψεις αυτές έχουν ως περαιτέρω συνέπεια να εμφανίζεται υποτιμημένη η καταγεγραμμένη αξία του ενεργητικού της Κατάστασης Χρηματοοικονομικής Θέσης, το ύψος της οποίας δεν μπορεί από τον έλεγχο να προσδιοριστεί.

Κατά τη γνώμη, όμως, των Αντιπροέδρων Ιωάννη Σαρμά και Κωνσταντίνου Κωστόπουλου και των Συμβούλων Βασιλικής Ανδρεοπούλου, Μαρίας Αθανασοπούλου, Ασημίνας Σαντοριναίου, Ευαγγελίας - Ελισάβετ Κουλουμπίνη, Σταματίου Πουλή, Γεωργίας Τζομάκα και Αργυρώς Μαυρομμάτη, ενόψει της μη σύνταξης μητρώου παγίων ενεργητικού

δεν έχει εκτιμηθεί και η αξία των μεταβιβασθέντων στο ΤΑΙΠΕΔ ακινήτων. Όμως, ο εξαρχής μη προσδιορισμός της αξίας τους δεν ασκεί επιρροή στο αποτέλεσμα της οικονομικής συναλλαγής από την πώληση ή την μακροχρόνια μίσθωσή τους, δεδομένου ότι ο ν. 3986/2011 προβλέπει ειδική διαδικασία αποτίμησης των ακινήτων αυτών όπως επίσης και ειδικό όργανο, αποκλειστικά αρμόδιο για την κρίση του αν η εκάστοτε συναλλαγή είναι συμφέρουσα για το Ελληνικό Δημόσιο. Κατά την ειδικότερη δε γνώμη του Συμβούλου Γεωργίου Βοΐλη, από τον διέποντα το ΤΑΙΠΕΔ ν. 3968/2011, όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει, δεν προβλέπεται αποτίμηση της αξίας των μεταβιβαζομένων σ' αυτό ακινήτων και λοιπών περιουσιακών στοιχείων του Δημοσίου προς αξιοποίηση, το οποίο Ταμείο λειτουργεί για την εξυπηρέτηση του δημοσίου συμφέροντος, σύμφωνα με τους κανόνες της ιδιωτικής οικονομίας (άρθρο 1 παρ. 3), ενώ για το αν οι σχετικές συμβάσεις που υπογράφει αυτό είναι επωφελείς και συμφέρουσες για το Ταμείο και το Ελληνικό Δημόσιο γνωμοδοτεί το Συμβούλιο Εμπειρογνομόνων (άρθρο 4 παρ. 2).

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ 7

Στα πάγια και συγκεκριμένα στον Λογαριασμό «ακινητοποιήσεις υπό εκτέλεση» δεν καταγράφεται το κόστος των υπό κατασκευή έργων. Σύμφωνα με την παρ. 9.1.12.4 του κεφαλαίου 9 του άρθρου 1 του π.δ/τος 15/2011 το κόστος των υπό κατασκευή έργων, ως νέων ενσώματων παγίων στοιχείων του ενεργητικού, τα οποία υλοποιούνται στο πλαίσιο του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων, επιβαρύνει τα αποτελέσματα της χρήσης. Ωστόσο, από τα προσκομιζόμενα στοιχεία και από τον διενεργηθέντα έλεγχο δεν προκύπτει ποια από τα υπό κατασκευή έργα υλοποιούνται με δαπάνες του ΠΔΕ, ποια με δαπάνες του Τακτικού Προϋπολογισμού και ποια από άλλες πηγές χρηματοδότησης. Η συγκεκριμένη λογιστική

επιλογή μειώνει τη συνολική εικόνα των παγίων και επιβαρύνει δυσανάλογα τα αποτελέσματα της χρήσης. Σε κάθε δε περίπτωση, δεν έχει διαπιστωθεί ότι το κόστος των ολοκληρωμένων έργων έχει μεταφερθεί στο μη κυκλοφορούν ενεργητικό.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ 8

Από το σύνολο των 77 νομικών προσώπων, στα οποία συμμετέχει το Ελληνικό Δημόσιο, τα 37 αποτιμήθηκαν με βάση τις οικονομικές καταστάσεις του 2014, δεδομένου ότι μέχρι την ημερομηνία σύνταξης του Ισολογισμού της Κεντρικής Διοίκησης δεν είχαν δημοσιεύσει οικονομικές τους καταστάσεις για τη χρήση 2015. Κατά συνέπεια, το πραγματικό όφελος ή ζημία από τη συμμετοχή του Ελληνικού Δημοσίου στα εν λόγω νομικά πρόσωπα δεν μπορεί να εκτιμηθεί με ακρίβεια. Από τα 37 νομικά πρόσωπα, τα 21 δημοσίευσαν οικονομικές καταστάσεις σε ημερομηνία μεταγενέστερη της σύνταξης των οικονομικών καταστάσεων του κράτους. Η 7^η Υπηρεσία Επιτρόπου του Ελεγκτικού Συνεδρίου προέβη σε έλεγχο της αποτίμησης των συμμετοχών αυτών. Με βάση τις επικαιροποιημένες οικονομικές καταστάσεις προκύπτει ποσό υποτίμησης των συμμετοχών ύψους € 311.793.154,41, τα οποία θα έπρεπε να βαρύνουν ισόποσα τα αποτελέσματα της χρήσης και την Καθαρή Θέση Πολιτών.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ 9

Δεν προσδιορίζεται στο ενεργητικό το ύψος των επισφαλών απαιτήσεων της Κεντρικής Διοίκησης, οι οποίες παρουσιάζουν υψηλή πιθανότητα να μην ικανοποιηθούν μερικά ή ολικά, όπως απαιτείται από την παρ. 9.3.6.6. του κεφαλαίου 9 του άρθρου 1 του π.δ. 15/2011 και δεν διενεργούνται οι ανάλογες λογιστικές εγγραφές, με αποτέλεσμα να μη

διαμορφώνεται ορθή εκτίμηση και να μην καθορίζονται με σαφήνεια οι απαιτήσεις που τελικά θα εισπραχθούν. Τούτο έχει ως συνέπεια να διογκώνεται το ενεργητικό της ΚΧΘ (Ισολογισμός) με μη ρευστοποιήσιμες απαιτήσεις, ενώ παραβιάζεται η αρχή της πλήρους γνωστοποίησης, σύμφωνα με την οποία οι Χρηματοοικονομικές Καταστάσεις πρέπει να καταρτίζονται κατά τρόπο ώστε να εξασφαλίζεται η πλήρης και κατανοητή παρουσίαση όλων των σημαντικών πληροφοριών που αναφέρονται στις οικονομικές υποθέσεις της Κεντρικής Διοίκησης και η αρχή της συντηρητικότητας, βάσει της οποίας πρέπει η Κατάσταση Χρηματοοικονομικής θέσης (Ισολογισμός) και η Κατάσταση Χρηματοοικονομικής Επίδοσης (Αποτελέσματα Χρήσης) της Κεντρικής Διοίκησης να εμφανίζονται με τους πιο συντηρητικούς υπολογισμούς, με τη λιγότερο ευνοϊκή περιουσιακή κατάσταση και με το μικρότερο πλεόνασμα, με γνώμονα την ακριβή και αξιόπιστη ενημέρωση των πολιτών και των εκλεγμένων αντιπροσώπων τους (παρ. 1.7. και 1.8. του κεφαλαίου 1 του άρθρου 1 του π.δ/τος 15/2011). Επισημαίνεται δε ότι το γεγονός ότι δεν έχει εκδοθεί η προβλεπόμενη στην παρ. 3.4.2. του κεφαλαίου 3 του άρθρου 1 του ανωτέρω π.δ/τος απόφαση του Υπουργού Οικονομικών, που θα ορίζει τις προϋποθέσεις, τους όρους και τα κριτήρια αξιολόγησης, προκειμένου να χαρακτηριστεί μία απαίτηση ως επισφαλής (βλ. έκθεση Υπουργού Οικονομικών στο Παράρτημα της παρούσας), δεν αναιρεί την ανωτέρω υποχρέωση, εφόσον αποτελεί αρμοδιότητα της Κεντρικής Διοίκησης να θεσπίσει το κατάλληλο νομοθετικό πλαίσιο για την αναγνώριση των επισφαλών απαιτήσεων.

Σημειώνεται, επίσης, ότι ο Γενικός Γραμματέας Δημοσίων Εσόδων έχει χαρακτηρίσει ως ανεπίδεκτες είσπραξης απαιτήσεις, συνολικού ύψους € 9.112.699.133,85, για τις οποίες θα έπρεπε να σχηματισθεί ισόποση πρόβλεψη επισφάλειας. Από το ανωτέρω συνολικό ποσό,

τα € 8.160.577.000,96 χαρακτηρίστηκαν ανεπίδεκτα είσπραξης μετά από εισήγηση του IV Τμήματος του Ελεγκτικού Συνεδρίου, με πράξεις αυτού, που εκδόθηκαν από την έναρξη εφαρμογής του ν. 4152/2013 έως την 31.12.2015.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ 10

Σημαντικό μέρος του Λογαριασμού Προκαταβολών του Ενεργητικού της ΚΧΘ αποτελούν εκκρεμείς αποδόσεις λογαριασμών, χωρίς έκδοση προβλεπομένων παραστατικών τακτοποίησης. Ειδικότερα, ποσό € 5.060.918.192,53 αφορά σε χορηγηθείσες προκαταβολές για εξοπλιστικά προγράμματα με υπόλοιπο € 3.936.567.476,24 (τακτοποίηση δανείων για χρηματοδότηση προκαταβολών εξοπλιστικών προγραμμάτων χρήσεων 2002, 2003 και 2004) καθώς και λογαριασμούς που αφορούν σε αντίτιμα και ανέκκλητες εντολές, οι οποίοι χαρακτηρίζονται ως βραδέως κινούμενοι και προέρχονται από την απογραφή των στοιχείων του Ενεργητικού για την εφαρμογή της ΔΛΤΤΒ (απογραφή έναρξης). Για τους ανωτέρω λογαριασμούς είναι απαραίτητη η χρονική ταξινόμησή τους, καθώς και η διερεύνηση της πιθανότητας εκκαθάρισής τους. Οι ανεπίδεκτες εκκαθάρισης προκαταβολές ουσιαστικά θα πρέπει να διαγραφούν και να καταχωρηθούν σε όφελος των αποτελεσμάτων χρήσης.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ 11

Αντιστοίχως, στο Παθητικό εμφανίζεται ποσό € 3.936.567.476,24, που αφορά σε δάνεια που σύναψε το Ελληνικό Δημόσιο για λογαριασμό των Ενόπλων Δυνάμεων προκειμένου να πληρωθούν προκαταβολές για εξοπλιστικά προγράμματα. Πριν από την εφαρμογή του π.δ/τος 15/2011 εμφανίζονταν ως υπόλοιπο των λογαριασμών Ισολογισμού Ταμειακής Βάσης με κωδ. Αριθμ 404. Αντιστοιχίζονται πλήρως με τις αντίστοιχες χορηγηθείσες προκαταβολές που έχουν

καταχωρηθεί στο Ενεργητικό (βλ. κεφάλαιο «Προκαταβολές»). Στις τελευταίες δέκα χρήσεις δεν παρουσιάζουν καμία μεταβολή καθώς δεν έχουν εκκαθαριστεί οι αντίστοιχες προκαταβολές.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ 12

Διαπιστώνεται ότι η διάρθρωση του Ενεργητικού της ΚΧΘ της Κεντρικής Διοίκησης είναι μη ορθολογική, καθόσον η Κεντρική Διοίκηση επιλέγει ως βασικό δομικό στοιχείο του την καταγραφή απαιτήσεων αμφιβόλου εισπραξιμότητας, ενώ δεν περιλαμβάνονται σταθερές αξίες, όπως πάγια και κόστος έργων που εκτελούνται. Τούτο αντίκειται στις βασικές λογιστικές αρχές της αντικειμενικότητας, της πλήρους γνωστοποίησης και της συντηρητικότητας (παρ. 1.4., 1.7. και 1.8. του κεφαλαίου 1 του άρθρου 1 του π.δ/τος 15/2011).

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ 13

Ποσό € 7.830.017.347,75 εμφανίζεται στο λογαριασμό του Παθητικού υπό τον τίτλο «Διαχείριση Λοιπών Καταθέσεων στην Τράπεζα της Ελλάδος», το οποίο παράλληλα εμφανίζεται ως χρηματικό διαθέσιμο στον Λογαριασμό 38.05.09 «Λοιποί λογαριασμοί στην Τράπεζα της Ελλάδος». Κατά συνέπεια, το ανωτέρω ποσό, το οποίο περιλαμβάνεται - μεταξύ άλλων - στα χρηματικά διαθέσιμα, στο Ενεργητικό της Κατάστασης Χρηματοοικονομικής Θέσης, κατά την 31.12.2015, είναι εκκαθαρισμένες βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις της Κεντρικής Διοίκησης, έναντι τρίτων, χωρίς ωστόσο να προκύπτει η αιτία οφειλής τους, τόσο στις λοιπές χρηματοοικονομικές καταστάσεις όσο και στο προσάρτημα αυτών.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ 14

Ποσό € 8.802.146.047,45 προέρχεται από τον λογαριασμό 404.0002 «Τακτοποιητέες εισπράξεις-Δανειακά Έσοδα», ο οποίος κινείται εκτός προϋπολογισμού, πιστωνόταν αποκλειστικά από δανειακά έσοδα, τα οποία είχαν μεταφερθεί, βάσει της 2/63082/6.9.2011 απόφασης του Αναπληρωτή Υπουργού Οικονομικών, από τους ΚΑΕ 5112, 9112 και 9191 και χρησιμοποιούνταν για την ισοσκέλιση του Απολογισμού, καθώς και για την πληρωμή των εγγυήσεων που κατέπιπταν. Επισημαίνεται ότι από το 2010 μέχρι σήμερα δεν έχει γίνει καμία προσπάθεια τακτοποίησης, με αντίστοιχα παραστατικά, του ανωτέρω ποσού, το οποίο μεταφέρεται από χρήση σε χρήση, παρά τις σχετικές επισημάνσεις στις Διαδηλώσεις του Ελεγκτικού Συνεδρίου έτους 2010 (σελ. 13) και 2011 (σελ.70-71) και 2014 (σελ. 37-38).

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ 15

Το Δημόσιο Χρέος αυξάνεται συνεχώς, με εξαίρεση το έτος 2012, κατά το οποίο το χρέος μειώθηκε, λόγω αναδιάρθρωσης μέσω PSI. Στη χρήση 2015 διαπιστώνεται μείωση του χρέους κατά € 2,79 δις, η οποία όμως δεν οφείλεται σε αποπληρωμή χρεωλυσιών αλλά α) στην επιστροφή ομολόγων ονομαστικής αξίας € 10.932.903.000,00, τα οποία είχαν μεταφερθεί στο Ταμείο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας (ΤΧΣ), βάσει της κύριας σύμβασης χρηματοδότησης, για την κάλυψη της ανακεφαλαιοποίησης των πιστωτικών ιδρυμάτων και επιστράφηκαν στο Ευρωπαϊκό Ταμείο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας (EFSF), βάσει της απόφασης του Υπουργού Οικονομικών 331/27-02-2015 (ΦΕΚ Β' 417) και β) σε χρησιμοποίηση ομολόγων ονομαστικής αξίας € 5,40 δις του Ευρωπαϊκού Μηχανισμού Σταθερότητας (ESM), για την αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου του ΤΧΣ, προκειμένου να χρησιμοποιηθούν για τη νέα ανακεφαλαιοποίηση των τραπεζών. Κατά συνέπεια οι ως άνω

ενέργειες δεν δημιουργούν δημοσιονομικό αποτέλεσμα, καθόσον μειώνουν το δημόσιο χρέος μόνον πλασματικά.

6.3 Επί της Χρηματοοικονομικής Επίδοσης

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ 16

Κατά την επισκόπηση των επιμέρους λογαριασμών παρατηρούνται σημαντικές αποκλίσεις σε σχέση με το προηγούμενο έτος στις Αμοιβές –Παροχές σε ιατρικό και μη ιατρικό προσωπικό, στις Επιστροφές – Αποδόσεις, αλλά και στις Επιχορηγήσεις προς τον τομέα της υγείας, κοινωνικών ασφαλίσεων. Στις σημειώσεις επί των οικονομικών καταστάσεων αναφέρεται ότι τόσο οι αμοιβές ιατρικού και μη ιατρικού προσωπικού (εφημερίες – πρόσθετες αμοιβές), όπως και οι αποδόσεις σε ασφαλιστικούς οργανισμούς (κυρίως σε Οργανισμό Γεωργικών Ασφαλίσεων και Ασφαλιστικό Κεφάλαιο Αλληλεγγύης Γενεών), δεν καταγράφηκαν στους ίδιους λογαριασμούς, όπως έπρεπε, αλλά επιβάρυναν τους λογαριασμούς επιχορηγήσεων. Η πρακτική αυτή, ενώ δεν επηρεάζει συνολικά την εικόνα των δαπανών, αλλοιώνει τη συγκριτική παρουσίαση των λογαριασμών σε σχέση με το προηγούμενο έτος.

6.4 Επί της Κατάστασης Ταμειακών Ροών

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ 17

Η ταμειακή διαχείριση του κράτους παραμένει ελλειμματική και για το οικονομικό έτος 2015, παρά τη βελτίωσή της σε σχέση με το έτος 2014. Η αρνητική μεταβολή των χρηματικών διαθεσίμων ανέρχεται σε € 46.732.142,86, έναντι € 1.572.473.023,16 έτους

2014. Σε κάθε περίπτωση, η συνεχιζόμενη ελλειμματική διαχείριση θα έχει ως συνέπεια είτε την αύξηση του δανεισμού, ώστε να καλυφθούν οι άμεσες και βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις, είτε τη ρευστοποίηση των στοιχείων του Ενεργητικού.

6.5 Επί της Καθαρής Θέσης Πολιτών

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ 18

Η μη τήρηση των προαναφερόμενων λογιστικών υποχρεώσεων, που ήδη επισημάνθηκε, επί των οικονομικών καταστάσεων της Κεντρικής Διοίκησης, επηρεάζουν σημαντικά την ορθή απεικόνισή τους, η οποία θα μπορούσε να προσδιοριστεί σε ουσιωδώς διαφορετικό ύψος. Ειδικότερα, η μη αναγραφή των παγίων στοιχείων στο Ενεργητικό, ο συνεπακόλουθος μη υπολογισμός των αποσβέσεων παγίων, η αδυναμία υπολογισμού του ύψους των επισφαλών απαιτήσεων, η μη διενέργεια προβλέψεων των ανεπίδεκτων είσπραξης απαιτήσεων ύψους 9.112.699.133,85 ευρώ, η μη τακτοποίηση (ενταλματοποίηση) προκαταβολών παρελθόντων οικονομικών ετών, ο λογιστικός χειρισμός των ταμειακών διαθεσίμων σε συνδυασμό με τους πιστωτές, η μη διενέργεια προβλέψεων των ανεπίδεκτων είσπραξης απαιτήσεων ύψους € 9.112.699.133,85, η ύπαρξη στις ληξιπρόθεσμες απαιτήσεις προστίμων ΚΒΣ άνω της 10ετίας, ύψους € 3.970.772.232,80, αμφιβόλου εισπραξιμότητας, η διαφορά στην αποτίμηση των συμμετοχών κατά € 311.793.154,41, αλλά και η αναγκαιότητα επανεξέτασης της επάρκειας των διενεργούμενων προβλέψεων, είναι παράγοντες, που επιδρούν άμεσα στον καθορισμό του ύψους της Καθαρής Θέσης Πολιτών, η οποία παρουσιάζεται αρνητική και ανέρχεται σε (215.195.219.263,47) ευρώ, δυνητικώς όμως θα

μπορούσε να προσδιορισθεί σε ουσιαστικά διαφορετικό ύψος, καθώς αυτή επηρεάζεται άμεσα από τη μη υλοποίηση των προαναφερομένων λογιστικών υποχρεώσεων.

Τα ανωτέρω αντίκεινται σε βασικές λογιστικές αρχές, αυτές της αντικειμενικότητας, σύμφωνα με την οποία οι λογιστικές καταχωρήσεις και παρουσιάσεις πρέπει να βασίζονται σε γεγονότα αντικειμενικά προσδιορισμένα και ευχερώς επαληθεύσιμα, της πλήρους γνωστοποίησης, σύμφωνα με την οποία οι Χρηματοοικονομικές Καταστάσεις πρέπει να καταρτίζονται κατά τρόπο ώστε να εξασφαλίζεται η πλήρης και κατανοητή παρουσίαση όλων των σημαντικών πληροφοριών που αναφέρονται στις οικονομικές υποθέσεις της Κεντρικής Διοίκησης, και της συντηρητικότητας, βάσει της οποίας πρέπει η ΚΧΘ και η Κατάσταση Χρηματοοικονομικής Επίδοσης της Κεντρικής Διοίκησης να εμφανίζονται με τους πιο συντηρητικούς υπολογισμούς, με τη λιγότερο ευνοϊκή περιουσιακή κατάσταση και με το μικρότερο πλεόνασμα, με γνώμονα την ακριβή και αξιόπιστη ενημέρωση των πολιτών και των εκλεγμένων αντιπροσώπων τους (παρ. 1.4., 1.7. και 1.8. του κεφαλαίου 1 του άρθρου 1 του π.δ/τος 15/2011).

7. ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ

1. Η ακριβής πρόβλεψη στον προϋπολογισμό όλων των μεγεθών που αφορούν την εκτέλεσή του, συμπεριλαμβανομένου και του βραχυπρόθεσμου δανεισμού, κρίνεται απαραίτητη τόσο για τον καλύτερο προγραμματισμό των ετησίων αναγκών του Κράτους, όσο και για την παρακολούθηση της εξέλιξής τους. Η χρησιμοποίηση αυτών των χρηματοδοτικών εργαλείων θα πρέπει να τίθεται υπόψη της Βουλής στο σχέδιο του προϋπολογισμού που κατατίθεται προς ψήφιση. Ως προς τον βραχυπρόθεσμο δανεισμό θα πρέπει να γίνεται ιδιαίτερη αναφορά στο Προσάρτημα, τόσο για το κόστος δανεισμού όσο και τους φορείς που συμμετέχουν.

2. Για να αντιμετωπιστούν αδυναμίες στο λογιστικό σύστημα, είναι απαραίτητο να συνδεθούν (και ενδεχομένως να αναβαθμιστούν) τα ξεχωριστά πληροφοριακά συστήματα μεταξύ τους, καθώς και οι υπηρεσίες που τα υποστηρίζουν, προκειμένου να καταγράφονται έγκαιρα, ακριβέστερα, πληρέστερα, ορθότερα και με μεγαλύτερη διαφάνεια τα γεγονότα που επηρεάζουν τα οικονομικά στοιχεία της Κεντρικής Διοίκησης.

3. Το Γενικό Λογιστήριο του Κράτους σε συνεργασία με τις αρμόδιες υπηρεσίες θα πρέπει να προχωρήσει στην εξυγίανση και στον εξορθολογισμό των στοιχείων του Ενεργητικού και του Παθητικού, καθώς στο μεν Ενεργητικό περιλαμβάνονται προκαταβολές, για τις οποίες δεν έχει προχωρήσει στον προσδιορισμό της παλαιότητας και στην πιθανότητα εκκαθάρισής τους, στο δε Παθητικό του Ισολογισμού εμφανίζονται ποσά που προήλθαν από την μετάπτωση από το απλογραφικό λογιστικό σύστημα στο διπλογραφικό (ΔΛΤΒ) και είναι κατ' ουσίαν εκκαθαρισμένες βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις της Κεντρικής Διοίκησης έναντι τρίτων, χωρίς ωστόσο να προκύπτει η αιτία οφειλής τους. Το ΓΛΚ θα πρέπει να προβεί στις

απαραίτητες λογιστικές τακτοποιήσεις πριν από την εφαρμογή του νέου Δημοσίου Λογιστικού.

4. Θα πρέπει να επαναπροσδιοριστεί το καθεστώς επιβολής προστίμων και προσαυξήσεων, δεδομένου ότι αυτά αποτελούν μεγάλο ποσοστό των ανείσπρακτων οφειλών και έχουν αυξητική τάση από έτος σε έτος, χωρίς ωστόσο να συμβάλλουν θετικά στην είσπραξη εσόδων από το Κράτος.

5. Κρίνεται απαραίτητη η ενεργοποίηση των διαδικασιών διάκρισης ληξιπρόθεσμων οφειλών σε εισπράξιμες και ανεπίδεκτες είσπραξης. Συστήνεται ο σχηματισμός πρόβλεψης υποτίμησης των απαιτήσεων τουλάχιστον μέχρι του ύψους του ποσού των ανεπίδεκτων είσπραξης, με βάση τις αποφάσεις του Γενικού Γραμματέα Δημοσίων Εσόδων και τις εισηγήσεις του Ελεγκτικού Συνεδρίου. Επίσης, η ανάπτυξη πληροφοριακού συστήματος παρακολούθησης των σχετικών διαδικασιών, σε συνδυασμό με παροχή της σχετικής πληροφόρησης στις υπηρεσίες του Γενικού Λογιστηρίου για τη καταχώρησή τους στις οικονομικές καταστάσεις του Κράτους.

6. Η διαδικασία καταγραφής και εκτίμησης των παγίων περιουσιακών στοιχείων της Κεντρικής Διοίκησης θα πρέπει να ενεργοποιηθεί άμεσα και να δοθεί προτεραιότητα σ' αυτά που έχουν εκχωρηθεί στο Τ.Α.Ι.Π.Ε.Δ., προκειμένου να καταγράφεται η ακριβής οικονομική επίπτωση (ζημία ή κέρδος) στις λογιστικές καταστάσεις και στα αποτελέσματα χρήσης των οικονομικών συναλλαγών που πραγματοποιούνται.

Το μητρώο ακίνητης περιουσίας θα πρέπει να συνδεθεί άμεσα με τα πληροφοριακά συστήματα των υπουργείων, ώστε να ενημερώνεται χωρίς καθυστέρηση. Η προσπάθεια αυτή είναι πολύ σημαντική αφού αποτελεί το πρώτο βήμα για το σχηματισμό μητρώου παγίων.

7. Στο πλαίσιο της ορθής αποτύπωσης και αποτίμησης των συμμετοχών του Ελληνικού Δημοσίου θα πρέπει να γίνουν οι απαραίτητες ενέργειες έτσι ώστε οι οικονομικές καταστάσεις των νομικών προσώπων να δημοσιεύονται έγκαιρα.

8. Προτείνεται να εξεταστεί η διαδικασία χορήγησης εγγυήσεων του κράτους, σε δάνεια που συνάπτονται από διάφορους φορείς, έτσι ώστε να εξασφαλίζεται το συμφέρον του Ελληνικού Δημοσίου, καθώς και να θεσμοθετηθούν αυστηρές κυρώσεις για όσους από τους παραπάνω φορείς, λόγω κακής διαχείρισης, δεν ανταπεξέρχονται στις υποχρεώσεις τους, ζημιώνοντας με αυτό τον τρόπο το Ελληνικό Δημόσιο.

Αποφασίζει

Με την επιφύλαξη των διαπιστώσεων που επισημάνθηκαν και με τη σύμφωνη γνώμη του παρισταμένου Γενικού Επιτρόπου της Επικρατείας στο Ελεγκτικό Συνέδριο, υπέρ της ορθότητας, κατά τα λοιπά, των λογαριασμών του Απολογισμού Εσόδων - Εξόδων του Κράτους του οικονομικού έτους 2015, του Ισολογισμού του Κράτους (Κατάσταση Χρηματοοικονομικής Θέσης) και των λοιπών Χρηματοοικονομικών Καταστάσεων της Κεντρικής Διοίκησης της 31^{ης} Δεκεμβρίου 2015, κατά τα ειδικότερα αναφερόμενα στο σκεπτικό.

Η ΠΡΟΕΔΡΟΣ

ΑΝΔΡΟΝΙΚΗ ΘΕΟΤΟΚΑΤΟΥ

Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

ΕΛΕΝΗ ΑΥΓΟΥΣΤΟΓΛΟΥ

**Για την ακρίβεια
Η Γραμματέας**

Ελένη Αυγουστόγλου

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΕΚΘΕΣΗ ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΟΥ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

(άρθρο 167 παρ. 1 του Ν.4270/2014)

1. Εισαγωγή

Ο Απολογισμός οικονομικού έτους 2015, ο Ισολογισμός (Κατάσταση Χρηματοοικονομικής Θέσης) και οι λοιπές χρηματοοικονομικές καταστάσεις της Κεντρικής Διοίκησης για τη χρήση από 01.01.2015 μέχρι την 31.12.2015 καταρτίστηκαν από το Γενικό Λογιστήριο του Κράτους σύμφωνα με τα άρθρα 163-166 του ν. 4270/2014 «Αρχές δημοσιονομικής διαχείρισης και εποπτείας (ενσωμάτωση της Οδηγίας 2011/85/ΕΕ) - δημόσιο λογιστικό και άλλες διατάξεις» και σύμφωνα με τις αρχές και τους κανόνες του λογιστικού συστήματος της Διπλογραφικής Λογιστικής Τροποποιημένης Ταμειακής Βάσης (Π.Δ. 15/2011) και στη συνέχεια στάλθηκαν στο Ελεγκτικό Συνέδριο για έλεγχο.

Με τον Απολογισμό παρουσιάζονται τα στοιχεία της εκτέλεσης του Κρατικού Προϋπολογισμού και επιτελείται η λογοδοσία της Κυβέρνησης αναφορικά με τις αρχικές προβλέψεις.

Με τον Ισολογισμό (Κατάσταση Χρηματοοικονομικής Θέσης) και τις λοιπές Χρηματοοικονομικές Καταστάσεις, παρουσιάζεται μια δομημένη απεικόνιση της Χρηματοοικονομικής Θέσης, της Χρηματοοικονομικής Επίδοσης και των Ταμειακών Ροών για την Κεντρική Διοίκηση, σύμφωνα με το ισχύον λογιστικό σύστημα της Διπλογραφικής Λογιστικής Τροποποιημένης Ταμειακής Βάσης.

Η αρμόδια για τον έλεγχο 7^η Υπηρεσία Επιτρόπου του Ελεγκτικού Συνεδρίου αφού έλεγξε την ορθότητα και την αξιοπιστία των παραπάνω καταστάσεων, τις επέστρεψε στο Γενικό Λογιστήριο του Κράτους μαζί με την σχετική Έκθεσή της (παρ. 1 του άρθρου 167 του ν. 4270/2014).

Στην Έκθεση του Ελεγκτικού Συνεδρίου γίνεται μία ανασκόπηση των δημοσιονομικών στοιχείων οικονομικού έτους 2015 και καταγράφονται σχόλια και παρατηρήσεις επί:

- των απολογιστικών στοιχείων του Κρατικού Προϋπολογισμού (Απολογισμός).
- του Ισολογισμού και των λοιπών Χρηματοοικονομικών Καταστάσεων.

Επί των παρατηρήσεων του Ελεγκτικού Συνεδρίου σημειώνονται απόψεις και σχόλια ως ακολούθως:

2. Επί του Απολογισμού

2.1 Γενικά

Η Κατάσταση Υλοποίησης Κρατικού Προϋπολογισμού έτους 2015 που ακολουθεί εμφανίζει τα αποτελέσματα του ΚΠ και αποτελεί αναπόσπαστο στοιχείο του προσαρτήματος.

(σε εκατ. ευρώ)	Προϋ/σμός 2015 αρχικές πιστώσεις	Απολ/σμός 2015	Απολ/σμός 2014	Εκτέλεση 2015 %	Μεταβολή έναντι 2014 %
	[1]	[2]	[3]	[4]=[2]/[1]	[5]=[2]/[3]
1. Έσοδα Κρατικού Προϋπολογισμού	57.632	51.605	51.547	89,5%	0,1%
Έσοδα Τακτικού προϋπολογισμού	52.900	46.772	46.832	88,4%	-0,1%
Άμεσοι φόροι	20.619	18.386	18.880	89,2%	-2,6%
Έμμεσοι φόροι	23.651	22.635	22.274	95,7%	1,6%
Πρόσοδοι περιουσίας και επιχειρηματικής δράσης του Κράτους	1.845	2.397	1.988	129,9%	20,6%
Λοιπά μη φορολογικά έσοδα	4.088	2.637	3.051	64,5%	-13,6%
Μεταβιβάσεις από Ε.Ε.	231	428	196	185,4%	119,1%
Διάφορα ειδικά μη φορολογικά έσοδα	2.466	288	444	11,7%	-35,1%
Έσοδα Προϋπολογισμού Δημοσίων Επενδύσεων	4.732	4.832	4.715	102,1%	2,5%
Λοιπά έσοδα από ΠΔΕ	750	932	66	124,3%	1316,8%
Βοήθεια και λοιπες μεταβιβάσεις από Ε.Ε.	3.982	3.900	4.649	97,9%	-16,1%
2. Έξοδα Κρατικού Προϋπολογισμού	52.015	49.868	50.861	95,9%	-2,0%
Έξοδα Τακτικού προϋπολογισμού	45.989	43.744	44.574	95,1%	-1,9%
Πληρωμές για υπηρεσίες	19.423	19.144	19.276	98,6%	-0,7%
Προμήθειες αγαθών και κεφαλαιακού εξοπλισμού	489	416	519	85,0%	-19,7%
Πληρωμές μεταβιβαστικές	15.045	16.093	15.151	107,0%	6,2%
Πληρωμές που αντிகρίζονται από πραγματοποιούμενα έσοδα	4.439	4.427	5.514	99,7%	-19,7%
Πληρωμές υποχρεώσεων του Δημόσιου από αναλαμβανόμενες από αυτό εγγυήσεις υπέρ τρίτων	1.852	1.671	1.064	90,3%	57,1%
Εξόφληση απλήρωτων υποχρεώσεων παρελθόντων οικον. ετών	1.691	146	1.366	8,6%	-89,3%
Τακτοποίηση παλαιών διαχειρίσεων	214	214	214	100,0%	0,0%
Υποχρεώσεις από προγράμματα εξοπλισμού των Ενόπλων Δυνάμεων	700	565	345	80,8%	63,7%
Δαπάνες λοιπών κατηγοριών	1.044	1.067	1.125	102,2%	-5,1%
Λοιπές πιστώσεις υπό κατανομή	90	0			
Αποθεματικό	1.002	0			
Έξοδα Προϋπολογισμού Δημοσίων Επενδύσεων	6.026	6.124	6.287	101,6%	-2,6%
Πληρωμές για έργα χρηματοδοτούμενα από εθνικούς πόρους	657	627	673	95,5%	-6,8%
Πληρωμές για έργα χρηματοδοτούμενα από κοινοτικούς πόρους	5.370	5.497	5.614	102,4%	-2,1%
3. Τόκοι Δημοσίου χρέους σε καθαρή βάση	5.850	5.800	5.528	99,1%	4,9%
Πρωτογενές Πλεόνασμα (+)/ Ελλειμμα (-) (1-2)	5.617	1.736	686	30,9%	153,3%
Πλεόνασμα (+)/ Ελλειμμα (-) (1-2-3)	-233	-4.064	-4.843	1744,1%	-16,1%
4. Καθαρή απόκτηση χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων	377	6.035	1.139	1600,4%	430,0%
Έσοδα από πώληση χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων	894	11.758	1.988	1315,9%	491,6%
Έξοδα για αγορά χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων	516	5.723	849	1108,2%	574,1%
Καθαρές δανειακές ανάγκες Κρατικού Προϋπολογισμού (1-2-3+4)	144	1.972	-3.704	1367,9%	-153,2%
5. Καθαρός δανεισμός (χρηματοδότηση)	-144	-2.367	2.314	1642,2%	-202,3%
Έσοδα από δάνεια	95.986	771.477	161.133		
Έξοδα για αποπληρωμή δανείων	96.130	773.843	158.820		
Αποτέλεσμα Κρατικού Προϋπολογισμού (1-2-3+4+5)	-0	-395	-1.390		

Όπως αναφέρεται στη σημείωση 43 του Προσαρτήματος «ο Κρατικός Προϋπολογισμός έτους 2015,

ως προς το σκέλος των δαπανών, υλοποιήθηκε εντός των ορίων των αρχικών πιστώσεων. Οι μεταβολές που παρουσιάζονται στις διαμορφωθείσες πιστώσεις οφείλονται αποκλειστικά σε μεταφορές πιστώσεων μεταξύ των ΚΑΕ και σε εγγραφές σε ύψος πίστωσης ύστερα από την είσπραξη ισόποσου εσόδου, σύμφωνα με το πλαίσιο κανόνων όπως αυτοί ορίζονται στον ν. 4270/2014.

Τα έξοδα του ΚΠ, πλην των εξόδων για την αγορά χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων και χρεολυσίων, διαμορφώθηκαν στο ποσό των 49.868 εκατ. ευρώ, σημαντικά μειωμένα έναντι των διαμορφωμένων πιστώσεων ύψους 52.568 εκατ. ευρώ με το ποσοστό υλοποίησης να περιορίζεται στο 94,9%. Έναντι του 2014 παρουσιάζονται μειωμένα κατά ποσοστό 2%».

Ως προς το σκέλος των δαπανών υπέρβαση έναντι των αρχικών πιστώσεων παρουσιάζουν μόνο οι πληρωμές για την αγορά χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων και συγκεκριμένα ο ΚΑ Εξόδου 7313 λόγω της συμμετοχής του ΕΔ στην αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου του ΤΧΣ. Η δαπάνη αφορούσε τη μεταβίβαση στο ταμείο ομολόγων έκδοσης του ΕΜΣ ονομαστικής αξίας 5.402.427.661,61 ευρώ προκειμένου το ταμείο να συμμετάσχει στην πρόσφατη ανακεφαλαιοποίηση των τραπεζών. Η εγγραφή πίστωσης για την κάλυψη της δαπάνης έγινε σύμφωνα ν.4270/2014 ύστερα από ισόποσο έσοδο του προϋπολογισμού (ΚΑΕ 5162). Τόσο η δαπάνη όσο και το αντίστοιχο έσοδο δεν ήταν γνωστά κατά την κατάρτιση του προϋπολογισμού και ως εκ τούτου δεν ήταν δυνατή η πρόβλεψή τους.

Ειδικότερα επί του σχολιασμού των υπερβάσεων στα έξοδα του προϋπολογισμού επισημαίνονται τα ακόλουθα:

- Η αύξηση των πληρωμών για βραχυχρόνια δάνεια και πιστωτικές διευκολύνσεις (ΚΑ Εξόδου 6281 & 6272) και κατά συνέπεια η μεταβολή των πιστώσεων έναντι των αρχικών προβλέψεων, οφείλεται στο γεγονός ότι το ΕΔ κατά τη διάρκεια του έτους συνάπτει δάνεια ή πιστωτικές διευκολύνσεις για τη χρηματοδότηση περιοδικών ταμειακών αναγκών. Τα δάνεια αυτά εξοφλούνται εντός του έτους και καταγράφονται στον προϋπολογισμό αυξάνοντας ισόποσα τόσο τα έσοδα όσο και τις δαπάνες αποπληρωμής τους. Η πρόβλεψη των δανείων δεν είναι δυνατή κατά το χρόνο κατάρτισης και έγκρισης του προϋπολογισμού και οι σχετικές πιστώσεις εγγράφονται στον προϋπολογισμό κατά το χρόνο πραγματοποίησης τους σύμφωνα με την παρ. 4 του άρθρου 60 του ν. 4270/2014. Με βάση τα παραπάνω, τόσο η είσπραξη όσο και η εξόφληση των δανείων αυτών δεν συνιστούν απόκλιση ή υπέρβαση αντίστοιχα από τις αρχικές προβλέψεις (σχόλια σελ. 17 & 22 της έκθεσης).

Η διαπίστωση ότι «το ύψος των συγκεκριμένων ΚΑΕ εξόδων και εσόδων επηρεάζει την πραγματική εικόνα του Απολογισμού και επηρεάζει την κίνηση των ταμειακών ροών και ιδιαίτερα το αποτέλεσμα από τις χρηματοδοτικές δραστηριότητες» (σχόλια σελ. 22 της έκθεσης) δεν είναι ορθή. Τα ετήσια αποτελέσματα του Απολογισμού των ταμειακών ροών και των χρηματοδοτικών δραστηριοτήτων δεν επηρεάζονται από τη σύναψη και την εξόφληση των εν λόγω βραχυπρόθεσμων δανείων στο βαθμό που αυτά συνάπτονται και εξοφλούνται κατά τη διάρκεια του οικονομικού έτους.

Η καθαρή χρηματοδότηση (ρευστότητα) σε ετήσια βάση από την σύναψη και την εξόφληση βραχυπρόθεσμου δανεισμού (εντόκων γραμματίων, συμφωνιών επαναγοράς και πιστωτικών διευκολύνσεων) ανήλθε το 2015 στο ποσό των 1.747 εκατ. ευρώ και διοχετεύτηκε στη χρηματοδότηση εν γένει των δανειακών αναγκών του προϋπολογισμού (σελ 18 της Έκθεσης).

Επίσης η διατύπωση «δεν προσμετράται στο επίσημο χρέος» (σελ 18 της Έκθεσης) δεν είναι ορθή. Το ανεξόφλητο υπόλοιπο όλων των βραχυπρόθεσμων δανείων κατά την 31/12/2015 (ημερομηνία αναφοράς) προσμετράται στο ύψος του χρέους της Κεντρικής Διοίκησης. Εφόσον τα δάνεια αυτά έχουν συναφθεί με τους λοιπούς φορείς της Γενικής Κυβέρνησης στις ενοποιημένες καταστάσεις της Γενικής Κυβέρνησης το χρέος αυτό απαλείφεται.

- Η διαπίστωση (σχόλια σελ. 28 της Έκθεσης) ότι οι τόκοι δημοσίου χρέους υπερέβησαν την αντίστοιχη πρόβλεψη κατά 543 εκατ. ευρώ δεν είναι ορθή. Σύμφωνα με τα στοιχεία όπως εμφανίζονται στην Κατάσταση Υλοποίησης του Προϋπολογισμού (σελ 64 του προσαρτήματος) οι τόκοι του δημοσίου χρέους σε καθαρή βάση, δηλαδή συμπεριλαμβανομένων των εσόδων και των εξόδων από την ανταλλαγή επιτοκίων (swap), διαμορφώθηκαν στο ποσό των 5.800 εκατ. ευρώ έναντι αρχικής πρόβλεψης ύψους 5.850 εκατ. ευρώ. Υπολείπονται δηλαδή της αρχικής πίστωσης κατά 50 εκατ. ευρώ. Επισημαίνεται ότι τα έσοδα (ΚΑΕ5400) και τα έξοδα (ΚΑΕ6193) από την ανταλλαγή επιτοκίων (swap) προβλέπονται στον αρχικό προϋπολογισμό ως προς το καθαρό ποσό εγγράφοντας ανάλογη πίστωση.

2.1 Επί των παρατηρήσεων

2.1.1 Πιστωτικά έσοδα – υπερβάσεις δαπανών

Με βάση τα όσα προαναφέρθηκαν, κατά την άποψή μας, οι παρατηρήσεις του κεφαλαίου 6 παρ. 1 με αριθμό 3 και 4 θα πρέπει να αναθεωρηθούν. Τόσο οι αυξήσεις των βραχυπρόθεσμων πιστωτικών εσόδων όσο και οι αυξημένες πιστώσεις για την κάλυψη των πληρωμών για την εξόφλησή τους δεν συνιστούν επί της ουσίας αποκλίσεις και υπερβάσεις αντίστοιχα. Υπέρβαση επί της ουσίας σημαίνει το ξεπέρασμα καθορισμένων ορίων και ενέχει την έννοια της παράβασης. Το θέμα αυτό θα πρέπει να αντιμετωπιστεί με ιδιαίτερη προσοχή καθότι δημιουργούνται εσφαλμένες εντυπώσεις και κατά το παρελθόν έχει γίνει η αιτία άγονου και επιζήμιου πολιτικού διαλόγου. Πολύ δε περισσότερο σήμερα που τα ποσά αυτά λόγω των ιδιαίτερων συνθηκών που αντιμετωπίζει η χώρα είναι υπερβολικά δυσανάλογα του προϋπολογισμού. Το ύψος των συγκεκριμένων ΚΑ εσόδων-εξόδων δεν επηρεάζει την πραγματική εικόνα του Απολογισμού την κίνηση των ταμειακών ροών και το αποτέλεσμα από τις χρηματοδοτικές δραστηριότητες παρά μόνο στο ύψος που τα δάνεια αυτά δεν εξοφλούνται κατά τη διάρκεια του έτους αναφοράς.

2.1.2 Διαχείριση αποθεματικού

Αναφορικά με την παρατήρηση του κεφαλαίου 6 παρ. 1 με αριθμό 5 σχετικά με τη διαχείριση του αποθεματικού η αρμόδια Διεύθυνση Προϋπολογισμού Γενικής Κυβέρνησης απαντώντας σε σχετικό ερώτημα της Υπηρεσίας μας επισήμανε τα ακόλουθα:

"(α) Μεταφορά πίστωσης ύψους 14.900.000 ευρώ στο Υπουργείο Υγείας προς κάλυψη τοκοχρεολυτικών δόσεων δανείων του ΚΕΕΛΠΝΟ."

Η πραγματοποιηθείσα μεταφορά πιστώσεων από το αποθεματικό του Κρατικού Προϋπολογισμού, ύψους 14.900.000 ευρώ, με σκοπό την ενίσχυση της επιχορήγησης του ΚΕ.ΕΛ.Π.ΝΟ. για την καταβολή τοκοχρεολυτικών δόσεων τριών δανείων, τα οποία ελήφθησαν με την εγγύηση του ελληνικού Δημοσίου, κατέστη επιβεβλημένη εξαιτίας του γεγονότος ότι ο ως άνω Φορέας καθυστέρησε την εξόφληση δόσεων ενός εκ των τριών προαναφερόμενων δανείων (συνολικού ύψους 200 εκατ. ευρώ), οι οποίες έληγαν στις 7.1.2015, στις 7.4.2015 και στις 7.7.2015. Τελικώς, οι ως άνω δόσεις εξοφλήθηκαν με καθυστέρηση δύο έως τριών μηνών, μία δε εξ αυτών εξοφλήθη ως κατάπτωση εγγύησης του ελληνικού Δημοσίου από την αρμόδια υπηρεσία του ΓΛ Κράτους, προκειμένου να μην καταστεί ληξιπρόθεσμο και απαιτητό το σύνολο του δανείου, καθώς σύμφωνα με οδηγίες της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας μειώθηκε από τις 90 στις 30 ημέρες το χρονικό

διάστημα μετά το πέρας του οποίου θεωρείται ληξιπρόθεσμο και απαιτητό το σύνολο ενός δανείου ως αποτέλεσμα της μη έγκαιρης αποπληρωμής μίας δόσης του. Σημειώνεται ότι παρά τις οδηγίες που παρασχέθηκαν γενικότερα με την εγκύκλιο κατάρτισης του προϋπολογισμού οικ. έτους 2015, καθώς επίσης και ειδικότερα με το αριθμ. πρωτ. 2/59305/ΔΠΓΚ/14.10.2014 έγγραφο της Υπηρεσίας μας, ο εν λόγω Φορέας δεν συμπεριέλαβε την υποχρέωση καταβολής των συγκεκριμένων τοκοχρεολυτικών δόσεων στον προϋπολογισμό εξόδων οικ. έτους 2015. Κατά συνέπεια, υπήρξε ο κίνδυνος δημιουργίας πιστωτικού γεγονότος σε μια κρίσιμη χρονικά συγκυρία. Υπενθυμίζεται ότι, προκειμένου να αποφευχθούν ανάλογες περιπτώσεις καθυστέρησης εξυπηρέτησης των δανείων του ΚΕ.ΕΛ.Π.ΝΟ. που ελήφθησαν με την εγγύηση του ελληνικού Δημοσίου, κατά τα οριζόμενα στην παρ. 2 του άρθρου 1 του νόμου 4366/2016, το ανεξόφλητο κεφάλαιο και συνολικώς η εξυπηρέτηση των δανειακών συμβάσεων αναλήφθηκαν από το ελληνικό Δημόσιο ως πρωτοφειλέτη εξυπηρετούμενα πλέον από τον Οργανισμό Διαχείρισης Δημοσίου Χρέους (Ο.Δ.ΔΗ.Χ.).

"(β) Μεταφορά πίστωσης ύψους 3.494.535 ευρώ στο Υπουργείο Υγείας για την καταβολή εφημεριών και πρόσθετων αμοιβών παρελθόντων οικονομικών ετών.

Με τις διατάξεις του άρθρου 12 του νόμου 4316/2014 άλλαξε ο τρόπος καταβολής εφημεριών ιατρών και πρόσθετων αμοιβών προσωπικού (πλην ιατρικού) των νοσοκομείων του ΕΣΥ, του ΠΕΔΥ και του ΕΚΑΒ. Σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. β' της παρ. 1 του άρθρου 12 του ως άνω νόμου, δόθηκε η κατά παρέκκλιση δυνατότητα εκκαθάρισης σε βάρος των πιστώσεων του οικ. έτους 2015 δαπανών εφημεριών ιατρών νοσοκομείων και Κέντρων Υγείας του ΕΣΥ και του ΕΚΑΒ, καθώς και λοιπών πρόσθετων αμοιβών προσωπικού πλην ιατρικού για τα οικονομικά έτη 2012-2014. Στο πλαίσιο αυτό, το τελικώς υπολογισθέν ποσό, σε σχέση με την αρχική εκτίμηση της συνολικής δαπάνης εκκαθάρισης των εν λόγω παρελθόντων οικονομικών ετών, ήταν υψηλότερο κατά το ποσό της μεταφερόμενης πίστωσης από το αποθεματικό του Κρατικού Προϋπολογισμού, ήτοι περίπου κατά 3,5 εκατ. ευρώ.

"(γ) Μεταφορά πίστωσης ύψους 3.619.565 ευρώ στο Υπουργείο Παιδείας για κάλυψη δαπανών του ΓΓΕΤ λόγω περιορισμένων πιστώσεων και

"(δ) Μεταφορά πίστωσης 'ύψους 5.722.639 ευρώ στο Υπουργείο Παιδείας για κάλυψη καταβολής ΦΑΠ και ΕΤΑΚ του ΙΝΕΔΙΒΙΜ."

Αφορά έκτακτη ενίσχυση (ΙΝΕΔΙΒΗΜ και ΓΓΕΤ Ερευνητικά κέντρα) καθώς για τα εν λόγω νομικά πρόσωπα η κύρια πηγή εσόδων του προϋπολογισμού τους είναι η επιχορήγησή τους από τον κρατικό

προϋπολογισμό. Οι περιορισμένες πιστώσεις δεν επέτρεψαν την κάλυψη των δαπανών αυτών με ενίσχυση από τις εγκεκριμένες πιστώσεις του προϋπολογισμού του Υπουργείου Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων με αποτέλεσμα να απαιτηθεί η ενίσχυσή του με τα σχετικά ποσά. Σε διαφορετική περίπτωση θα προέκυπταν απλήρωτες υποχρεώσεις με αποτέλεσμα την ενίσχυσή του στον επόμενο προϋπολογισμό. Όμως επειδή πρόκειται για υποχρεώσεις αμοιβών προσωπικού και πληρωμής φορολογικών υποχρεώσεων (οι οποίες άλλωστε είναι ουδέτερες για το αποτέλεσμα του προϋπολογισμού), ήταν αναγκαία η άμεση τακτοποίηση των υποχρεώσεων αυτών.

"(ε) Μεταφορά πίστωσης ύψους 2.000.000 ευρώ στο Υπουργείο Υποδομών Μεταφορών και Δικτύων για κάλυψη δαπάνης παραγγελίας αναλωσίμων για έκδοση αδειών οδήγησης.

Η κατάθεση και έγκριση του προϋπολογισμού γίνεται κατά μείζονα κατηγορία δαπανών. Η κατανομή των πιστώσεων αυτών κατά ΚΑΕ γίνεται από τον κάθε διατάκτη μετά την ψήφιση του προϋπολογισμού. Λόγω, όμως, του εγκεκριμένου πλαφόν που επιβάλλεται από το ΜΠΔΣ, κάποιες δαπάνες δεν είναι δυνατόν να μπορούν να καλυφθούν από το εν λόγω ύψος. Για τη συγκεκριμένη δαπάνη δεν υπάρχει επίσης δυνατότητα ακριβούς εκτίμησης της απαραίτητης πίστωσης επιπρόσθετα λόγω της μη δυνατότητας εκτίμησης του αριθμού των αδειών οδήγησης που απαιτούνται να εκδοθούν. Από τη διάθεση αδειών οδήγησης προκύπτουν πολύ μεγαλύτερα έσοδα από το κόστος παραγωγής τους.

Άλλωστε, οι αιτιολογήσεις χορήγησης πιστώσεων από το αποθεματικό κοινοποιούνται και στο Ελεγκτικό Συνέδριο κάθε τρίμηνο, σύμφωνα με την παρ. 4 του αρθρ. 59 του ν. 4270/14 όπως ισχύει.

3. Επί του Ισολογισμού.

3.1 Γενικά

Η Διπλογραφική Λογιστική Τροποποιημένης Ταμειακής Βάσης (ΔΛΤΤΒ), η οποία καθιερώθηκε από την 1/1/2011 με το ν. 3871/2010 ως το νέο λογιστικό σύστημα της Κεντρικής Διοίκησης, αποτέλεσε το πρώτο σημαντικό βήμα για τη σταδιακή μετάβαση από την παραδοσιακή λογιστική ταμειακής βάσης στην ακριβέστερη και αποτελεσματικότερη λογιστική δεδουλευμένης βάσης. Σχεδιάστηκε λαμβάνοντας υπόψη το ενιαίο λογιστικό σχέδιο του ιδιωτικού τομέα και σε εναρμόνιση με τα ήδη υφιστάμενα λογιστικά σχέδια του ευρύτερου δημοσίου τομέα.

Η πλήρης εφαρμογή της λογιστικής βάσει δεδουλευμένων και η υιοθέτηση των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων Δημοσίου Τομέα (ΔΛΠΔΤ) είναι μια διαδικασία η οποία θα ολοκληρωθεί σταδιακά και σε βάθος χρόνου, με έμφαση αρχικά στα λογιστικά ζητήματα που έχουν τη μεγαλύτερη σημασία για

την εναρμόνιση, όπως τα έσοδα, οι δαπάνες και τα χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού και παθητικού και σε μεταγενέστερο στάδιο τα μη χρηματοοικονομικά στοιχεία (πάγια περιουσιακά στοιχεία κλπ). Ειδικότερα, όπως η διεθνής εμπειρία έχει καταδείξει, η καταγραφή και ορθή παρακολούθηση των παγίων περιουσιακών στοιχείων παρουσιάζει σοβαρές δυσχέρειες και ως εκ τούτου δεν αποτελεί πρώτη προτεραιότητα.

Επισημαίνεται ότι με την 2/76964/0004/7-12-2015(ΑΔΑ:7Χ20Η-21Φ) απόφαση του Υπουργού Οικονομικών, συστάθηκε στο ΓΛΚ ομάδα εργασίας η οποία απαρτίζεται από στελέχη του ΓΛΚ, του Ελεγκτικού Συνεδρίου και της Επιτροπής Λογιστικής Τυποποίησης και Ελέγχων (ΕΛΤΕ) με βασικό σκοπό να ετοιμάσει ένα νέο ενιαίο λογιστικό σχέδιο για όλους τους φορείς της Γενικής Κυβέρνησης με βάση τα διεθνή πρότυπα (ESA 2010, GFSM2014 & IPSAS).

Το σχέδιο αυτό θα πρέπει να είναι έτοιμο μέχρι το τέλος Οκτωβρίου του τρέχοντος έτους προκειμένου να τεθεί σε εφαρμογή για την Κεντρική Διοίκηση από τον Προϋπολογισμό έτους 2018. Με την εφαρμογή του νέου λογιστικού σχεδίου θα γίνουν σημαντικά βήματα για την λογιστική καταγραφή βάσει δεδουλευμένων και την εναρμόνιση με τα Διεθνή πρότυπα.

3.2 Επί των παρατηρήσεων

3.2.1 Ενσώματα πάγια περιουσιακά στοιχεία.

Λαμβάνοντας υπόψη τα προαναφερθέντα και όπως επανειλημμένα έχουμε αναφέρει, το Π.Δ. 15/2011 με το οποίο καθορίστηκαν οι βασικές λογιστικές αρχές και όλες οι αναγκαίες λεπτομέρειες για την εφαρμογή της ΔΛΤΤΒ, προέβλεψε ότι, α) δεν πραγματοποιείται απογραφή έναρξης στον ισολογισμό για τα ενσώματα περιουσιακά στοιχεία της Κεντρικής Διοίκησης που αποκτήθηκαν πριν την 1/1/2011(άρθρο 1 παρ. 6.1.2 του Π.Δ. 15/2011), β) τα ενσώματα περιουσιακά στοιχεία που αποκτώνται μέσω του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων μετά την 1/1/2011 μεταφέρονται στο τέλος της χρήσης στην Κατάσταση Χρηματοοικονομικής Επίδοσης (άρθρο 1 παρ. 9.1.12.5 του Π.Δ. 15/2011) και γ) δεν πραγματοποιούνται αποσβέσεις των ενσώματων παγίων στοιχείων (άρθρο 1 παρ. 9.1.6 του Π.Δ. 15/2011). Στην Κ.Χ.Θ αναγνωρίζονται πιλοτικά, μόνο τα ενσώματα περιουσιακά στοιχεία που αποκτήθηκαν μετά την 1/1/2011 από τον Τακτικό Προϋπολογισμό, χωρίς την παρακολούθηση και καταγραφή της μετέπειτα εξέλιξής τους (πωλήσεις, αποσβέσεις κλπ). Το τελευταίο αποτελεί πράγματι μια λογιστική παρατυπία.

3.2.2 Επισφαλείς απαιτήσεις, προβλέψεις επί των επισφαλών απαιτήσεων.

Πράγματι, μέχρι σήμερα δεν αναγνωρίστηκαν επισφάλειες επί του λογαριασμού απαιτήσεων “Απαιτήσεις από φόρους, κοινωνικούς πόρους, επιχορηγήσεις και παρεπόμενες ασχολίες” και δεν διενεργήθηκαν οι ανάλογες λογιστικές εγγραφές επισφαλών απαιτήσεων στον ισολογισμό για το λόγο ότι δεν έχει εκδοθεί η προβλεπόμενη από το ΠΔ 15/2011 απόφαση του Υπουργού Οικονομικών που να ορίζει τις προϋποθέσεις, τους όρους και τα κριτήρια αξιολόγησης προκειμένου να χαρακτηριστεί μια βεβαιωμένη απαίτηση προς το Δημόσιο ως επισφαλής. Επίσης δεν έχουν αναγνωριστεί μέχρι σήμερα προβλέψεις επί των επισφαλών απαιτήσεων.

Λόγω της σπουδαιότητας του θέματος, σύμφωνα με το ΠΔ 15/2011 (περίπτωση ιε της παραγράφου 10.8.4), όλα τα διαθέσιμα στοιχεία γνωστοποιήθηκαν σε ιδιαίτερες σημειώσεις στο προσάρτημα (Σημείωση 29 & 37 του προσαρτήματος) και σε πίνακες του παραρτήματος (πίνακες 6, 7 & 8).

3.2.3 Λογαριασμός «Διαχείριση Λοιπών Καταθέσεων στην Τράπεζα της Ελλάδος».

Η παρατήρηση του κεφαλαίου 6 παρ. 2 με αριθμό 13 και ειδικότερα, η διαπίστωση «το οποίο παράλληλα εμφανίζεται ως χρηματικό διαθέσιμο στον Λογαριασμό 200 της Τραπέζης Ελλάδος» δεν ευσταθεί καθότι ο συνδεδεμένος λογαριασμός διαθεσίμων του εν λόγω λογαριασμού παθητικού είναι ο 38.05.09 «Λοιποί λογαριασμοί στην Τράπεζα της Ελλάδος» και όχι ο τραπεζικός λογαριασμός 200, ο οποίος δεν σχετίζεται με τους εν λόγω λογαριασμούς (σχετ. πίνακες σελ. 54 και 56 του Προσαρτήματος).

Αναφορικά με το άνοιγμα και τη λειτουργία των εν λόγω λογαριασμών και ειδικότερα, την ανάγκη δημιουργίας του λογαριασμού διαθεσίμων, του συνδεδεμένου λογαριασμού υποχρεώσεων καθώς και τους τραπεζικούς λογαριασμούς την ετήσια κίνηση των οποίων καταγράφουν, έχει δοθεί απάντηση στο Ελεγκτικό Συνέδριο με το με αριθμό πρωτοκόλλου 2/33595/ΔΛΔ/21-05-2015 έγγραφο του Υπουργού Οικονομικών.

Αθήνα, Οκτώβριος 2016

Ο Αναπληρωτής Υπουργός Οικονομικών

Γεώργιος Χουλιαράκης

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1. ΕΠΙ ΤΟΥ ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΕΣΟΔΩΝ – ΕΞΟΔΩΝ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ ΕΤΟΥΣ 2015

- 1.1 Παρατηρήσεις επί των Εσόδων
 - 1.1.1 Επισκόπηση στα έσοδα επί της εκτέλεσης του Προϋπολογισμού 2015
 - 1.1.2 Διαγραφές, επιστροφές και εισπρακτέο υπόλοιπο
 - 1.1.3 Πιστωτικά Έσοδα
- 1.2 Έξοδα Απολογισμού
 - 1.2.1 Επισκόπηση επί των εξόδων του Προϋπολογισμού
 - 1.2.2 Πρωτογενείς Δαπάνες Τακτικού Προϋπολογισμού
 - 1.2.3 Δαπάνες εξυπηρέτησης Δημόσιας Πίστης
- 1.3 Προϋπολογισμός Δημοσίων Επενδύσεων
 - 1.3.1 Επισκόπηση επί της εκτέλεσης του Προϋπολογισμού Δημοσίων Επενδύσεων
 - 1.3.2 ΕΣΠΑ 2007- 2013
- 1.4 Επισημάνσεις επί του Κρατικού Απολογισμού

2. ΕΠΙ ΤΟΥ ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΥ (ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΘΕΣΗΣ) ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ ΤΗΣ 31^{ης} ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2015

- 2.1 Ενεργητικό
 - 2.1.1 Πάγια
 - 2.1.2 Συμμετοχές
 - Κυκλοφορούν Ενεργητικό
 - 2.1.3 Επισφαλείς απαιτήσεις
 - 2.1.4 Προκαταβολές
 - Κύριες μεταβολές ενεργητικού
- 2.2 Υποχρεώσεις (Παθητικό)
 - 2.2.1 Πιστωτές
 - Υποχρεώσεις από εξοπλιστικά προγράμματα
 - Λογαριασμός διαχείρισης καταθέσεων στην ΤτΕ.
 - Εισπράξεις τακτοποιητέες
 - 2.2.2 Χρέος Κεντρικής Διοίκησης

3. ΕΠΙ ΤΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΕΠΙΔΟΣΗΣ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ ΤΗΣ 31^{ης} ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2015

- 3.1 Γενικές διαπιστώσεις επί της Χρηματοοικονομικής Επίδοσης

4. ΕΠΙ ΤΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΤΑΜΕΙΑΚΩΝ ΡΟΩΝ ΕΤΟΥΣ 2015

5. ΚΑΘΑΡΗ ΘΕΣΗ ΠΟΛΙΤΩΝ

6. ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ – ΕΛΕΓΚΤΙΚΕΣ ΔΙΑΠΙΣΤΩΣΕΙΣ

- 6.1 Επί του Απολογισμού
- 6.2 Επί του Ισολογισμού
- 6.3 Επί της Χρηματοοικονομικής Επίδοσης
- 6.4 Επί της Κατάστασης Ταμειακών Ροών
- 6.5 Επί της Καθαρής Θέσης Πολιτών

7. ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ

ΣΥΝΤΜΗΣΕΙΣ-ΑΚΡΩΝΥΜΙΑ

Α.Ε.Π.	Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν
Γ.Γ.Π.Σ.	Γενική Γραμματεία Πληροφοριακών Συστημάτων
Γ.Λ.Κ.	Γενικό Λογιστήριο του Κράτους
Δ.Λ.Τ.Τ.Β.	Διπλογραφική Λογιστική Τροποποιημένης Ταμειακής Βάσης
Δ.Ο.Υ	Δημόσια Οικονομική Υπηρεσία
Ε.Α.Π.	Ενιαία Αρχή Πληρωμών
Ε.Δ.	Ελληνικό Δημόσιο
Ε.Ε.	Ευρωπαϊκή Ένωση
Ε.Ε.Τ.Η.Δ.Ε.	Έκτακτο ειδικό τέλος ηλεκτροδοτούμενων δομημένων επιφανειών
Ε.Κ.Τ.	Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα
Ε.Ο.Π.Υ.Υ.	Εθνικός Οργανισμός Παροχών Υπηρεσιών Υγείας
Ε.Σ.	Ελεγκτικό Συνέδριο
Ε.Τ.ΑΚ.	Ενιαίο Τέλος Ακινήτων
Ε.Τ.Χ.Σ.	Ευρωπαϊκό Ταμείο Χρηματοοικονομικής Σταθερότητας-
Ε.Φ.Κ.	Ειδικός φόρος κατανάλωσης
Ι.ΝΕ.ΔΙ.ΒΙ.Μ	Ίδρυμα Νεολαίας και Δια Βίου Μάθησης
Κ.Α.Ε.	Κωδικός Αριθμός Εσόδου/Εξόδου
Κ.Β.Σ.	Κώδικας Βιβλίων και Στοιχείων
ΚΕ.ΕΛ.Π.ΝΟ	Κέντρο Ελέγχου και Πρόληψης Νοσημάτων
Μ.Π.Δ.Σ.	Μεσοπρόθεσμο Πρόγραμμα Δημοσιονομικής Στρατηγικής
Ο.Δ.ΔΗ.Χ.	Οργανισμός Διαχείρισης Δημοσίου Χρέους
Ο.Π.Σ.	Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα
Π.Δ.Ε.	Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων
Π.Ο.Ε.	Παρελθόντων Οικονομικών Ετών
Π/Υ	Προϋπολογισμός

T.A.I.ΠΕ.Δ	Ταμείο Αξιοποίησης Ιδιωτικής Περιουσίας του Δημοσίου
ΤτΕ	Τράπεζα της Ελλάδος
Τ.Π.Δ.Υ.	Ταμείο Πρόνοιας Δημοσίων Υπαλλήλων
Τ.Χ.Σ.	Ταμείο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας
Φ.Α.Π.	Φόρος Ακίνητης Περιουσίας
Φ.Π.Α.	Φόρος Προστιθέμενης Αξίας
E.F.S.F.	Ευρωπαϊκό Ταμείο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας
E.S.M.	European Stability Mechanism
I.M.F.	International Monetary Fund
P.S.I.	Private Sector Involvement

ΕΛΕΓΚΤΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ

Π Ρ Α Κ Τ Ι Κ Α

ΤΗΣ 19^{ης} ΓΕΝΙΚΗΣ ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗΣ ΤΗΣ ΟΛΟΜΕΛΕΙΑΣ ΤΟΥ

ΕΛΕΓΚΤΙΚΟΥ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ ΤΗΣ 16^{ης} ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 2016

-----0-----

Μ Ε Λ Η : Ανδρονίκη Θεοτοκάτου, Πρόεδρος, Ιωάννης Σαρμάς, Χρυσούλα Καραμαδούκη, Μαρία Βλαχάκη και Κωνσταντίνος Κωστόπουλος, Αντιπρόεδροι, Γεώργιος Βοΐλης, Βασιλική Ανδρεοπούλου, Μαρία Αθανασοπούλου, Ασημίνα Σαντοριναίου, Ευαγγελία - Ελισάβετ Κουλουμπίνη, Σταμάτιος Πουλής, Κωνσταντίνα Ζώη, Γεωργία Τζομάκα, Θεολογία Γναρδέλλη, Βιργινία Σκεύη, Κωνσταντίνος Εφεντάκης, Αγγελική Πανουτσακοπούλου, Δέσποινα Τζούμα, Ευφροσύνη Παπαθεοδώρου, Κωνσταντίνος Παραθύρας, Ασημίνα Σακελλαρίου, Αργυρώ Μαυρομμάτη, Ευαγγελία Σεραφή, Κωνσταντίνος Κρέπης και Ειρήνη Κατσικέρη, Σύμβουλοι.

Οι Αντιπρόεδροι Σωτηρία Ντούνη, Άννα Λιγωμένου, Γεωργία Μαραγκού και Αγγελική Μαυρουδή και οι Σύμβουλοι Ελένη Λυκεσά, Δημήτριος Πέππας, Δέσποινα Καββαδία - Κωνσταντάρα, Αγγελική Μυλωνά, Βασιλική Σοφianού, Δημήτριος Τσακανίκας και Βασιλική Προβίδη απουσίασαν δικαιολογημένα.

ΓΕΝΙΚΟΣ ΕΠΙΤΡΟΠΟΣ ΤΗΣ ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ : Μιχαήλ Ζυμής.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ : Ελένη Αυγουστόγλου, Επίτροπος, Προϊσταμένη της Γραμματείας του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

Με την αρχή της συνεδρίασης, η Σύμβουλος Κωνσταντίνα Ζώη εισηγείται επί του Απολογισμού, του Ισολογισμού (Κατάσταση Χρηματοοικονομικής Θέσης) και των λοιπών Χρηματοοικονομικών Καταστάσεων της Κεντρικής Διοίκησης, οικονομικού έτους 2015 τα εξής:

Σύμφωνα με τα άρθρα 98 παρ. 1(ε) και 79 παρ. 7 του Συντάγματος, 31 και 167 του ν. 4270/2014 «Αρχές δημοσιονομικής διαχείρισης και εποπτείας (ενσωμάτωση της Οδηγίας 2011/85/ΕΕ) - δημόσιο λογιστικό και άλλες διατάξεις» (Α' 143), 66 του Κώδικα Νόμων για το Ελεγκτικό Συνέδριο, που κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο του ν. 4129/2013 (Α' 52) και 146 του π.δ/τος 1225/1981 «περί εκτελέσεως των περί Ελεγκτικού Συνεδρίου διατάξεων» (Α' 304), το Ελεγκτικό Συνέδριο ολοκληρώνει τον έλεγχο της δημόσιας διαχείρισης εξετάζοντας την ορθότητα και αξιοπιστία του Απολογισμού, του Ισολογισμού (Κατάσταση Χρηματοοικονομικής Θέσης) και των λοιπών Χρηματοοικονομικών Καταστάσεων της Κεντρικής Διοίκησης. Κατ' εφαρμογή των ανωτέρω, από την 71163/4.11.2016 (ορθή επανάληψη) έκθεση της 7ης Υπηρεσίας Επιτρόπου του Ελεγκτικού Συνεδρίου επί του Απολογισμού, του Ισολογισμού (Κατάσταση Χρηματοοικονομικής Θέσης) και των λοιπών Χρηματοοικονομικών Καταστάσεων της Κεντρικής Διοίκησης οικονομικού έτους 2015, το από 4.11.2016 Πρακτικό της 18ης Συνεδρίασης του Α' Κλιμακίου και την 3/2016 πράξη του V Τμήματος του Ελεγκτικού Συνεδρίου, προκύπτουν τα ακόλουθα:

ΕΠΙ ΤΟΥ ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΕΣΟΔΩΝ – ΕΞΟΔΩΝ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ ΕΤΟΥΣ 2015

1.1 Παρατηρήσεις επί των Εσόδων

Πίνακας 1.1.1
Εισπραθέντα Έσοδα Προϋπολογισμού 2015
(μετά τη μείωση επιστροφών και εξαιρουμένων των πιστωτικών εσόδων)

Οικονομικό Έτος 2015 (σε ευρώ)

Κατηγορία εσόδου/ΚΑΕ	Προϋπολογισμός 2015 (1)	Βεβαιωθέντα 2015 (2)	Λιαγραφέντα (3)	Επιστραφέντα (4)	Απολογισμός (5)	Εισπρακτέο υπόλοιπο	% Εκτ/σης Π/Υ (5)/(1)
Φορολογικά Έσοδα	44.270.561.000,00	87.639.334.846,51	1.077.241.070,44	2.783.632.631,12	41.021.004.626,00	42.757.456.518,95	92,66%
Άμεσοι Φόροι (ΚΑΕ 0000)	20.619.341.000,00	40.358.592.709,45	826.585.926,98	1.636.832.474,98	18.386.478.665,43	19.508.695.642,06	89,17%
Φόρος στο εισόδημα	12.371.613.000,00	13.598.854.276,68	117.318.001,55	1.126.779.678,52	11.140.583.145,58	1.214.173.451,03	90,05%
Φόροι στην περιουσία	3.484.680.000,00	5.967.582.087,44	182.785.454,05	53.826.598,98	3.125.763.360,20	2.605.206.674,21	89,70%
Άμεσοι φόροι υπέρ τρίτων	11.000,00	8.641.715,37	190.054,85	40,84	30.906,76	8.420.712,92	280,9%
Άμεσοι φόροι από παρελθόντα οικονομικά έτη	2.157.320.000,00	16.190.656.300,25	262.065.542,97	271.275.319,74	1.428.298.336,45	14.229.017.101,09	66,21%
Προσαυξήσεις, πρόστιμα και χρηματικές ποινές στους άμεσους φόρους	356.248.000,00	1.615.763.321,58	235.282.993,58	28.984.037,24	302.407.330,66	1.049.088.960,10	84,89%
Λοιποί άμεσοι φόροι	2.249.469.000,00	2.977.095.008,13	28.943.879,98	155.966.799,66	2.389.395.585,78	402.788.742,71	106,2%
Έμμεσοι Φόροι (ΚΑΕ 1000)	23.651.220.000,00	47.280.742.137,06	250.655.143,46	1.146.800.156,14	22.634.525.960,57	23.248.760.876,89	98,30%
Φόρος Προστιθέμενης Αξίας (Φ.Π.Α) (ν.1642/86 και ν.1676/86 όπως ισχύουν)	13.110.210.000,00	14.750.112.152,06	17.348.784,79	1.070.227.008,53	12.558.686.739,11	1.103.849.619,63	95,79%
Λοιποί φόροι συναλλαγών	658.368.000,00	754.278.905,75	8.824.332,06	29.959.401,97	602.958.091,02	112.537.080,70	91,58%
Λοιποί φόροι κατανάλωσης	1.735.815.000,00	1.804.772.218,41	6.197.509,61	729.891,82	1.721.265.230,52	76.579.586,46	99,16%
Φόροι κατανάλωσης που εισπράττονται από τα τελωνεία	7.077.934.000,00	7.037.838.907,29		20.332.272,58	7.017.183.189,07	323.445,64	99,14%
Έμμεσοι φόροι υπέρ τρίτων	7.487.000,00	6.314.484,32	66.298,02	19.484,61	2.722.888,25	3.505.813,44	36,37%
Έμμεσοι φόροι από παρελθόντα οικονομικά έτη	690.863.000,00	20.966.122.628,52	100.136.417,03	8.380.478,36	441.796.047,82	20.415.809.685,31	63,95%
Προσαυξήσεις, πρόστιμα και χρηματικές ποινές στους έμμεσους φόρους	199.020.000,00	1.783.861.895,30	118.081.768,70	17.151.394,17	112.757.953,48	1.535.870.778,95	56,66%
Ειδικές εισφορές, τέλη εισαγωγής, εξαγωγής και λοιποί έμμεσοι φόροι	2.021.000,00	11.902,73			11.902,73	0,00	0,59%

Κατηγορία εσόδου/ΚΑΕ	Προϋπολογισμός 2015 (1)	Βεβαιωθέντα 2015 (2)	Λιαγραφέντα (3)	Επιστραφέντα (4)	Απολογισμός (5)	Εισπρακτέο υπόλοιπο	% Εκτ/σης Π/Υ (5)/(1)
Έσοδα, που εισπράττονται για την Ε.Ε.	169.502.000,00	177.429.042,68	33,25	224,10	177.143.918,57	284.866,76	104,51%
Πρόσοδοι περιουσίας και επιχειρηματικής δράσης του Κράτους (ΚΑΕ 2000)	1.844.925.000,00	2.576.502.464,05	13.062.174,99	3.914.678,82	2.397.424.949,30	162.100.660,94	129,95%
Έσοδα από κεφάλαια του Δημοσίου, μισθώματα κ.λπ.	50.372.000,00	43.032.332,36	578.503,32	364.603,26	29.569.989,77	12.519.236,01	58,70%
Έσοδα από προσφορά υπηρεσιών του Δημοσίου	445.330.000,00	225.902.847,37	792.971,68	758.551,94	119.198.730,79	105.152.592,96	26,77%
Έσοδα από πώληση αγαθών, εκμετάλλευση και εκποίηση περιουσιακών στοιχείων	23.823.000,00	67.152.336,88	55.760,85	17.463,04	62.055.175,79	5.023.937,20	260,48%
Έσοδα από επιχειρήσεις και οργανισμούς	1.202.400.000,00	1.075.069.332,44	11.634.939,14	2.774.060,58	1.021.255.437,95	39.404.894,77	84,93%
Έκτακτα έσοδα	123.000.000,00	1.165.345.615,00			1.165.345.615,00	0,00	947,44%
Λοιπά μη Φορολογικά Έσοδα (ΚΑΕ 3000)	4.088.369.000,00	47.080.579.986,94	231.381.806,65	320.672.751,85	2.637.115.465,29	43.891.409.963,15	64,50%
Απολήψεις εξόδων, που έγιναν	31.598.000,00	26.378.000,94	10.334,13	7.304,15	21.339.239,55	5.021.123,11	67,53%
Επιστροφές χρημάτων	2.208.913.000,00	664.081.542,82	957.425,97	406.106,80	634.321.808,70	28.396.201,35	28,72%
Έσοδα από καταπτώσεις εγγυήσεων από δάνεια που χορηγήθηκαν, κ.λπ.	138.183.000,00	8.781.772.386,06	2.700.175,45	27.771,97	182.286.806,55	8.596.757.632,09	131,92%
Έσοδα από καταργούμενους ειδικούς λογαριασμούς	708.322.000,00	379.093.650,54	755.805,05	391.079,70	332.069.351,44	45.877.414,35	46,88%
Έσοδα υπέρ τρίτων	35.395.000,00	417.642.799,87	31.442.800,63	919.111,16	21.846.342,22	363.434.545,86	61,72%
Έσοδα από παρελθόντα οικονομικά έτη	41.004.000,00	3.279.868.683,35	35.648.505,94	1.920.898,56	43.283.280,74	3.199.015.998,11	105,56%
Προσαυξήσεις, πρόστιμα και χρηματικές ποινές σε μη φορολογικά έσοδα και παράβολα	466.045.000,00	31.738.003.850,68	150.758.581,74	22.434.315,96	342.632.505,33	31.222.178.447,65	73,52%
Έσοδα λοιπών περιπτώσεων	236.377.000,00	421.989.956,07	1.700.549,90	1.688.096,30	338.518.985,23	80.082.324,64	143,21%
Έκτακτα έσοδα	222.532.000,00	1.371.749.116,61	7.407.627,84	292.878.067,25	720.817.145,53	350.646.275,99	323,92%
Μεταβιβάσεις από την Ε.Ε. και τα κράτη μέλη (ΚΑΕ 4000)	231.000.000,00	428.331.616,72	0,97	0,00	428.330.895,87	719,88	185,42%
Απολήψεις από την Ε.Ε. και κοινοτικά ταμεία ή οργανισμούς	231.000.000,00	428.331.616,72	0,97		428.330.895,87	719,88	185,42%
Διάφορα ειδικά μη φορολογικά έσοδα	3.359.145.000,00	13.041.356.343,78	0,00	0,00	13.041.356.162,62	181,16	388,23%

Κατηγορία εσόδου/ΚΑΕ	Προϋπολογισμός 2015 (1)	Βεβαιωθέντα 2015 (2)	Λιαγραφέντα (3)	Επιστραφέντα (4)	Απολογισμός (5)	Εισπρακτέο υπόλοιπο	% Εκτ/σης Π/Υ (5)/(1)
(ΚΑΕ 6000)							
Έσοδα από χρηματοοικονομικές συναλλαγές	3.359.145.000,00	13.006.488.611,52			13.006.488.611,52	0,00	387,20%
Έσοδα από Ν.Α.Τ.Ο.	0,00	34.867.732,26			34.867.551,10	181,16	0,00%
ΕΣΟΔΑ ΑΠΟ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ (ΚΑΕ 7000)	749.900.000,00	965.955.711,21	632.296,11	122,23	931.881.142,77	33.442.150,10	124,27%
Έσοδα από την εκμετάλλευση έργων, που εκτελέστηκαν	0,00	36,47			7,30	29,17	0,00%
Έσοδα από δάνεια που χορηγήθηκαν από το Π.Δ.Ε.	0,00	409.674,21			393.178,02	16.496,19	0,00%
Συνεισφορές φορέων για εκτέλεση έργων Π.Δ.Ε.	33.000.000,00	28.401.846,57			28.401.846,57	0,00	86,07%
Έσοδα από δάνεια που σύναψε το Ε.Δ. για χρηματοδότηση του Π.Δ.Ε.	0,00	27.760,79			2,31	27.758,48	0,00%
Λοιπά έσοδα από Δημόσιες Επενδύσεις	716.900.000,00	937.116.393,17	632.296,11	122,23	903.086.108,57	33.397.866,26	125,97%
ΒΟΗΘΕΙΑ ΚΑΙ ΛΟΙΠΕΣ ΜΕΤΑΒΙΒΑΣΕΙΣ (ΚΑΕ 8000)	3.982.100.000,00	3.900.341.465,41	0,00	0,00	3.900.341.465,41	0,00	97,95%
Έσοδα από την Ε.Ε.	3.982.100.000,00	3.900.341.465,41			3.900.341.465,41	0,00	97,95%
Γενικό Σύνολο	58.526.000.000,00	155.632.402.434,62	1.322.317.349,16	3.108.220.184,02	64.357.454.707,26	86.844.410.194,18	109,96%

1.1.1 Επισκόπηση στα έσοδα επί της εκτέλεσης του Προϋπολογισμού 2015

Τα καθαρά εισπραχθέντα έσοδα του Προϋπολογισμού (Τακτικού και Δημοσίων Επενδύσεων), μετά τη μείωση των επιστροφών, εξαιρουμένων των πιστωτικών εσόδων (Τακτικού Προϋπολογισμού και Προϋπολογισμού Δημοσίων Επενδύσεων) ανήλθαν, το οικονομικό έτος 2015, στο ποσό των € 64.357.454.707,26 και υπερέβησαν τους στόχους του προϋπολογισμού κατά € 5.831.454.707,26 ή 9,96%. Αντιπροσωπεύουν το 36,56% του Α.Ε.Π.¹ έναντι πρόβλεψης 27,2% του ΑΕΠ.²

¹ Δελτίο Τύπου ΕΛΣΤΑΤ «Ετήσιοι Εθνικοί Λογαριασμοί: Έτος 2015 (1^η εκτίμηση)», 4-3-2016

² Βλ. εισηγητική έκθεση προϋπολογισμού 2015 σελ. 106.

Σημειώνεται ότι η υπέρβαση αυτή οφείλεται κατά κύριο λόγο σε δύο έκτακτα γεγονότα, τα οποία δεν είχαν προϋπολογιστεί:

α) Επιστροφές ομολόγων από το Ταμείο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας (ΤΧΣ) στο Ελληνικό Δημόσιο (ΚΑΕ 6718), ύψους € 10.932.903.000,00, μέσω του τακτικού προϋπολογισμού, τα οποία είχαν μεταβιβαστεί στο ΤΧΣ σε προηγούμενες χρήσεις, για να χρησιμοποιηθούν στην ανακεφαλαιοποίηση των τραπεζών. Οι επιστροφές των ομολόγων από το ΤΧΣ στο Ελληνικό Δημόσιο (ΚΑΕ 6718) δεν δημιουργούν κανένα δημοσιονομικό αποτέλεσμα, δεδομένου ότι τα συγκεκριμένα ομόλογα επεστράφησαν στο Ευρωπαϊκό Ταμείο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας (ΕFSF), βάσει της 331/27.02.2015 απόφασης του Υπουργού Οικονομικών (ΦΕΚ Β' 417) και εμφανίζονται ισόποσα στα έξοδα του Απολογισμού (ΚΑΕ Ξ6269). **β)** Έσοδα από την κατανομή των ειδικών τραβηχτικών δικαιωμάτων (ΚΑΕ 6731) των (SDR), ύψους € 994.617.965,37, λόγω αλλαγής λογιστικής απεικόνισης³, εφόσον, σύμφωνα με τη σύμβαση⁴ μεταξύ του Ελληνικού Δημοσίου (ΕΔ) και της Τράπεζας της Ελλάδος (ΤτΕ), τα έσοδα αυτά πλέον θα εμφανίζονται στους λογαριασμούς του ΕΔ αντί αυτών της ΤτΕ.

Οι κυριότερες κατηγορίες εσόδων, πέραν των ανωτέρω, στις οποίες υπήρξαν υπερβάσεις έναντι των αρχικών στόχων του προϋπολογισμού είναι: **α)** Το ΕΕΤΗΔΕ, ήτοι το Έκτακτο Ειδικό Τέλος Ηλεκτροδοτούμενων Δομημένων Επιφανειών (ΚΑΕ 0224), **β)** τα έσοδα από τη χρηματοδότηση της χρηματοπιστωτικής κρίσης (ΚΑΕ 2993), που αφορούν έσοδα από τα δικαιώματα λόγω αγοράς προνομιούχων μετοχών Τραπεζών περιόδου 2009-2011 και η προμήθεια επί των εγγυήσεων που δόθηκαν στις Τράπεζες, βάσει του άρθρου 1 του ν. 3723/2008, **γ)** Έσοδα

³ Έκθεση του Διοικητή Τραπεζής της Ελλάδος για το έτος 2015, σελίδα Π16, «Ειδικά τραβηχτικά δικαιώματα (SDR): αλλαγή λογιστικής απεικόνισης»

⁴ Η σύμβαση υπεγράφη στις 9 Δεκεμβρίου 2015 μεταξύ Ελληνικού Δημοσίου και ΤτΕ. Από την ημερομηνία έναρξης ισχύος της σύμβασης (23.12.2015), το σύνολο των ως άνω κατανομών εμφανίζεται στους λογαριασμούς του Ελληνικού Δημοσίου και, για πληροφοριακούς μόνο λόγους, σε λογαριασμούς τάξεως της Τράπεζας της Ελλάδος

από την έκτακτη οικονομική εισφορά και την ειδική εισφορά αλληλεγγύης φυσικών προσώπων (ΚΑΕ 0891), **δ**) Οι απολήψεις του Τακτικού Προϋπολογισμού (ΚΑΕ 4200) από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ε.Ε.).

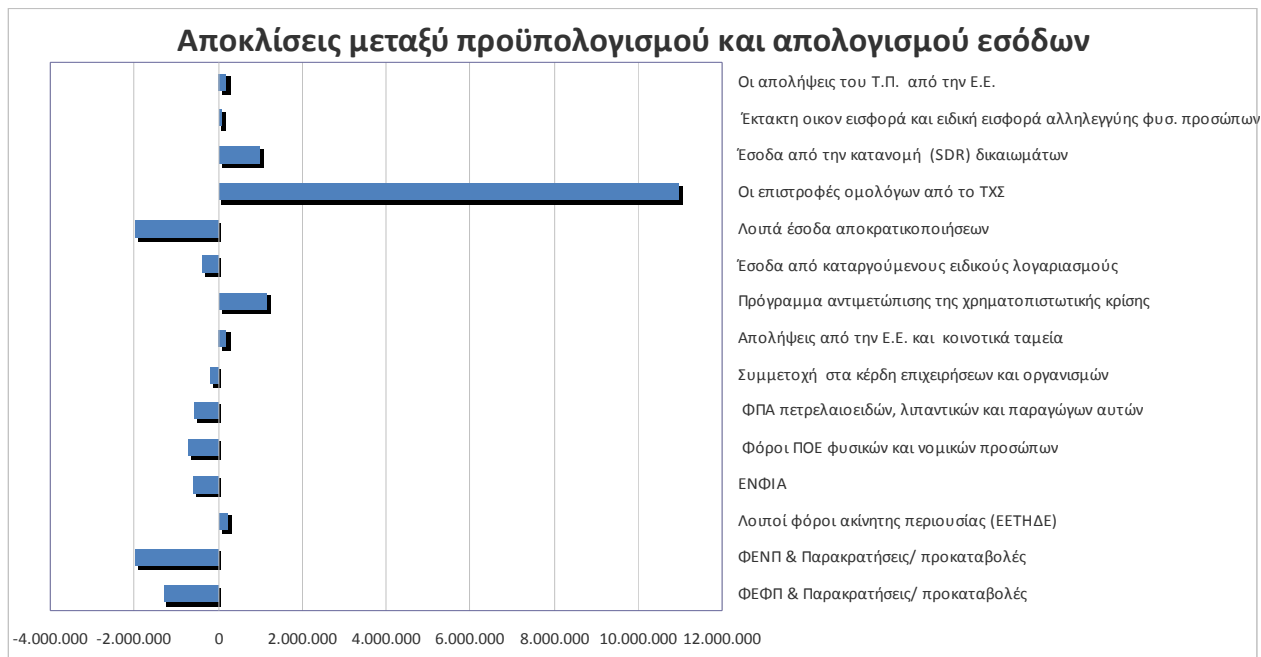
Αντίθετα, οι κατηγορίες των εσόδων, οι οποίες παρουσίασαν σημαντική υστέρηση έναντι των αρχικών στόχων του προϋπολογισμού είναι: **α**) Τα λοιπά έσοδα αποκρατικοποιήσεων, που αφορούν πωλήσεις ακινήτων (ΚΑΕ 6729), **β**) οι επιστροφές ποσών από τις Κεντρικές Τράπεζες της Ευρωζώνης-ANFAs (ΚΑΕ 3291). Ειδικότερα, παρακρατήθηκαν και δεν επεστράφησαν τα κέρδη των ομολόγων του Ελληνικού Δημοσίου, που διακρατούνται από τις ανωτέρω Τράπεζες, καθώς και την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, με την αιτιολογία ότι δεν έκλεισε, μέσα στη χρήση του 2015, η πέμπτη αξιολόγηση του προγράμματος προσαρμογής της Ελληνικής Οικονομίας, **γ**) Φόρος εισοδήματος φυσικών προσώπων (ΚΑΕ 0110), **δ**) Φόρος εισοδήματος νομικών προσώπων (ΦΕΝΠ) και Παρακρατήσεις/ προκαταβολές (ΚΑΕ 0120), **ε**) Ενιαίος φόρος ακινήτων ΕΝΦΑ (ΚΑΕ 0225), **στ**) Υπόλοιπα φόρου εισοδήματος (φυσικών και νομικών προσώπων) παρελθόντων οικονομικών ετών (ΚΑΕ 0630, 1630), **ζ**) Φ.Π.Α. στα πετρελαιοειδή προϊόντα, στα λιπαντικά και στα παράγωγα αυτών (ΚΑΕ 1117, 1157), **η**) Έσοδα καταργηθέντων ειδικών λογαριασμών (ΚΑΕ 3400) , **θ**) Συμμετοχή στα κέρδη των επιχειρήσεων (ΚΑΕ 2540, 2550, 2554).

Ειδικότερα, όσον αφορά στις κατηγορίες εσόδων υπό στοιχεία (α), (γ), (δ) και (ζ) οι αποκλίσεις από τις αρχικές εκτιμήσεις οφείλονται κυρίως στο αρνητικό οικονομικό κλίμα και στην οικονομική ύφεση, η οποία διανύει το έκτο έτος και αντικατοπτρίζεται στην ονομαστική μείωση του ΑΕΠ σε σχέση με το προηγούμενο οικονομικό έτος (0,9%)⁵. Πρέπει να σημειωθεί δε ότι τα βεβαιωθέντα έσοδα από την πώληση ακινήτων (ΚΑΕ 6729) ανήλθαν στο 1,14% της σχετικής

⁵ Δελτίο Τύπου ΕΛΣΤΑΤ «Ετήσιοι Εθνικοί Λογαριασμοί: Έτος 2015 (1^η εκτίμηση)», 4-3-2016

πρόβλεψης. Η σημαντική αυτή απόκλιση οφείλεται τόσο στις αισιόδοξες εκτιμήσεις, όσον αφορά την αγορά ακινήτων υπό συνθήκες οικονομικής ύφεσης, όσο και στις αργές διαδικασίες πώλησης.

Ιστόγραμμα 1.1.1

Σημειώνεται ότι από τα προεκτεθέντα στοιχεία προκύπτει ότι η αναλογία άμεσων και έμμεσων φόρων, ως προς τα συνολικά φορολογικά έσοδα, ανήλθε σε ποσοστό 44,82% και 55,18% αντίστοιχα και ο λόγος άμεσων/έμμεσων φόρων διαμορφώθηκε σε 1,23, υποδηλώνοντας ότι για κάθε ευρώ άμεσων φόρων καταβλήθηκε 1,23 ευρώ για έμμεσους φόρους.

1.1.2 Διαγραφές, επιστροφές και εισπρακτέο υπόλοιπο

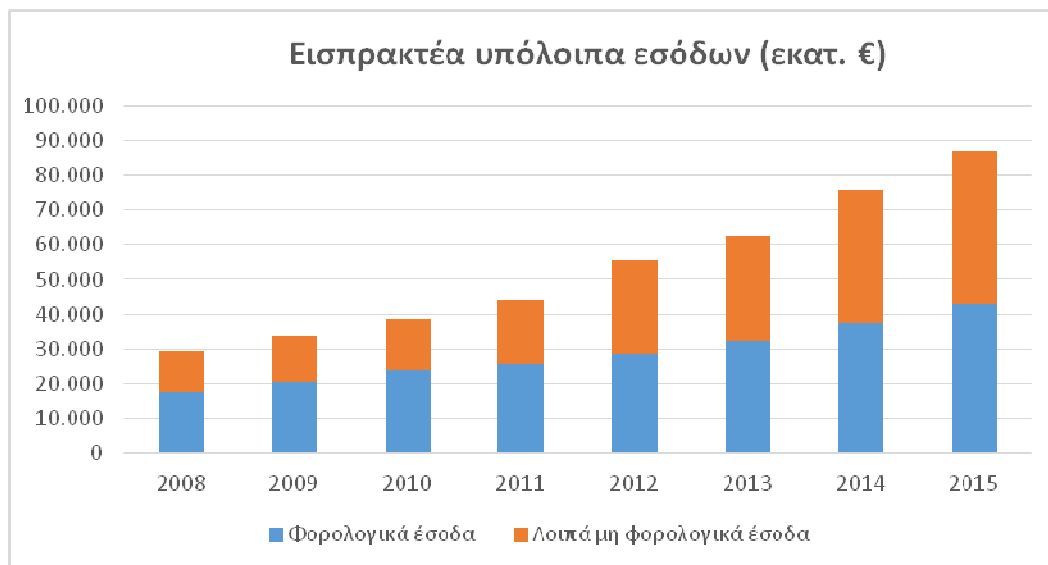
Οι επιστροφές εσόδων, συμπεριλαμβανομένων εκείνων των παρελθόντων οικονομικών ετών (ΠΟΕ), διαμορφώθηκαν στα € 3.108.220.184,02, έναντι στόχου €2.877.000,00 (βλ. εισηγητική έκθεση Προϋπολογισμού έτους 2015 σελ. 105 Πίνακας 3.5), παρουσιάζοντας αύξηση σε σχέση με τις προβλέψεις κατά 8,03%.

Από τις επιστροφές εσόδων ποσό € 2.783.632.631,12 αφορά επιστροφές φόρων, οι οποίες δεν υπερβαίνουν τον ετήσιο στόχο των € 2.877 εκατ. (πίνακας 3.5. της, από Νοέμβριο 2014, Εισηγητικής Έκθεσης Προϋπολογισμού). Οι επιστροφές αυτές αναφέρονται κυρίως στο φόρο εισοδήματος φυσικών προσώπων, επιστροφές Φ.Π.Α. και άμεσους φόρους παρελθόντων οικονομικών ετών, καταδεικνύουν δε την υπερεκτίμηση της φοροδοτικής ικανότητας των πολιτών και της επιχειρηματικής δραστηριότητας από πλευράς της Κεντρικής Διοίκησης.

Οι διαγραφές εσόδων ανήλθαν σε € 1.322.317.349,16 έναντι € 1.716.667.741,27 του προηγούμενου έτους. Από αυτές, ποσό € 1.077.241.070,44 αφορά διαγραφές φόρων, οι οποίες παρουσιάζουν μείωση σε σχέση με το προηγούμενο οικονομικό έτος κατά € 154.971.060,18 ή ποσοστό 12% και αναφέρονται κυρίως σε φόρους εισοδήματος φυσικών και νομικών προσώπων, καθώς και σε φόρους περιουσίας. Σημειώνεται ότι το ποσοστό της μείωσης των διαγραφών αντιστοιχεί περίπου στη μείωση, που διαπιστώθηκε στην είσπραξη φόρων παρελθόντων οικονομικών ετών. Συγκεκριμένα, το 2015 τα έσοδα από φόρους ΠΟΕ ανήλθαν σε € 1.870.094.384,27 έναντι € 2.086.102.080,25 για το 2014, δηλαδή μείωση εσόδων από φόρους ΠΟΕ κατά ποσοστό 10%.

Το **εισπρακτέο υπόλοιπο** του Απολογισμού του οικονομικού έτους 2015, ανήλθε σε € 86.844.410.194,18 ή 46,96% του Α.Ε.Π. και είναι αυξημένο έναντι του προηγούμενου οικονομικού έτους κατά € 10.839.661.469,80.

ΓΡΑΦΗΜΑ 1.1.2

Στη διαμόρφωση αυτού του υψηλού και συνεχώς αυξανόμενου εισπρακτέου υπολοίπου συμβάλλουν κυρίως ο φόρος εισοδήματος φυσικών και νομικών προσώπων, λόγω της τμηματικής καταβολής των φόρων (ΚΑΕ 0000), αλλά και οι άμεσοι φόροι παρελθόντων οικονομικών ετών (ΚΑΕ 0600), οι οποίοι παρουσιάζουν χαμηλό ποσοστό είσπραξης, οι έμμεσοι φόροι παρελθόντων οικονομικών ετών (ΚΑΕ 1600), οι προσαυξήσεις, τα πρόστιμα και οι χρηματικές ποινές (ΚΑΕ 3721 και 3732), καθώς και οι καταπτώσεις εγγυήσεων (ΚΑΕ 3300), που παρουσιάζουν, επίσης, χαμηλό ποσοστό είσπραξης. Τα χαμηλά ποσοστά είσπραξης των φόρων παρελθόντων οικονομικών ετών καταδεικνύουν την αναποτελεσματικότητα των ρυθμίσεων παλαιών οφειλών, σε συνδυασμό με τη θέσπιση και την παγιοποίηση νέων κατηγοριών φόρων.

Το ύψος των βεβαιωθέντων προστίμων, που αφορούν παραβάσεις του Κώδικα Βιβλίων και Στοιχείων (ΚΒΣ), ανήλθε σε € 29.260.572.828,70 (ΚΑΕ 3732). Επισημαίνεται ότι, για το υπό εξέταση οικονομικό έτος, οι επαναβεβαιώσεις προστίμων που έχουν επιβληθεί, για παραβάσεις του ΚΒΣ, σε παρελθόντα οικονομικά έτη,

ανέρχονται σε € 26.091.783.280,53, εκ των οποίων διεγράφησαν € 110.023.223,88 και εισπράχθηκαν μόνο € 50.313.374,76.

Από την 111180/21.7.2016 απάντηση της Γενικής Γραμματείας Δημοσίων Εσόδων (ΓΓΔΕ) στο 49570/13.07.2016 έγγραφο της 7^{ης} Υπηρεσίας Επιτρόπου του Ελεγκτικού Συνεδρίου, για παροχή πληροφοριών, ως προς την παλαιότητα και την κατ' είδος ανάλυση του εισπρακτέου υπολοίπου των απαιτήσεων από πρόστιμα, προκύπτουν τα ακόλουθα:

(α) Ποσοστό 13,57% ή ποσό € 3.970.772.232,80 των απαιτήσεων από πρόστιμα ΚΒΣ αφορά την περίοδο 1976-2005, ενώ το υπόλοιπο ποσοστό 86,43% ή ποσό € 25.289.800.595,90 κατανέμεται στις χρήσεις 2006-2015.

(β) Το 35,66% των απαιτήσεων από πρόστιμα αφορά σε φυσικά πρόσωπα (ελεύθερους επαγγελματίες και μισθωτούς) και το 55,28% σε ανώνυμες εταιρείες και ΕΠΕ. Στους ακόλουθους δύο πίνακες παρουσιάζονται, αντιστοίχως, η παλαιότητα των ληξιπρόθεσμων υπολοίπων και οι κατηγορίες οφειλετών:

Πίνακας 1.1.2.1

**Κατανομή εισπρακτέου υπόλοιπου Κ.Α.Ε. 3732 σε έτη βεβαίωσης
(αφορά γρέη που βεβαιώθηκαν έως και το 2015)**

Κατανομή εισπρακτέου υπόλοιπου Κ.Α.Ε. 3732		
ΕΤΟΣ Βεβαίωσης	ΕΙΣΠΡΑΚΤΕΟ ΥΠΟΛΟΙΠΟ	Ποσοστό % επί του συνόλου
1976-2005	3.970.772.232,80	13,57%
2006-2009	4.475.049.039,39	15,29%
2010	1.681.312.356,18	5,75%
2011	2.759.130.638,99	9,43%
2012	6.561.533.490,88	22,42%
2013	2.439.169.750,22	8,34%
2014	4.117.447.871,14	14,07%
2015	3.256.157.449,10	11,13%
	29.260.572.828,70	100,00%

Πίνακας 1.1.2.2

Κατανομή εισπρακτέου υπόλοιπου Κ.Α.Ε. 3732 ανά κατηγορία φορέα

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ	ΠΟΣΟ	% επί του Συνόλου
ΦΥΣΙΚΑ ΠΡΟΣΩΠΑ	10.435.628.602,84	35,66%
ΑΛΛΟΔΑΠΕΣ ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ	180.561.425,34	0,62%
ΕΝΩΣΕΙΣ ΠΡΟΣΩΠΩΝ ΚΕΡΔΟΣΚΟΠΙΚΕΣ	42.174.534,65	0,14%
ΜΗ ΚΕΡΔΟΣΚΟΠΙΚΑ Ν. Π. ΚΑΙ ΕΝΩΣΕΙΣ ΠΡΟΣΩΠΩΝ	301.658.301,56	1,03%
ΝΠΔΔ	121.435.040,91	0,42%
ΑΕ	11.774.910.349,76	40,24%
ΕΠΕ	4.401.910.030,84	15,04%
ΟΕ	697.398.126,74	2,38%
ΑΓΡΟΤΙΚΟΙ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΙ ΚΑΙ ΚΟΙΝΟΠΡΑΞΙΕΣ	10.163.164,45	0,03%
ΔΗΜΟΤΙΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ	1.335.098,98	0,00%
ΙΔΡΥΜΑΤΑ, ΣΥΛΛΟΓΟΙ, ΣΩΜΑΤΕΙΑ	255.512.702,14	0,87%
ΑΛΛΕΣ ΝΟΜΙΚΕΣ ΜΟΡΦΕΣ	1.037.885.450,49	3,55%
	29.260.572.828,70	100,00%

Από τα προεκτεθέντα συνάγεται ότι, ενώ μεγάλο μέρος των ως άνω οφειλών είναι αμφιβόλου εισπραξιμότητας, δεν έχει γίνει μέχρι σήμερα, και κατά πάγια τακτική, πρόβλεψη απομείωσης των σχετικών απαιτήσεων. Επίσης, η αναποτελεσματικότητα στην είσπραξη των επιβαλλόμενων προστίμων καταδεικνύει την αδυναμία διασύνδεσης, από πλευράς της Κεντρικής Διοίκησης, ποινής και συμμόρφωσης.

Σημειώνεται ότι στο εισπρακτέο υπόλοιπο του Κρατικού Απολογισμού δεν περιλαμβάνονται τα μη εισπραχθέντα έσοδα των Τελωνείων της Χώρας, τα οποία ως βεβαιωτικές και εισπρακτικές αρχές⁶, μπορούν να ενεργούν βεβαίωση και είσπραξη δημοσίων εσόδων δυνάμει νόμιμου τίτλου. Οι αναφερόμενες απαιτήσεις τηρούνται σε λογιστικά βιβλία (βιβλίο εισπρακτέων απαιτήσεων) των Τελωνειακών Αρχών⁷, χωρίς ωστόσο να διενεργούνται κατάλληλες λογιστικές εγγραφές, προκειμένου αυτές να εμφανιστούν στο Εισπρακτέο Υπόλοιπο του Απολογισμού. Κατά συνέπεια, το υπόλοιπο που εκκρεμεί προς είσπραξη από τις αρμόδιες αρχές του Κράτους είναι διαφορετικό από αυτό που εμφανίζεται στον Απολογισμό. Η μη καταγραφή των ανείσπρακτων εσόδων από τα Τελωνεία στο εισπρακτέο υπόλοιπο του Απολογισμού αντίκειται προς τις διατάξεις της παραγράφου 2 του άρθρου 79 του Συντάγματος, που ορίζει ότι όλα τα έσοδα και έξοδα του Κράτους πρέπει να αναγράφονται στον ετήσιο προϋπολογισμό και τον απολογισμό, τις καθιερούμενες με το άρθρο 49 του ν. 4270/2014 αρχές της ενότητας και της καθολικότητας, σύμφωνα με τις οποίες όλα τα έσοδα και οι δαπάνες εγγράφονται και εμφανίζονται σε έναν ενιαίο προϋπολογισμό, καθώς και τη γενική αρχή της ειλικρίνειας

⁶ Άρθρο 81 ν. 4270/14, (ΦΕΚ Α' 143) «Αρχές δημοσιονομικής διαχείρισης και εποπτείας, ενσωμάτωση της Οδηγίας 2011/85/ΕΕ»

⁷ Σύμφωνα με την απόφαση Τ6110/1156/Α0019/19.7.1995 (ΦΕΚ Β' 650) του Υπουργού Οικονομικών, η οποία εκδόθηκε κατ' εξουσιοδότηση της παρ. 2 του άρθρου 133 του ν. 1165/1918 «Περί Τελωνειακού Κώδικα» και εξακολουθεί να ισχύει, σύμφωνα με το άρθρο 181 του ν.2960/2001 «Εθνικός Τελωνειακός Κώδικας» (Α' 265)

του προϋπολογισμού, όπως αυτή ορίζεται στο άρθρο 33 του ν. 4270/2014, βάσει της οποίας κάθε οικονομική και δημοσιονομική πρόβλεψη πρέπει να στηρίζεται σε πραγματικά στοιχεία.

1.1.3 Πιστωτικά Έσοδα

ΠΙΝΑΚΑΣ 1.1.3
Πιστωτικά Έσοδα Προϋπολογισμού
Οικονομικό έτος 2015 (σε ευρώ)

ΚΑΕ	ΟΝΟΜΑΣΙΑ	Προϋπολογισμός 2015	Απολογισμός 2015	Απόκλιση
5000	ΠΙΣΤΩΤΙΚΑ ΕΣΟΔΑ ΤΑΚΤΙΚΟΥ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ	94.318.000.000,00	770.454.655.321,21	676.136.655.321,21
5100	Πιστωτικά έσοδα από δάνεια και τίτλους του Ελληνικού Δημοσίου	94.318.000.000,00	763.669.654.807,16	669.351.654.807,16
5111	Έσοδα από εκδόσεις ομολόγων στην αγορά εσωτερικού	13.986.000.000,00		-13.986.000.000,00
5121	Έσοδα από εκδόσεις ομολόγων στις αγορές εξωτερικού	0,00		0,00
5122	Έσοδα από τιτλοποιήσεις εξωτερικού	0,00		0,00
5131	Έσοδα από εκδόσεις εντόκων γραμματίων του Ελληνικού Δημοσίου	36.332.000.000,00	40.877.523.000,00	4.545.523.000,00
5162	Έσοδα από τη σύναψη δανείων μηχανισμού στήριξης	0,00	21.425.660.748,00	21.425.660.748,00
5172	Έσοδα από πώληση τίτλων με σύμφωνο επαναγοράς	44.000.000.000,00	694.206.470.059,16	650.206.470.059,16
5181	Έσοδα από τη σύναψη βραχυπρόθεσμης ταμειακής διευκόλυνσης εξωτερικού	0,00	7.160.001.000,00	7.160.001.000,00
5200	Συμφωνίες ανταλλαγής κεφαλαίων και είσπραξης χρεωλυσίων	0,00	6.192.238.463,49	6.192.238.463,49
5293	Εισπράξεις χρεωλυσίων συμφωνίας ανταλλαγής Ομολόγων	0,00	85.257.159,56	85.257.159,56
5294	Εισπράξεις χρεωλυσίων συμφωνίας ανταλλαγής Δανείων	0,00	6.045.914.340,04	6.045.914.340,04
5223	Εισπράξεις από επιστροφές χρεωλυσίων ομολόγων.	0,00	61.066.963,89	61.066.963,89
5300	Εισπράξεις από επιστροφές δαπανών Δημοσίου Χρέους	0,00	18.017,90	18.017,90
5311	Εισπράξεις από επιστροφές δαπανών Δημοσίου Χρέους	0,00	18.017,90	18.017,90
5400	Εισπράξεις από τόκους Δημοσίου Χρέους	0,00	592.744.032,66	592.744.032,66
5493	Εισπράξεις τόκων από ανταλλαγές επιτοκίων	0,00	569.255.958,58	569.255.958,58

ΚΑΕ	ΟΝΟΜΑΣΙΑ	Προϋπολογισμός 2015	Απολογισμός 2015	Απόκλιση
5496	Εισπράξεις από διαφορές προεξόφλησης Εντόκων Γραμματίων	0,00	1.026,15	1.026,15
5497	Εισπράξεις από επιστροφές τόκων Δημοσίου Χρέους	0,00	23.487.047,93	23.487.047,93
9000	ΠΙΣΤΩΤΙΚΑ ΕΣΟΔΑ Π.Δ.Ε.	1.668.000.000,00	620.000.000,00	-1.048.000.000,00
9100	Πιστωτικά έσοδα από δάνεια και τίτλους του Ελληνικού Δημοσίου	1.668.000.000,00	620.000.000,00	-1.048.000.000,00
9131	Έσοδα από εκδόσεις εντόκων γραμματίων του Ελληνικού Δημοσίου	1.668.000.000,00	0,00	-1.668.000.000,00
9161	Έσοδα από τη σύναψη ειδικών και διακρατικών δανείων	0,00	620.000.000,00	620.000.000,00
	ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΠΙΣΤΩΤΙΚΩΝ ΕΣΟΔΩΝ 2015	95.986.000.000,00	771.074.655.321,21	675.088.655.321,21

Τα πιστωτικά έσοδα (δανεισμός) παρουσιάζουν αύξηση, σε σχέση με τα προϋπολογισθέντα, κατά € 675.088.655.321,21, ανερχόμενα συνολικά σε €771.074.655.321,21. Η σημαντική απόκλιση των πιστωτικών εσόδων από τις προβλέψεις του προϋπολογισμού οφείλεται κυρίως στο γεγονός ότι το Ελληνικό Δημόσιο, δια του Οργανισμού Διαχείρισης Δημοσίου Χρέους (Ο.Δ.Δ.Η.Χ.), προέβη, κατά τη διάρκεια του υπό εξέταση οικονομικού έτους, σε (μη προβλεφθείσα στον προϋπολογισμό) σύναψη πράξεων πώλησης τίτλων με συμφωνία επαναγοράς με τους φορείς που μετέχουν στο «κοινό κεφάλαιο ΝΠΔΔ και Ασφαλιστικών Φορέων», του οποίου η διαχείριση έχει ανατεθεί στην Τράπεζα της Ελλάδος. Οι συμφωνίες επαναγοράς αποτελούν χρηματοοικονομικό εργαλείο, που χρησιμοποιείται από τη διοίκηση προκειμένου να καλύψει τρέχουσες ανάγκες ρευστότητας. Κατά συνέπεια, αποτελεί βραχυπρόθεσμο εσωτερικό δανεισμό, στον οποίο μετέχουν οι φορείς του Δημοσίου και δεν προσμετράται στο επίσημο χρέος. Για τη χρήση 2015, ως προς τις πράξεις πώλησης τίτλων με συμφωνία επαναγοράς, προϋπολογίστηκε ποσό € 44.000.000.000,00, πλην όμως το ποσό των πράξεων αυτών ανήλθε σε

€ 694.206.470.059,16, έναντι ποσού € 97.153.994.700,95 στη χρήση 2014 (αύξηση κατά 614,54%). Εν προκειμένω, πάντως, δεν προκύπτουν με ακρίβεια ούτε οι φορείς, οι οποίοι συμμετέχουν στον εν λόγω βραχυπρόθεσμο δανεισμό, ούτε που διοχετεύτηκε η ρευστότητα που προκλήθηκε από τις ανωτέρω πράξεις. Ως προς το πρώτο ζήτημα με το 59488/08.09.2016 έγγραφο της 7^{ης} Υπηρεσίας του Ελεγκτικού Συνεδρίου προς τον ΟΔΔΗΧ, ζητήθηκε αναλυτική κατάσταση των φορέων που συμμετέχουν στο «κοινό κεφάλαιο» και επομένως στο βραχυπρόθεσμο δανεισμό, αλλά με την 1648/13-09-2016 απαντητική του επιστολή ο ΟΔΔΗΧ δεν παρείχε επαρκή πληροφόρηση.

1.2 Έξοδα Απολογισμού

Πίνακας 1.2.1

Ανακεφαλαίωση Δαπανών Προϋπολογισμού
Οικονομικό έτος 2015 (σε ευρώ)

Κατηγορία Εξόδου	Προϋπολογισμός	Διαμόρφωση	Απολογισμός Εξόδων	% Εκτέλεσης Π/Υ
Πληρωμές για Υπηρεσίες (ΚΑΕ0000)	19.422.564.847,00	19.500.357.665,43	19.143.786.116,88	98,56%
Προεδρική χορηγία, βουλευτικές αποζημιώσεις κ.λπ.	30.860.000,00	28.620.000,00	28.563.726,36	
Αμοιβές πολιτικών υπαλλήλων (τακτικοί & Ι.Δ.Α.Χ.)	8.072.478.717,00	8.142.740.963,02	8.034.371.253,53	
Αμοιβές υπαλλήλων με σχέση εργασίας Ι.Δ. ορισμένου χρόνου και ειδικών κατηγοριών	184.585.155,00	168.125.594,12	159.138.963,92	
Αμοιβές στρατιωτικών γενικά, οργάνων ΕΛ.ΑΣ., Λ.Σ., Π.Σ.	3.369.086.128,00	3.486.845.820,00	3.479.216.809,17	
Πρόσθετες και παρεπόμενες παροχές	616.514.031,00	357.984.922,36	325.813.859,05	
Συντάξεις δημόσιων λειτουργών	6.400.000.000,00	6.411.059.000,00	6.410.586.266,20	
Πληρωμές για μετακινήσεις	109.533.557,00	145.369.665,26	105.453.849,45	
Πληρωμές για λοιπές υπηρεσίες	639.507.259,00	759.611.700,67	600.641.389,20	
Προμήθειες Αγαθών και Κεφαλαιακού Εξοπλισμού (ΚΑΕ1000)	489.446.946,00	515.542.696,24	416.184.416,43	85,03%
Προμήθεια ειδών εξοπλισμού υπηρεσιών, εργαστηρίων κ.λπ.	58.066.347,00	76.469.991,50	56.930.025,35	
Προμήθεια υγειονομικού, φαρμακευτικού υλικού και ειδών καθαριότητας	44.239.026,00	43.453.813,69	25.879.881,75	
Προμήθεια ειδών συντήρησης και επισκευής εγκαταστάσεων και εξοπλισμού	44.514.236,00	43.715.239,51	32.734.443,24	

Κατηγορία Εξόδου	Προϋπολογισμός	Διαμόρφωση	Απολογισμός Εξόδων	% Εκτέλεσης Π/Υ
Προμήθεια ειδών διατροφής, ματισμού, υπόδησης, εξάρτυσης, εστίασης, κατασκήνωσης και άθλησης	89.664.377,00	84.614.546,54	75.969.840,48	
Προμήθεια καυσίμων και λιπαντικών	204.002.328,00	212.944.603,08	198.115.692,91	
Διάφορες προμήθειες	14.704.612,00	21.716.493,48	10.104.341,12	
Προμήθειες κεφαλαιακού εξοπλισμού	24.262.920,00	24.114.700,44	9.819.792,67	
Στρατιωτικές κατασκευές, προμήθειες και εξοπλισμοί	9.993.100,00	8.513.308,00	6.630.398,91	
Πληρωμές Μεταβιβαστικές (ΚΑΕ2000)	15.044.697.700,00	16.235.280.758,73	16.093.008.017,40	106,97%
Επιδότησεις, οικονομικές ενισχύσεις, κάλυψη ελλειμμάτων ειδικών διαχειρίσεων, ειδικών λογαριασμών κ.λπ.	350.902.500,00	401.369.045,00	356.628.974,71	
Επιχορηγήσεις σε νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου (ΟΤΑ, γεωργικούς, βιοτεχνικούς, βιομηχανικούς και τουριστικούς οργανισμούς)	278.730.000,00	358.890.720,00	345.349.385,62	
Επιχορηγήσεις σε νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου (ιδρύματα και οργανισμοί υγείας, πρόνοιας, κοινωνικής ασφάλισης και λογαριασμούς)	10.628.595.000,00	10.870.719.456,00	10.866.150.459,70	
Επιχορηγήσεις σε νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου (επιστημονικά, εκπαιδευτικά, πολιτιστικά, λογαριασμούς, λοιπά ιδρύματα και οργανισμούς)	1.456.989.815,00	1.226.903.858,26	1.222.217.999,67	
Επιχορηγήσεις σε νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου	683.146.833,00	869.430.256,06	854.910.741,86	
Επιχορηγήσεις, εισφορές, και συνδρομές σε διεθνείς οργανισμούς και κοινότητες του εξωτερικού	90.110.552,00	132.241.986,41	117.891.817,61	
Εισοδηματικές ενισχύσεις και λοιπές μεταβιβάσεις	1.506.199.000,00	1.987.429.069,00	1.949.110.032,34	
Επιχορηγήσεις για αποδοχές προσωπικού γενικά, πρόσθετες και λοιπές παροχές και αποζημιώσεις.	50.024.000,00	388.296.368,00	380.748.605,89	
Πληρωμές που αντικρίζονται από πραγματοποιούμενα έσοδα (ΚΑΕ3000)	4.439.181.000,00	4.478.235.406,00	4.426.611.626,81	99,72%
Επιστροφές όσων εισπράχθηκαν χωρίς να οφείλονται	32.500.000,00	32.534.053,00	18.126.659,71	
Αποδόσεις εσόδων που εισπράχθηκαν για τρίτους	2.549.331.000,00	2.578.005.353,00	2.553.298.942,45	
Δαπάνες εκμετάλλευσης κρατικής περιουσίας	7.350.000,00	7.696.000,00	7.599.507,82	
Αποδόσεις στην Ευρωπαϊκή Ένωση	1.850.000.000,00	1.860.000.000,00	1.847.586.516,83	
Δαπάνες Βορειοατλαντικού Συμφώνου (Ν.Α.Τ.Ο.) που εκτελούνται με πιστώσεις κρατών-μελών (ΚΑΕ 4000)	38.351.000,00	58.712.193,00	55.834.491,49	145,59%
Δαπάνες έργου κοινού ενδιαφέροντος ΝΑΤΟ που εκτελούνται στην Ελλάδα και χρηματοδοτούνται εξ ολοκλήρου από εισφορές των κρατών-μελών αυτού	100.000,00	10.106.221,00	10.102.930,29	

Κατηγορία Εξόδου	Προϋπολογισμός	Διαμόρφωση	Απολογισμός Εξόδων	% Εκτέλεσης Π/Υ
Δαπάνες Πεδίου Βολής Κρήτης που χρηματοδοτούνται αποκλειστικά από τους χρήστες αυτού	0,00	8.150.000,00	7.362.531,22	
Εθνικές Υποχρεώσεις	30.270.000,00	27.522.417,00	25.929.442,62	
Συμμετοχή της Ελλάδος σε δαπάνες NATO	505.000,00	505.000,00	503.034,42	
Αποστολές εξωτερικού για υπηρεσία NATO	7.276.000,00	6.312.555,00	6.063.615,42	
Απαλλοτριώσεις	200.000,00	200.000,00	0,00	
Συμμετοχή των λοιπών κρατών μελών NATO σε δαπάνες που χρηματοδοτούνται από ειδικά έσοδα	0,00	5.916.000,00	5.872.937,52	
Δαπάνες που δεν εντάσσονται σε άλλες κατηγορίες (ΚΑΕ 5000)	1.465.889.931,00	503.149.117,51	244.915.996,24	16,71%
Διάφορες σύνθετες δαπάνες (ΚΑΕ 5100)	1.122.259.721,00	115.219.426,95	12.597.056,45	
Διάφορες σύνθετες δαπάνες (ΚΑΕ 5200)	27.664.160,00	200.097.128,82	91.537.730,40	
Προγράμματα χρηματοδοτούμενα από την Ε.Ε.	301.091.050,00	175.565.027,00	132.844.348,18	
Εθνική συμμετοχή για προγράμματα συγχρηματοδοτούμενα από την Ε.Ε.	14.875.000,00	11.514.024,74	7.936.861,21	
Πιστώσεις υπό κατανομή για την αντιμετώπιση δαπανών μισθοδοσίας Προσωπικού στα πλαίσια κινητικότητας και ανακατανομής προσωπικού του δημοσίου τομέα	0,00	753.510,00	0,00	
Πληρωμές για την εξυπηρέτηση της Δημόσιας Πίστης (ΚΑΕ 6000)	106.296.888.000,00	784.588.649.494,00	782.873.545.833,06	736,50%
Τόκοι δημόσιου χρέους	5.850.100.000,00	6.392.948.239,00	6.392.942.957,04	
Χρεώλυσια δημόσιου χρέους	96.130.130.000,00	773.843.378.709,00	773.843.376.353,17	
Δαπάνες δημόσιου χρέους	50.000.000,00	178.080.435,00	178.078.134,34	
Πληρωμές υποχρεώσεων του Δημοσίου από αναλαμβανόμενες από αυτό εγγυήσεις υπέρ τρίτων	1.851.615.000,00	1.851.615.000,00	1.671.349.522,90	
Τακτοποίηση ακάλυπτων επιταγών και ελλειμμάτων δημοσίων διαχειρίσεων	430.000,00	7.289.519,00	7.067.903,71	
Τακτοποίηση συναλλαγματικών διαφορών και λοιπών υποχρεώσεων	738.000,00	1.462.592,00	1.374.133,83	
Χορηγούμενα δάνεια σε ευρώ-συνάλλαγμα				
Τακτοποίηση παλαιών διαχειρίσεων	213.875.000,00	213.875.000,00	213.875.000,00	
Υποχρεώσεις από προγράμματα εξοπλισμού των Ενόπλων Δυνάμεων (Ε.Δ.)	2.200.000.000,00	2.100.000.000,00	565.481.828,07	
Απαλλοτριώσεις, Αγορές, Αναγέρσεις κ.λπ. (ΚΑΕ 7000)	723.489.000,00	6.060.149.750,00	6.049.767.326,55	836,19%
Απαλλοτριώσεις, αγορές, μελέτες-έρευνες, αναγέρσεις και εκτελέσεις έργων	580.700.000,00	580.700.000,00	579.984.745,22	
Συμμετοχή του Δημοσίου στο μετοχικό κεφάλαιο εταιριών κ.λπ.	142.789.000,00	5.479.449.750,00	5.469.782.581,33	
Πληρωμές για έργα του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων (ΚΑΕ 8000)	6.400.000.000,00	6.405.806.475,00	6.377.428.124,16	99,65%
Πληρωμές για έργα χρηματοδοτούμενα από εθνικούς πόρους	700.000.000,00	664.076.335,72	660.113.094,07	

Κατηγορία Εξόδου	Προϋπολογισμός	Διαμόρφωση	Απολογισμός Εξόδων	% Εκτέλεσης Π/Υ
Πληρωμές για έργα χρηματοδοτούμενα από κοινοτικούς πόρους	5.700.000.000,00	5.741.730.139,28	5.717.315.030,09	
Εξόφληση απλήρωτων υποχρεώσεων παρελθόντων οικονομικών ετών (ΚΑΕ 9000)	191.491.576,00	191.477.136,09	146.280.700,04	76,39%
Εξόφληση απλήρωτων υποχρεώσεων από προμήθειες αγαθών και κεφαλαιουχικού εξοπλισμού	20.119.886,00	32.952.709,76	25.756.363,60	
Εξόφληση απλήρωτων υποχρεώσεων από μεταβληστικές πληρωμές	51.817.300,00	25.609.566,36	19.203.685,33	
Εξόφληση απλήρωτων υποχρεώσεων από πρόσθετες και παρεπόμενες παροχές	59.785.469,00	26.848.027,86	22.651.580,02	
Εξόφληση απλήρωτων υποχρεώσεων από μετακινήσεις	18.817.441,00	15.711.680,91	10.360.512,91	
Εξόφληση απλήρωτων υποχρεώσεων από λοιπές υπηρεσίες	30.283.015,00	65.670.074,31	46.292.348,64	
Εξόφληση απλήρωτων υποχρεώσεων από δαπάνες που δεν εντάσσονται σε άλλες κατηγορίες	10.668.465,00	24.685.076,89	22.016.209,54	
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ	154.512.000.000,00	838.537.360.692,00	835.827.362.649,06	540,95%

1.2.1 Επισκόπηση επί των εξόδων του Προϋπολογισμού

Για το οικονομικό έτος 2015 οι προβλέψεις των εξόδων του Προϋπολογισμού της Κεντρικής Διοίκησης ανέρχονταν στο ποσό των € 154.512.000.000 και διαμορφώθηκαν στο ποσό των € 838.537.360.692,00, ενώ οι πληρωμές του Κρατικού Προϋπολογισμού ανήλθαν σε € 835.827.362.649,06, παρουσιάζοντας υπέρβαση, σε σχέση με τις αρχικές προβλέψεις, ποσού € 681.315.362.649,06 και ποσοστού 441%, έναντι υπέρβασης ποσοστού 75,16% το έτος 2014. Η υπέρβαση στα έξοδα, η οποία κρίνεται ιδιαίτερα αυξημένη, οφείλεται κυρίως στην εξόφληση τίτλων με συμφωνία επαναγοράς, ύψους € 692,8 δις, έναντι € 88,5 δις το 2014, που χρησιμοποιήθηκαν για παροχή ρευστότητας και εμφανίζονται στον κωδικό εξόδου (ΚΑΕ Ξ6272), με προϋπολογισθέν ποσό € 42 δις. Η αντίστοιχη κατηγορία στα έσοδα (βλ. Κεφάλαιο 1.1.3 της παρούσας) ανέρχεται σε € 694,2 δις, έναντι προϋπολογισμού € 44 δις (ΚΑΕ Σ5172). Το ύψος των συγκεκριμένων

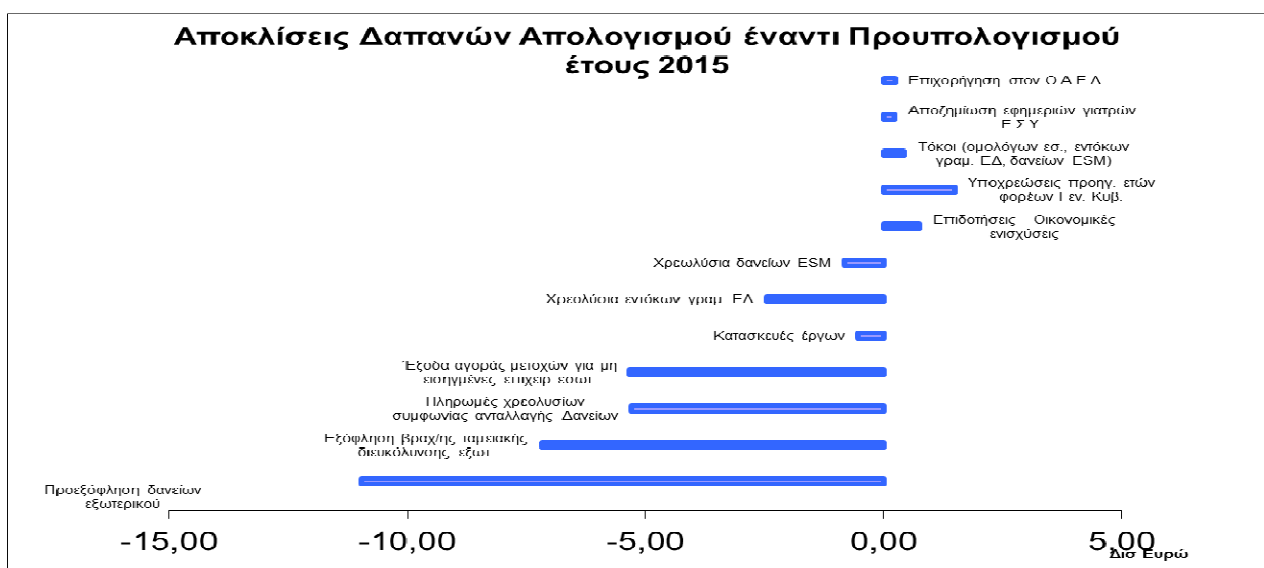
ΚΑΕ εξόδων και εσόδων επηρεάζει την τελική εικόνα του Απολογισμού, την κίνηση των ταμειακών ροών καθώς και το αποτέλεσμα από τις χρηματοδοτικές δραστηριότητες.

Αφαιρουμένων, από το αρχικό προϋπολογισθέν ποσό των εξόδων, των πληρωμών για την εξυπηρέτηση της δημόσιας πίστης (ΚΑΕ 6000), ο προϋπολογισμός ανέρχεται σε € 48.215.112.000,00, η διαμόρφωσή του ανέρχεται σε € 53.948.711.198,00 και οι πληρωμές σε € 52.953.816.816,00. Κατά συνέπεια, η καθαρή υπέρβαση ανέρχεται σε 4,74 δις ή 9,82%. Η υπέρβαση αυτή κρίνεται αρκετά υψηλή, δεδομένου ότι το 2014 η αντίστοιχη υπέρβαση ανερχόταν στο 2% του προϋπολογισμού, και οφείλεται, κατά μεγάλο μέρος, στην συμμετοχή του Ελληνικού Δημοσίου στην αύξηση του Μετοχικού Κεφαλαίου του ΤΧΣ, με ομόλογα του Ευρωπαϊκού Μηχανισμού Στήριξης.

Στο Ιστόγραμμα που ακολουθεί, παρουσιάζονται οι σημαντικότερες αποκλίσεις σε επίπεδο Κωδικών Εξόδων (εξαιρουμένου του ΚΑΕ Ξ6272 «εξόφληση πώλησης τίτλων με σύμφωνο επαναγοράς»):

Ιστόγραμμα

1.2.1

Οι κυριότερες υπερβάσεις εξόδων σε σχέση με τον προϋπολογισμό, όπως αυτές αποτυπώνονται στο διάγραμμα 1.2.1, είναι οι ακόλουθες:

(α) Η προεξόφληση δανείων εξωτερικού (ΚΑΕ Ξ6269), αξίας € 10,9 δις δεν είχε προϋπολογισθεί (βλ. και Πίνακα 1.2.3.1).

(β) Η εξόφληση βραχυπρόθεσμης ταμειακής διευκόλυνσης εξωτερικού (ΚΑΕ Ξ6281), αξίας € 7,2 δις επίσης δεν είχε προϋπολογισθεί (βλ. και Πίνακα 1.2.3.1).

(γ) Οι πληρωμές χρεωλυσιών συμφωνίας ανταλλαγής δανείων (ΚΑΕ Ξ6294), αξίας € 5,2 δις δεν είχαν προϋπολογισθεί (βλ. και Πίνακα 1.2.3.1).

(δ) Ο προϋπολογισμός για έξοδα συμμετοχής σε αυξήσεις μετοχικού κεφαλαίου και αγοράς μετοχών για μη εισηγμένες επιχειρήσεις εσωτερικού (ΚΑΕ Ξ7313) ανήρχετο σε € 100 εκ., ενώ τελικά δαπανήθηκαν € 5,4 δις.

(ε) Τα χρεωλύσια εντόκων γραμματίων του Ελληνικού Δημοσίου (ΚΑΕ Ξ6231) είχαν προϋπολογισμό € 38 δις και τελικά ανήλθαν σε € 40,46, δις, υπήρξε δηλαδή υπέρβαση 2,46 δις (βλ. και Πίνακα 1.2.3.1).

(στ) Τα χρεωλύσια δανείων του μηχανισμού στήριξης (ΚΑΕ Ξ6262) με προϋπολογισμό € 8,42 δις, τελικά ανήλθαν σε € 9,25 δις δημιουργώντας έτσι υπέρβαση € 830 εκ. (βλ. και Πίνακα 1.2.3.1).

(ζ) Τέλος, οι κατασκευές, η συντήρηση και η βελτίωση έργων, καθώς και οι επιχορηγήσεις νομικών προσώπων, για κατασκευές, συντηρήσεις και βελτιώσεις έργων (ΚΑΕ 8341 έως 8357) είχαν προϋπολογισθεί σε € 1,9 δις, ενώ το τελικό κόστος ανήλθε σε € 2,46 δις (υπέρβαση € 541 εκ).

Αντίθετα, υπολείπονται των προβλέψεων οι ακόλουθες δαπάνες του προϋπολογισμού:

(α) Επιδοτήσεις - Οικονομικές ενισχύσεις νομικών προσώπων και επιχειρήσεων για παραγωγικές επενδύσεις, συμμετοχή δημοσίου σε μετοχικό κεφάλαιο οργανισμών, μισθώματα και λοιπές δαπάνες (ΚΑΕ 8381 έως 8399), κατά € 744 εκ.

(β) Υποχρεώσεις προηγούμενων οικονομικών ετών φορέων Γενικής Κυβέρνησης κατά € 1,5 δις.

(γ) Τόκοι ομολόγων στην αγορά εσωτερικού, τόκοι εντόκων γραμματίων του Ελληνικού Δημοσίου, τόκοι δανείων μηχανισμού στήριξης, που είχαν προϋπολογισμό € 4,7 δις και τελικά δαπανήθηκαν € 4,3 δις, κατά € 400 εκ.

(δ) Επιχορήγηση στον Οργανισμό Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού (Ο.Α.Ε.Δ.), που είχε προϋπολογισθεί στο ποσό των € 750 εκ. και τελικά δαπανήθηκαν περίπου € 500 εκ, κατά € 250 εκ.

(ε) Αποζημίωση εφημεριών γιατρών Ε.Σ.Υ., όπου ενώ είχε προϋπολογισθεί ποσό € 227 εκ. από τον συγκεκριμένο ΚΑΕ 0562 δαπανήθηκε μόλις € 1,6 εκ., αφήνοντας αδιάθετο ποσό € 225,4 εκ. Η δαπάνη δε των 225,4 εκ. καλύφθηκε από το λογαριασμό επιχορηγήσεων (ΚΑΕ 2800).

1.2.2 Πρωτογενείς Δαπάνες Τακτικού Προϋπολογισμού

ΠΙΝΑΚΑΣ 1.2.2
Πρωτογενείς Δαπάνες Τακτικού Προϋπολογισμού*

Πρωτογενείς Δαπάνες κατά κατηγορία 2015	Προϋπολογισμός 2015	Διαμόρφωση Πιστώσεων 31/12/2015	Πληρωμές 2015	% επί συνόλου πληρωμών
Α. Αποδοχές και Συντάξεις (1+2+3)	18.767.169.500,00	18.911.322.702,95	18.739.520.810,23	45,34%
1. Κεντρικής διοίκησης	16.449.358.500,00	16.606.048.959,17	16.479.178.469,02	39,87%
2. Νοσοκομείων, ιδρυμάτων πρόνοιας ,νπδδ	2.275.811.000,00	2.290.441.855,92	2.260.342.341,21	5,47%
3. Νέες/υποχρεωτικές προσλήψεις, μετατάξεις κ.λπ.	42.000.000,00	14.831.887,86	0,00	0,00%
Β. Ασφάλιση , Περίθαλψη ,Κοινωνική Προστασία(4+5+6+7)	13.972.258.000,00	14.433.672.835,50	14.388.299.351,22	34,81%
4. Δαπάνες περίθαλψης	58.164.000,00	59.474.174,00	56.294.022,86	0,14%
5. Επιχορηγήσεις ασφαλιστικών ταμείων	11.312.460.000,00	11.556.990.500,00	11.556.533.455,47	27,96%
6. Επιχορηγήσεις νοσοκομείων, ΥΠΕΔΥ	1.154.165.000,00	1.289.479.589,00	1.289.077.888,69	3,12%
7. Κοινωνική προστασία	1.447.469.000,00	1.527.728.572,50	1.486.393.984,20	3,60%
Γ. Λειτουργικές και Λοιπές Δαπάνες (8+9+10+11)	5.352.232.500,00	6.059.434.430,88	5.415.802.384,44	13,10%
8. Επιχορηγήσεις Φορέων	1.346.027.000,00	1.555.431.490,09	1.508.095.763,37	3,65%
9. Καταναλωτικές Δαπάνες	1.521.398.792,00	1.936.697.280,67	1.434.729.824,76	3,47%
10. Αντικριζόμενες δαπάνες	2.440.967.000,00	2.437.202.185,74	2.365.278.249,97	5,72%
11. Υπό κατανομή	43.839.708,00	130.103.474,38	107.698.546,34	0,26%
Δ. Αποδιδόμενοι Πόροι σε: ΟΤΑ, ΟΚΑ και Λοιπές Αποδόσεις	2.795.706.000,00	2.824.414.406,00	2.785.300.602,16	6,74%
Ε. Αποθεματικό	1.000.000.000,00	57.237.708,67	0,00	0,00%
ΣΥΝΟΛΟ ΠΡΩΤΟΓΕΝΩΝ ΔΑΠΑΝΩΝ ΤΠ (Α+Β+Γ+Δ+Ε)	41.887.366.000,00	42.286.082.084,00	41.328.923.148,05	100,00%

*Πηγή: Δ20 Γενικό Λογιστήριο του Κράτους

Στη σύνθεση των πρωτογενών δαπανών το μεγαλύτερο μέρος αποτελούν οι μισθοί και οι συντάξεις, με ποσοστό 45,34%, και ακολουθούν οι πληρωμές για ασφάλιση, υγεία και κοινωνική προστασία με ποσοστό 34,81%.

Από το Αποθεματικό του Κρατικού Προϋπολογισμού (άρθρο 59 ν. 4270/2014) χορηγήθηκαν πιστώσεις ύψους € 942.762.291,30⁸. Από την επισκόπηση των πιστώσεων δεν προκύπτει ότι η χρήση του Αποθεματικού είναι πάντοτε σύμφωνη με τις διατάξεις της παρ. 2 του άρθρου 59 του ν. 4270/2014, όπως αυτή τροποποιήθηκε με την ομοίου περιεχομένου, ως προς το ζήτημα αυτό, περ. 5 της υποπαρ. Δ10 του άρθρου 2 του ν.4336/2015 (ΦΕΚ 94 Α΄/14.8.2015), που προβλέπει την κάλυψη από το αποθεματικό μόνο άμεσων, σημαντικών, αναπόφευκτων και επειγουσών δαπανών, η πρόβλεψη των οποίων δεν ήταν εφικτή. Ενδεικτικά, αναφέρονται οι ακόλουθες περιπτώσεις, στις οποίες έγινε μη σύμφωνη προς τις προαναφερθείσες διατάξεις χρήση του αποθεματικού:

(α) Μεταφορά πίστωσης ύψους € 14.900.000,00 στο Υπουργείο Υγείας, προς κάλυψη τοκοχρεωλυτικών δόσεων δανείων του Κέντρου Ελέγχου και Πρόληψης Νοσημάτων (ΚΕΕΛΠΝΟ), (β) Μεταφορά πίστωσης ύψους € 3.494.535,00 στο Υπουργείο Υγείας, για την καταβολή εφημεριών και πρόσθετων αμοιβών παρελθόντων οικονομικών ετών, (γ) Μεταφορά πίστωσης ύψους € 3.619.565,00 στο Υπουργείο Παιδείας, για κάλυψη δαπανών της Γενικής Γραμματείας Έρευνας και Τεχνολογίας (ΓΓΕΤ), λόγω περιορισμένων πιστώσεων, (δ) Μεταφορά πίστωσης ύψους € 5.722.639,00 στο Υπουργείο Παιδείας, για την κάλυψη της καταβολής φόρου ακίνητης περιουσίας (ΦΑΠ) και ενιαίου τέλους ακινήτων (ΕΤΑΚ) του ν.π.ι.δ. Ιδρύματος Νεολαίας και Διά Βίου Μάθησης (ΙΝΕΔΙΒΙΜ) και (ε) Μεταφορά πίστωσης ύψους € 2.000.000,00 στο Υπουργείο Υποδομών Μεταφορών και Δικτύων, για κάλυψη δαπάνης παραγγελίας αναλωσίμων για την έκδοση αδειών οδήγησης.

⁸ Έγγραφο Υπουργού Οικονομικών υπ' αριθμ. πρωτ.: ΥΠΟΙΚ0002678ΕΞ2016/4-4-16

1.2.3. Δαπάνες εξυπηρέτησης Δημόσιας Πίστης

Οι πληρωμές για την εξυπηρέτηση του συνολικού Δημόσιου Χρέους εμφανίζονται στον πίνακα που ακολουθεί:

ΠΙΝΑΚΑΣ 1.2.3.1
Πληρωμές εξυπηρέτησης Δημόσιου Χρέους

Οικονομικό Έτος 2015 (σε ευρώ)

ΚΑΕ	Κατηγορία Εξόδου	Προϋπολογισμός	Απολογισμός Εξόδων	Καθαρή Απόκλιση	% επί προϋπ/σμο ύ
Πληρωμές για την εξυπηρέτηση της Δημόσιας Πίστης (ΚΑΕ 6000)		106.296.888.000,00	782.873.545.833,06	676.576.657.833,06	736,50%
6100	Τόκοι δημοσίου χρέους	5.850.100.000,00	6.392.942.957,04	542.842.957,04	109,28%
6200	Χρεωλύσια δημοσίου χρέους	96.130.130.000,00	773.843.376.353,17	677.713.246.353,17	805,00%
6211	Χρεωλύσια ομολόγων στην αγορά εσωτερικού	6.679.680.000,00	6.679.680.000,00	0,00	100,00%
6221	Χρεωλύσια ομολόγων στις αγορές εξωτερικού	70.360.000,00	149.354.043,76	78.994.043,76	212,27%
6222	Χρεωλύσια τιτλοποιήσεων εξωτερικού		24.654.571,00	24.654.571,00	
6231	Χρεωλύσια εντόκων γραμματίων του Ελληνικού Δημοσίου	37.998.000.000,00	40.457.143.000,00	2.459.143.000,00	106,47%
6232	Χρεωλύσια εντόκων γραμματίων του Ελληνικού Δημοσίου (φυσικοί τίτλοι)	2.000.000,00	69.023.770,75	67.023.770,75	3451,19%
6251	Χρεωλύσια δανείων Τράπεζας της Ελλάδος	472.260.000,00	472.276.259,75	16.259,75	100,00%
6252	Χρεωλύσια λοιπών δανείων εσωτερικού	3.000.000,00	3.000.000,00	0,00	100,00%
6261	Χρεωλύσια ειδικών και διακρατικών δανείων	302.000.000,00	303.448.848,61	1.448.848,61	100,48%
6262	Χρεωλύσια δανείων μηχανισμού στήριξης	8.420.000.000,00	9.250.679.102,95	830.679.102,95	109,87%
6263	Χρεωλύσια λοιπών δανείων εξωτερικού	182.830.000,00	159.840.915,68	-22.989.084,32	87,43%
6269	Προεξόφληση δανείων εξωτερικού		10.956.136.086,39	10.956.136.086,39	
6272	Εξόφληση πώλησης τίτλων με σύμφωνο επαναγοράς	42.000.000.000,00	692.810.753.491,99	650.810.753.491,99	1649,55%
6281	Εξόφληση βραχυπρόθεσμης ταμειακής διευκόλυνσης εξωτερικού		7.160.001.000,00	7.160.001.000,00	
6293	Πληρωμές χρεωλυσιών συμφωνίας ανταλλαγής Ομολόγων		66.688.215,00	66.688.215,00	
6294	Πληρωμές χρεωλυσιών συμφωνίας ανταλλαγής Δανείων		5.280.697.047,29	5.280.697.047,29	
6300	Δαπάνες δημοσίου χρέους	50.000.000,00	178.078.134,34	128.078.134,34	356,16%
6400	Πληρωμές υποχρεώσεων Δημοσίου από αναλαμβανόμενες από αυτό εγγυήσεις τρίτων	1.851.615.000,00	1.671.349.522,90	-180.265.477,10	90,26%
6500	Τακτοποίηση ακάλυπτων επιταγών και ελλειμμάτων δημοσίων διαχειρίσεων	430.000,00	7.067.903,71	6.637.903,71	1643,70%
6600	Τακτοποίηση συναλλαγματικών διαφορών & λοιπών υποχρεώσεων	738.000,00	1.374.133,83	636.133,83	186,20%
6800	Τακτοποίηση παλαιών διαχειρίσεων και αναλήψεις χρεών	213.875.000,00	213.875.000,00	0,00	100,00%
6900	Υποχρεώσεις από ειδικά προγράμματα εξοπλισμού των Ε.Δ. και προηγούμενων οικονομικών ετών φορέων Γενικής Κυβέρνησης	2.200.000.000,00	565.481.828,07	-1.634.518.171,93	25,70%

Από τον ανωτέρω πίνακα προκύπτει ότι το Ελληνικό Δημόσιο κατέβαλε το έτος 2015 δαπάνες για την εξυπηρέτηση της Δημόσιας Πίστης (ΚΑΕ 6000) ύψους € 782.873.545.833,06, υπερβαίνοντας τον προϋπολογισμό κατά € 676.576.657.833,06. Από το ανωτέρω ποσό πληρώθηκαν χρεωλύσια δημόσιου χρέους (ΚΑΕ 6200) €773.843.376.353,17, εκ των οποίων € 40,5 δις για εξοφλήσεις εντόκων γραμματίων (ΚΑΕ 6231) και € 692,8 δις (ΚΑΕ 6272) για πώληση τίτλων με σύμφωνο επαναγοράς. Οι ανωτέρω καταβολές, όμως, δεν επιβαρύνουν το δημόσιο χρέος, καθ' όσον διενεργήθηκαν με σκοπό την κάλυψη βραχυπρόθεσμων ταμειακών αναγκών της Κεντρικής Διοίκησης (βλ. και κεφ.1.1.3 «Πιστωτικά έσοδα»).

Επίσης, δεν είχαν προβλεφθεί έξοδα α) ποσού € 10.956.136.086,39 «Προεξόφληση δανείων εξωτερικού» (ΚΑΕ Ξ6269), που αφορά κυρίως επιστροφή ομολόγων στο ΕΤΧΣ (βλ. σχετικά Κεφ. 1.1.1 της παρούσας) και β) ποσού € 5.280.697.047,29 «Πληρωμές χρεωλυσιών συμφωνίας ανταλλαγής δανείων» (ΚΑΕ Ξ6294).

Οι τόκοι δημόσιου χρέους (ΚΑΕ 6100) ανήλθαν σε € 6.392.942.957,04, δηλαδή κυμάνθηκαν στα ίδια επίπεδα με το 2014, αλλά υπερέβησαν την αντίστοιχη πρόβλεψη κατά € 542.842.957,04. Επισημαίνεται ότι οι σχετικές προβλέψεις για πληρωμές τόκων εμφανίζονται μειωμένες κατά € 280 εκατομμύρια. Οι αισιόδοξες αυτές εκτιμήσεις στον προϋπολογισμό δεν αντικατοπτρίζουν τις πραγματικές ανάγκες για πληρωμές τόκων, εφόσον το κόστος δανεισμού παραμένει στα ίδια επίπεδα, λόγω των αυξημένων χρηματοδοτικών αναγκών του Κράτους, που προκύπτουν από την υστέρηση των εσόδων. Ως προς την ανωτέρω υπέρβαση των τόκων δημοσίου χρέους επισημαίνεται ότι προκύπτει από τον ΚΑΕ Εξόδου 6100, που αφορά αποκλειστικά εξόφληση τόκων

δημοσίου χρέους και δεν περιλαμβάνει εισπράξεις από ανταλλαγή επιτοκίων, που εμφανίζονται στον ΚΑΕ Εσόδου 5400. Κατά συνέπεια, η ανωτέρω παρατήρηση για την προαναφερθείσα υπέρβαση αναφέρεται στους τόκους για την εξυπηρέτηση του δημοσίου χρέους και δεν αφορά τους τόκους του δημοσίου χρέους σε καθαρή βάση (βλ. έκθεση Υπουργού Οικονομικών στο Παράρτημα της παρούσας).

Οι πληρωμές υποχρεώσεων από προγράμματα εξοπλισμού των Ενόπλων Δυνάμεων ανήλθαν σε € 565.481.828,07, ενώ υπολείπονται σημαντικά του προϋπολογισθέντος ποσού κατά το ποσό των € 1.634.518.171,93. Οι «Πληρωμές υποχρεώσεων του Δημοσίου από αναλαμβανόμενες από αυτό εγγυήσεις υπέρ τρίτων» (ΚΑΕ 6400) ανήλθαν σε € 1.671.345.922,90 και αναλύονται στον κατωτέρω πίνακα:

ΠΙΝΑΚΑΣ 1.2.3.2

Πληρωμές υποχρεώσεων του Δημοσίου από αναλαμβανόμενες από αυτό εγγυήσεις υπέρ τρίτων

Δανειολήπτης	2015
	Ποσό κατάπτωσης (σε ευρώ)
ΟΣΕ	1.473.387.616,55
ΕΑΒ	36.629.241,99
Ε.Α.Σ.	83.854.313,71
Λοιποί	77.474.750,65
Σύνολο ΚΑΕ 6400	1.671.345.922,90

Το ανωτέρω ποσό εμφανίζεται αυξημένο κατά 57,13% σε σχέση με το αντίστοιχο ποσό των € 1.063.648.964,89⁹ στη χρήση 2014 και οφείλεται κυρίως στην αύξηση των καταπτώσεων εγγυήσεων του ΟΣΕ κατά € 724.765.722,52 ή ποσοστό 103.29% σε σχέση με τη χρήση 2014.

⁹ Πηγή: Έκθεση της 7^{ης} Υπηρεσίας Επιτρόπου του ΕΣ για τον απολογισμό και τις χρηματοοικονομικές καταστάσεις οικονομικού έτους 2014.

1.3 Προϋπολογισμός Δημοσίων Επενδύσεων

ΠΙΝΑΚΑΣ 1.3
Προϋπολογισμός Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων (Π.Δ.Ε.)

ΚΑΕ	ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ	ΠΡΟΥΠ/ΣΜΟΣ 2015	ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ	ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ 2015	ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ 2014
Έσοδα Προϋπολογισμού Δημοσίων Επενδύσεων		6.400.000.000,00	6.400.000.000,00	5.452.222.608,18	5.114.745.254,79
Σ7000	Έσοδα από Δημόσιες Επενδύσεις	749.900.000,00	749.900.000,00	931.881.142,77	64.682.002,29
Σ8000	Βοήθεια και λοιπές μεταβιβάσεις από Ε.Ε.	3.982.100.000,00	3.982.100.000,00	3.900.341.465,41	4.649.331.400,50
	<u>Μερικό σύνολο</u>	<u>4.732.000.000,00</u>	<u>4.732.000.000,00</u>	<u>4.832.222.608,18</u>	<u>4.714.013.402,79</u>
Σ9000	Πιστωτικά Έσοδα Π.Δ.Ε.	1.668.000.000,00	1.668.000.000,00	620.000.000,00	400.731.852,00
Έξοδα Προϋπολογισμού Δημοσίων Επενδύσεων (Ξ8000)		6.400.000.000,00	6.405.806.475,00	6.377.428.124,16	6.591.651.210,23
Ξ8200	Πληρωμές για έργα χρηματοδοτούμενα από εθνικούς πόρους	700.000.000,00	664.076.335,72	660.113.094,07	703.666.544,04
Ξ8300	Πληρωμές για έργα χρηματοδοτούμενα από κοινοτικούς πόρους	5.700.000.000,00	5.741.730.139,28	5.717.315.030,09	5.887.984.666,19
ΔΙΑΦΟΡΑ ΕΣΟΔΩΝ - ΕΞΟΔΩΝ (ΕΛΛΕΙΜΜΑ Π.Δ.Ε)		0,00	-5.806.475,00	-925.205.515,98	-1.715.657.109,59

1.3.1 Επισκόπηση επί της εκτέλεσης του Προϋπολογισμού Δημοσίων Επενδύσεων

Τα συνολικά εισπραχθέντα έσοδα του Π.Δ.Ε ανήλθαν σε € 5,4 δις έναντι πρόβλεψης € 6,4 δις, εκ των οποίων τα 0,6 δις ευρώ αφορούν σε πιστωτικά έσοδα (δημόσιος δανεισμός) και τα 4,8 δις ευρώ σε απολήψεις κοινοτικών ταμείων, που αποτελούν βασική πηγή χρηματοδότησης του ΠΔΕ, στο πλαίσιο υλοποίησης συγχρηματοδοτούμενων προγραμμάτων και ενεργειών.

ΠΙΝΑΚΑΣ 1.3.1

Δαπάνες Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων (Π.Δ.Ε.)

ΚΑΕ	Κατηγορία Εξόδου	Προϋπολογισμός 2015	Διαμόρφωση	Απολογισμός Εξόδων 2015
8200	Πληρωμές για έργα χρηματοδοτούμενα από Εθνικούς Πόρους	700.000.000,00	664.076.335,72	660.113.094,07
8300	Πληρωμές για έργα χρηματοδοτούμενα από Κοινοτικούς Πόρους	5.700.000.000,00	5.741.730.139,28	5.717.315.030,09
8311	Μισθοί, επιδόματα, υπερωρίες, υπερεργασία κ.λπ.	62.438.434,00	123.736.619,92	122.690.885,57
8312	Δαπάνες μετακινήσεων.		316.462,88	316.462,88
8318	Γενικό Πρόγραμμα Αλληλεγγύη και Διαχείριση Μεταναστευτικών Ροών.	40.788.500,00	57.660.871,75	57.660.871,52
8319	Λοιπές διοικητικές δαπάνες	5.800.000,00	2.674.535,36	2.574.533,64
8321	Αγορά ή απαλλοτρίωση εδάφους ή κτισμάτων	79.107.505,00	24.735.092,19	24.735.092,19
8327	Επιχορηγήσεις νομικών προσώπων για αγορά ή απαλλοτρίωση εδάφους ή κτισμάτων	11.524.837,00		
8331	Προμήθεια μεταφορικών μέσων ξηράς και ειδών συντήρησης και επισκευής τους	1.500.000,00	5.653.262,00	5.653.261,44
8341	Κατασκευές έργων	1.242.636.534,00	798.867.554,93	795.899.389,79
8347	Επιχορηγήσεις νομικών προσώπων για κατασκευές έργων	602.827.496,00	1.514.732.118,43	1.511.677.631,44
8351	Συντήρηση έργων	60.012.485,00	82.788.126,73	80.530.835,68
8354	Βελτίωση έργων	9.125.535,00	38.677.267,96	38.361.757,53
8357	Επιχορηγήσεις νομικών προσώπων για συντήρηση έργων	2.000.000,00	31.720.734,96	31.716.059,55
8361	Προμήθεια μηχανικού και λοιπού εξοπλισμού	26.557.286,00	79.614.272,98	76.938.239,40
8367	Επιχορήγηση σε νομικά πρόσωπα για προμήθεια μηχανικού και λοιπού εξοπλισμού	24.228.870,00	105.380.778,07	105.361.841,68
8371	Μελέτες και έρευνες	38.217.995,00	102.029.149,27	101.998.334,59
8377	Επιχορήγηση σε νομικά πρόσωπα για μελέτες και έρευνες	8.159.165,00	19.704.511,35	19.072.791,46
8379	Λοιπές δαπάνες για μελέτες και έρευνες	1.000.000,00	2.359.464,22	2.359.464,22
8381	Επιδότησεις - Οικονομικές ενισχύσεις	697.649.700,00	1.084.650.886,93	1.084.650.886,05
8384	Οικονομικές ενισχύσεις επιχ/σεων για παραγωγικές επενδύσεις βιομηχανίας- ενέργειας - βιοτεχνίας	600.000.000,00	34.578.562,87	34.538.525,90
8385	Επιχορήγηση νομικών προσώπων (ΕΟΜΜΕΧ, ΑΤΕ κ.λπ.) για οικονομικές ενισχύσεις παραγωγικών επενδύσεων βιομηχανίας - ενέργειας - βιοτεχνίας	100.000.000,00	148.958.297,91	148.958.297,91
8387	Συμμετοχή του Δημοσίου στο μετοχικό κεφάλαιο δημοσίων επιχειρήσεων και οργανισμών	330.257.555,00	220.232.695,61	220.232.695,61
8393	Μισθώματα κτιρίων	4.336.245,00	809.883,94	809.883,94
8397	Επιχορηγήσεις νομικών προσώπων για λοιπές δαπάνες	1.421.724.283,00	993.301.790,12	983.514.696,21
8399	Διάφορες λοιπές δαπάνες	330.107.575,00	268.547.198,90	267.062.591,89
Σύνολο Πληρωμών για έργα του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων (ΚΑΕ 8000)		6.400.000.000,00	6.405.806.475,00	6.377.428.124,16

Τα έξοδα Π.Δ.Ε. ανήλθαν συνολικά σε € 6.377.428.124,16 και κυμάνθηκαν εντός των προβλεπόμενων ορίων του προϋπολογισμού. Το μεγαλύτερο μέρος των εξόδων Π.Δ.Ε. αφορά στις πληρωμές για έργα χρηματοδοτούμενα από κοινοτικούς πόρους.

Συμπερασματικά, ο απολογισμός ΠΔΕ 2015 είναι ελλειμματικός κατά € 925.205.515,98. Ωστόσο, το έλλειμμα του απολογισμού είναι μειωμένο σε σχέση με αυτό του 2014 κατά € 790.451.593.61.

1.3.2 ΕΣΠΑ 2007- 2013

Το Εθνικό Στρατηγικό Πλαίσιο Αναφοράς (ΕΣΠΑ) 2007 – 2013, όπως προβλέπεται από τους κανονισμούς του, έπρεπε να ολοκληρωθεί κατά την 31.12.2015, σύμφωνα με τον όρο N+2, ενώ τα οριστικά απολογιστικά στοιχεία δεν έχουν ακόμη ολοκληρωθεί.

Με τον Κανονισμό (ΕΕ) 2015/1839 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 14 Οκτωβρίου 2015, για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) 1303/2013, η συνδρομή στο ΕΣΠΑ 2007-2013 για την Ελλάδα τροποποιήθηκε, ανερχόμενη πλέον σε ποσοστό 100%. Συγκεκριμένα, κατ' εφαρμογή του ως άνω κανονισμού, αφαιρέθηκε η εθνική συμμετοχή στα Προγράμματα ΕΣΠΑ και η συνολική χρηματοδότηση περιορίστηκε στην κοινοτική συμμετοχή.

Ο ακόλουθος πίνακας δίνει την συνολική παρουσίαση των 14 επιχειρησιακών προγραμμάτων με τα έως σήμερα διαθέσιμα στοιχεία.

Ε.Σ.Π.Α. 2007-2013			
Επιχειρησιακό Πρόγραμμα	Συγχρ/νη Δημόσια Δαπάνη	Συγχρ/νη Πραγματοποιηθείσα Δημόσια Δαπάνη	Ποσοστό Πραγμ/σας Δαπάνης
Περιβάλλον - Αειφόρος Ανάπτυξη	1.720.000.000	1.782.786.295	104%
Ενίσχυση της Προσπελασιμότητας	4.160.160.864	4.548.727.174	109%
Ανταγωνιστικότητα και Επιχειρηματικότητα	1.456.000.000	1.434.530.955	99%
Ψηφιακή Σύγκλιση	605.000.000	456.731.575	75%
Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού	2.404.653.617	2.531.010.031	105%
Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση	1.440.000.000	1.441.189.547	100%
Διοικητική Μεταρρύθμιση	370.346.383	406.425.479	110%
Τεχνική Υποστήριξη Εφαρμογής	225.000.000	232.716.747	103%
Μακεδονία - Θράκη	2.575.000.000	2.781.729.337	108%
Δυτική Ελλάδα - Πελοπόννησος - Ιόνιοι Νήσοι	899.000.000	894.254.721	99%
Κρήτη & Νήσοι Αιγαίου	863.300.178	1.201.611.684	139%
Θεσσαλία - Στερεά Ελλάδα - Ήπειρος	1.105.000.000	1.367.023.586	124%
Αττική	2.238.000.000	2.258.279.081	101%
Εθνικό Αποθεματικό Απροβλέπτων	148.800.403	181.838.904	122%
ΣΥΝΟΛΟ	20.210.261.445	21.518.855.116	106%

Η συνολική κοινοτική συμμετοχή για τα 14 Προγράμματα ΕΣΠΑ 2007-2013 ανέρχεται στο ποσό των € 20.210.261.445. Το ποσό που τελικά δηλώθηκε στην ΕΕ στις επιλέξιμες δαπάνες ανέρχεται σε € 21.518.855.116, ήτοι σε 106% του συνόλου. Εξ αυτού συνάγεται ότι η απορρόφηση των κοινοτικών κονδυλίων πραγματοποιείται στο σύνολό της. Η διαφορά των € 1,3 δις θα καλυφθεί από εθνικούς πόρους.

Συνολικά ολοκληρώθηκαν 116.613 έργα, ενώ 19.773 έργα δεν έχουν ολοκληρωθεί και δηλώνονται στο πρόγραμμα με δέσμευση ολοκλήρωσης από εθνικούς πόρους (συνολικής αξίας € 1.223.919.011) έως τον Μάρτιο 2017. Διακόσια ενενήντα επτά (297) έργα δεν ολοκληρώθηκαν και εντάσσονται εν μέρει στο ΕΣΠΑ 2007 – 2014 για την Α΄ φάση τους, ενώ η Β΄ φάση αυτών εντάχθηκε στο ΕΣΠΑ 2014-2020. Τέλος, 167 έργα απεντάσσονται από το ΕΣΠΑ 2007 -2013 και μεταφέρονται στο ΕΣΠΑ 2014-2020.

Η τελική εικόνα και η οριστικοποίηση των στοιχείων κλεισίματος του ΕΣΠΑ 2007-2013 θα πραγματοποιηθεί την 31.3.2017.

1.4 Επισημάνσεις επί του Κρατικού Απολογισμού

ΠΙΝΑΚΑΣ 1.3.1
Κρατικός Απολογισμός (σε εκ. ευρώ)

		ΠΡΟΫΠΟ- ΛΟΓΙΣΜΟΣ 2015	ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ 2015	ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ 2014	ΕΚΤΕΛΕΣΗ ΚΠ 2015	Μεταβολή έναντι 2014
		[1]	[2]	[3]	[4]=[2]/[1]	[5]=[2]- [3]/[3]
1	ΕΣΟΔΑ ΚΠ	57,632	51,605	51,547	89.5%	0.1%
	ΕΣΟΔΑ ΤΠ	52,9	46,772	46,832	88.4%	-0.1%
	ΕΣΟΔΑ ΠΔΕ	4,732	4,832	4,715	102.1%	2.5%
2	ΕΞΟΔΑ ΚΠ	52,015	49,868	50,861	95.9%	-2.0%
	ΕΞΟΔΑ ΤΠ	45,989	43,744	44,574	95.1%	-1.9%
	ΕΞΟΔΑ ΠΔΕ	6,026	6,124	6,287	101.6%	-2.6%
3	ΤΟΚΟΙ ΔΧ σε ΚΑΘΑΡΗ ΒΑΣΗ	5,85	5,8	5,528	99.1%	4.9%
	ΠΡΩΤΟΓΕΝΕΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ (1-2)	5,617	1,737	686	30.9%	153.2%
	ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑ (1-2-3)	-233	-4,063	-4,842	1743.8%	-16.1%
4	ΚΑΘΑΡΗ ΑΠΟΚΤΗΣΗ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΚΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ	377	6,035 ¹⁰	1,139	1600.8%	429.9%
5	ΚΑΘΑΡΟΣ ΔΑΝΕΙΣΜΟΣ	-144	-2,367	2,314	1643.8%	-202.3%
	ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑ ΚΠ (1-2-3+4+5)	-	-395	-1,389		
	ΑΕΠ¹¹	184,87	176,023	177,559	95.2%	-0.87%
	ΠΡΩΤΟΓΕΝΕΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑ /ΑΕΠ %	3.04%	0.99%	0.39%		
	ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑ /ΑΕΠ %	-0.13%	-2.31%	-2.73%		

Το Πρωτογενές Αποτέλεσμα (πλεόνασμα) του 2015 ανέρχεται στο ποσό των € 1,737 δις παρουσιάζοντας υστέρηση € 3,880 δις ή υλοποίηση μόνο κατά 30% σε σχέση με την πρόβλεψη για το 2015. Από την επισκόπηση των στοιχείων του πίνακα 1.3.1 προκύπτει ότι

¹⁰ Το ποσό αυτό αφορά προκύπτει κυρίως ως αποτέλεσμα συναλλαγής του ΕΔ με το ΤΧΣ. (βλέπε Ενότητα 2.2.2 Δημόσιο Χρέος)

¹¹ Πηγή: Δελτίο Τύπου ΕΛΣΤΑΤ της 04-03-2016, «ΕΤΗΣΙΟΙ ΕΘΝΙΚΟΙ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ: Έτος 2015 (1η εκτίμηση)»

η ανωτέρω υστέρηση οφείλεται κατά βάση στην υστέρηση εσόδων κατά την εκτέλεση Τακτικού Προϋπολογισμού 2015 (έσοδα που κάλυψαν το 88,4% του στόχου).

Το πρωτογενές πλεόνασμα προκύπτει όταν από τα Έσοδα ΚΠ αφαιρεθούν τα Έξοδα ΚΠ και μπορεί να χρησιμοποιηθεί για αποπληρωμή των τόκων και χρεωλυσίων του δημοσίου χρέους (ΔΧ). Από τον ανωτέρω πίνακα διαπιστώνεται ότι το πρωτογενές πλεόνασμα ύψους € 1,737 δις δεν επαρκεί ούτε για την κάλυψη των τόκων του ΔΧ, οι οποίοι στη χρήση 2015 ανέρχονται στο ποσό των € 5,8 δις. Πάντως, το πρωτογενές πλεόνασμα εμφανίζεται βελτιωμένο σε σχέση με την προηγούμενη χρήση κατά € 1,051 δις.

Το αποτέλεσμα της Κεντρικής Διοίκησης (έλλειμμα μετά την αφαίρεση των τόκων ΔΧ σε καθαρή βάση) είναι αρνητικό και ανέρχεται σε € 4,063 δις, το οποίο απέχει σημαντικά από το στόχο του Προϋπολογισμού για μείωση του ελλείμματος στα € 233 εκ., ωστόσο εμφανίζεται βελτιωμένο κατά € 779 εκατ. σε σχέση με τον απολογισμό του 2014.

Ο Δείκτης (Πρωτογενές Πλεόνασμα)/ΑΕΠ, για το έτος 2015, διαμορφώθηκε σε 0,99%¹² σε σχέση με τον προϋπολογισθέντα δείκτη 3,04% και τον απολογισθέντα δείκτη 0,39 του 2014.

Ο Δείκτης (Έλλειμμα ΚΠ) /ΑΕΠ για το έτος 2015 διαμορφώθηκε σε -2,31% σε σχέση με τον προϋπολογισθέντα δείκτη -0,13% και τον απολογισθέντα δείκτη -2,73 του 2014.

¹² Σύμφωνα με τη μεθοδολογία της ΕΛΣΤΑΤ ο δείκτης αυτός διαμορφώθηκε σε 0,7% για το 2015, έναντι στόχου 0,25%.

2. ΕΠΙ ΤΟΥ ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΥ (ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΘΕΣΗΣ) ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ ΤΗΣ 31ης ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2015

ΠΙΝΑΚΑΣ 2.1.1

Κρατικός Προϋπολογισμός (σε ευρώ)

Κατάσταση Χρηματοοικονομικής Θέσης Έτους 2015

(σε ευρώ)	31.12.2015	31.12.2014
ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ		
ΜΗ ΚΥΚΛΟΦΟΡΟΥΝ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ	34.391.423.026,59	52.422.821.761,28
Εξοπλισμός	108.224.261,48	90.119.733,94
Ακίνητοποιήσεις υπο εκτέλεση	1.179.083.417,28	951.478.388,91
Συμμετοχές και Μακροπρόθεσμες Απαιτήσεις	33.084.277.873,06	51.354.438.609,23
Δαπάνες Πολυετούς Απόσβεσης	19.837.474,77	26.785.029,20
ΚΥΚΛΟΦΟΡΟΥΝ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ	101.970.176.572,27	90.911.265.785,18
Χρεώστες	90.746.226.588,49	79.889.783.243,17
Επισφαλείς Χρεώστες		
Προκαταβολές	7.914.582.185,78	7.665.382.601,23
Δαθέσιμα και Ταμειακά Ισοδύναμα	3.309.367.798,00	3.356.099.940,78
I. ΣΥΝΟΛΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ	136.361.599.598,86	143.334.087.546,46
ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΤΑΞΕΩΣ ΧΡΕΩΣΤΙΚΟΙ	108.919.925.572,45	112.757.007.365,61
ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ		
ΜΑΚΡΟΠΡΟΘΕΣΜΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ	290.234.333.656,36	284.853.665.814,07
Μακροπρόθεσμα Δάνεια	290.234.333.656,36	284.853.665.814,07
ΒΡΑΧΥΠΡΟΘΕΣΜΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ	61.322.485.205,97	67.128.176.604,73
Πιστωτές	28.846.251.545,98	27.499.503.545,46
Βραχυπρόθεσμα Δάνεια	24.880.633.706,92	23.133.560.910,50
Βραχυπρόθεσμο τμήμα μακρ/μικρ δανείων	7.212.339.953,07	16.140.152.148,77
Βραχυπρόθεσμες προβλέψεις	383.260.000,00	354.960.000,00
II. ΣΥΝΟΛΟ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ	351.556.818.862,33	351.981.842.418,80
III. ΚΑΘΑΡΗ ΘΕΣΗ ΠΟΛΙΤΩΝ (III = I - II)	(215.195.219.263,47)	(208.647.754.872,34)
ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΤΑΞΕΩΣ ΠΙΣΤΩΤΙΚΟΙ	108.919.925.572,45	112.757.007.365,61

2.1 Ενεργητικό

2.1.1 Πάγια

Παρά τις επανειλημμένες επισημάνσεις του Δικαστηρίου στις Διαδηλώσεις των προηγούμενων οικονομικών ετών, διαπιστώνεται και κατά το υπό εξέταση οικονομικό έτος η μη ύπαρξη μητρώου ενσώματων παγίων περιουσιακών στοιχείων της Κεντρικής Διοίκησης και συνακόλουθα η μη καταγραφή και κίνηση των αντίστοιχων λογαριασμών της Λογιστικής. Περαιτέρω, δεν έχει πραγματοποιηθεί η καταγραφή των παγίων, τα οποία αποκτήθηκαν κατά τη διάρκεια της χρήσης, περιλαμβανομένων και εκείνων που αποκτήθηκαν μέσω του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων. Από τις διατάξεις του π.δ/τος 15/2011, συνάγεται ότι η ύπαρξη του Μητρώου Παγίων είναι υποχρεωτική, για όσα εξ αυτών αποκτώνται μετά την έναρξη της Διπλογραφικής Λογιστικής Τροποποιημένης Ταμειακής Βάσης (ΔΛΤΤΒ), ήτοι μετά την 1.1.2011, ενώ για όσα πάγια είχαν αποκτηθεί πριν από την ημερομηνία αυτή, θα έπρεπε να είχαν αρχίσει οι διαδικασίες για την πλήρη καταγραφή τους στο οικείο μητρώο, δεδομένου ότι η ΔΛΤΤΒ βρίσκεται ήδη στον πέμπτο χρόνο λειτουργίας της. Σύμφωνα με τη σημείωση 5.7 του Ισολογισμού, του υπό εξέταση οικονομικού έτους, τα προβλήματα καταγραφής, παρακολούθησης, αποτίμησης και ορθής απεικόνισης των παγίων στοιχείων του Κράτους θα λυθούν μόνο με την υιοθέτηση των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων του Δημοσίου Τομέα (IPSAS), για τα οποία έχει συσταθεί ειδική επιτροπή στο ΓΛΚ, χωρίς, όμως, και πάλι το θέμα αυτό να θεωρείται πρώτη προτεραιότητα.

Στο πλαίσιο της καταγραφής της Ακίνητης Περιουσίας έχει αρχίσει να σχηματίζεται σχετικό Μητρώο (ΜΑΠ) από τη Γενική Γραμματεία Δημόσιας Περιουσίας (ΓΓΔΠ), το οποίο όμως έχει καθαρά πληροφοριακό χαρακτήρα, δεν περιλαμβάνει αξίες και δεν συνδέεται με τις βάσεις δεδομένων της δημόσιας περιουσίας όλων των υπουργείων (σχετ. το 0014281/ΕΞ2016/08.09.2016 έγγραφο της ΓΓΔΠ). Κατά συνέπεια, δεν μπορεί να υπάρξει ενημέρωση των λογαριασμών λογιστικής και ειδικότερα των κονδυλίων του μη κυκλοφορούντος ενεργητικού.

Επισημαίνεται ότι με το νόμο 3986/2011 «Επείγοντα μέτρα εφαρμογής Μεσοπρόθεσμου Πλαισίου Δημοσιονομικής Στρατηγικής 2012-2015» (ΦΕΚ Α΄ 152), μεταβιβάστηκαν χωρίς αντάλλαγμα, μεταξύ άλλων, ακίνητα του Ελληνικού Δημοσίου στο Ταμείο Αξιοποίησης Ιδιωτικής Περιουσίας του Ελληνικού Δημοσίου (ΤΑΙΠΕΔ ΑΕ), χωρίς ωστόσο αυτά να έχουν καταγραφεί στο οικείο μητρώο παγίων ενεργητικού και χωρίς να έχουν ενημερωθεί οι αντίστοιχοι λογαριασμοί της λογιστικής του Ελληνικού Δημοσίου, παρότι αποτελούν αναπόσπαστο μέρος των ενσώματων περιουσιακών στοιχείων του Κράτους.

Ειδικότερα, στη χρήση 2015 καταχωρήθηκαν στα αποτελέσματα έσοδα αποκρατικοποιήσεων ύψους € 262.779.224,63, έναντι € 443.229.333,98 το 2014. Από αυτά ποσό € 22.791.345,20 αφορά πώληση ακινήτων, ενώ το 2014 το αντίστοιχο ποσό είχε ανέλθει σε € 268.536.732,16, περιλαμβανόμενης και της πώλησης 28 ακινήτων με τη μέθοδο sale and lease back. Πρέπει να σημειωθεί ότι η επίδοση αυτή είναι πάρα πολύ μικρή σε σχέση με το 2014. Σημειώνεται, επίσης, ότι στην αιτιολογική έκθεση του ν. 4336/2015 γίνεται αναφορά στο σχέδιο αξιοποίησης των περιουσιακών στοιχείων, που

υπάγονται στο ΤΑΙΠΕΔ. Η εφαρμογή του σχεδίου αυτού προβλέπει ετήσια έσοδα (εξαιρουμένων των τραπεζικών μετοχών) ύψους € 1,4 δις για τη χρήση 2015, € 3,7 δις για το 2016, και € 1,3 δις για το 2017.

Στη χρήση 2015 ολοκληρώνεται η μεταβίβαση από το ΤΑΙΠΕΔ των 28 ακινήτων με τη μέθοδο του sale and lease back, συμβατικού ύψους € 261.310,00. Από τα προσκομιζόμενα στοιχεία, δεν προκύπτει πριν από τη μεταβίβαση των περιουσιακών στοιχείων από το Ελληνικό Δημόσιο στο ΤΑΙΠΕΔ, προσδιορισμός και εκτίμηση της αξίας των ακινήτων από το Σώμα Ορκωτών Εκτιμητών, κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 1 κεφάλαιο 9 παρ. 1.4.2α του π.δ/τος 15/2011. Συνέπεια αυτών, είναι η αδυναμία διαχειριστικής και λογιστικής παρακολούθησής τους (αξία κτήσεως, αποσβέσεων κ.α.), με αποτέλεσμα ο έλεγχος να βρίσκεται σε πλήρη αδυναμία προσδιορισμού του αποτελέσματος και να μην μπορεί να εξάγει ασφαλή συμπεράσματα για την επίπτωση της οικονομικής συναλλαγής και την τυχόν ζημία ή κέρδος από την πώληση ή την μακροχρόνια μίσθωσή τους, με την αντίστοιχη ενημέρωση των λογαριασμών της λογιστικής. Το προϊόν της πώλησης ή της αξιοποίησης εμφανίζεται μόνο ως έσοδο στον Απολογισμό και στην Κατάσταση Ταμειακών Ροών και χρησιμοποιείται αποκλειστικά για την εξυπηρέτηση του Δημοσίου Χρέους. Οι ανωτέρω παραλείψεις αποτελούν ουσιώδεις παραβάσεις βασικών λογιστικών αρχών, όπως αυτές προσδιορίζονται στο άρθρο 1 κεφάλαιο 1 παρ. 1.1. και 1.7. του π.δ. 15/2011, και συγκεκριμένα της αρχής του ιστορικού κόστους, σύμφωνα με την οποία οι λογιστικές εγγραφές που απεικονίζουν, μεταξύ άλλων, την απόκτηση των περιουσιακών στοιχείων καταχωρούνται στα βιβλία με αξίες κόστους κτήσης και οι αξίες αυτές διατηρούνται καθ' όλη τη διάρκεια της

λογιστικής διαδικασίας και εμφανίζονται στις Οικονομικές Καταστάσεις και της αρχής της πλήρους γνωστοποίησης, σύμφωνα με την οποία οι Χρηματοοικονομικές Καταστάσεις πρέπει να καταρτίζονται κατά τρόπο ώστε να εξασφαλίζεται η πλήρης και κατανοητή παρουσίαση όλων των σημαντικών πληροφοριών που αναφέρονται στις οικονομικές υποθέσεις της Κεντρικής Διοίκησης. Οι παραλείψεις αυτές έχουν ως περαιτέρω συνέπεια να εμφανίζεται υποτιμημένη η καταγεγραμμένη αξία του ενεργητικού της Κατάστασης Χρηματοοικονομικής Θέσης, το ύψος της οποίας δεν μπορεί από τον έλεγχο να προσδιοριστεί.

Περαιτέρω, στα πάγια και συγκεκριμένα στον Λογαριασμό «ακινητοποιήσεις υπό εκτέλεση» δεν καταγράφεται το κόστος των υπό κατασκευή έργων. Σύμφωνα με την παρ. 1.12.4 του κεφαλαίου 9 του άρθρου 1 του π.δ/τος 15/2011 το κόστος των υπό κατασκευή έργων (πάγια στοιχεία του ενεργητικού), τα οποία υλοποιούνται στο πλαίσιο του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων, επιβαρύνει τα αποτελέσματα της χρήσης. Ωστόσο, από τα προσκομιζόμενα στοιχεία και από τον διενεργηθέντα έλεγχο δεν προκύπτει ποια, από τα υπό κατασκευή έργα, υλοποιούνται με δαπάνες του ΠΔΕ, ποια με δαπάνες του Τακτικού Προϋπολογισμού και ποια από άλλες πηγές χρηματοδότησης. Η συγκεκριμένη λογιστική επιλογή μειώνει τη συνολική εικόνα των παγίων και επιβαρύνει δυσανάλογα τα αποτελέσματα της χρήσης. Σε κάθε δε περίπτωση, δεν έχει διαπιστωθεί ότι το κόστος των ολοκληρωμένων έργων έχει μεταφερθεί στο μη κυκλοφορούν ενεργητικό.

2.1.2 Συμμετοχές

Στο κονδύλι «Συμμετοχές και λοιπές μακροπρόθεσμες απαιτήσεις» ποσό € 25.960.521.775,14 αφορά συμμετοχές σε εισηγμένες στο χρηματιστήριο εταιρείες και σε μη εισηγμένες και αναλύεται ως εξής:

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ	ΑΠΟΤΙΜΗΣΗ 2015
Εισηγμένες εταιρείες στο ΧΑ	2.042.754.159,56
Μη εισηγμένες εταιρείες	<u>23.917.767.615,58</u>
ΣΥΝΟΛΟ	25.960.521.775,14

Οι εισηγμένες στο Χρηματιστήριο Αθηνών (Χ.Α.) εταιρείες έχουν αποτιμηθεί με την χρηματιστηριακή τιμή κατά την 31.12.2015 και υποτιμήθηκαν σε σχέση με την προηγούμενη χρήση κατά € 176.568.977,26.

Στα μη εισηγμένα στο Χ.Α. νομικά πρόσωπα η αποτίμηση γίνεται με βάση την εσωτερική λογιστική αξία. Ο έλεγχος διαπίστωσε τα εξής:

1. Από το σύνολο των 77 νομικών προσώπων, στα οποία συμμετέχει το ΕΔ, τα 37 αποτιμήθηκαν με βάση τις οικονομικές καταστάσεις του 2014, δεδομένου ότι μέχρι την ημερομηνία σύνταξης του Ισολογισμού της Κεντρικής Διοίκησης δεν είχαν δημοσιεύσει οικονομικές τους καταστάσεις για τη χρήση 2015. Κατά συνέπεια, το πραγματικό όφελος ή ζημία από τη συμμετοχή του Ελληνικού Δημοσίου στα εν λόγω νομικά πρόσωπα δεν μπορεί να εκτιμηθεί με ακρίβεια. Από τα 37 νομικά πρόσωπα, τα 21 δημοσίευσαν οικονομικές καταστάσεις σε ημερομηνία μεταγενέστερη της σύνταξης των οικονομικών καταστάσεων του κράτους. Η 7^η Υπηρεσία του Ελεγκτικού Συνεδρίου προέβη σε έλεγχο της αποτίμησης των συμμετοχών αυτών. Με βάση τις επικαιροποιημένες οικονομικές καταστάσεις προκύπτει ποσό υποτίμησης των συμμετοχών ύψους € 311.793.154,41, τα

οποία θα έπρεπε να βαρύνουν ισόποσα τα αποτελέσματα της χρήσεως και την Καθαρή Θέση Πολιτών .

2. Η συμμετοχή του Ελληνικού Δημοσίου στο Μετοχικό Κεφάλαιο του Ταμείου Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας διαμορφώθηκε ως εξής:

Υπόλοιπο 31.12.2014	49.700.000.000,00
Μείον :	-10.932.903.000,00
	38.767.097.000,00
Πλέον:	5.425.660.738,00
Υπόλοιπο 31.12.2015	44.192.757.738,00

Το ποσό των € 10.932.903.000,00 αφορά επιστροφή των ομολόγων του ΕΤΧΣ, που δεν χρησιμοποιήθηκαν για την ανακεφαλαιοποίηση των τραπεζών, στο ΕΤΧΣ με ημερομηνία 27.2.2015. Κατά συνέπεια, η συγκεκριμένη πράξη δεν παράγει κανένα δημοσιονομικό αποτέλεσμα, πλην του γεγονότος ότι μειώθηκε ισόποσα η συμμετοχή του ΕΔ στο κεφάλαιο του ΤΧΣ. Το ποσό των € 5.425.660.738,00 αφορά εύλογη αξία ομολόγων του Ευρωπαϊκού Μηχανισμού Σταθερότητας (ΕΜΣ), που μεταφέρθηκαν στο Ταμείο, προκειμένου να ανακεφαλαιοποιηθούν οι τράπεζες Πειραιώς και ΕΤΕ.

Κυκλοφορούν Ενεργητικό

2.1.3 Επισφαλείς απαιτήσεις

Δεν προσδιορίζεται στο ενεργητικό το ύψος των επισφαλών απαιτήσεων της Κεντρικής Διοίκησης, οι οποίες παρουσιάζουν υψηλή πιθανότητα να μην ικανοποιηθούν μερικά ή ολικά και δεν διενεργούνται οι ανάλογες λογιστικές εγγραφές, με αποτέλεσμα να μη διαμορφώνεται ορθή εκτίμηση και να μην καθορίζονται με σαφήνεια οι απαιτήσεις

που τελικά θα εισπραχθούν. Στο Προσάρτημα επί των οικονομικών καταστάσεων 2015 αναφέρεται ότι μέχρι σήμερα δεν αναγνωρίστηκαν προβλέψεις επισφαλειών, διότι δεν υπήρχε το θεσμικό πλαίσιο, για τη διάκριση των βεβαιωμένων απαιτήσεων σε επισφαλείς και μη. Πράγματι, μέχρι την 31.12.2015 δεν διενεργήθηκε προσδιορισμός επισφαλειών, ούτε σχετικές προβλέψεις. Τούτο έχει ως συνέπεια να διογκώνεται το ενεργητικό της ΚΧΘ (Ισολογισμός) με μη ρευστοποιήσιμες απαιτήσεις, ενώ παραβιάζεται η αρχή της πλήρους γνωστοποίησης, σύμφωνα με την οποία οι Χρηματοοικονομικές Καταστάσεις πρέπει να καταρτίζονται κατά τρόπο ώστε να εξασφαλίζεται η πλήρης και κατανοητή παρουσίαση όλων των σημαντικών πληροφοριών, που αναφέρονται στις οικονομικές υποθέσεις της Κεντρικής Διοίκησης και η αρχή της συντηρητικότητας, βάσει της οποίας πρέπει η Κατάσταση Χρηματοοικονομικής θέσης (Ισολογισμός) και η Κατάσταση Χρηματοοικονομικής Επίδοσης (Αποτελέσματα Χρήσης) της Κεντρικής Διοίκησης να εμφανίζονται με τους πιο συντηρητικούς υπολογισμούς, με τη λιγότερο ευνοϊκή περιουσιακή κατάσταση και με το μικρότερο πλεόνασμα, με γνώμονα την ακριβή και αξιόπιστη ενημέρωση των πολιτών και των εκλεγμένων αντιπροσώπων τους (παρ. 1.7. και 1.8. του κεφαλαίου 1 του άρθρου 1 του π.δ. 15/2011). Αξίζει να σημειωθεί ότι με βάση τους πίνακες της ΓΓΔΕ, που επισυνάπτονται στο Παράρτημα των οικονομικών καταστάσεων, το ληξιπρόθεσμο υπόλοιπο, ανά κατηγορία εσόδου, την 31.12.2015 ανέρχεται σε € 85.685.182.858,99 εκ του οποίου, ποσό € 14.496.659.746,10 (ποσοστό 16,91%) έχει καταστεί ληξιπρόθεσμο μέσα στην χρήση 2015. Τα ως άνω στοιχεία παρατίθενται αναλυτικά στον ακόλουθο πίνακα:

ΠΙΝΑΚΑΣ 2.1.3.1

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΕΣΟΔΟΥ	Άμεσοι Φόροι	Έμμεσοι Φόροι	Μηφορολογικά έσοδα	Λοιπά μηφορολογικά	Τελωνειακές Εισπράξεις	ΣΥΝΟΛΟ
έως 31/12/2010	6.689.871.872,14	11.684.695.813,55	14.288.214.401,02	717.510.563,10	6.177.411,29	33.386.470.061,10
1/1/2011 έως 31/12/2011	1.166.487.660,62	1.749.440.031,28	3.301.826.377,67	41.538.426,13	0,00	6.259.292.495,70
1/1/2012 έως 31/12/2012	1.050.582.086,83	1.340.257.193,05	7.701.928.203,35	267.038.367,71	0,00	10.359.805.850,94
1/1/2013 έως 31/12/2013	1.876.147.842,42	1.833.510.883,46	4.281.697.032,16	83.971.921,53	25.273,48	8.075.352.953,05
1/1/2014 έως 31/12/2014	3.187.476.065,56	3.149.833.058,91	6.426.626.994,02	341.900.578,31	1.765.055,30	13.107.601.752,10
1/1/2015 έως 31/12/2015	4.495.379.502,49	4.495.379.502,49	5.415.931.721,16	89.969.019,96	0,00	14.496.659.746,10
ΛΗΞΙΠΡΟΘΕΣΜΟ ΥΠΟΛΟΙΠΟ 1/1/2016	18.465.945.030,06	24.253.116.482,74	41.416.224.729,38	1.541.928.876,74	7.967.740,07	85.685.182.858,99

Από το συνολικό ληξιπρόθεσμο υπόλοιπο, ποσό € 5.812.200.478,00 ή 6,9% έχει ρυθμιστεί με αποφάσεις του Υπουργείου Οικονομικών. Η ανάλυση των ρυθμίσεων κατά κατηγορία εσόδου έχει ως εξής:

ΠΙΝΑΚΑΣ 2.1.3.2

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΕΣΟΔΟΥ	Άμεσοι Φόροι	Έμμεσοι Φόροι	Μηφορολογικά έσοδα	Λοιπά μηφορολογικά	Τελωνειακές Εισπράξεις	ΣΥΝΟΛΟ
έως 31/12/2010	138.012.634,57	98.087.331,45	53.129.474,63	3.792.379,86	0,00	293.021.820,51
1/1/2011 έως 31/12/2011	119.900.227,91	80.855.380,26	20.811.207,72	1.305.490,66	0,00	222.872.306,55
1/1/2012 έως 31/12/2012	266.704.871,43	163.614.403,31	37.670.716,16	4.839.215,74	0,00	472.829.206,64
1/1/2013 έως 31/12/2013	575.880.663,16	323.841.455,96	46.558.935,62	5.728.547,76	0,00	952.009.602,50
1/1/2014 έως 31/12/2014	1.180.186.595,85	616.838.928,85	88.270.547,12	11.197.334,24	0,00	1.896.493.406,06
1/1/2015 έως 31/12/2015	1.152.413.491,74	702.310.910,94	100.299.519,15	19.950.214,20	0,00	1.974.974.136,03
ΛΗΞΙΠΡΟΘΕΣΜΟ ΥΠΟΛΟΙΠΟ 1/1/2016	3.433.098.484,66	1.985.548.410,77	346.740.400,40	46.813.182,46	0,00	5.812.200.478,29

Οι καθαρές μειώσεις (εξοφλήσεις) το έτος 2015, που αφορούσαν ληξιπρόθεσμες απαιτήσεις έως 31.12.2014, ανήλθαν στο 3% των απαιτήσεων ή € 2.100.607.448,10.

Οι ανωτέρω επιδόσεις καταδεικνύουν την αδυναμία των εισπρακτικών μηχανισμών για την επίκαιρη είσπραξη των φόρων, στο χρόνο δηλαδή δημιουργίας των συγκεκριμένων απαιτήσεων, την αποτυχία του συστήματος ρυθμίσεων οφειλών και την αναποτελεσματικότητα του φορολογικού συστήματος, που δεν λαμβάνει υπόψη την

πραγματική φοροδοτική ικανότητα των πολιτών και δεν προχωρά με γοργούς ρυθμούς στην πλήρη ηλεκτρονική διασύνδεση με τις τράπεζες και τα ασφαλιστικά ταμεία, ώστε να είναι εφικτός ο έλεγχος της ικανότητας αυτής.

Κατ' εφαρμογή των διατάξεων του ν.4152/2013 και της ΠΟΛ.1259/5-12-2013 απόφασης του Γενικού Γραμματέα Δημοσίων Εσόδων (ΦΕΚ Β' 3119/2013), με τις οποίες θεσμοθετήθηκαν διαδικασίες και κριτήρια για το χαρακτηρισμό ληξιπρόθεσμων απαιτήσεων ως ανεπίδεκτων είσπραξης, ο ανωτέρω Γενικός Γραμματέας έχει χαρακτηρίσει ως ανεπίδεκτες είσπραξης απαιτήσεις συνολικού ύψους € 4.571.843.796,34. Οι ακόλουθοι πίνακες απεικονίζουν την παλαιότητα των ληξιπρόθεσμων αυτών απαιτήσεων και την κατανομή τους κατ' είδος οφειλής.

ΠΙΝΑΚΑΣ 2.1.3.3

Παλαιότητα ληξιπρόθεσμων οφειλών που έχουν κριθεί ανεπίδεκτες	Άθροισμα από Ληξιπρόθεσμο
2 ετών	16.798.585,40
έως 5 ετών	434.286.147,56
έως 10 ετών	2.260.976.509,64
έως 20 ετών	1.798.839.916,00
άνω των 20 ετών	60.942.637,74
Γενικό άθροισμα	4.571.843.796,34

Πηγή: Επιχειρησιακής μονάδα είσπραξης ΓΓΔΕ

ΠΙΝΑΚΑΣ 2.1.3.4

1 Άμεσοι Φόροι	484.591.076,33
11 - Εισόδημα	470.977.984,21
13 - Φόροι στην Περιουσία	66.492,97
15 - Πρόστιμα Άμεσοι	13.371.806,29
16 - Έκτακτοι Άμεσοι	113.971,86
19 - Λοιποί Άμεσοι Φόροι	60.821,00
2 - Έμμεσοι Φόροι	1.480.580.266,28
20 - Άλλοι έμμεσοι φόροι	9.848.352,17
21 - Φ.Π.Α.	1.059.741.875,26
22 - Μεταβ.κ' Συγκ.Κεφαλ.	156.348,63

23 - Τέλη και Χαρτόσημα	451.101,30
24 - Φόροι Κατανάλωσης	35.557,68
25 - Λοιπές Εισφορές	266.779,12
27 - Έμμεσοι Υπέρ Τρίτων	4.873.551,82
28 - Τέλη Κυκλοφορίας	69.332,94
29 - Πρόστιμα Εμμέσων Φόρων	405.137.367,36
3 - Μη φορολογικά έσοδα	2.572.263.577,71
31 - Μισθώματα	13.838,31
33 - Δικαστικά έξοδα	93.993.849,96
34 - Αχρεωστήτως Καταβληθέντα	167.978,48
35 - Πρόστιμα Κ.Β.Σ.	2.467.091.450,80
36 - Δάνεια	150.682,39
37 - Υπέρ Διαφόρων Τρίτων	1.034,41
38- Λοιπά Πρόστιμα μη φορολ.	10.844.743,36
4 - Λοιπά μη φορολογικά έσοδα	34.408.876,02
41 - Καταλογισμοί	45.106,37
42 - Δασμοί	8.540,00
43 - Τέλη κ' Πρόστιμα Τελωνείων	33.974.557,21
49 - Λοιπά μη φορολογικά έσοδα	380.672,44
Σύνολα	4.571.843.796,34

Πηγή: Επιχειρησιακή μονάδα είσπραξης ΓΓΔΕ

Το σύνολο των προσαυξήσεων που αντιστοιχούν στο ανωτέρω ποσό έχει διαμορφωθεί σε € 4.540.855.337,51. Κατά συνέπεια, το συνολικό ληξιπρόθεσμο ποσό, που είναι ανεπίδεκτο είσπραξης, ανέρχεται σε € 9.112.699.133,85 και αφορά σε 254 ΑΦΜ φυσικών και νομικών προσώπων. Για το ποσό αυτό θα έπρεπε να σχηματιστεί πρόβλεψη επισφάλειας, αφαιρετικής του κονδυλίου των χρεωστών και σε βάρος της Καθαρής Θέσης Πολιτών.

Σημειώνουμε ότι από το ανωτέρω συνολικό ποσό τα € 8.160.577.000,96 χαρακτηρίστηκαν ανεπίδεκτα είσπραξης μετά από εισήγηση του IV Τμήματος του Ελεγκτικού Συνεδρίου, με πράξεις αυτού, που εκδόθηκαν από την αρχή εφαρμογής του ανωτέρω νόμου 4152/2013 έως 31.12.2015.

2.1.4 Προκαταβολές

Σημαντικό μέρος του Λογαριασμού Προκαταβολών του Ενεργητικού της ΚΧΘ αποτελούν εκκρεμείς αποδόσεις λογαριασμών, χωρίς έκδοση των προβλεπόμενων παραστατικών τακτοποίησης. Ειδικότερα, ποσό € 5.060.918.192,53 αφορά σε χορηγηθείσες προκαταβολές για εξοπλιστικά προγράμματα (βλ. στη συνέχεια υποκεφάλαιο με τίτλο «Υποχρεώσεις από εξοπλιστικά προγράμματα» στην παρ. 2.2.1) με υπόλοιπο € 3.936.567.476,24 (τακτοποίηση δανείων για χρηματοδότηση προκαταβολών εξοπλιστικών προγραμμάτων χρήσεων 2002, 2003 και 2004), καθώς και λογαριασμούς που αφορούν σε αντίτιμα και ανέκκλητες εντολές, οι οποίοι χαρακτηρίζονται ως βραδέως κινούμενοι και προέρχονται από την απογραφή των στοιχείων του Ενεργητικού, για την πρώτη εφαρμογή της ΔΛΤΤΒ. Για τους ανωτέρω λογαριασμούς είναι απαραίτητη η χρονική ταξινόμησή τους, καθώς και η διερεύνηση της πιθανότητας εκκαθάρισής τους. Οι ανεπίδεκτες εκκαθάρισης προκαταβολές ουσιαστικά θα πρέπει να διαγραφούν και να καταχωρηθούν σε όφελος των αποτελεσμάτων χρήσης.

Κύριες μεταβολές ενεργητικού

Το σύνολο του Ενεργητικού της Κεντρικής Διοίκησης (δηλαδή το σύνολο της διαχείρισης της περιουσίας της) ποσού € 136.361.599.598,86, κατά το εξεταζόμενο οικονομικό έτος, μειώθηκε σε σχέση με το προηγούμενο οικονομικό έτος 2014 κατά € 143.334.087.546,46. Η μεταβολή αυτή οφείλεται κυρίως στην μείωση του μη κυκλοφορούντος ενεργητικού, η οποία δεν κατέστη δυνατό να αντισταθμιστεί από την

αύξηση που παρουσίασε το κυκλοφορούν ενεργητικό, λόγω της αύξησης των ληξιπρόθεσμων απαιτήσεων της Κεντρικής Διοίκησης.

Ειδικότερα, διαπιστώνεται μείωση του λογαριασμού των συμμετοχών και των μακροπρόθεσμων απαιτήσεων. Πιο αναλυτικά: (α) Υποτιμήθηκαν οι συμμετοχές του ελληνικού Δημοσίου σε εισηγμένες επιχειρήσεις στο Χρηματιστήριο Αθηνών, (β) Μειώθηκε η αξία συμμετοχής στο ΤΧΣ συνολικά κατά € 5,5 δις. (γ) Απομειώθηκε η αξία των συμμετοχών του Ελληνικού Δημοσίου σε μη εισηγμένες επιχειρήσεις του εσωτερικού κατά € 10.737.192.255,48. Αυτό οφείλεται κυρίως στις ζημιές χρήσης, ύψους € 10.158.334.223 και στις σωρευμένες ζημιές ύψους € 35.353.312.536, που παρουσίασε ο ισολογισμός 2015 του Ταμείου Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας, (δ) Από την μετατροπή των προνομιούχων μετοχών της ΕΤΕ ύψους € 1.350.000.000,00, που κατείχε το Ελληνικό Δημόσιο, βάσει του άρθρου 1 του ν.3723/2008, σε κοινές (ΦΕΚ Α' 16/7.12.2015), οι οποίες στη συνέχεια περιήλθαν στο ΤΧΣ, (ε) μείωση των ομολόγων επιχειρήσεων εσωτερικού (ΟΣΕ και ΕΑΣ), λόγω ένταξής τους στο PSI και ανταλλαγής τους με ομόλογα του ΕFSF, η οποία για το 2015 προσδιορίζεται σε € 796.805.121,25.

Διαπιστώνεται ότι, η διάρθρωση του Ενεργητικού της ΚΧΘ της Κεντρικής Διοίκησης, χαρακτηρίζεται ως μη ορθολογική, καθόσον επιλέγεται ως βασικό δομικό στοιχείο του η καταγραφή απαιτήσεων αμφιβόλου εισπραξιμότητας, ενώ αντίθετα δεν περιλαμβάνονται σταθερές αξίες, όπως τα πάγια και το κόστος των έργων που εκτελούνται. Τούτο αντίκειται στις βασικές λογιστικές αρχές της αντικειμενικότητας, της πλήρους γνωστοποίησης και της συντηρητικότητας.

2.2 Υποχρεώσεις (Παθητικό)

2.2.1 Πιστωτές

ΠΙΝΑΚΑΣ 2.2.1

Βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις (σε ευρώ)

	Υπόλοιπο 31/12/2015	Υπόλοιπο 31/12/2014	Μεταβολή
Υπόλογοι χρεώστες από ληψοδοσία (ΕΣ)	60.410,52	60.410,52	0,00
Οφειλόμενες αμοιβές και απορρίψεις μισθοδοσίας	391.900,73	391.900,73	0,00
Δικαιούχοι από παροχή υπηρεσιών και λοιπών δαπανών	21.232,14	21.232,14	0,00
Υποχρεώσεις από εισπράξεις για λογαριασμό τρίτων	240.676.210,25	273.232.313,33	-32.556.103,08
Εισπράξεις - πληρωμές NATO & Πεδίο Βολής Κρήτης	56.701.331,33	56.201.670,68	499.660,65
Υποχρεώσεις από εξοπλιστικά προγράμματα	3.936.567.476,24	3.936.567.476,24	0,00
Λογαριασμός διαχείρισης καταθέσεων στην ΤΤΕ	7.830.017.347,75	7.438.377.164,51	391.640.183,24
Εισπράξεις τακτοποιητέες	8.802.146.047,45	8.802.146.047,45	0,00
Ασφαλιστικοί οργανισμοί	0,03	0,03	0,00
Μεταβατικοί Λογαριασμοί Παθητικού	7.981.670.314,74	6.992.505.329,73	989.164.985,01
Σύνολο	28.848.252.271,18	27.499.503.545,36	1.511.601.107,81

Στον ανωτέρω πίνακα εμφανίζονται, οι βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις της Κεντρικής Διοίκησης, που δεν υπάγονται σε οποιαδήποτε άλλη κατηγορία των λοιπών υποχρεώσεων.

Υποχρεώσεις από εξοπλιστικά προγράμματα

Ο λογαριασμός αυτός αφορά τακτοποίηση δανείων ετών 2002, 2003 και 2004, χαρακτηρίζεται ως βραδέως κινούμενος από το 2005 έως το 2015 (δεν παρουσιάζει καμία κίνηση από το 2010) και διαμορφώνεται ως εξής:

<u>ΤΙΤΛΟΣ</u>	<u>ΠΟΣΟ</u>
Τακτοποίηση Δανείων έτους 2002 για χρηματοδότηση προκαταβολών εξοπλιστικών προγραμμάτων Δ23	1.817.368.496,48
Τακτοποίηση Δανείων έτους 2003 για χρηματοδότηση προκαταβολών εξοπλιστικών προγραμμάτων Δ23	1.055.033.148,44
Τακτοποίηση Δανείων FMF για χρηματοδότηση προκαταβολών εξοπλιστικών προγραμμάτων Δ23	118.967.783,88
Τακτοποίηση Δανείων FMF για χρηματοδότηση προκαταβολών εξοπλιστικών προγραμμάτων Δ23	945.198.047,44
ΣΥΝΟΛΟ	3.936.567.476,24

Ισολογισμοί χρήσεων 2005 -2015

Τα συγκεκριμένα κονδύλια ύψους € 3.936.567.476,24 αφορούν δάνεια που έχει συνάψει το Ελληνικό Δημόσιο για λογαριασμό των Ενόπλων Δυνάμεων, προκειμένου να πληρωθούν προκαταβολές για εξοπλιστικά προγράμματα. Πριν από την εφαρμογή του π.δ/τος 15/2011 εμφανίζονταν ως υπόλοιπο των λογαριασμών Ισολογισμού Ταμειακής Βάσης με κωδ. αριθμ. 404. Αντιστοιχίζονται πλήρως με τις αντίστοιχες χορηγηθείσες προκαταβολές, που έχουν καταχωρηθεί στο Ενεργητικό (βλ: κεφάλαιο «Προκαταβολές»). Στις τελευταίες δέκα χρήσεις δεν παρουσιάζουν μεταβολή, καθώς δεν έχουν εκκαθαριστεί οι αντίστοιχες προκαταβολές.

Λογαριασμός διαχείρισης καταθέσεων στην ΤτΕ.

Μεταξύ των ανωτέρω υποχρεώσεων, εμφανίζεται ποσό € 7.830.017.347,75, υπό τον τίτλο «Διαχείριση Λοιπών Καταθέσεων στην Τράπεζα της Ελλάδος», το οποίο παράλληλα εμφανίζεται ως χρηματικό διαθέσιμο στον Λογαριασμό 38.05.09 «Λοιποί λογαριασμοί στην Τράπεζα της Ελλάδος». Κατά συνέπεια, το ανωτέρω ποσό, το οποίο περιλαμβάνεται - μεταξύ άλλων - στα χρηματικά διαθέσιμα, στο Ενεργητικό της Κατάστασης Χρηματοοικονομικής Θέσης, κατά την 31.12.2015, είναι εκκαθαρισμένες βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις της Κεντρικής Διοίκησης, έναντι τρίτων, χωρίς ωστόσο να προκύπτει η αιτία οφειλής τους, τόσο στις λοιπές χρηματοοικονομικές καταστάσεις όσο και στο προσάρτημα αυτών.

Εισπράξεις τακτοποιητέες

Ποσό € 8.802.146.047,45 προέρχεται από τον λογαριασμό 404.0002 «Τακτοποιητέες εισπράξεις-Δανειακά Έσοδα», ο οποίος κινείται εκτός προϋπολογισμού, πιστωνόταν αποκλειστικά από δανειακά έσοδα, τα οποία είχαν μεταφερθεί, βάσει της 2/63082/6.09.2011

απόφασης του Αναπληρωτή Υπουργού Οικονομικών, από τους ΚΑΕ 5112, 9112 και 9191 και χρησιμοποιούνταν, κατά την εφαρμογή της λογιστικής ταμειακής βάσης, για την ισοσκέλιση του Απολογισμού, καθώς και για την πληρωμή των εγγυήσεων που κατέπιπταν. Επισημαίνεται ότι από το 2010 μέχρι σήμερα δεν έχει γίνει καμία προσπάθεια αιτιολόγησης-τακτοποίησης, με αντίστοιχα παραστατικά, του ανωτέρω ποσού, το οποίο μεταφέρεται από χρήση σε χρήση, παρά τις σχετικές επισημάνσεις στις Διαδηλώσεις του Ελεγκτικού Συνεδρίου έτους 2010 (σελ. 13), 2011 (σελ.70-71) και 2014 (σελ. 37-38).

2.2.2 Χρέος Κεντρικής Διοίκησης

ΠΙΝΑΚΑΣ 2.2.2.1

ΧΡΕΟΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ (ποσά σε εκατ. Ευρώ)				
		ΙΣΟΛ.	ΙΣΟΛ.	Μεταβολή
		2015	2014	2015/2014
A.	Ομόλογα	59.819	66.560	-6.741
i.	Ομόλογα στην αγορά εσωτερικού	57.112	63.792	-6.680
ii.	Ομόλογα στην αγορά εξωτερικού	2.594	2.631	-37
iii.	Τιτλοποιήσεις στο εξωτερικό	112	137	-25
B.	Βραχυπρόθεσμοι τίτλοι	14.880	14.529	351
Γ.	Δάνεια	246.633	243.039	3.594
i.	Δάνεια Τραπέζης Ελλάδος	3.792	4.264	(472)
ii.	Λοιπά δάνεια εσωτερικού	110	113	(3)
iii.	Ειδικά και Διακρατικά Δάνεια	7.423	7.097	325
iv.	Δάνεια Μηχανισμού Στήριξης	220.431	217.925	2.507
v.	Λοιπά Δάνεια Εξωτερικού	4.878	5.036	(158)
vi.	Βραχ. Δάνεια	10.001	8.605	1.396
Δ.	Σύνολο χρέους (A+B+Γ)	321.332	324.128	-2.796

Το υπόλοιπο του χρέους της Κεντρικής Διοίκησης την 31.12.2015 ανήλθε σε € 321,33 δις, έναντι € 324,12 δις του προηγούμενου οικονομικού έτους, παρουσιάζοντας οριακή μείωση κατά € 2,8 δις. Η μέση υπολειπόμενη φυσική διάρκεια του χρέους ήταν 16,76 έτη και

το μέσο σταθμικό επιτόκιο, για το σύνολο του χρέους σε ταμειακή βάση¹³, ήταν 1,81%, ενώ σε δεδουλευμένη βάση (ESA 2010) υπολογίστηκε σε 2,12%.

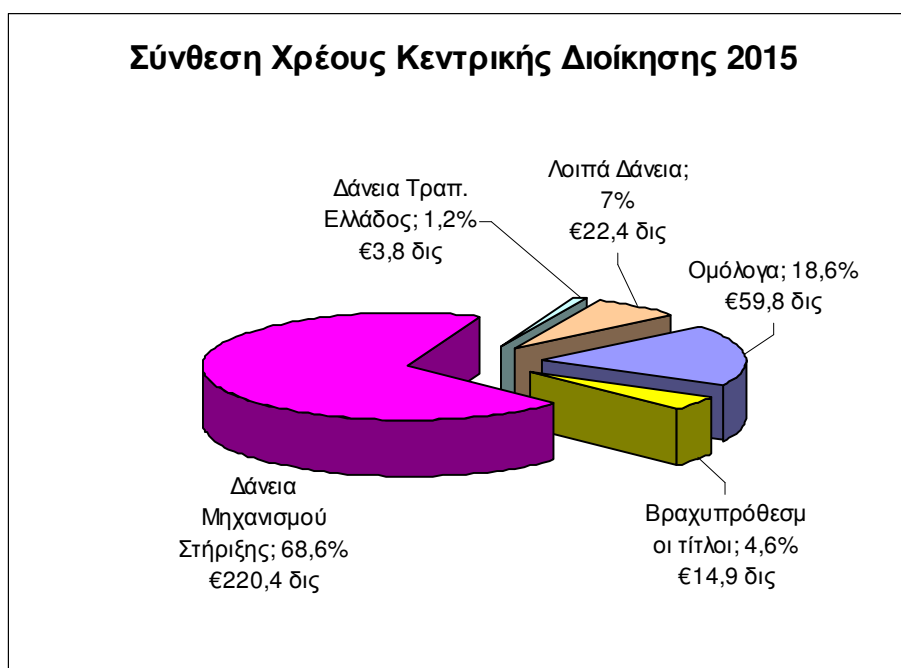
Για το έτος 2015 οι εκδόσεις χρέους για δανειακές ανάγκες του Ελληνικού Δημοσίου ανήλθαν σε € 54,06 δις και καλύφθηκαν από τις ακόλουθες πηγές:

- Μακροπρόθεσμο δάνειο από τον Ευρωπαϊκό Μηχανισμό Σταθερότητας [European Stability Mechanism (ESM)] εντός του έτους ανήλθαν σε € 21,4 δις με μεσοσταθμικό κόστος 0,63% .
- Δάνειο-γέφυρα από τον Ευρωπαϊκό Μηχανισμό Χρηματοπιστωτικής Σταθεροποίησης [European Financial Stabilization Mechanism (EFSM)] € 7,16 δις, διάρκειας ενός μηνός με επιτόκιο 0,10% .
- Δάνεια από Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων [European Investment Bank (EIB)] συνολικού ποσού € 620 εκατ., με μέσο σταθμικό επιτόκιο 2,204%.
- Αναχρηματοδότηση βραχυχρόνιου χρέους εντόκων γραμματίων του 2014, ύψους € 14,52 δις. Οι νέες εκδόσεις εντόκων γραμματίων 13 και 26 εβδομάδων ανήλθαν σε € 40,87 δις, με μεσοσταθμικό κόστος δανεισμού 2,76%, ενώ οι λήξεις εντόκων γραμματίων εντός του έτους ήταν € 40,52 δις, διατηρώντας το stock των εντόκων γραμματίων για το 2015 στα € 14,88 δις.
- Αναχρηματοδότηση βραχυχρόνιου χρέους με έκδοση τίτλων με συμφωνία επαναγοράς του 2014 € 8,60 δις και έκδοση νέων όμοιων τίτλων για το έτος 2015 € 1,39 δις, ανεβάζοντας το ποσό από τους τίτλους αυτούς συνολικά στο τέλος του έτους 2015 σε € 10 δις.

¹³ Στον Ισολογισμό και τις λοιπές Χρηματοοικονομικές Καταστάσεις της Κεντρικής Κυβέρνησης 2015, βάσει ΔΛΤΤΒ υπολογίζονται σε ταμειακή βάση.

Σύνθεση υπολοίπου χρέους Κεντρικής Διοίκησης έτους 2015

ΓΡΑΦΗΜΑ 2.2.2

Όπως προκύπτει από το ανωτέρω γράφημα και με δεδομένη την αδυναμία της χώρας για προσφυγή στις αγορές, το μεγαλύτερο μέρος του χρέους αποτελείται από δάνεια του Ευρωπαϊκού Μηχανισμού Σταθερότητας και του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου (68,6%). Τα ομόλογα αποτελούν το 18,6%, οι Βραχυπρόθεσμοι τίτλοι το 4,6%. Τέλος, τα λοιπά δάνεια (7%) αποτελούνται από Ειδικά Διακρατικά Δάνεια 2,3%, τίτλους με συμφωνία επαναγοράς 3%, λοιπά δάνεια εξωτερικού 1,5%.

Ειδικότερα, ανά κατηγορία δανείου το κόστος δανεισμού διαμορφώνεται ως εξής:

ΠΙΝΑΚΑΣ 2.2.2.2

Μέσο σταθμικό επιτόκιο ανά κατηγορία δανεισμού	
Κατηγορία	Μέσο σταθμικό επιτόκιο
Έντοκα γραμμάτια	2,76%
Ομόλογα	3,93%
Λοιπά δάνεια	5,42%
Δάνεια Μηχανισμού Στήριξης	0,73%

Ως προς το είδος του επιτοκίου το 30,9% του συνόλου του χρέους της Κεντρικής Διοίκησης είναι σε σταθερό επιτόκιο, συμπεριλαμβανομένων των διαχειριστικών πράξεων αντιστάθμισης κινδύνου, ενώ το 69,1% σε κυμαινόμενο. Η ανωτέρω δομή του χρέους δικαιολογείται από τα ιστορικά χαμηλά επίπεδα των επιτοκίων. Πλην, όμως, η Χώρα εκτίθεται σε υψηλό επιτοκιακό κίνδυνο, σε μια πιθανή μελλοντική αύξηση των επιτοκίων, που ορίζονται από EFSF, ESM, IMF και η οποία δεν στηρίζεται σε κάποιο επιτόκιο βάσης, που είναι διαπραγματεύσιμο στη δευτερογενή αγορά. Σημειώνεται, πάντως, ότι η κάλυψη του επιτοκιακού κινδύνου, σύμφωνα με τον Οργανισμό Διαχείρισης Δημοσίου Χρέους (ΟΔΔΗΧ), ενδέχεται να αυξήσει το κόστος εξυπηρέτησης του χρέους εξαιτίας θετικής κλίσης της καμπύλης αποδόσεων ανάμεσα στα βραχυχρόνια (κυμαινόμενα) και στα μακροχρόνια (σταθερά) επιτόκια.

Ως προς το συναλλαγματικό κίνδυνο διαπιστώνεται ότι το 96,5% του χρέους της Κεντρικής Διοίκησης είναι σε ευρώ.

Η σύγκριση της διαχρονικής εξέλιξης του Δημοσίου Χρέους Κεντρικής Διοίκησης, σε σχέση με το Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν, ως ένας δείκτης πιστωτικής επιβάρυνσης της Εθνικής Οικονομίας, παρουσιάζεται στον παρακάτω πίνακα:

ΠΙΝΑΚΑΣ 2.2.2.3

Δημόσιο Χρέος ως ποσοστό του Α.Ε.Π. (σε εκατ. ευρώ)							
	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Δημόσιο Χρέος ¹⁴	298.840	340.286	367.980	305.537	321.478	324.128	321.332
Α.Ε.Π	231.642	227.318	208.532	193.700	182.400	177.559	176.023
Δημ.Χρέος/Α.Ε.Π.	129,0%	149,7%	176,5%	157,7%	176,2%	182,5%	182,6%

¹⁴ Οικονομικά μεγέθη σύμφωνα με τα στοιχεία των εκθέσεων του Ελεγκτικού Συνεδρίου προηγούμενων ετών.

Σύμφωνα με το Πρωτόκολλο για τη διαδικασία υπερβολικού ελλείμματος (EDP) όπως προβλέπεται από τη συνθήκη του Μάαστριχτ, για κάθε χώρα που είναι στη ζώνη του ευρώ, θα πρέπει ο λόγος χρέους προς Α.Ε.Π. να είναι μικρότερος ή ίσος του 60%. Κατά συνέπεια, για να επιτευχθεί ο συγκεκριμένος στόχος μελλοντικά, θα πρέπει όχι μόνο να μειωθεί το δημόσιο χρέος αλλά και να αυξηθεί το ΑΕΠ που διαχρονικά μειώνεται.

Το Δημόσιο Χρέος αυξάνεται συνεχώς, με εξαίρεση το έτος 2012, κατά το οποίο το χρέος μειώθηκε, λόγω αναδιάρθρωσης μέσω PSI. Στη χρήση 2015 διαπιστώνουμε μείωση του χρέους κατά € 2,79 δις, η οποία κυρίως οφείλεται στην επιστροφή ομολόγων ονομαστικής αξίας € 10.932.903.000 από το ΤΧΣ στο EFSF (βάσει της απόφασης του Υπουργού Οικονομικών 331/27-02-2015, ΦΕΚ Β΄ 417) και στη χρησιμοποίηση ομολόγων ονομαστικής αξίας € 5,40 δις του ESM, για αύξηση μετοχικού κεφαλαίου στο ΤΧΣ και όχι για αποπληρωμή χρεωλυσιών.

Τέλος, η πιστοληπτική ικανότητα της χώρας έτσι όπως έχει κριθεί από τους Διεθνείς Οίκους Αξιολόγησης παραμένει σταθερή σε χαμηλά επίπεδα:

Εταιρείες Αξιολόγησης Πιστοληπτικής Ικανότητας*	Πιστοληπτική Ικανότητα	Προοπτική	Ημερομηνία
MOODY'S	Caa3	Σταθερή	Σεπτ. 2015
STANDARD & POOR'S	CCC+	Σταθερή	Αυγουστ. 2015
FITCH	CCC+	Σταθερή	Ιούλιος 2015
RATING AND INVESTMENT	CC	Σταθερή	Ιούνιος 2015

* Στοιχεία ΟΔΔΧ (απολογισμός 2015)

3. ΕΠΙ ΤΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΕΠΙΔΟΣΗΣ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ ΤΗΣ 31^{ης} ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2015

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.1.1

Κατάσταση Χρηματοοικονομικής Επίδοσης έτους 2015

(σε ευρώ)	Από 1.1. έως 31.12.2015	Από 1.1. έως 31.12.2014	Μεταβολή %
Άμεσοι Φόροι	19.695.883.006,13	20.325.804.610,04	-3,1%
Έμμεσοι Φόροι	24.959.168.551,22	24.496.447.071,90	1,9%
Σύνολο Φορολογικών Εσόδων	44.655.051.557,35	44.822.251.681,94	-0,4%
Επιχορηγήσεις από Ε.Ε.	4.035.537.975,50	4.844.863.713,24	-16,7%
Λοιπά μη Φορολογικά Έσοδα	7.469.896.560,93	7.410.591.947,75	0,8%
Σύνολο μη Φορολογικών Εσόδων	11.505.434.536,43	12.255.455.660,99	-6,1%
Σύνολο Λειτουργικών Εσόδων	56.160.486.093,78	57.077.707.342,93	-1,6%
Αμοιβές - Παροχές Κεντρικής Διοίκησης	(9.017.206.361,85)	(9.018.772.870,78)	0,0%
Αμοιβές - Παροχές Ν.Π.Δ.Δ.	(3.069.566.318,53)	(3.426.327.743,87)	-10,4%
Παροχές Τρίτων	(395.149.336,19)	(421.746.674,22)	-6,3%
Λοιπά Λειτουργικά Έξοδα και Λοιπές Δαπάνες	(3.028.243.802,43)	(3.130.976.758,18)	-3,3%
Επιδότησεις - Επιχορηγήσεις	(20.928.347.966,70)	(21.181.352.680,41)	-1,2%
Ασφάλιση και Περιθαλψη	(56.300.264,15)	(58.097.283,74)	-3,1%
Επιστροφές – Αποδόσεις	(4.400.885.459,28)	(5.485.771.892,48)	-19,8%
Συντάξεις Δημοσίων Υπαλλήλων- Λειτουργών	(6.410.586.266,20)	(6.110.475.807,45)	4,9%
Σύνολο Λειτουργικών Εξόδων	(47.306.285.775,33)	(48.833.521.711,13)	-3,1%
Χρηματοοικονομικά Έξοδα/Εσοδα & Τόκοι Δημοσίου Χρέους	(15.862.453.364,36)	(18.021.791.996,38)	-12,0%
Αποτέλεσμα από Λειτουργικές Δραστηριότητες	(7.008.253.045,91)	(9.777.606.364,58)	-28,3%
Λοιπά Αποτελέσματα	454.719.671,63	4.664.750.181,83	-90,3%
Πλεόνασμα (+) /Ελλειμμα (-) Περιόδου	(6.553.533.374,28)	(5.112.856.182,75)	28,2%

3.1 Γενικές διαπιστώσεις επί της Χρηματοοικονομικής Επίδοσης

Κατά το οικονομικό έτος 2015 το λειτουργικό αποτέλεσμα της Κεντρικής Διοίκησης παρουσίασε θετικό πρόσημο ύψους 8,8 δις ευρώ, μειωμένο όμως κατά 3,1%, σε σύγκριση με το 2014. Αυτό οφείλεται κυρίως στο ότι τα φορολογικά έσοδα ανήλθαν στα 44,6 δις ευρώ και κυμάνθηκαν στα ίδια επίπεδα με το 2014, ενώ τα λειτουργικά έξοδα ανήλθαν σε 47,3 δις ευρώ, μειωμένα σε σχέση με το προηγούμενο έτος κατά 1,5 δις ευρώ, ήτοι ποσοστό, όπως προαναφέρθηκε, 3,1%.

Το χρηματοοικονομικό αποτέλεσμα (χρηματοοικονομικά έξοδα/έσοδα και τόκοι Δημοσίου Χρέους) παρουσίασε ζημιές ύψους 15,8 δις ευρώ, μειωμένες κατά 2,16 δις ευρώ, σε σχέση με το προηγούμενο έτος, γεγονός που οφείλεται κυρίως στην αύξηση των εσόδων από μερίσματα και συμμετοχές και στις μειωμένες προβλέψεις, για περαιτέρω υποτίμηση τίτλων πάγιας επένδυσης του ΕΔ, σε σχέση με την προηγούμενη χρήση.

Τέλος, τα λοιπά αποτελέσματα, που στο περασμένο έτος είχαν πλεόνασμα 4,6 δις ευρώ, γεγονός που, κατά το έτος 2014, βελτίωσε το τελικό αποτέλεσμα, φέτος ανήλθαν σε μόλις 0,45 δις ευρώ. Αυτό οφείλεται κυρίως: (α) Στα μειωμένα κέρδη από τις καταπτώσεις εγγυήσεων, (β) στις μειωμένες επιστροφές από τα κέρδη των κεντρικών τραπεζών της ευρωζώνης και της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (ANFAs και SMPs) και, (γ) στη μετατροπή των προνομιούχων μετοχών της ΕΤΕ, που κατείχε το Δημόσιο, βάσει του ν.3723/2008, σε κοινές και τη μεταφορά τους στο ΤΧΣ. Έτσι, το τελικό αποτέλεσμα - έλλειμμα ανήλθε σε 6,55 δις ευρώ, αυξημένο κατά 28,2%, σε σχέση με το έλλειμμα των 5,11 δις ευρώ το έτος 2014.

Σημειώνεται ότι, κατά την επισκόπηση των επιμέρους λογαριασμών παρατηρούνται σημαντικές αποκλίσεις, σε σχέση με το προηγούμενο έτος, στις αμοιβές – παροχές σε ιατρικό και μη ιατρικό προσωπικό, στις επιστροφές – αποδόσεις, αλλά και στις επιχορηγήσεις προς τον τομέα της υγείας και κοινωνικών ασφαλίσεων. Στις σημειώσεις επί των οικονομικών καταστάσεων, αναφέρεται ότι τόσο οι αμοιβές ιατρικού και μη ιατρικού προσωπικού (εφημερίες – πρόσθετες αμοιβές), όπως και οι αποδόσεις σε ασφαλιστικούς οργανισμούς (κυρίως σε ΟΓΑ και ΑΚΑΓΕ), δεν καταγράφηκαν στους ίδιους λογαριασμούς, αλλά επιβάρυναν τους λογαριασμούς επιχορηγήσεων. Η πρακτική αυτή, ενώ δεν επηρεάζει συνολικά την εικόνα των δαπανών, αλλοιώνει την συγκριτική παρουσίαση των λογαριασμών σε σχέση με το προηγούμενο έτος.

4. ΕΠΙ ΤΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΤΑΜΕΙΑΚΩΝ ΡΟΩΝ ΕΤΟΥΣ 2015

ΠΙΝΑΚΑΣ 4.1.1

Κατάσταση Ταμειακών Ροών (σε ευρώ)

(σε ευρώ)	Από 1.1. έως 31.12.2015	Από 1.1. έως 31.12.2014	Μεταβολή %
A. Καθαρές Ταμειακές Ροές από Λειτουργικές Δραστηριότητες	(1.765.472.822,66)	(3.384.635.517,24)	47,8%
Εισπράξεις από φόρους	40.496.592.178,82	40.689.691.103,19	-0,5%
Εισπράξεις από Ε.Ε.	4.035.537.975,50	4.844.863.713,24	-16,7%
Εισπράξεις από λοιπά μη φορολογικά έσοδα	5.100.159.582,85	4.304.475.437,66	18,5%
Εισπράξεις από τόκους, μερίσματα και κέρδη επιχειρήσεων	2.707.725.085,19	2.535.119.760,31	6,8%
Προεισπράξεις-Προπληρωμές	(38.602.161,05)	(45.335.221,31)	-14,9%
Πληρωμές για Προκαταβολές & Πάγιες Προκαταβολές	(9.095.143,48)	(378.769.767,55)	-97,6%
Πληρωμές για Αμοιβές-Κεντρ. Διοίκησης	(8.503.527.266,97)	(8.479.020.721,57)	0,3%
Πληρωμές για Αμοιβές - ΝΠΔΔ	(2.717.238.389,79)	(3.064.486.410,22)	-11,3%
Πληρωμές για παροχές τρίτων	(395.399.333,69)	(420.510.684,08)	-6,0%
Πληρωμές για λοιπά λειτουργικά έξοδα και λοιπές δαπάνες	(2.942.451.431,44)	(2.686.478.390,71)	9,5%
Πληρωμές για Επιδοτήσεις-Επιχορηγήσεις	(20.867.219.177,75)	(21.248.875.056,70)	-1,8%
Πληρωμές για ασφάλιση και περιθαλγή	(983.643.117,97)	(1.027.158.431,68)	-4,2%
Πληρωμές για επιστροφές - αποδόσεις	(4.623.970.030,01)	(5.764.276.785,84)	-19,8%
Πληρωμές για συντάξεις δημοσίων υπαλλήλων-λειτουργών	(6.410.586.266,20)	(6.110.475.807,45)	4,9%
Πληρωμές για τόκους και συναφή έξοδα	(6.613.755.326,67)	(6.533.398.254,53)	1,2%
B. Καθαρές Ταμειακές Ροές από Επενδυτικές Δραστηριότητες	3.687.046.205,97	(760.889.549,11)	584,6%
Εισπράξεις από πώληση παγίων & επενδύσεων	11.818.200.627,99	2.268.175.239,61	421,0%
Πληρωμές για αγορά παγίων και επενδύσεων	(8.131.154.422,02)	(3.029.064.788,72)	168,4%
Καθαρές Ταμειακές Ροές από Λειτουργικές & Επενδυτικές Δραστηριότητες (A+B)	1.921.573.383,31	(4.145.525.066,35)	146,4%
Γ. Καθαρές Ταμειακές Ροές από Χρηματοδοτικές Δραστηριότητες	(1.974.374.509,32)	2.572.972.039,93	-176,7%
Εισπράξεις από δάνεια και παρεμφερή εργαλεία	783.685.698.546,22	164.371.116.578,47	376,8%
Πληρωμές για δάνεια και παρεμφερή εργαλεία	(785.660.073.055,54)	(161.798.144.538,54)	385,6%
Δ. Εισροές /Εκροές απ' ευθείας στην ΚΘΠ	6.068.983,15	80.003,26	
Καθαρή μεταβολή στα χρηματικά διαθέσιμα (A+B+Γ+Δ)	(46.732.142,86)	(1.572.473.023,16)	97,0%
Χρηματικά διαθέσιμα αρχής περιόδου	3.356.099.940,87	4.928.572.964,03	
Χρηματικά διαθέσιμα τέλους περιόδου	3.309.367.798,01	3.356.099.940,87	

Οι ταμειακές ροές από λειτουργικές και επενδυτικές δραστηριότητες της Κεντρικής Διοίκησης για το οικονομικό έτος 2015, ανέρχονται σε € 1.921.573.383,31, σημαντικά βελτιωμένες κατά 146,4%, σε σχέση με το προηγούμενο έτος 2014, κατά το οποίο οι πληρωμές υπερέβησαν τις εισπράξεις και ανήλθαν στο ποσό των € (4.145.525.066,35).

Οι ταμειακές ροές από λειτουργικές δραστηριότητες της Κεντρικής Διοίκησης, για το οικονομικό έτος 2015, παρουσιάζουν αρνητικό πρόσημο και ανέρχονται σε € (1.765.472.822,66), σημαντικά βελτιωμένες, όμως, κατά 47,8%, σε σχέση με το προηγούμενο έτος, οπότε ανήλθαν σε € (3.384.635.517,24). Η βελτίωση αυτή δεν οφείλεται μόνο στην αύξηση των εισπράξεων από έσοδα, που παραμένουν στα ίδια επίπεδα με τη χρήση 2014, αλλά και στην μείωση των πληρωμών κυρίως για πάγιες προκαταβολές, για αμοιβές, επιστροφές και επιδοτήσεις-επιχορηγήσεις.

Σημαντικό είναι το πλεόνασμα που παρουσιάζουν οι ταμειακές ροές από επενδυτικές δραστηριότητες ύψους € 3.687.046.205,97, έναντι ελλείμματος € (760.889.549,11) στη χρήση 2014. Η μεταβολή αυτή οφείλεται κυρίως σε συναλλαγές του Ελληνικού Δημοσίου με το Ταμείο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας (ΤΧΣ), το οποίο επέστρεψε στο ΕΔ ομόλογα έκδοσης του Ευρωπαϊκού Ταμείου Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας (ΕΤΧΣ), ονομαστικής αξίας € 10.932.903.000, τα οποία είχαν μεταφερθεί στο ΤΧΣ βάσει της κύριας σύμβασης χρηματοδότησης, για την κάλυψη της ανακεφαλαιοποίησης των πιστωτικών ιδρυμάτων. Εν συνεχεία, το ΕΔ συμμετείχε στην αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου του ΤΧΣ, μεταβιβάζοντας στο ταμείο ομόλογα έκδοσης του Ευρωπαϊκού Μηχανισμού Σταθερότητας (ΕSM), ονομαστικής αξίας € 5.402.427.661,61, προκειμένου να χρησιμοποιηθούν για την νέα ανακεφαλαιοποίηση των τραπεζών.

Στις καθαρές ταμειακές ροές από χρηματοδοτικές δραστηριότητες, αντιθέτως, παρουσιάζεται έλλειμμα € 1,9 δις σε σχέση με το πλεόνασμα του 2014 ύψους € 2,5 δις. Η διαφορά αυτή οφείλεται κυρίως στην πώληση τίτλων του Ελληνικού Δημοσίου με συμφωνία επαναγοράς.

Συμπεραίνεται, ότι η ταμειακή διαχείριση του κράτους παραμένει ελλειμματική και για το οικονομικό έτος 2015, παρά τη βελτίωσή της σε σχέση με το έτος 2014. Η αρνητική μεταβολή των χρηματικών διαθεσίμων ανέρχεται σε € (46.732.142,86), έναντι € (1.572.473.023,16) το έτος 2014. Σε κάθε περίπτωση, η συνεχιζόμενη ελλειμματική διαχείριση θα έχει ως συνέπεια είτε την αύξηση του δανεισμού, ώστε να καλυφθούν οι άμεσες και βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις, είτε τη ρευστοποίηση στοιχείων του Ενεργητικού.

5. ΚΑΘΑΡΗ ΘΕΣΗ ΠΟΛΙΤΩΝ

ΠΙΝΑΚΑΣ 2.2.5

Κατάσταση Μεταβολών Καθαρής Θέσης Πολιτών Έτους 2015 (σε ευρώ)

	2015	2014
Υπόλοιπα αρχής χρήσης	(208.647.754.872,34)	(203.534.978.692,85)
Πλεόνασμα/Έλλειμμα από Κ.Χ.Ε.	(6.553.533.374,28)	(5.112.856.182,75)
Άμεσες Πιστώσεις/ Χρεώσεις στην Κ.Θ.Π.	6.068.983,15	80.003,26
Υπόλοιπα τέλους χρήσης	(215.195.219.263,47)	(208.647.754.872,34)

Όπως διαπιστώνεται από την ανωτέρω Κατάσταση, η Καθαρή Θέση Πολιτών διαμορφώνεται αρνητική για το έτος 2015 και ανέρχεται σε 215,20 δις ευρώ, περαιτέρω μειωμένη σε σχέση με την προηγούμενη οικονομική χρήση, έτους 2014, κατά 6,55 δις ευρώ.

Σημειώνεται, όμως, ότι η μη τήρηση των προαναφερόμενων λογιστικών υποχρεώσεων επηρεάζει σημαντικά την ορθή απεικόνιση των οικονομικών καταστάσεων της κεντρικής διοίκησης, που θα μπορούσαν να προσδιοριστούν σε ουσιαδώς διαφορετικό ύψος. Ειδικότερα, η μη αναγραφή των παγίων στοιχείων στο Ενεργητικό, ο συνεπακόλουθος μη υπολογισμός των αποσβέσεων παγίων, ο λογιστικός χειρισμός των ταμειακών διαθεσίμων σε συνδυασμό με τους πιστωτές, η μη διενέργεια προβλέψεων των ανεπίδεκτων εισπραξής απαιτήσεων ύψους € 9.112.699.133,85, η διατήρηση στις ληξιπρόθεσμες απαιτήσεις προστίμων ΚΒΣ άνω της 10ετίας, ύψους € 3.970.772.232,80 αμφιβόλου εισπραξιμότητας, η διαφορά στην αποτίμηση των συμμετοχών κατά € 311.793.154,41, αλλά και η αναγκαιότητα επανεξέτασης της επάρκειας των διενεργούμενων προβλέψεων, είναι παράγοντες που επιδρούν άμεσα στον καθορισμό του ύψους της Καθαρής Θέσης Πολιτών, καθώς αλλοιώνουν την εφαρμογή των βασικών λογιστικών αρχών, όπως αυτές προσδιορίζονται στο άρθρο 1 Κεφάλαιο 1 του π.δ/τος 15/2011.

6. ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ - ΕΛΕΓΚΤΙΚΕΣ ΔΙΑΠΙΣΤΩΣΕΙΣ

6.1 Επί του Απολογισμού

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ 1

Όπως διαπιστώθηκε και σε Διαδηλώσεις του Ελεγκτικού Συνεδρίου προηγούμενων ετών, στον Απολογισμό και Ισολογισμό του Κράτους, αλλά και στις λοιπές χρηματοοικονομικές καταστάσεις, που τον συνοδεύουν, παρατηρείται μια σταδιακή αύξηση του υπολοίπου, που εκκρεμεί προς είσπραξη. Ειδικότερα, για το οικονομικό έτος 2015, το υπόλοιπο αυτό ανήλθε σε € 86.844.410.194,18 ή 46,96% του Α.Ε.Π. και είναι αυξημένο έναντι του προηγούμενου οικονομικού έτους κατά € 10.839.661.469,80. Στη διαμόρφωση αυτού του υψηλού και συνεχώς αυξανόμενου εισπρακτέου υπολοίπου συμβάλλουν κυρίως οι βεβαιωθέντες άμεσοι και έμμεσοι φόροι παρελθόντων οικονομικών ετών, καθώς και οι προσαυξήσεις, πρόστιμα, χρηματικές ποινές και καταπτώσεις εγγυήσεων, που παρουσιάζουν χαμηλό ποσοστό είσπραξης. Το ύψος των βεβαιωθέντων προστίμων, που αφορούν παραβάσεις του ΚΒΣ (ΚΑΕ 3732), ανήλθε σε € 29.260.572.828,70. Επισημαίνεται ότι, για το υπό εξέταση οικονομικό έτος, οι επαναβεβαιώσεις προστίμων, που έχουν επιβληθεί, για παραβάσεις ΚΒΣ σε παρελθόντα οικονομικά έτη, ανέρχονται σε € 26.091.783.280,53 εκ των οποίων διεγράφησαν € 110.023.223,88 και εισπράχθηκαν μόνο € 50.313.374,76.

Από την 111180/21.7.2016 απάντηση της ΓΓΔΕ, σε σχετική ερώτηση του Ελεγκτικού Συνεδρίου (49570/13.7.2016 έγγραφο της 7^{ης} Υπηρεσίας), προέκυψε ότι ποσοστό 13,57% ή ποσό € 3.970.772.232,80 των απαιτήσεων από πρόστιμα ΚΒΣ αφορά την περίοδο 1976-2005, ενώ το υπόλοιπο ποσοστό 86,43% ή ποσό € 25.289.800.595,90 κατανέμεται στις χρήσεις 2006-2015.

Συμπεραίνεται ότι μεγάλο μέρος της ληξιπρόθεσμης οφειλής, που αφορά επιβολή προστίμων, είναι αμφιβόλου εισπραξιμότητας, ενώ δεν έχει γίνει μέχρι σήμερα, και κατά πάγια τακτική, σχετική πρόβλεψη απομείωσης της συγκεκριμένης απαίτησης. Επίσης, η αναποτελεσματικότητα της είσπραξης των επιβαλλόμενων προστίμων καταδεικνύει την αδυναμία διασύνδεσης ποινής και συμμόρφωσης από πλευράς της Κεντρικής Διοίκησης.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ 2

Παρά τις επανειλημμένες επισημάνσεις του Δικαστηρίου σε Διαδηλώσεις προηγούμενων ετών, διαπιστώνεται ότι στο εισπρακτέο υπόλοιπο του Κρατικού Απολογισμού δεν έχουν ποτέ συμπεριληφθεί τα βεβαιωθέντα και μη εισπραχθέντα έσοδα των Τελωνείων της Χώρας, τα οποία ως βεβαιωτικές και εισπρακτικές αρχές, σύμφωνα με το άρθρο 81 του ν. 4270/2014 (ΦΕΚ Α' 143), δύνανται να ενεργούν βεβαίωση και είσπραξη δημοσίων εσόδων δυνάμει νομίμου τίτλου. Κατά συνέπεια, το υπόλοιπο που εκκρεμεί προς είσπραξη από τις αρμόδιες αρχές του Κράτους είναι διαφορετικό από αυτό που εμφανίζεται στον Απολογισμό. Τούτο αντίκειται προς τις διατάξεις των άρθρων 79 παρ. 2 του Συντάγματος, που ορίζει ότι όλα τα έσοδα και έξοδα του Κράτους πρέπει να αναγράφονται στον ετήσιο προϋπολογισμό και τον απολογισμό, τις καθιερούμενες με το άρθρο 49 του ν. 4270/2014 αρχές της ενότητας και της καθολικότητας, σύμφωνα με τις οποίες όλα τα έσοδα και οι δαπάνες εγγράφονται και εμφανίζονται σε έναν ενιαίο προϋπολογισμό, καθώς και τη γενική αρχή της ειλικρίνειας του προϋπολογισμού, όπως αυτή ορίζεται στο άρθρο 33 του ν. 4270/2014, βάσει της οποίας κάθε οικονομική και δημοσιονομική πρόβλεψη πρέπει να στηρίζεται σε πραγματικά στοιχεία.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ 3

Τα πιστωτικά έσοδα (δανεισμός) παρουσιάζουν απόκλιση σε σχέση με τα προϋπολογισθέντα κατά 716,87% ή € 675.088.655.321,21 και ανήλθαν συνολικά σε €771.074.655.321,21. Η σημαντική απόκλιση των πιστωτικών εσόδων από τις προβλέψεις του προϋπολογισμού οφείλεται κυρίως στο γεγονός ότι το Ελληνικό Δημόσιο, δια του Οργανισμού Διαχείρισης Δημοσίου Χρέους (Ο.Δ.Δ.Η.Χ.), προέβη, κατά τη διάρκεια του υπό εξέταση οικονομικού έτους, σε (μη προβλεφθείσα στον προϋπολογισμό) σύναψη πράξεων πώλησης τίτλων με συμφωνία επαναγοράς, με τους φορείς που μετέχουν στο «κοινό κεφάλαιο ΝΠΔΔ και Ασφαλιστικών Φορέων». Οι συμφωνίες επαναγοράς αποτελούν χρηματοοικονομικό εργαλείο, που χρησιμοποιείται από τη διοίκηση προκειμένου να καλύψει τρέχουσες ανάγκες ρευστότητας. Κατά συνέπεια, αποτελεί βραχυπρόθεσμο εσωτερικό δανεισμό, στον οποίο μετέχουν οι φορείς του Δημοσίου και δεν προσμετράται στο επίσημο χρέος, εκτός του ανεξοφλήτου υπολοίπου την 31.12.2015, όσον αφορά το εξεταζόμενο οικονομικό έτος. Για τη χρήση 2015, ως προς τις πράξεις πώλησης τίτλων με συμφωνία επαναγοράς, προϋπολογίστηκε ποσό € 44.000.000.000,00, πλην όμως το ποσό των πράξεων αυτών ανήλθε σε € 694.206.470.059,16 (ΚΑΕ Σ5172), έναντι ποσού € 97.153.994.700,95 στη χρήση 2014 (αύξηση κατά 614,54%). Σημειώνεται ότι δεν προκύπτουν με ακρίβεια οι φορείς, οι οποίοι συμμετέχουν στο βραχυπρόθεσμο δανεισμό. Ως προς το ζήτημα αυτό με το 59488/08-09-2016 έγγραφο της 7^{ης} Υπηρεσίας του Ελεγκτικού Συνεδρίου προς τον ΟΔΔΗΧ, ζητήθηκε αναλυτική κατάσταση των φορέων που συμμετέχουν στο «κοινό κεφάλαιο» και επομένως στο βραχυπρόθεσμο δανεισμό, αλλά με την 1648/13.09.2016 απαντητική του επιστολή ο ΟΔΔΗΧ δεν παρείχε επαρκή πληροφόρηση.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ 4

Οι πληρωμές του Τακτικού Προϋπολογισμού ανέρχονται σε € 835.827.362.649,06, παρουσιάζοντας απόκλιση, σε σχέση με τις σχετικές προβλέψεις, ποσού € 681.315.362.649,06 και ποσοστού 441%, έναντι απόκλισης ποσοστού 75,16% το 2014. Η απόκλιση αυτή, η οποία κρίνεται ιδιαίτερα αυξημένη, οφείλεται κυρίως στην προαναφερθείσα «εξόφληση τίτλων με συμφωνία επαναγοράς», ύψους € 692,8 δις έναντι € 88,5 δις το 2014, που χρησιμοποιούνται για τη χρηματοδότηση περιοδικών ταμειακών αναγκών (βλ. έκθεση Υπουργού Οικονομικών στο Παράρτημα της παρούσας), με προϋπολογισθέν ποσό € 42 δις (ΚΑΕ Ξ6272). Η αντίστοιχη κατηγορία στα έσοδα ανέρχεται σε € 694,2 δις (ΚΑΕ Σ5172), με προϋπολογισμό € 44 δις (βλ. παρατήρηση 3). Τα δάνεια αυτά εξοφλούνται εντός του έτους και καταγράφονται στον απολογισμό, αυξάνοντας ισόποσα τόσο τα έσοδα όσο και τις δαπάνες αποπληρωμής τους. Το ύψος των συγκεκριμένων ΚΑΕ εξόδων και εσόδων επηρεάζει την τελική εικόνα του Απολογισμού, καθώς και την κίνηση των ταμειακών ροών. Η εν λόγω απόκλιση, ενόψει του υψηλού ποσοστού αυτής έναντι των αρχικών πιστώσεων, αποτελεί μεγάλη αλλαγή στην εκτέλεση του προϋπολογισμού και θα έπρεπε, σε συνέπεια προς τη δημοσιονομική νομιμότητα, η οποία πηγάζει από το άρθρο 79 παρ. 1 και 2 του Συντάγματος και αποσκοπεί στην εξασφάλιση της διαφάνειας, καθώς και στην τήρηση των βασικών αρχών της ειλικρίνειας και της καθολικότητας του προϋπολογισμού, οι οποίες καθιερώνονται στα άρθρα 33 και 49 του ν. 4270/2014, να είχε προβλεφθεί σε συμπληρωματικό προϋπολογισμό, υποβληθέντα και ψηφισθέντα από τη Βουλή, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 60 παρ. 1 του ν. 4270/2014. Εξάλλου, δεν μπορεί να τύχει εφαρμογής η παράγραφος 4 του ανωτέρω άρθρου 60 του ν. 4270/2014, που καθιερώνει την εξαίρεση από την υποχρέωση κατάρτισης

συμπληρωματικού προϋπολογισμού, όταν οι δαπάνες της Κεντρικής Διοίκησης για την εξυπηρέτηση του δημοσίου χρέους υπερβαίνουν τις σχετικές πιστώσεις του Κρατικού Προϋπολογισμού, εφόσον στη συγκεκριμένη περίπτωση ο ανωτέρω βραχυπρόθεσμος δανεισμός δεν προκύπτει ότι διενεργήθηκε για την εξυπηρέτηση του δημοσίου χρέους, αλλά για την εξυπηρέτηση περιοδικών ταμειακών αναγκών. Σε κάθε περίπτωση, ενόψει της συνεχιζόμενης πρακτικής ανάγκης προσφυγής σε βραχυπρόθεσμο δανεισμό, πρέπει να υπάρχει σχετική πρόβλεψη στον προϋπολογισμό, για την επιβάρυνση που συνεπάγεται η εξυπηρέτησή του. Σημειώνεται ότι σχετική επισήμανση υπήρξε και στη Διαδήλωση έτους 2014, κατά το οποίο η αξία των πράξεων πώλησης με συμφωνία επαναγοράς ανήλθε στο σημαντικά μικρότερο, σε σχέση με το έτος 2015, ποσό των € 97.153.994.700,95.

Κατά τη γνώμη όμως του Αντιπροέδρου Κωνσταντίνου Κωστόπουλου και των Συμβούλων Γεωργίου Βοΐλη, Μαρίας Αθανασοπούλου, Ασημίνας Σαντοριναίου, Ευαγγελίας - Ελισάβετ Κουλουμπίνη, Σταματίου Πουλή και Γεωργίας Τζομάκα, ενόψει της φύσης και λειτουργίας των βραχυπρόθεσμων δανείων η πρόβλεψή τους δεν είναι δυνατή κατά το χρόνο κατάρτισης και έγκρισης του προϋπολογισμού. Περαιτέρω οι αναγκαίες πρόσθετες πιστώσεις για την εξυπηρέτηση του χρέους αναλαμβάνονται και εγγράφονται στον προϋπολογισμό με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών, χωρίς την ψήφιση συμπληρωματικού προϋπολογισμού από τη Βουλή, σύμφωνα με την παρ. 4 του άρθρου 60 του ν. 4270/2014.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ 5

Από το Αποθεματικό του Κρατικού Προϋπολογισμού (άρθρο 59 του ν. 4270/2014) χορηγήθηκαν πιστώσεις ύψους € 942.762.291,30, όπως προκύπτει από το ΥΠΟΙΚ0002678ΕΞ2016/4.4.2016 έγγραφο του Υπουργού Οικονομικών. Από την επισκόπηση των πιστώσεων αυτών προκύπτει ότι η χρήση του Αποθεματικού δεν είναι σύμφωνη με τις διατάξεις της παρ. 2 του άρθρου 59 του ν. 4270/2014, όπως τροποποιήθηκε με την ομοίου περιεχομένου, ως προς το ζήτημα αυτό, περ.5 της υποπαραγράφου Δ10 του άρθρου 2 του ν.4336/2015 (ΦΕΚ 94 Α'), που απαιτούν την κάλυψη άμεσων, σημαντικών, αναπόφευκτων και επειγουσών δαπανών, η πρόβλεψη των οποίων δεν ήταν εφικτή, κατά το χρόνο ψήφισης του ετήσιου Κρατικού Προϋπολογισμού ή των συμπληρωματικών προϋπολογισμών. Ενδεικτικά αναφέρονται οι ακόλουθες περιπτώσεις, στις οποίες έγινε μη σύμφωνη, προς τις προαναφερθείσες διατάξεις, χρήση του αποθεματικού: (α) Μεταφορά πίστωσης ύψους € 14.900.000,00 στο Υπουργείο Υγείας προς κάλυψη τοκοχρεωλυτικών δόσεων δανείων του ν.π.ι.δ. Κέντρο Ελέγχου και Πρόληψης Νοσημάτων (ΚΕ.ΕΛ.Π.Ν.Ο), τα οποία ελήφθησαν με την εγγύηση του Ελληνικού Δημοσίου, περίπτωση που δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι δεν θα μπορούσε να προβλεφθεί, εφόσον δόθηκαν σχετικές οδηγίες στον ανωτέρω φορέα να συμπεριλάβει τις τοκοχρεολυτικές δόσεις στον προϋπολογισμό έτους 2015. Άλλωστε, οι καταπτώσεις εγγυήσεων δεν μπορεί να καλυφθούν από το Αποθεματικό, εφόσον δεν πληρούνται οι προϋποθέσεις των προαναφερθεισών διατάξεων, για τη μη δυνατότητα πρόβλεψής τους (β) Μεταφορά πίστωσης ύψους € 3.494.535,00 στο Υπουργείο Υγείας για την καταβολή εφημεριών και πρόσθετων αμοιβών παρελθόντων οικονομικών ετών, περίπτωση που ομοίως δεν μπορεί να θεωρηθεί απρόοπτο συμβάν, γιατί πρόκειται για

καταβολή δεδουλευμένων αποδοχών (γ) Μεταφορά πίστωσης ύψους € 3.619.565,00 στο Υπουργείο Παιδείας, για κάλυψη δαπανών της Γενικής Γραμματείας Έρευνας και Τεχνολογίας, λόγω περιορισμένων πιστώσεων αυτής και (δ) Μεταφορά πίστωσης ύψους € 5.722.639,00 στο Υπουργείο Παιδείας για κάλυψη καταβολής φόρου ακίνητης περιουσίας (Φ.Α..Π.) και ενιαίου τέλους ακινήτων (Ε.Τ.ΑΚ) του ν.π.ι.δ Ιδρύματος Νεολαίας και Δια Βίου Μάθησης, περιπτώσεις που, ομοίως, δεν κρίνονται απρόβλεπτες, (ε) Μεταφορά πίστωσης ύψους € 2.000.000,00 στο Υπουργείο Υποδομών Μεταφορών και Δικτύων, για κάλυψη δαπάνης παραγγελίας αναλωσίμων για έκδοση αδειών οδήγησης, περίπτωση που μπορεί να χαρακτηριστεί ως προβλέψιμη, αν ληφθεί υπόψη ο συνήθης αριθμός έκδοσης των αδειών οδήγησης.

6.2 Επί του Ισολογισμού

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ 6

Από την εξέταση του Ισολογισμού της 31.12.2015 και των λοιπών χρηματοοικονομικών καταστάσεων που τον συνοδεύουν, διαπιστώνεται εκ νέου ότι δεν έχει δημιουργηθεί μητρώο παγίων περιουσιακών στοιχείων της Κεντρικής Διοίκησης, όπως απαιτείται ρητώς από τις διατάξεις της παρ. 5.2.1. του κεφαλαίου 5 του άρθρου 1 του π.δ. 15/2011 «Περί ορισμού του περιεχομένου και του χρόνου έναρξης της εφαρμογής της Διπλογραφικής Λογιστικής Τροποποιημένης Ταμειακής Βάσης» (Α΄ 30/02.03.2011). Η δημιουργία μητρώου παγίων αποτελεί ουσιώδη δημοσιονομική υποχρέωση, προκειμένου να προσδιοριστεί, μεταξύ άλλων, η ορθή χρηματοοικονομική θέση της Κεντρικής Διοίκησης στη δεδομένη χρονική στιγμή, η μη τήρηση της οποίας επηρεάζει άμεσα το λειτουργικό

αποτέλεσμα της χρήσης και το συνολικό έλλειμμα από λειτουργικές και μη λειτουργικές δραστηριότητες της Κατάστασης Χρηματοοικονομικής Επίδοσης.

Επισημαίνεται ότι, βάσει των διατάξεων του ν. 3986/2011 «Επείγοντα μέτρα εφαρμογής Μεσοπρόθεσμου Πλαισίου Δημοσιονομικής Στρατηγικής 2012-2015» (ΦΕΚ Α' 152), μεταβιβάστηκαν χωρίς αντάλλαγμα, μεταξύ άλλων, ακίνητα του Ελληνικού Δημοσίου στο Ταμείο Αξιοποίησης Ιδιωτικής Περιουσίας του Ελληνικού Δημοσίου (ΤΑΙΠΕΔ ΑΕ), χωρίς, ωστόσο, να έχουν καταγραφεί στο οικείο μητρώο παγίων ενεργητικού και χωρίς να έχουν ενημερωθεί οι αντίστοιχοι λογαριασμοί της λογιστικής του Ελληνικού Δημοσίου. Ειδικότερα, στη χρήση 2015 ενεγράφησαν στα αποτελέσματα έσοδα αποκρατικοποιήσεων ύψους € 262.779.224,63 έναντι € 443.229.333,98 το 2014. Από αυτά ποσό € 22.791.345,20 αφορά πώληση ακινήτων. Η επίδοση αυτή είναι πάρα πολύ μικρή σε σχέση με το 2014, όπου τα έσοδα από τις πωλήσεις ακινήτων είχαν ανέλθει σε ποσό € 268.536.732,16. Σημειώνεται ότι στην αιτιολογική έκθεση του ν. 4336/2015 γίνεται αναφορά στο σχέδιο αξιοποίησης των περιουσιακών στοιχείων που υπάγονται στο ΤΑΙΠΕΔ. Η εφαρμογή του σχεδίου αυτού προβλέπει ετήσια έσοδα (εξαιρουμένων των τραπεζικών μετοχών) ύψους € 1,4 δις για τη χρήση 2015, € 3,7 δις για το 2016, και € 1,3 δις για το 2017.

Εξάλλου, από τα προσκομιζόμενα στοιχεία, δεν προκύπτει πριν από τη μεταβίβαση των ακινήτων, από το Ελληνικό Δημόσιο στο ΤΑΙΠΕΔ, ο προσδιορισμός και η εκτίμηση της αξίας τους από το Σώμα Ορκωτών Εκτιμητών, κατά τα οριζόμενα στο κεφάλαιο 9 παρ. 1.4.2α του άρθρου 1 του π.δ/τος 15/2011. Συνέπεια αυτών είναι η μη δυνατότητα διαχειριστικής αλλά και λογιστικής παρακολούθησής τους (αξία κτήσεως, αποσβέσεων κ.ά.), με αποτέλεσμα ο έλεγχος να βρίσκεται σε πλήρη αδυναμία προσδιορισμού του

αποτελέσματος και να μην μπορεί να εξάγει ασφαλή συμπεράσματα για την επίπτωση της οικονομικής συναλλαγής και την τυχόν ζημία ή κέρδος από την πώληση ή την μακροχρόνια μίσθωσή τους, με την αντίστοιχη ενημέρωση των λογαριασμών της λογιστικής. Το προϊόν της πώλησης ή της αξιοποίησης εμφανίζεται μόνο ως έσοδο στον Απολογισμό και στην Κατάσταση Ταμειακών Ροών, το οποίο χρησιμοποιείται αποκλειστικά για την εξυπηρέτηση του Δημοσίου Χρέους. Οι ανωτέρω παραλείψεις αποτελούν ουσιώδεις παραβάσεις βασικών λογιστικών αρχών, όπως αυτές προσδιορίζονται στο άρθρο 1 κεφάλαιο 1 παρ. 1.1. και 1.7. του π.δ. 15/2011, και συγκεκριμένα της αρχής του ιστορικού κόστους, σύμφωνα με την οποία οι λογιστικές εγγραφές που απεικονίζουν, μεταξύ άλλων, την απόκτηση των περιουσιακών στοιχείων καταχωρούνται στα βιβλία με αξίες κόστους κτήσης και οι αξίες αυτές διατηρούνται καθ' όλη τη διάρκεια της λογιστικής διαδικασίας και εμφανίζονται στις Οικονομικές Καταστάσεις και της αρχής της πλήρους γνωστοποίησης, σύμφωνα με την οποία οι Χρηματοοικονομικές Καταστάσεις πρέπει να καταρτίζονται κατά τρόπο ώστε να εξασφαλίζεται η πλήρης και κατανοητή παρουσίαση όλων των σημαντικών πληροφοριών που αναφέρονται στις οικονομικές υποθέσεις της Κεντρικής Διοίκησης. Οι παραλείψεις αυτές έχουν ως περαιτέρω συνέπεια να εμφανίζεται υποτιμημένη η καταγεγραμμένη αξία του ενεργητικού της Κατάστασης Χρηματοοικονομικής Θέσης, το ύψος της οποίας δεν μπορεί από τον έλεγχο να προσδιοριστεί.

Κατά τη γνώμη, όμως, των Αντιπροέδρων Ιωάννη Σαρμά και Κωνσταντίνου Κωστόπουλου και των Συμβούλων Βασιλικής Ανδρεοπούλου, Μαρίας Αθανασοπούλου, Ασημίνας Σαντοριναίου, Ευαγγελίας - Ελισάβετ Κουλουμπίνη, Σταματίου Πουλή, Γεωργίας Τζομάκα και Αργυρώς Μαυρομμάτη, ενόψει της μη σύνταξης μητρώου παγίων ενεργητικού

δεν έχει εκτιμηθεί και η αξία των μεταβιβασθέντων στο ΤΑΙΠΕΔ ακινήτων. Όμως, ο εξαρχής μη προσδιορισμός της αξίας τους δεν ασκεί επιρροή στο αποτέλεσμα της οικονομικής συναλλαγής από την πώληση ή την μακροχρόνια μίσθωσή τους, δεδομένου ότι ο ν. 3986/2011 προβλέπει ειδική διαδικασία αποτίμησης των ακινήτων αυτών όπως επίσης και ειδικό όργανο, αποκλειστικά αρμόδιο για την κρίση του αν η εκάστοτε συναλλαγή είναι συμφέρουσα για το Ελληνικό Δημόσιο. Κατά την ειδικότερη δε γνώμη του Συμβούλου Γεωργίου Βοΐλη, από τον διέποντα το ΤΑΙΠΕΔ ν. 3968/2011, όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει, δεν προβλέπεται αποτίμηση της αξίας των μεταβιβαζομένων σ' αυτό ακινήτων και λοιπών περιουσιακών στοιχείων του Δημοσίου προς αξιοποίηση, το οποίο Ταμείο λειτουργεί για την εξυπηρέτηση του δημοσίου συμφέροντος, σύμφωνα με τους κανόνες της ιδιωτικής οικονομίας (άρθρο 1 παρ. 3), ενώ για το αν οι σχετικές συμβάσεις που υπογράφει αυτό είναι επωφελείς και συμφέρουσες για το Ταμείο και το Ελληνικό Δημόσιο γνωμοδοτεί το Συμβούλιο Εμπειρογνομόνων (άρθρο 4 παρ. 2).

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ 7

Στα πάγια και συγκεκριμένα στον Λογαριασμό «ακινητοποιήσεις υπό εκτέλεση» δεν καταγράφεται το κόστος των υπό κατασκευή έργων. Σύμφωνα με την παρ. 9.1.12.4 του κεφαλαίου 9 του άρθρου 1 του π.δ/τος 15/2011 το κόστος των υπό κατασκευή έργων, ως νέων ενσώματων παγίων στοιχείων του ενεργητικού, τα οποία υλοποιούνται στο πλαίσιο του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων, επιβαρύνει τα αποτελέσματα της χρήσης. Ωστόσο, από τα προσκομιζόμενα στοιχεία και από τον διενεργηθέντα έλεγχο δεν προκύπτει ποια από τα υπό κατασκευή έργα υλοποιούνται με δαπάνες του ΠΔΕ, ποια με δαπάνες του Τακτικού Προϋπολογισμού και ποια από άλλες πηγές χρηματοδότησης. Η συγκεκριμένη λογιστική

επιλογή μειώνει τη συνολική εικόνα των παγίων και επιβαρύνει δυσανάλογα τα αποτελέσματα της χρήσης. Σε κάθε δε περίπτωση, δεν έχει διαπιστωθεί ότι το κόστος των ολοκληρωμένων έργων έχει μεταφερθεί στο μη κυκλοφορούν ενεργητικό.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ 8

Από το σύνολο των 77 νομικών προσώπων, στα οποία συμμετέχει το Ελληνικό Δημόσιο, τα 37 αποτιμήθηκαν με βάση τις οικονομικές καταστάσεις του 2014, δεδομένου ότι μέχρι την ημερομηνία σύνταξης του Ισολογισμού της Κεντρικής Διοίκησης δεν είχαν δημοσιεύσει οικονομικές τους καταστάσεις για τη χρήση 2015. Κατά συνέπεια, το πραγματικό όφελος ή ζημία από τη συμμετοχή του Ελληνικού Δημοσίου στα εν λόγω νομικά πρόσωπα δεν μπορεί να εκτιμηθεί με ακρίβεια. Από τα 37 νομικά πρόσωπα, τα 21 δημοσίευσαν οικονομικές καταστάσεις σε ημερομηνία μεταγενέστερη της σύνταξης των οικονομικών καταστάσεων του κράτους. Η 7^η Υπηρεσία Επιτρόπου του Ελεγκτικού Συνεδρίου προέβη σε έλεγχο της αποτίμησης των συμμετοχών αυτών. Με βάση τις επικαιροποιημένες οικονομικές καταστάσεις προκύπτει ποσό υποτίμησης των συμμετοχών ύψους € 311.793.154,41, τα οποία θα έπρεπε να βαρύνουν ισόποσα τα αποτελέσματα της χρήσης και την Καθαρή Θέση Πολιτών.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ 9

Δεν προσδιορίζεται στο ενεργητικό το ύψος των επισφαλών απαιτήσεων της Κεντρικής Διοίκησης, οι οποίες παρουσιάζουν υψηλή πιθανότητα να μην ικανοποιηθούν μερικά ή ολικά, όπως απαιτείται από την παρ. 9.3.6.6. του κεφαλαίου 9 του άρθρου 1 του π.δ. 15/2011 και δεν διενεργούνται οι ανάλογες λογιστικές εγγραφές, με αποτέλεσμα να μη

διαμορφώνεται ορθή εκτίμηση και να μην καθορίζονται με σαφήνεια οι απαιτήσεις που τελικά θα εισπραχθούν. Τούτο έχει ως συνέπεια να διογκώνεται το ενεργητικό της ΚΧΘ (Ισολογισμός) με μη ρευστοποιήσιμες απαιτήσεις, ενώ παραβιάζεται η αρχή της πλήρους γνωστοποίησης, σύμφωνα με την οποία οι Χρηματοοικονομικές Καταστάσεις πρέπει να καταρτίζονται κατά τρόπο ώστε να εξασφαλίζεται η πλήρης και κατανοητή παρουσίαση όλων των σημαντικών πληροφοριών που αναφέρονται στις οικονομικές υποθέσεις της Κεντρικής Διοίκησης και η αρχή της συντηρητικότητας, βάσει της οποίας πρέπει η Κατάσταση Χρηματοοικονομικής θέσης (Ισολογισμός) και η Κατάσταση Χρηματοοικονομικής Επίδοσης (Αποτελέσματα Χρήσης) της Κεντρικής Διοίκησης να εμφανίζονται με τους πιο συντηρητικούς υπολογισμούς, με τη λιγότερο ευνοϊκή περιουσιακή κατάσταση και με το μικρότερο πλεόνασμα, με γνώμονα την ακριβή και αξιόπιστη ενημέρωση των πολιτών και των εκλεγμένων αντιπροσώπων τους (παρ. 1.7. και 1.8. του κεφαλαίου 1 του άρθρου 1 του π.δ/τος 15/2011). Επισημαίνεται δε ότι το γεγονός ότι δεν έχει εκδοθεί η προβλεπόμενη στην παρ. 3.4.2. του κεφαλαίου 3 του άρθρου 1 του ανωτέρω π.δ/τος απόφαση του Υπουργού Οικονομικών, που θα ορίζει τις προϋποθέσεις, τους όρους και τα κριτήρια αξιολόγησης, προκειμένου να χαρακτηριστεί μία απαίτηση ως επισφαλής (βλ. έκθεση Υπουργού Οικονομικών στο Παράρτημα της παρούσας), δεν αναιρεί την ανωτέρω υποχρέωση, εφόσον αποτελεί αρμοδιότητα της Κεντρικής Διοίκησης να θεσπίσει το κατάλληλο νομοθετικό πλαίσιο για την αναγνώριση των επισφαλών απαιτήσεων.

Σημειώνεται, επίσης, ότι ο Γενικός Γραμματέας Δημοσίων Εσόδων έχει χαρακτηρίσει ως ανεπίδεκτες είσπραξης απαιτήσεις, συνολικού ύψους € 9.112.699.133,85, για τις οποίες θα έπρεπε να σχηματισθεί ισόποση πρόβλεψη επισφάλειας. Από το ανωτέρω συνολικό ποσό,

τα € 8.160.577.000,96 χαρακτηρίστηκαν ανεπίδεκτα είσπραξης μετά από εισήγηση του IV Τμήματος του Ελεγκτικού Συνεδρίου, με πράξεις αυτού, που εκδόθηκαν από την έναρξη εφαρμογής του ν. 4152/2013 έως την 31.12.2015.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ 10

Σημαντικό μέρος του Λογαριασμού Προκαταβολών του Ενεργητικού της ΚΧΘ αποτελούν εκκρεμείς αποδόσεις λογαριασμών, χωρίς έκδοση προβλεπομένων παραστατικών τακτοποίησης. Ειδικότερα, ποσό € 5.060.918.192,53 αφορά σε χορηγηθείσες προκαταβολές για εξοπλιστικά προγράμματα με υπόλοιπο € 3.936.567.476,24 (τακτοποίηση δανείων για χρηματοδότηση προκαταβολών εξοπλιστικών προγραμμάτων χρήσεων 2002, 2003 και 2004) καθώς και λογαριασμούς που αφορούν σε αντίτιμα και ανέκκλητες εντολές, οι οποίοι χαρακτηρίζονται ως βραδέως κινούμενοι και προέρχονται από την απογραφή των στοιχείων του Ενεργητικού για την εφαρμογή της ΔΛΤΤΒ (απογραφή έναρξης). Για τους ανωτέρω λογαριασμούς είναι απαραίτητη η χρονική ταξινόμησή τους, καθώς και η διερεύνηση της πιθανότητας εκκαθάρισής τους. Οι ανεπίδεκτες εκκαθάρισης προκαταβολές ουσιαστικά θα πρέπει να διαγραφούν και να καταχωρηθούν σε όφελος των αποτελεσμάτων χρήσης.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ 11

Αντιστοίχως, στο Παθητικό εμφανίζεται ποσό € 3.936.567.476,24, που αφορά σε δάνεια που σύναψε το Ελληνικό Δημόσιο για λογαριασμό των Ενόπλων Δυνάμεων προκειμένου να πληρωθούν προκαταβολές για εξοπλιστικά προγράμματα. Πριν από την εφαρμογή του π.δ/τος 15/2011 εμφανίζονταν ως υπόλοιπο των λογαριασμών Ισολογισμού Ταμειακής Βάσης με κωδ. Αριθμ 404. Αντιστοιχίζονται πλήρως με τις αντίστοιχες χορηγηθείσες προκαταβολές που έχουν

καταχωρηθεί στο Ενεργητικό (βλ. κεφάλαιο «Προκαταβολές»). Στις τελευταίες δέκα χρήσεις δεν παρουσιάζουν καμία μεταβολή καθώς δεν έχουν εκκαθαριστεί οι αντίστοιχες προκαταβολές.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ 12

Διαπιστώνεται ότι η διάρθρωση του Ενεργητικού της ΚΧΘ της Κεντρικής Διοίκησης είναι μη ορθολογική, καθόσον η Κεντρική Διοίκηση επιλέγει ως βασικό δομικό στοιχείο του την καταγραφή απαιτήσεων αμφιβόλου εισπραξιμότητας, ενώ δεν περιλαμβάνονται σταθερές αξίες, όπως πάγια και κόστος έργων που εκτελούνται. Τούτο αντίκειται στις βασικές λογιστικές αρχές της αντικειμενικότητας, της πλήρους γνωστοποίησης και της συντηρητικότητας (παρ. 1.4., 1.7. και 1.8. του κεφαλαίου 1 του άρθρου 1 του π.δ/τος 15/2011).

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ 13

Ποσό € 7.830.017.347,75 εμφανίζεται στο λογαριασμό του Παθητικού υπό τον τίτλο «Διαχείριση Λοιπών Καταθέσεων στην Τράπεζα της Ελλάδος», το οποίο παράλληλα εμφανίζεται ως χρηματικό διαθέσιμο στον Λογαριασμό 38.05.09 «Λοιποί λογαριασμοί στην Τράπεζα της Ελλάδος». Κατά συνέπεια, το ανωτέρω ποσό, το οποίο περιλαμβάνεται - μεταξύ άλλων - στα χρηματικά διαθέσιμα, στο Ενεργητικό της Κατάστασης Χρηματοοικονομικής Θέσης, κατά την 31.12.2015, είναι εκκαθαρισμένες βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις της Κεντρικής Διοίκησης, έναντι τρίτων, χωρίς ωστόσο να προκύπτει η αιτία οφειλής τους, τόσο στις λοιπές χρηματοοικονομικές καταστάσεις όσο και στο προσάρτημα αυτών.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ 14

Ποσό € 8.802.146.047,45 προέρχεται από τον λογαριασμό 404.0002 «Τακτοποιητέες εισπράξεις-Δανειακά Έσοδα», ο οποίος κινείται εκτός προϋπολογισμού, πιστωνόταν αποκλειστικά από δανειακά έσοδα, τα οποία είχαν μεταφερθεί, βάσει της 2/63082/6.9.2011 απόφασης του Αναπληρωτή Υπουργού Οικονομικών, από τους ΚΑΕ 5112, 9112 και 9191 και χρησιμοποιούνταν για την ισοσκέλιση του Απολογισμού, καθώς και για την πληρωμή των εγγυήσεων που κατέπιπταν. Επισημαίνεται ότι από το 2010 μέχρι σήμερα δεν έχει γίνει καμία προσπάθεια τακτοποίησης, με αντίστοιχα παραστατικά, του ανωτέρω ποσού, το οποίο μεταφέρεται από χρήση σε χρήση, παρά τις σχετικές επισημάνσεις στις Διαδηλώσεις του Ελεγκτικού Συνεδρίου έτους 2010 (σελ. 13) και 2011 (σελ.70-71) και 2014 (σελ. 37-38).

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ 15

Το Δημόσιο Χρέος αυξάνεται συνεχώς, με εξαίρεση το έτος 2012, κατά το οποίο το χρέος μειώθηκε, λόγω αναδιάρθρωσης μέσω PSI. Στη χρήση 2015 διαπιστώνεται μείωση του χρέους κατά € 2,79 δις, η οποία όμως δεν οφείλεται σε αποπληρωμή χρεωλυσιών αλλά

α) στην επιστροφή ομολόγων ονομαστικής αξίας € 10.932.903.000,00, τα οποία είχαν μεταφερθεί στο Ταμείο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας (ΤΧΣ), βάσει της κύριας σύμβασης χρηματοδότησης, για την κάλυψη της ανακεφαλαιοποίησης των πιστωτικών ιδρυμάτων και επιστράφηκαν στο Ευρωπαϊκό Ταμείο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας (EFSF), βάσει της απόφασης του Υπουργού Οικονομικών 331/27-02-2015 (ΦΕΚ Β' 417) και

β) σε χρησιμοποίηση ομολόγων ονομαστικής αξίας € 5,40 δις του Ευρωπαϊκού Μηχανισμού Σταθερότητας (ESM), για την αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου του ΤΧΣ, προκειμένου να

χρησιμοποιηθούν για τη νέα ανακεφαλαιοποίηση των τραπεζών. Κατά συνέπεια οι ως άνω ενέργειες δεν δημιουργούν δημοσιονομικό αποτέλεσμα, καθόσον μειώνουν το δημόσιο χρέος μόνον πλασματικά.

6.3 Επί της Χρηματοοικονομικής Επίδοσης

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ 16

Κατά την επισκόπηση των επιμέρους λογαριασμών παρατηρούνται σημαντικές αποκλίσεις σε σχέση με το προηγούμενο έτος στις Αμοιβές –Παροχές σε ιατρικό και μη ιατρικό προσωπικό, στις Επιστροφές – Αποδόσεις, αλλά και στις Επιχορηγήσεις προς τον τομέα της υγείας, κοινωνικών ασφαλίσεων. Στις σημειώσεις επί των οικονομικών καταστάσεων αναφέρεται ότι τόσο οι αμοιβές ιατρικού και μη ιατρικού προσωπικού (εφημερίες – πρόσθετες αμοιβές), όπως και οι αποδόσεις σε ασφαλιστικούς οργανισμούς (κυρίως σε Οργανισμό Γεωργικών Ασφαλίσεων και Ασφαλιστικό Κεφάλαιο Αλληλεγγύης Γενεών), δεν καταγράφηκαν στους ίδιους λογαριασμούς, όπως έπρεπε, αλλά επιβάρυναν τους λογαριασμούς επιχορηγήσεων. Η πρακτική αυτή, ενώ δεν επηρεάζει συνολικά την εικόνα των δαπανών, αλλοιώνει τη συγκριτική παρουσίαση των λογαριασμών σε σχέση με το προηγούμενο έτος.

6.4 Επί της Κατάστασης Ταμειακών Ροών

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ 17

Η ταμειακή διαχείριση του κράτους παραμένει ελλειμματική και για το οικονομικό έτος 2015, παρά τη βελτίωσή της σε σχέση με το έτος 2014. Η αρνητική μεταβολή των χρηματικών διαθεσίμων ανέρχεται σε € 46.732.142,86, έναντι € 1.572.473.023,16 έτους 2014. Σε κάθε περίπτωση, η συνεχιζόμενη ελλειμματική διαχείριση θα έχει ως συνέπεια είτε την αύξηση του δανεισμού, ώστε να καλυφθούν οι άμεσες και βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις, είτε τη ρευστοποίηση των στοιχείων του Ενεργητικού.

6.5 Επί της Καθαρής Θέσης Πολιτών

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ 18

Η μη τήρηση των προαναφερόμενων λογιστικών υποχρεώσεων, που ήδη επισημάνθηκε, επί των οικονομικών καταστάσεων της Κεντρικής Διοίκησης, επηρεάζουν σημαντικά την ορθή απεικόνισή τους, η οποία θα μπορούσε να προσδιοριστεί σε ουσιωδώς διαφορετικό ύψος. Ειδικότερα, η μη αναγραφή των παγίων στοιχείων στο Ενεργητικό, ο συνεπακόλουθος μη υπολογισμός των αποσβέσεων παγίων, η αδυναμία υπολογισμού του ύψους των επισφαλών απαιτήσεων, η μη διενέργεια προβλέψεων των ανεπίδεκτων εισπραξής απαιτήσεων ύψους 9.112.699.133,85 ευρώ, η μη τακτοποίηση (ενταλματοποίηση) προκαταβολών παρελθόντων οικονομικών ετών, ο λογιστικός χειρισμός των ταμειακών διαθεσίμων σε συνδυασμό με τους πιστωτές, η μη διενέργεια προβλέψεων των ανεπίδεκτων εισπραξής απαιτήσεων ύψους € 9.112.699.133,85, η ύπαρξη στις ληξιπρόθεσμες απαιτήσεις προστίμων ΚΒΣ άνω της 10ετίας, ύψους € 3.970.772.232,80, αμφιβόλου εισπραξιμότητας, η

διαφορά στην αποτίμηση των συμμετοχών κατά € 311.793.154,41, αλλά και η αναγκαιότητα επανεξέτασης της επάρκειας των διενεργούμενων προβλέψεων, είναι παράγοντες, που επιδρούν άμεσα στον καθορισμό του ύψους της Καθαρής Θέσης Πολιτών, η οποία παρουσιάζεται αρνητική και ανέρχεται σε (215.195.219.263,47) ευρώ, δυνητικώς όμως θα μπορούσε να προσδιορισθεί σε ουσιωδώς διαφορετικό ύψος, καθώς αυτή επηρεάζεται άμεσα από τη μη υλοποίηση των προαναφερομένων λογιστικών υποχρεώσεων.

Τα ανωτέρω αντίκεινται σε βασικές λογιστικές αρχές, αυτές της αντικειμενικότητας, σύμφωνα με την οποία οι λογιστικές καταχωρήσεις και παρουσιάσεις πρέπει να βασίζονται σε γεγονότα αντικειμενικά προσδιορισμένα και ευχερώς επαληθεύσιμα, της πλήρους γνωστοποίησης, σύμφωνα με την οποία οι Χρηματοοικονομικές Καταστάσεις πρέπει να καταρτίζονται κατά τρόπο ώστε να εξασφαλίζεται η πλήρης και κατανοητή παρουσίαση όλων των σημαντικών πληροφοριών που αναφέρονται στις οικονομικές υποθέσεις της Κεντρικής Διοίκησης, και της συντηρητικότητας, βάσει της οποίας πρέπει η ΚΧΘ και η Κατάσταση Χρηματοοικονομικής Επίδοσης της Κεντρικής Διοίκησης να εμφανίζονται με τους πιο συντηρητικούς υπολογισμούς, με τη λιγότερο ευνοϊκή περιουσιακή κατάσταση και με το μικρότερο πλεόνασμα, με γνώμονα την ακριβή και αξιόπιστη ενημέρωση των πολιτών και των εκλεγμένων αντιπροσώπων τους (παρ. 1.4., 1.7. και 1.8. του κεφαλαίου 1 του άρθρου 1 του π.δ/τος 15/2011).

7. ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ

1. Η ακριβής πρόβλεψη στον προϋπολογισμό όλων των μεγεθών που αφορούν την εκτέλεσή του, συμπεριλαμβανομένου και του βραχυπρόθεσμου δανεισμού, κρίνεται απαραίτητη τόσο για τον καλύτερο προγραμματισμό των ετησίων αναγκών του Κράτους, όσο και για την παρακολούθηση της εξέλιξής τους. Η χρησιμοποίηση αυτών των χρηματοδοτικών εργαλείων θα πρέπει να τίθεται υπόψη της Βουλής στο σχέδιο του προϋπολογισμού που κατατίθεται προς ψήφιση. Ως προς τον βραχυπρόθεσμο δανεισμό θα πρέπει να γίνεται ιδιαίτερη αναφορά στο Προσάρτημα, τόσο για το κόστος δανεισμού όσο και τους φορείς που συμμετέχουν.

2. Για να αντιμετωπιστούν αδυναμίες στο λογιστικό σύστημα, είναι απαραίτητο να συνδεθούν (και ενδεχομένως να αναβαθμιστούν) τα ξεχωριστά πληροφοριακά συστήματα μεταξύ τους, καθώς και οι υπηρεσίες που τα υποστηρίζουν, προκειμένου να καταγράφονται έγκαιρα, ακριβέστερα, πληρέστερα, ορθότερα και με μεγαλύτερη διαφάνεια τα γεγονότα που επηρεάζουν τα οικονομικά στοιχεία της Κεντρικής Διοίκησης.

3. Το Γενικό Λογιστήριο του Κράτους σε συνεργασία με τις αρμόδιες υπηρεσίες θα πρέπει να προχωρήσει στην εξυγίανση και στον εξορθολογισμό των στοιχείων του Ενεργητικού και του Παθητικού, καθώς στο μεν Ενεργητικό περιλαμβάνονται προκαταβολές, για τις οποίες δεν έχει προχωρήσει στον προσδιορισμό της παλαιότητας και στην πιθανότητα εκκαθάρισής τους, στο δε Παθητικό του Ισολογισμού εμφανίζονται ποσά που προήλθαν από την μετάπτωση από το απλογραφικό λογιστικό σύστημα στο διπλογραφικό (ΔΛΤΒ) και είναι κατ' ουσίαν εκκαθαρισμένες βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις της Κεντρικής Διοίκησης έναντι τρίτων, χωρίς ωστόσο να προκύπτει η αιτία οφειλής τους. Το ΓΛΚ θα πρέπει να προβεί στις

απαραίτητες λογιστικές τακτοποιήσεις πριν από την εφαρμογή του νέου Δημοσίου Λογιστικού.

4. Θα πρέπει να επαναπροσδιοριστεί το καθεστώς επιβολής προστίμων και προσαυξήσεων, δεδομένου ότι αυτά αποτελούν μεγάλο ποσοστό των ανείσπρακτων οφειλών και έχουν αυξητική τάση από έτος σε έτος, χωρίς ωστόσο να συμβάλλουν θετικά στην είσπραξη εσόδων από το Κράτος.

5. Κρίνεται απαραίτητη η ενεργοποίηση των διαδικασιών διάκρισης ληξιπρόθεσμων οφειλών σε εισπράξιμες και ανεπίδεκτες είσπραξης. Συστήνεται ο σχηματισμός πρόβλεψης υποτίμησης των απαιτήσεων τουλάχιστον μέχρι του ύψους του ποσού των ανεπίδεκτων είσπραξης, με βάση τις αποφάσεις του Γενικού Γραμματέα Δημοσίων Εσόδων και τις εισηγήσεις του Ελεγκτικού Συνεδρίου. Επίσης, η ανάπτυξη πληροφοριακού συστήματος παρακολούθησης των σχετικών διαδικασιών, σε συνδυασμό με παροχή της σχετικής πληροφόρησης στις υπηρεσίες του Γενικού Λογιστηρίου για τη καταχώρησή τους στις οικονομικές καταστάσεις του Κράτους.

6. Η διαδικασία καταγραφής και εκτίμησης των παγίων περιουσιακών στοιχείων της Κεντρικής Διοίκησης θα πρέπει να ενεργοποιηθεί άμεσα και να δοθεί προτεραιότητα σ' αυτά που έχουν εκχωρηθεί στο Τ.Α.Ι.Π.Ε.Δ., προκειμένου να καταγράφεται η ακριβής οικονομική επίπτωση (ζημία ή κέρδος) στις λογιστικές καταστάσεις και στα αποτελέσματα χρήσης των οικονομικών συναλλαγών που πραγματοποιούνται.

Το μητρώο ακίνητης περιουσίας θα πρέπει να συνδεθεί άμεσα με τα πληροφοριακά συστήματα των υπουργείων, ώστε να ενημερώνεται χωρίς καθυστέρηση. Η προσπάθεια αυτή είναι πολύ σημαντική αφού αποτελεί το πρώτο βήμα για το σχηματισμό μητρώου παγίων.

7. Στο πλαίσιο της ορθής αποτύπωσης και αποτίμησης των συμμετοχών του Ελληνικού Δημοσίου θα πρέπει να γίνουν οι απαραίτητες ενέργειες έτσι ώστε οι οικονομικές καταστάσεις των νομικών προσώπων να δημοσιεύονται έγκαιρα.

8. Προτείνεται να εξεταστεί η διαδικασία χορήγησης εγγυήσεων του κράτους, σε δάνεια που συνάπτονται από διάφορους φορείς, έτσι ώστε να εξασφαλίζεται το συμφέρον του Ελληνικού Δημοσίου, καθώς και να θεσμοθετηθούν αυστηρές κυρώσεις για όσους από τους παραπάνω φορείς, λόγω κακής διαχείρισης, δεν ανταπεξέρχονται στις υποχρεώσεις τους, ζημιώνοντας με αυτό τον τρόπο το Ελληνικό Δημόσιο.

Μετά την εισήγηση της Συμβούλου Κωνσταντίνας Ζώη ακολούθησε συζήτηση και η Ολομέλεια, με τη σύμφωνη γνώμη του παρισταμένου Γενικού Επιτρόπου της Επικρατείας, διαπίστωσε, με την επιφύλαξη των παρατηρήσεων που επισημάνθηκαν, την ορθότητα των λογαριασμών του Απολογισμού, του Ισολογισμού του Κράτους (Κατάσταση Χρηματοοικονομικής Θέσης) και των λοιπών Χρηματοοικονομικών Καταστάσεων της Κεντρικής Διοίκησης οικονομικού έτους 2015 και διατύπωσε την έκθεση, την οποία και αποφάσισε να απευθύνει στον Πρόεδρο της Βουλής κατά το άρθρο 98 του Συντάγματος.

Μετά το τέλος της συνεδρίασης συντάχθηκε το παρόν πρακτικό, το οποίο, αφού θεωρήθηκε και εγκρίθηκε από την Πρόεδρο, υπογράφεται από την ίδια και τη Γραμματέα.

Η ΠΡΟΕΔΡΟΣ

ΑΝΔΡΟΝΙΚΗ ΘΕΟΤΟΚΑΤΟΥ

Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

ΕΛΕΝΗ ΑΥΓΟΥΣΤΟΓΛΟΥ

**Για την ακρίβεια
Η Γραμματέας**

Ελένη Αυγουστόγλου

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΕΚΘΕΣΗ ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΟΥ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

(άρθρο 167 παρ. 1 του Ν.4270/2014)

1. Εισαγωγή

Ο Απολογισμός οικονομικού έτους 2015, ο Ισολογισμός (Κατάσταση Χρηματοοικονομικής Θέσης) και οι λοιπές χρηματοοικονομικές καταστάσεις της Κεντρικής Διοίκησης για τη χρήση από 01.01.2015 μέχρι την 31.12.2015 καταρτίστηκαν από το Γενικό Λογιστήριο του Κράτους σύμφωνα με τα άρθρα 163-166 του ν. 4270/2014 «Αρχές δημοσιονομικής διαχείρισης και εποπτείας (ενσωμάτωση της Οδηγίας 2011/85/ΕΕ) - δημόσιο λογιστικό και άλλες διατάξεις» και σύμφωνα με τις αρχές και τους κανόνες του λογιστικού συστήματος της Διπλογραφικής Λογιστικής Τροποποιημένης Ταμειακής Βάσης (Π.Δ. 15/2011) και στη συνέχεια στάλθηκαν στο Ελεγκτικό Συνέδριο για έλεγχο.

Με τον Απολογισμό παρουσιάζονται τα στοιχεία της εκτέλεσης του Κρατικού Προϋπολογισμού και επιτελείται η λογοδοσία της Κυβέρνησης αναφορικά με τις αρχικές προβλέψεις.

Με τον Ισολογισμό (Κατάσταση Χρηματοοικονομικής Θέσης) και τις λοιπές Χρηματοοικονομικές Καταστάσεις, παρουσιάζεται μια δομημένη απεικόνιση της Χρηματοοικονομικής Θέσης, της Χρηματοοικονομικής Επίδοσης και των Ταμειακών Ροών για την Κεντρική Διοίκηση, σύμφωνα με το ισχύον λογιστικό σύστημα της Διπλογραφικής Λογιστικής Τροποποιημένης Ταμειακής Βάσης.

Η αρμόδια για τον έλεγχο 7^η Υπηρεσία Επιτρόπου του Ελεγκτικού Συνεδρίου αφού έλεγξε την ορθότητα και την αξιοπιστία των παραπάνω καταστάσεων, τις επέστρεψε στο Γενικό Λογιστήριο του Κράτους μαζί με την σχετική Έκθεσή της (παρ. 1 του άρθρου 167 του ν. 4270/2014).

Στην Έκθεση του Ελεγκτικού Συνεδρίου γίνεται μία ανασκόπηση των δημοσιονομικών στοιχείων οικονομικού έτους 2015 και καταγράφονται σχόλια και παρατηρήσεις επί:

- των απολογιστικών στοιχείων του Κρατικού Προϋπολογισμού (Απολογισμός).
- του Ισολογισμού και των λοιπών Χρηματοοικονομικών Καταστάσεων.

Επί των παρατηρήσεων του Ελεγκτικού Συνεδρίου σημειώνονται απόψεις και σχόλια ως ακολούθως:

2. Επί του Απολογισμού

2.1 Γενικά

Η Κατάσταση Υλοποίησης Κρατικού Προϋπολογισμού έτους 2015 που ακολουθεί εμφανίζει τα αποτελέσματα του ΚΠ και αποτελεί αναπόσπαστο στοιχείο του προσαρτήματος.

(σε εκατ. ευρώ)	Προϋ/σμός 2015 αρχικές πιστώσεις	Απολ/σμός 2015	Απολ/σμός 2014	Εκτέλεση 2015 %	Μεταβολή έναντι 2014 %
	[1]	[2]	[3]	[4]=[2]/[1]	[5]=[2]/[3]
1. Έσοδα Κρατικού Προϋπολογισμού	57.632	51.605	51.547	89,5%	0,1%
Έσοδα Τακτικού προϋπολογισμού	52.900	46.772	46.832	88,4%	-0,1%
Άμεσοι φόροι	20.619	18.386	18.880	89,2%	-2,6%
Έμμεσοι φόροι	23.651	22.635	22.274	95,7%	1,6%
Πρόσοδοι περιουσίας και επιχειρηματικής δράσης του Κράτους	1.845	2.397	1.988	129,9%	20,6%
Λοιπά μη φορολογικά έσοδα	4.088	2.637	3.051	64,5%	-13,6%
Μεταβιβάσεις από Ε.Ε.	231	428	196	185,4%	119,1%
Διάφορα ειδικά μη φορολογικά έσοδα	2.466	288	444	11,7%	-35,1%
Έσοδα Προϋπολογισμού Δημοσίων Επενδύσεων	4.732	4.832	4.715	102,1%	2,5%
Λοιπά έσοδα από ΠΔΕ	750	932	66	124,3%	1316,8%
Βοήθεια και λοιπες μεταβιβάσεις από Ε.Ε.	3.982	3.900	4.649	97,9%	-16,1%
2. Έξοδα Κρατικού Προϋπολογισμού	52.015	49.868	50.861	95,9%	-2,0%
Έξοδα Τακτικού προϋπολογισμού	45.989	43.744	44.574	95,1%	-1,9%
Πληρωμές για υπηρεσίες	19.423	19.144	19.276	98,6%	-0,7%
Προμήθειες αγαθών και κεφαλαιακού εξοπλισμού	489	416	519	85,0%	-19,7%
Πληρωμές μεταβιβαστικές	15.045	16.093	15.151	107,0%	6,2%
Πληρωμές που αντிகρίζονται από πραγματοποιούμενα έσοδα	4.439	4.427	5.514	99,7%	-19,7%
Πληρωμές υποχρεώσεων του Δημόσιου από αναλαμβανόμενες από αυτό εγγυήσεις υπέρ τρίτων	1.852	1.671	1.064	90,3%	57,1%
Εξόφληση απλήρωτων υποχρεώσεων παρελθόντων οικον. ετών	1.691	146	1.366	8,6%	-89,3%
Τακτοποίηση παλαιών διαχειρίσεων	214	214	214	100,0%	0,0%
Υποχρεώσεις από προγράμματα εξοπλισμού των Ενόπλων Δυνάμεων	700	565	345	80,8%	63,7%
Δαπάνες λοιπών κατηγοριών	1.044	1.067	1.125	102,2%	-5,1%
Λοιπές πιστώσεις υπό κατανομή	90	0			
Αποθεματικό	1.002	0			
Έξοδα Προϋπολογισμού Δημοσίων Επενδύσεων	6.026	6.124	6.287	101,6%	-2,6%
Πληρωμές για έργα χρηματοδοτούμενα από εθνικούς πόρους	657	627	673	95,5%	-6,8%
Πληρωμές για έργα χρηματοδοτούμενα από κοινοτικούς πόρους	5.370	5.497	5.614	102,4%	-2,1%
3. Τόκοι Δημοσίου χρέους σε καθαρή βάση	5.850	5.800	5.528	99,1%	4,9%
Πρωτογενές Πλεόνασμα (+)/ Ελλειμμα (-) (1-2)	5.617	1.736	686	30,9%	153,3%
Πλεόνασμα (+)/ Ελλειμμα (-) (1-2-3)	-233	-4.064	-4.843	1744,1%	-16,1%
4. Καθαρή απόκτηση χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων	377	6.035	1.139	1600,4%	430,0%
Έσοδα από πώληση χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων	894	11.758	1.988	1315,9%	491,6%
Έξοδα για αγορά χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων	516	5.723	849	1108,2%	574,1%
Καθαρές δανειακές ανάγκες Κρατικού Προϋπολογισμού (1-2-3+4)	144	1.972	-3.704	1367,9%	-153,2%
5. Καθαρός δανεισμός (χρηματοδότηση)	-144	-2.367	2.314	1642,2%	-202,3%
Έσοδα από δάνεια	95.986	771.477	161.133		
Έξοδα για αποπληρωμή δανείων	96.130	773.843	158.820		
Αποτέλεσμα Κρατικού Προϋπολογισμού (1-2-3+4+5)	-0	-395	-1.390		

Όπως αναφέρεται στη σημείωση 43 του Προσαρτήματος «ο Κρατικός Προϋπολογισμός έτους 2015,

ως προς το σκέλος των δαπανών, υλοποιήθηκε εντός των ορίων των αρχικών πιστώσεων. Οι μεταβολές που παρουσιάζονται στις διαμορφωθείσες πιστώσεις οφείλονται αποκλειστικά σε μεταφορές πιστώσεων μεταξύ των ΚΑΕ και σε εγγραφές σε ύψος πίστωσης ύστερα από την είσπραξη ισόποσου εσόδου, σύμφωνα με το πλαίσιο κανόνων όπως αυτοί ορίζονται στον ν. 4270/2014.

Τα έξοδα του ΚΠ, πλην των εξόδων για την αγορά χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων και χρεολυσίων, διαμορφώθηκαν στο ποσό των 49.868 εκατ. ευρώ, σημαντικά μειωμένα έναντι των διαμορφωμένων πιστώσεων ύψους 52.568 εκατ. ευρώ με το ποσοστό υλοποίησης να περιορίζεται στο 94,9%. Έναντι του 2014 παρουσιάζονται μειωμένα κατά ποσοστό 2%».

Ως προς το σκέλος των δαπανών υπέρβαση έναντι των αρχικών πιστώσεων παρουσιάζουν μόνο οι πληρωμές για την αγορά χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων και συγκεκριμένα ο ΚΑ Εξόδου 7313 λόγω της συμμετοχής του ΕΔ στην αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου του ΤΧΣ. Η δαπάνη αφορούσε τη μεταβίβαση στο ταμείο ομολόγων έκδοσης του ΕΜΣ ονομαστικής αξίας 5.402.427.661,61 ευρώ προκειμένου το ταμείο να συμμετάσχει στην πρόσφατη ανακεφαλαιοποίηση των τραπεζών. Η εγγραφή πίστωσης για την κάλυψη της δαπάνης έγινε σύμφωνα ν.4270/2014 ύστερα από ισόποσο έσοδο του προϋπολογισμού (ΚΑΕ 5162). Τόσο η δαπάνη όσο και το αντίστοιχο έσοδο δεν ήταν γνωστά κατά την κατάρτιση του προϋπολογισμού και ως εκ τούτου δεν ήταν δυνατή η πρόβλεψή τους.

Ειδικότερα επί του σχολιασμού των υπερβάσεων στα έξοδα του προϋπολογισμού επισημαίνονται τα ακόλουθα:

- Η αύξηση των πληρωμών για βραχυχρόνια δάνεια και πιστωτικές διευκολύνσεις (ΚΑ Εξόδου 6281 & 6272) και κατά συνέπεια η μεταβολή των πιστώσεων έναντι των αρχικών προβλέψεων, οφείλεται στο γεγονός ότι το ΕΔ κατά τη διάρκεια του έτους συνάπτει δάνεια ή πιστωτικές διευκολύνσεις για τη χρηματοδότηση περιοδικών ταμειακών αναγκών. Τα δάνεια αυτά εξοφλούνται εντός του έτους και καταγράφονται στον προϋπολογισμό αυξάνοντας ισόποσα τόσο τα έσοδα όσο και τις δαπάνες αποπληρωμής τους. Η πρόβλεψη των δανείων δεν είναι δυνατή κατά το χρόνο κατάρτισης και έγκρισης του προϋπολογισμού και οι σχετικές πιστώσεις εγγράφονται στον προϋπολογισμό κατά το χρόνο πραγματοποίησης τους σύμφωνα με την παρ. 4 του άρθρου 60 του ν. 4270/2014. Με βάση τα παραπάνω, τόσο η είσπραξη όσο και η εξόφληση των δανείων αυτών δεν συνιστούν απόκλιση ή υπέρβαση αντίστοιχα από τις αρχικές προβλέψεις (σχόλια σελ. 17 & 22 της έκθεσης).

Η διαπίστωση ότι «το ύψος των συγκεκριμένων ΚΑΕ εξόδων και εσόδων επηρεάζει την πραγματική εικόνα του Απολογισμού και επηρεάζει την κίνηση των ταμειακών ροών και ιδιαίτερα το αποτέλεσμα από τις χρηματοδοτικές δραστηριότητες» (σχόλια σελ. 22 της έκθεσης) δεν είναι ορθή. Τα ετήσια αποτελέσματα του Απολογισμού των ταμειακών ροών και των χρηματοδοτικών δραστηριοτήτων δεν επηρεάζονται από τη σύναψη και την εξόφληση των εν λόγω βραχυπρόθεσμων δανείων στο βαθμό που αυτά συνάπτονται και εξοφλούνται κατά τη διάρκεια του οικονομικού έτους.

Η καθαρή χρηματοδότηση (ρευστότητα) σε ετήσια βάση από την σύναψη και την εξόφληση βραχυπρόθεσμου δανεισμού (εντόκων γραμματίων, συμφωνιών επαναγοράς και πιστωτικών διευκολύνσεων) ανήλθε το 2015 στο ποσό των 1.747 εκατ. ευρώ και διοχετεύτηκε στη χρηματοδότηση εν γένει των δανειακών αναγκών του προϋπολογισμού (σελ 18 της Έκθεσης).

Επίσης η διατύπωση «δεν προσμετράται στο επίσημο χρέος» (σελ 18 της Έκθεσης) δεν είναι ορθή. Το ανεξόφλητο υπόλοιπο όλων των βραχυπρόθεσμων δανείων κατά την 31/12/2015 (ημερομηνία αναφοράς) προσμετράται στο ύψος του χρέους της Κεντρικής Διοίκησης. Εφόσον τα δάνεια αυτά έχουν συναφθεί με τους λοιπούς φορείς της Γενικής Κυβέρνησης στις ενοποιημένες καταστάσεις της Γενικής Κυβέρνησης το χρέος αυτό απαλείφεται.

- Η διαπίστωση (σχόλια σελ. 28 της Έκθεσης) ότι οι τόκοι δημοσίου χρέους υπερέβησαν την αντίστοιχη πρόβλεψη κατά 543 εκατ. ευρώ δεν είναι ορθή. Σύμφωνα με τα στοιχεία όπως εμφανίζονται στην Κατάσταση Υλοποίησης του Προϋπολογισμού (σελ 64 του προσαρτήματος) οι τόκοι του δημοσίου χρέους σε καθαρή βάση, δηλαδή συμπεριλαμβανομένων των εσόδων και των εξόδων από την ανταλλαγή επιτοκίων (swap), διαμορφώθηκαν στο ποσό των 5.800 εκατ. ευρώ έναντι αρχικής πρόβλεψης ύψους 5.850 εκατ. ευρώ. Υπολείπονται δηλαδή της αρχικής πίστωσης κατά 50 εκατ. ευρώ. Επισημαίνεται ότι τα έσοδα (ΚΑΕ5400) και τα έξοδα (ΚΑΕ6193) από την ανταλλαγή επιτοκίων (swap) προβλέπονται στον αρχικό προϋπολογισμό ως προς το καθαρό ποσό εγγράφοντας ανάλογη πίστωση.

2.1 Επί των παρατηρήσεων

2.1.1 Πιστωτικά έσοδα – υπερβάσεις δαπανών

Με βάση τα όσα προαναφέρθηκαν, κατά την άποψή μας, οι παρατηρήσεις του κεφαλαίου 6 παρ. 1 με αριθμό 3 και 4 θα πρέπει να αναθεωρηθούν. Τόσο οι αυξήσεις των βραχυπρόθεσμων πιστωτικών εσόδων όσο και οι αυξημένες πιστώσεις για την κάλυψη των πληρωμών για την εξόφλησή τους δεν συνιστούν επί της ουσίας αποκλίσεις και υπερβάσεις αντίστοιχα. Υπέρβαση επί της ουσίας σημαίνει το ξεπέρασμα καθορισμένων ορίων και ενέχει την έννοια της παράβασης. Το θέμα αυτό θα πρέπει να αντιμετωπιστεί με ιδιαίτερη προσοχή καθότι δημιουργούνται εσφαλμένες εντυπώσεις και κατά το παρελθόν έχει γίνει η αιτία άγονου και επιζήμιου πολιτικού διαλόγου. Πολύ δε περισσότερο σήμερα που τα ποσά αυτά λόγω των ιδιαίτερων συνθηκών που αντιμετωπίζει η χώρα είναι υπερβολικά δυσανάλογα του προϋπολογισμού. Το ύψος των συγκεκριμένων ΚΑ εσόδων-εξόδων δεν επηρεάζει την πραγματική εικόνα του Απολογισμού την κίνηση των ταμειακών ροών και το αποτέλεσμα από τις χρηματοδοτικές δραστηριότητες παρά μόνο στο ύψος που τα δάνεια αυτά δεν εξοφλούνται κατά τη διάρκεια του έτους αναφοράς.

2.1.2 Διαχείριση αποθεματικού

Αναφορικά με την παρατήρηση του κεφαλαίου 6 παρ. 1 με αριθμό 5 σχετικά με τη διαχείριση του αποθεματικού η αρμόδια Διεύθυνση Προϋπολογισμού Γενικής Κυβέρνησης απαντώντας σε σχετικό ερώτημα της Υπηρεσίας μας επισήμανε τα ακόλουθα:

"(α) Μεταφορά πίστωσης ύψους 14.900.000 ευρώ στο Υπουργείο Υγείας προς κάλυψη τοκοχρεολυτικών δόσεων δανείων του ΚΕΕΛΠΝΟ."

Η πραγματοποιηθείσα μεταφορά πιστώσεων από το αποθεματικό του Κρατικού Προϋπολογισμού, ύψους 14.900.000 ευρώ, με σκοπό την ενίσχυση της επιχορήγησης του ΚΕ.ΕΛ.Π.ΝΟ. για την καταβολή τοκοχρεολυτικών δόσεων τριών δανείων, τα οποία ελήφθησαν με την εγγύηση του ελληνικού Δημοσίου, κατέστη επιβεβλημένη εξαιτίας του γεγονότος ότι ο ως άνω Φορέας καθυστέρησε την εξόφληση δόσεων ενός εκ των τριών προαναφερόμενων δανείων (συνολικού ύψους 200 εκατ. ευρώ), οι οποίες έληγαν στις 7.1.2015, στις 7.4.2015 και στις 7.7.2015. Τελικώς, οι ως άνω δόσεις εξοφλήθηκαν με καθυστέρηση δύο έως τριών μηνών, μία δε εξ αυτών εξοφλήθη ως κατάπτωση εγγύησης του ελληνικού Δημοσίου από την αρμόδια υπηρεσία του ΓΛ Κράτους, προκειμένου να μην καταστεί ληξιπρόθεσμο και απαιτητό το σύνολο του δανείου, καθώς σύμφωνα με οδηγίες της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας μειώθηκε από τις 90 στις 30 ημέρες το χρονικό

διάστημα μετά το πέρας του οποίου θεωρείται ληξιπρόθεσμο και απαιτητό το σύνολο ενός δανείου ως αποτέλεσμα της μη έγκαιρης αποπληρωμής μίας δόσης του. Σημειώνεται ότι παρά τις οδηγίες που παρασχέθηκαν γενικότερα με την εγκύκλιο κατάρτισης του προϋπολογισμού οικ. έτους 2015, καθώς επίσης και ειδικότερα με το αριθμ. πρωτ. 2/59305/ΔΠΓΚ/14.10.2014 έγγραφο της Υπηρεσίας μας, ο εν λόγω Φορέας δεν συμπεριέλαβε την υποχρέωση καταβολής των συγκεκριμένων τοκοχρεολυτικών δόσεων στον προϋπολογισμό εξόδων οικ. έτους 2015. Κατά συνέπεια, υπήρξε ο κίνδυνος δημιουργίας πιστωτικού γεγονότος σε μια κρίσιμη χρονικά συγκυρία. Υπενθυμίζεται ότι, προκειμένου να αποφευχθούν ανάλογες περιπτώσεις καθυστέρησης εξυπηρέτησης των δανείων του ΚΕ.ΕΛ.Π.ΝΟ. που ελήφθησαν με την εγγύηση του ελληνικού Δημοσίου, κατά τα οριζόμενα στην παρ. 2 του άρθρου 1 του νόμου 4366/2016, το ανεξόφλητο κεφάλαιο και συνολικώς η εξυπηρέτηση των δανειακών συμβάσεων αναλήφθηκαν από το ελληνικό Δημόσιο ως πρωτοφειλέτη εξυπηρετούμενα πλέον από τον Οργανισμό Διαχείρισης Δημοσίου Χρέους (Ο.Δ.ΔΗ.Χ.).

"(β) Μεταφορά πίστωσης ύψους 3.494.535 ευρώ στο Υπουργείο Υγείας για την καταβολή εφημεριών και πρόσθετων αμοιβών παρελθόντων οικονομικών ετών.

Με τις διατάξεις του άρθρου 12 του νόμου 4316/2014 άλλαξε ο τρόπος καταβολής εφημεριών ιατρών και πρόσθετων αμοιβών προσωπικού (πλην ιατρικού) των νοσοκομείων του ΕΣΥ, του ΠΕΔΥ και του ΕΚΑΒ. Σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. β' της παρ. 1 του άρθρου 12 του ως άνω νόμου, δόθηκε η κατά παρέκκλιση δυνατότητα εκκαθάρισης σε βάρος των πιστώσεων του οικ. έτους 2015 δαπανών εφημεριών ιατρών νοσοκομείων και Κέντρων Υγείας του ΕΣΥ και του ΕΚΑΒ, καθώς και λοιπών πρόσθετων αμοιβών προσωπικού πλην ιατρικού για τα οικονομικά έτη 2012-2014. Στο πλαίσιο αυτό, το τελικώς υπολογισθέν ποσό, σε σχέση με την αρχική εκτίμηση της συνολικής δαπάνης εκκαθάρισης των εν λόγω παρελθόντων οικονομικών ετών, ήταν υψηλότερο κατά το ποσό της μεταφερόμενης πίστωσης από το αποθεματικό του Κρατικού Προϋπολογισμού, ήτοι περίπου κατά 3,5 εκατ. ευρώ.

"(γ) Μεταφορά πίστωσης ύψους 3.619.565 ευρώ στο Υπουργείο Παιδείας για κάλυψη δαπανών του ΓΓΕΤ λόγω περιορισμένων πιστώσεων και

"(δ) Μεταφορά πίστωσης 'ύψους 5.722.639 ευρώ στο Υπουργείο Παιδείας για κάλυψη καταβολής ΦΑΠ και ΕΤΑΚ του ΙΝΕΔΙΒΙΜ."

Αφορά έκτακτη ενίσχυση (ΙΝΕΔΙΒΗΜ και ΓΓΕΤ Ερευνητικά κέντρα) καθώς για τα εν λόγω νομικά πρόσωπα η κύρια πηγή εσόδων του προϋπολογισμού τους είναι η επιχορήγησή τους από τον κρατικό

προϋπολογισμό. Οι περιορισμένες πιστώσεις δεν επέτρεψαν την κάλυψη των δαπανών αυτών με ενίσχυση από τις εγκεκριμένες πιστώσεις του προϋπολογισμού του Υπουργείου Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων με αποτέλεσμα να απαιτηθεί η ενίσχυσή του με τα σχετικά ποσά. Σε διαφορετική περίπτωση θα προέκυπταν απλήρωτες υποχρεώσεις με αποτέλεσμα την ενίσχυσή του στον επόμενο προϋπολογισμό. Όμως επειδή πρόκειται για υποχρεώσεις αμοιβών προσωπικού και πληρωμής φορολογικών υποχρεώσεων (οι οποίες άλλωστε είναι ουδέτερες για το αποτέλεσμα του προϋπολογισμού), ήταν αναγκαία η άμεση τακτοποίηση των υποχρεώσεων αυτών.

"(ε) Μεταφορά πίστωσης ύψους 2.000.000 ευρώ στο Υπουργείο Υποδομών Μεταφορών και δικτύων για κάλυψη δαπάνης παραγγελίας αναλωσίμων για έκδοση αδειών οδήγησης.

Η κατάθεση και έγκριση του προϋπολογισμού γίνεται κατά μείζονα κατηγορία δαπανών. Η κατανομή των πιστώσεων αυτών κατά ΚΑΕ γίνεται από τον κάθε διατάκτη μετά την ψήφιση του προϋπολογισμού. Λόγω, όμως, του εγκεκριμένου πλαφόν που επιβάλλεται από το ΜΠΔΣ, κάποιες δαπάνες δεν είναι δυνατόν να μπορούν να καλυφθούν από το εν λόγω ύψος. Για τη συγκεκριμένη δαπάνη δεν υπάρχει επίσης δυνατότητα ακριβούς εκτίμησης της απαραίτητης πίστωσης επιπρόσθετα λόγω της μη δυνατότητας εκτίμησης του αριθμού των αδειών οδήγησης που απαιτούνται να εκδοθούν. Από τη διάθεση αδειών οδήγησης προκύπτουν πολύ μεγαλύτερα έσοδα από το κόστος παραγωγής τους.

Άλλωστε, οι αιτιολογήσεις χορήγησης πιστώσεων από το αποθεματικό κοινοποιούνται και στο Ελεγκτικό Συνέδριο κάθε τρίμηνο, σύμφωνα με την παρ. 4 του αρθρ. 59 του ν. 4270/14 όπως ισχύει.

3. Επί του Ισολογισμού.

3.1 Γενικά

Η Διπλογραφική Λογιστική Τροποποιημένης Ταμειακής Βάσης (ΔΛΤΤΒ), η οποία καθιερώθηκε από την 1/1/2011 με το ν. 3871/2010 ως το νέο λογιστικό σύστημα της Κεντρικής Διοίκησης, αποτέλεσε το πρώτο σημαντικό βήμα για τη σταδιακή μετάβαση από την παραδοσιακή λογιστική ταμειακής βάσης στην ακριβέστερη και αποτελεσματικότερη λογιστική δεδουλευμένης βάσης. Σχεδιάστηκε λαμβάνοντας υπόψη το ενιαίο λογιστικό σχέδιο του ιδιωτικού τομέα και σε εναρμόνιση με τα ήδη υφιστάμενα λογιστικά σχέδια του ευρύτερου δημοσίου τομέα.

Η πλήρης εφαρμογή της λογιστικής βάσει δεδουλευμένων και η υιοθέτηση των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων Δημοσίου Τομέα (ΔΛΠΔΤ) είναι μια διαδικασία η οποία θα ολοκληρωθεί σταδιακά και σε βάθος χρόνου, με έμφαση αρχικά στα λογιστικά ζητήματα που έχουν τη μεγαλύτερη σημασία για

την εναρμόνιση, όπως τα έσοδα, οι δαπάνες και τα χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού και παθητικού και σε μεταγενέστερο στάδιο τα μη χρηματοοικονομικά στοιχεία (πάγια περιουσιακά στοιχεία κλπ). Ειδικότερα, όπως η διεθνής εμπειρία έχει καταδείξει, η καταγραφή και ορθή παρακολούθηση των παγίων περιουσιακών στοιχείων παρουσιάζει σοβαρές δυσχέρειες και ως εκ τούτου δεν αποτελεί πρώτη προτεραιότητα.

Επισημαίνεται ότι με την 2/76964/0004/7-12-2015(ΑΔΑ:7Χ20Η-21Φ) απόφαση του Υπουργού Οικονομικών, συστάθηκε στο ΓΛΚ ομάδα εργασίας η οποία απαρτίζεται από στελέχη του ΓΛΚ, του Ελεγκτικού Συνεδρίου και της Επιτροπής Λογιστικής Τυποποίησης και Ελέγχων (ΕΛΤΕ) με βασικό σκοπό να ετοιμάσει ένα νέο ενιαίο λογιστικό σχέδιο για όλους τους φορείς της Γενικής Κυβέρνησης με βάση τα διεθνή πρότυπα (ESA 2010, GFSM2014 & IPSAS).

Το σχέδιο αυτό θα πρέπει να είναι έτοιμο μέχρι το τέλος Οκτωβρίου του τρέχοντος έτους προκειμένου να τεθεί σε εφαρμογή για την Κεντρική Διοίκηση από τον Προϋπολογισμό έτους 2018. Με την εφαρμογή του νέου λογιστικού σχεδίου θα γίνουν σημαντικά βήματα για την λογιστική καταγραφή βάσει δεδουλευμένων και την εναρμόνιση με τα Διεθνή πρότυπα.

3.2 Επί των παρατηρήσεων

3.2.1 Ενσώματα πάγια περιουσιακά στοιχεία.

Λαμβάνοντας υπόψη τα προαναφερθέντα και όπως επανειλημμένα έχουμε αναφέρει, το Π.Δ. 15/2011 με το οποίο καθορίστηκαν οι βασικές λογιστικές αρχές και όλες οι αναγκαίες λεπτομέρειες για την εφαρμογή της ΔΛΤΤΒ, προέβλεψε ότι, α) δεν πραγματοποιείται απογραφή έναρξης στον ισολογισμό για τα ενσώματα περιουσιακά στοιχεία της Κεντρικής Διοίκησης που αποκτήθηκαν πριν την 1/1/2011(άρθρο 1 παρ. 6.1.2 του Π.Δ. 15/2011), β) τα ενσώματα περιουσιακά στοιχεία που αποκτώνται μέσω του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων μετά την 1/1/2011 μεταφέρονται στο τέλος της χρήσης στην Κατάσταση Χρηματοοικονομικής Επίδοσης (άρθρο 1 παρ. 9.1.12.5 του Π.Δ. 15/2011) και γ) δεν πραγματοποιούνται αποσβέσεις των ενσώματων παγίων στοιχείων (άρθρο 1 παρ. 9.1.6 του Π.Δ. 15/2011). Στην Κ.Χ.Θ αναγνωρίζονται πιλοτικά, μόνο τα ενσώματα περιουσιακά στοιχεία που αποκτήθηκαν μετά την 1/1/2011 από τον Τακτικό Προϋπολογισμό, χωρίς την παρακολούθηση και καταγραφή της μετέπειτα εξέλιξής τους (πωλήσεις, αποσβέσεις κλπ). Το τελευταίο αποτελεί πράγματι μια λογιστική παρατυπία.

3.2.2 Επισφαλείς απαιτήσεις, προβλέψεις επί των επισφαλών απαιτήσεων.

Πράγματι, μέχρι σήμερα δεν αναγνωρίστηκαν επισφάλειες επί του λογαριασμού απαιτήσεων “Απαιτήσεις από φόρους, κοινωνικούς πόρους, επιχορηγήσεις και παρεπόμενες ασχολίες” και δεν διενεργήθηκαν οι ανάλογες λογιστικές εγγραφές επισφαλών απαιτήσεων στον ισολογισμό για το λόγο ότι δεν έχει εκδοθεί η προβλεπόμενη από το ΠΔ 15/2011 απόφαση του Υπουργού Οικονομικών που να ορίζει τις προϋποθέσεις, τους όρους και τα κριτήρια αξιολόγησης προκειμένου να χαρακτηριστεί μια βεβαιωμένη απαίτηση προς το Δημόσιο ως επισφαλής. Επίσης δεν έχουν αναγνωριστεί μέχρι σήμερα προβλέψεις επί των επισφαλών απαιτήσεων.

Λόγω της σπουδαιότητας του θέματος, σύμφωνα με το ΠΔ 15/2011 (περίπτωση ιε της παραγράφου 10.8.4), όλα τα διαθέσιμα στοιχεία γνωστοποιήθηκαν σε ιδιαίτερες σημειώσεις στο προσάρτημα (Σημείωση 29 & 37 του προσαρτήματος) και σε πίνακες του παραρτήματος (πίνακες 6, 7 & 8).

3.2.3 Λογαριασμός «Διαχείριση Λοιπών Καταθέσεων στην Τράπεζα της Ελλάδος».

Η παρατήρηση του κεφαλαίου 6 παρ. 2 με αριθμό 13 και ειδικότερα, η διαπίστωση «το οποίο παράλληλα εμφανίζεται ως χρηματικό διαθέσιμο στον Λογαριασμό 200 της Τραπέζης Ελλάδος» δεν ευσταθεί καθότι ο συνδεδεμένος λογαριασμός διαθεσίμων του εν λόγω λογαριασμού παθητικού είναι ο 38.05.09 «Λοιποί λογαριασμοί στην Τράπεζα της Ελλάδος» και όχι ο τραπεζικός λογαριασμός 200, ο οποίος δεν σχετίζεται με τους εν λόγω λογαριασμούς (σχετ. πίνακες σελ. 54 και 56 του Προσαρτήματος).

Αναφορικά με το άνοιγμα και τη λειτουργία των εν λόγω λογαριασμών και ειδικότερα, την ανάγκη δημιουργίας του λογαριασμού διαθεσίμων, του συνδεδεμένου λογαριασμού υποχρεώσεων καθώς και τους τραπεζικούς λογαριασμούς την ετήσια κίνηση των οποίων καταγράφουν, έχει δοθεί απάντηση στο Ελεγκτικό Συνέδριο με το με αριθμό πρωτοκόλλου 2/33595/ΔΛΔ/21-05-2015 έγγραφο του Υπουργού Οικονομικών.

Αθήνα, Οκτώβριος 2016

Ο Αναπληρωτής Υπουργός Οικονομικών

Γεώργιος Χουλιαράκης